

Staat ~~st~~ ~~arch~~
Regensburg

Ex liberalitate Leinl. D. Defendantis
datz 3. hie libell. f. Bede 1737

Phil. 1899.

Ex liberalitate Scrill. D. Respondentis
datz 3. hie libellus f. Bede 1734.

Philos. 1899.

ILLIAS
PHILOSOPHICA,

QUAM
ILLUSTRIS AC GENEROSUS
DOMINUS

GEORGIUS SIGIS-
MUNDUS PANCRATIUS

L. B. de BURGAU

In Griesböckenzell, Edenried, Bürgen &
Grueb. AA. LL. & Philos. Baccal. Metha-
phys. & Instit. Imper. Studiosus,

NEC NON

Doctōratūs Philosophici Candidatus

Publicè ad disputandum proposuit

In Alma, Catholica, ac Episcopali

UNIVERSITATE

DILINGANA

PRÆSIDERE

P. LUDOVICO SIMONZIN

Soc. JESU Philosophiæ Professore
Ordinario.

Mense Junio Anno M. DCCII.

CUM FACULTATE SUPERIORUM.

DILINGÆ,

Typis JOANNIS SAMUELIS MELSO.

Staatl. Bibliothek
Regensburg

ADMODUM REVERENDO
ET MAGNIFICO
P. RECTORI,

NEC NON

Admodum Reverendis, Amplissimis, No-
bilibus ac Excellentissimis PP. & DD.

Universitatis Dilinganæ
CANCELLARIO,
GUBERNATORI

Cæterisque
PROFESSORIBVS

PP. AC DD. SUIS OBSER-
VANDISSIMIS.

Aud deliberandum mihi
diu fuit, cujus nomini pagel-
las hasce inscriberem: ad ori-
ginem natura fluvios revocat,
ut in oceanum, unde fluere
cœperunt, refluant & grata undarum refu-
sione suo se reddant principio.

EPISTOLA

Eccui aptius ego quàm mari eruditio-
nis profundissimo comparavero Universi-
tatem Dilinganam, nominis sui famâ,
quæ tum à præstantissima scientiarum in-
stitutione, tum verò etiam à laudatissi-
ma morum disciplina redundavit toto,
quà latè patet, orbe diffusam? unde &
homines non minùs eruditionis, quàm
virtutis studiosi ab omni ævo undatim eò
potissimùm confluebant, ut studiorum
suorum cursum feliciter emensi, ex A-
cademia Dilingana ceu litterario mari ad
suos postliminio reveherentur mercato-
rum instar auro argentóque genuinæ pro-
bitatis pariter & doctrinæ onusti, qui-
bus aucti divitijs privato publicóque bo-
no ubique prodesse. Et verò suam illi
spem suorumque abundè impleverunt:
verùm ne forsan ego vani adulatoris po-
tius, quàm veri laudatoris partes sustine-
re videar, testem affero exceptione omni
majorem Ferdinandum Leopoldi Cæsaris
invictissimi Parentem augustissimum; is
suam Academiæ Dilinganæ confirmatio-
nem prioris Sæculi anno supra quadrage-
simum primo editam eâ roboravit senten-
tiâ, quam, ne vim nativam amittat, alijs
quàm

DEDICATORIA.

quàm proprijs tanti Authoris referre verbis nefas duxerim ; in hunc ergo modum asserit : *Erudivit Academia hæc , posteaquam præsertim ejus cura & gubernatio Patribus Societatis JESU commendata est , viros in omni scientiarum genere , Theologiâ in primis præstantissimos , sacra canobia hominibus religiosis ad primæva instituta formatis implevit , iisdem canobiis Antistites , innumeris Ecclesiis pastores , episcopatibus Pontifices , reipublicæ ac curiis Consiliarios , Senatores , Magistratus , Imperio Romano Principes , quorum hodièque plures vivunt , saluberrima institutione formavit , semperque morum ac virtutum disciplinam cum bonarum artium scientiarumque cultura ita conjunxit , ut Sapientes rerum aestimatores hanc Academiam Christianæ juventuti ad Ecclesiæ juxtâ ac reipublicæ usum , instituendæque maximè accommodatam existiment.* Hæc Ferdinandus,

E P I S T O L A

quibus quid ad commendationem amplius, quid ad laudem affluentius addi queat, non video.

At que hoc est, cur provida Majorum parentumque cura etiamnum suos, de quibus ij spem ampliorem foveant, libentius Dilingā destinet, ut in Academia hujate veluti minùs periculoso quodam pelago ita studiorum suorum cursum absolvant, ne morum integritas omnis boni sperati basis ac fundamentum interim naufragetur: ita enim non rarò fieri amat, ut juven-tus, nisi disciplinæ gubernaculis dirigatur, dum ignorantia fluctus superare in Aca-demijs studet, ad vitæ liberioris allisa scopulos agatur in præceps, unaque secum spem suorum omnem, grandium sæpè cogitationum plenam pessumdet. Est igitur in Academia Dilingana ceu Scola-stico mari securitas, secundis superum hominumque auspicijs velut aspirantibus Favonijs per meliorem vitæ morumque disciplinam procurata, multò fortè quàm alibi major: est hoc ipso juventutis Aca-demicæ

DEDICATORIA.

demicae velut nauticae in studiorum cursu conatus profectusque tantus, tamque fortunatus, ut vix alia de causa, quemadmodum caeterarum Academiarum Alumni pro varietate genij atque morum varie cognominantur, ita Dilingani Scholares soleant vocitari; cumque à vitijs notentur multi, iisdem vitio quodammodo verti aliud non possit, quàm major alijs, ideoque laudi danda diligentia. Id ergo geminum virtutis ac doctrinae præconium hætenus Dilingam tot attraxit Principes, tot Marchiones, Comites, Barones, ac præcipuum non Suevicæ modò, sed exteræ quoque Nobilitatis florem, qui conjuncta tum probitatis, tum eruditionis laude hîc potissimum suam illustrari propiam uberius posse confidebant: id è cœnobijs ultra quadraginta novenis hominum Religiosorum tantam allexit frequentiam, ut ij soli aliquando triginta & centenos numero explerent; è quibus ad Infulas tot evecti sunt Abbates & Præsules, ut non alibi magis quàm Dilingæ suppedi-

E P I S T O L A

peditatis tum virtutis tum doctrinae adminiculis ad hunc sacrae dignitatis apicem viderentur aptari. Jam verò, quotquot Academiam hanc velut oceanum enavigarunt, eos ad optatum omnis eruditionis portum non sine grandi tum suo, tum orbis Christiani totius emolumento feliciter appulisse quid mirum? cum Navarchorum peritissimorum ac celeberrimorum operâ semper hactenus sint usi, quorum auspicijs non dextrè minùs, quàm prosperè in omni scientiarum genere provehebantur. Academiae Dilinganae Doctores hîc intelligo, qui è Societate JESU potissimùm velut equo Trojano prodierrunt: ut alios taceam Canisios nomino, Peltanos, Forrefios, Gregorios de Valentia, viros orbi litterato notissimos, atque ætatis etiamnum nostræ Wagnereggios, Laymannos, Foreros, Stengelios, Pyrrhingios aliòsque plurimos editis in lucem voluminibus clarissimos; à quibus, quotquot hodieum scientiarum Professores Academia Dilingana suspicit, vix non solo distare

DEDICATORIA.

distare nomine, nec nisi tempore videntur esse posteriores. Habet ergo, habuitque semper Academia Dilingana velut mare nauceros præstantissimos, atque tum maximè, cum iisdem periculosa quoque hæresum circumferentium tempestate adversus omnes ingentium errorum turbines, & commotas dissensionum gravissimarum procellas ore ac calamo ceu velis & remis ita strenuè contenderent, ut præter alia mali feriata capita Schoppius de felici Sectæ suæ progressu desperare se dixerit, dum Academia staret Dilingana. Atque hæc quoque causa fuit, cur in eandem difficillimis ijs temporibus ipsa etiam Petri Ecclesiæque navicula varijs jactata fluctibus spem suam velut anchoram usque adeò conjecerit, ut Gregorius XIII. stabiliendæ propagandæque fidei Orthodoxæ in Superiore Germania suis sumptibus erecturus Alumnorum Pontificiorum Seminarium, hanc potissimum Academiam præ cunctis alijs ad eum finem in ista regione delegerit, è qua stre-

E P I S T O L A

nui nimirum Epibatæ omni tum probitatis tum eruditionis apparatu instructissimi prodirent, qui fluctuantem Ecclesiæ ratem contra insurgentes hæresum procellas firmarent atque tuerentur. Sed immensus sum, si singulas Academiae Dilinganæ prærogativas & encomia enucleatè persequar, vel ideo mari simillimæ, quod diffusam laudum suarum amplitudinem angustos intra limites velut arctiore ripa coërceri non sinat.

Hæc cum ita sint, hæere diu nec debui, nec volui; quorsum cum hisce me pagellis reciperem; quoniam, ut initio memini, ex indubitato sacri etiam Codicis effato *ad locum, unde exeunt, flumina revertuntur*, & è mari evoluta revolvuntur in mare. Quidquid scientiarum ego integro trieteridis Philosophicæ cursu hucusque hausi, totum id ex Universitate Dilingana ceu mari litterario derivatum hausi: hauserunt me priores bini fratres, quorum utrique, ceu mihi quoque haustis doctrinæ fluentis irrigata Laurus

Peri-

DEDICATORIA.

Peripatetica prima primis accrevit, atq; ita fratrum trinum perfectum reddidit. Supremam subinde Lauream natu maximo è terris præmatura morte surrepto in ver-
nantis innocentiaë symbolum æquè, ac præmium, ut confido, cælum imposuit;
Alteri adhuc superstiti tanquam Magistro-
rum primò virtus illam & doctrina con-
tulit, mihi eandem spes termino propin-
qua nutrit & educat. Habet ergo Illu-
stris familia nostra Burgavica, quidquid
amplioris in eam nominis & honoris tum
à scientiarum cognitione, tum à virtu-
tum disciplina, quam hausimus, vel jam
exuberat, vel exuberabit olim, quod in
Academiam Dilinganam, velut in mare
flumina, regerat. Habet hinc D.D. Pa-
rens meus, quod eidem in acceptis refer-
re ex publico Thesium testimonio tan-
quam grati animi memnosyno voluit, non
tantum sibi, quantum Academiae Dilin-
ganæ tribuens, utpotè sapienter ex Ari-
stotelis placito & probè gnarus, à se qui-
dem habere filios, ut viverent, ab illa ve-
rò,

EPIST. DEDICATORIA.

ro, ut vitam bene viverent ex veræ sapi-
entiae regulis institutam; hujus proinde
jussu triplex à tribus fratribus contractum
debitum una solutione deleturus, ut ex
animo tamen æternum memori nunquam
aboleatur, hanc quantulamcunque Thesiū
dictarum pensionem Universitati Dilinga-
næ, quam suis in Capitibus veneror, gra-
ta mente offero, & in mare, unde proflu-
xerunt, scientiæ meæ rivulos angusto lu-
cubrationis istius alveo collectos refundo.

Admodum Revendarum Ma-
gnificæ Amplif. & Excellent.
Dominationum vestrarum

Cliens devotissimus

GEORGIUS SIGISMUNDUS PAN-
CRATIUS L.B. de BURGAU.

ILIAS PHILOSOPHICA.

EX LOGICA.

I.

Logica non minus est ars. 2. quam scientia. Prob. 1. membr. Omnis habitus dirigens ad operationes artificialiter rectas est ars. Logica est habitus dirigens ad operationes artificialiter rectas.

ergo est ars. mi. constat ex eo, quia regulæ Logicæ infallibiliter dirigunt ad opus. ma. prob. juxta Arist. 6. Eth. c. 4. habitus cum vera ratione factivus est ars. Sed qui dirigit ad operationes artificialiter rectas, est cum vera ratione factivus. ergo habitus dirigens ad operationes artificialiter rectas est ars. Objic. 1. Logica non est habitus cum vera ratione factivus. ergo neque ars. prob. ant. Logica est habitus activus. ergo non potest esse factivus. R. D. A. Logica non est habitus cum vera ratione factivus prout opponitur activo C. A. non est habitus cum vera ratione factivus, id est, directivus ad operationes (sive permanentes, sive transeuntes) artificialiter rectas. N. A. & C. Obj. 2. Logica sophystica dirigit ad operationes artificiali-

cialiter falsas. ergo saltem ista non est ars. A.P. docet facere syllogismos constantes quatuor terminis, definitiones sine genere, vel cum differentia solum secundaria, divisiones in partes excedentes totum, vel non oppositas &c. istæ sunt operationes artificialiter erroneæ. ergo. R. N. A. ad prob. C. M. D. m. istæ sunt operationes artificialiter erroneæ respectu Logicæ Analyticæ C. m. respectu sophysticæ N. m. & C. Obji. 3. Ars omnis debet dirigere infallibiliter ad praxin. Logica non potest dirigere ad praxin. ergo non potest esse ars. m. P. praxis, teste subtili Doctore, est actus alterius potentiæ ab intellectu naturaliter posterior intellectione naturalis elici juxta regulas rationis. Logica non dirigit ad talem actum. ergo non dirigit ad praxin. M. patet ex illo Arist. dicentis, intellectum fieri extensione practicum. cui subscribere videtur D. Thomas, dum ait, practicam delumi ab opere exteriori. m. P. omnes actus, circa quos Logica versatur, sunt in una eademque potentia intellectrice. ergo Logica non versatur circa praxin. R. C. M. N. m. ad prob. N. M. ad illud Aristotelis dico, intellectum fieri practicum extensione actuum, quatenus ab actu regulante se extendit ad alium actum regulatum, si ve dein isti actus sint in eadem, si ve in diversis potentijs, à quo ratio praxis abstrahit. id ipsum responderi debet ad textum S. Thomæ; nam cognitio dicitur practica causaliter ab alio actu distincto tanquam ab opere cognitioni practicæ extrinseco; formaliter verò denominatur practi-

An Logica sit ars & scientia? 3

practica ab essentiali, & intrinseco respectu ad actum realiter distinctum, ad quem essentialiter est apta dirigere cognoscentem.

Quam scientia. P. ille habitus est scientia, cuius actus elicitum sunt scientifici. sed Logicae actus elicitum sunt scientifici. ergo Logica est scientia. m. p. actus scientificus est cognitio rei evidens per causam. sed actus elicitum Logicae sunt cognitiones evidentes rei per causam. ergo sunt scientifici. m. pater, quia regulae Logicae sunt deductae, & demonstratae ex certis & evidentibus principiis. Obj. 1. Scientia & ars sibi opponuntur. Logica est ars. ergo non potest esse scientia. R. D. M. scientia, & ars sibi adaequate opponuntur N. M. sibi tantum inadaequate opponuntur C. M. & C. m. D. C. ergo Logica non potest esse scientia, si ars & scientia sibi invicem adaequate opponerentur C. C. si tantum inadaequate N. C. nam nec omnis scientia est ars, nec omnis ars scientia. Dices: de ratione scientiae est quiescere in veritate actus demonstrati: artis vero illum tanquam practicum ordinare ulterius ad opus. ergo ars non potest esse scientia. R. N. 1. membrum antecedentis. sed ratio scientiae praescindit, an actus, quem illa demonstrat, ordinetur ulterius, nec ne; unde si demonstrat actus ordinabiles ulterius ad praxin, etiam scientia dicitur practica. si vero per suas demonstrationes versatur circa actus speculativos, denominationem speculativi imbibit. Obj. 2. Regulae Logicae non possunt demonstrari. ergo non sunt actus scientifici. A. P.

Si demonstrari possent, tunc id fieret per alias regulas. hoc implicat; cum sic Logica, ejusque regulæ vel præsupponerentur ad se ipsas, vel aliæ & aliæ in infinitum. ergo. R. N. A. ad prob. D. M. tunc id fieret per alias formales regulas N. M. per alias virtuales C. M. & D. m. hoc implicat, ut demonstrentur per alias formales regulas C. m. implicat, ut per alias virtuales demonstrentur N. m. & C. primæ igitur regulæ Logicæ demonstrantur per illum habitum, quem aliquis per longas reflexiones in eundem, & uniformem modum operandi, & experimentalem notitiam infallibilitatis in tali operandi methodo semper deprehendit. actus igitur talis habitus, per quos demonstrantur primæ regulæ, voco virtuales regulas, & hoc ideò, quia in se continent infallibilem certitudinem, licet nondum ita expressam; ad modum specierum intelligibilium impressarum, quæ etiam sunt solummodo virtualis imago objecti propterea, quia illud nondum ita exprimunt, sicut actualis cognitio, seu species expressa. quod si quæras, an isti actus seu regulæ virtuales etiam sint demonstratæ, vel non? R. & dico, eas virtualiter esse demonstratas per reflexiones toties repetitas in experimentalem certitudinem talis modi operandi semper, & uniformiter verè concludentis, & nunquam decipientis. si instas, per quid hujusmodi reflexiones sint certæ & evidentes? Respondeo, per hoc, quod nitantur constanti experimentali, & hausta sæpissimè objectiva certitudine,

ac infallibilitate ex tali modo operandi, ita omnes D. D. discurrunt de modo inveniendi scientias, & artes cum Suarezio, & de Quiros. Obj. 3. ille habitus non est scientificus, cujus actus sunt sæpe falsi. sed actus Logicæ Topicæ & Sophysticæ sunt sæpe falsi. ergo Logica Topica & Sophystica non est habitus scientificus. D. M. cujus actus elicitum sunt sæpe falsi C. M. cujus actus regulati sunt sæpe falsi subdistinguo: materialiter C. M. sunt sæpe falsi artificialiter N. M. & D. m. sed actus elicitum Logicæ Topicæ, & Sophysticæ sunt sæpe falsi N. m. actus regulati Topicæ, & Sophysticæ sunt sæpe falsi subdistinguo: materialiter C. m. artificialiter N. m. & C. quia artificialiter semper sunt conformes his actibus regulantibus, quæ conformitas est artificialis veritas. Obj. 4. Si Logica esset scientia, tunc esset scientia practica. practica non est. ergo nulla est scientia. m. P. Scientia practica debet pro objecto suo habere praxin. Logica pro objecto suo non habet praxin. ergo non est scientia practica. m. P. idem est objectum Logicæ, quod est objectum actuum elicitorum à Logica. sed objectum actuum elicitorum non est praxis. ergo neque objectum habitus Logici. m. P. Objectum actuum elicitorum, seu regularum sunt res. res respectu Logicæ non sunt praxis; cum ab ea nec physicè, nec directive possint effici. ergo. M. P. illud est objectum immediatum regularum, quod immediate cognoscunt. sed immediate cognoscunt res; sunt enim cognitiones rei evidentes per causam. ergo objectum immedia-

tum illarum sunt res. &. C. M. N. m. ad prob. C. M. N. m. ad prob. C. M. N. m. ad prob. D. M. Objectum immediatum actuum elicitorum sunt res latius acceptæ pro omni illo, quod simpliciter existit realiter, sive in, sive extra intellectum C. M. sunt res strictè intellectæ pro illo tantum, quod habet suam existentiam extra intellectum N. M. & D. m. res in sensu latiore acceptæ respectu Logicæ non sunt praxis N. m. res strictius spectatæ pro sola re, extra intellectum existente, respectu Logicæ non sunt praxis C. M. & N. C. adeoque actus eliciti habent pro suo immediato objecto res latius intellectas, prout hoc nomine denotatur omne id, quod realiter existit in rerum natura, sive existat dependenter, vel independenter ab intellectu.

II.

Est virtus intellectualis secundum omnes suas partes. 2. *Et simpliciter ac purè practica.* P. 1. Pars: virtus intellectualis juxta Arist. 7. phys. c. 3. text. 17. est dispositio perfecti ad optimum, vel ex eodem: est habitus, qui facit bonum habentem, & opus ejus bonum reddit. Sed Logica, seu omnes tres partes sunt dispositio perfecti ad optimum, & faciunt bonum habentem &c. Ergo Logica est virtus intellectualis. m. P. Logica Analytica, Topica, & Sophistica tam habitualis, quàm actualis disponit intellectum ad suos actus artificialiter rectos, tanquam ad suum finem, qui utique est optimum intellectus. ergo est dispositio perfecti ad optimum. A. patet, quia actualis Logica disponit

nit ad actus regulatos artificialiter rectos, habitualis verò ad actus elicitos certos & evidentes. Objic. 1. optimum intellectûs est actus verus. Sed Topica, & Sophistica non disponit ad actus veros. ergo non disponit ad optimum. & D. M. optimum intellectûs est actus artificialiter verus C. M. optimum intellectûs est semper actus materialiter verus N. M. & D. m. sed Topica, & Sophistica non disponit ad actus artificialiter veros N. m. non disponit ad actus semper materialiter veros C. m. & N. C. æquè enim infallibiliter sophismata sunt conformia suis regulis sophisticis, & probabiles actus regulis Topicis, quàm actus evidentes regulis Analyticis. ergo omnes habent veritatem artificialem, & quidem infallibilem. Objic. 2. Logica actualis non disponit intellectum ad optimum. ergo non est virtus intellectualis, A. P. optimum intellectûs sunt res cognitæ. Sed ad res cognitæ non disponit Logica nec actualis, nec habitualis. ergo non disponit ad optimum intellectûs. & N. A. ad prob. D. M. optimum intellectûs sunt res cognitæ in latiore sensu, prout nomine rei veniunt omnia illa, quæ simpliciter existunt, five in- five extra intellectum C. M. prout nomine rei tantum intelliguntur res independentes, & extra illum existentes, vel possibiles N. M. sed ad res cognitæ in primo sensu non disponit Logica N. m. ad res cognitæ in secundo sensu Logica non disponit C. m. & N. C. Responderi potest etiam in secundo sensu, N. A. ad prob. D. M. optimum intellectûs ut determinati per

habitu Logicum ad certam speciem objecti sunt res cognitæ N. M. optimum intellectûs secundum se præcisè spectati sunt res cognitæ C. M. & C. m. D. C. ergo Logica non disponit ad optimum intellectûs secundum se præcisè spectati C. C. non disponit ad optimum intellectûs ut determinati per habitum Logicum N. C. Objic. 3. Arist. 6. Eth. C. ult. in fine, & c. 3. initio ait: virtus intellectualis est habitus, per quem anima verum dicit. Sed per actus probabiles, & maximè sophysticos anima non dicit verum. ergo Logica Topica, & Sophistica non est virtus intellectualis. R. D. M. virtus intellectualis est habitus, per quem anima in actibus elicitis verum dicit C. M. per quem in actibus regulatis anima verum dicit subdist. materialiter N. M. per quem in actibus regulatis verum artificialiter dicit C. M. & sic D. m. N. C. anima per actus regulatos dicit verum artificialiter, quatenus illi de se enunciant se esse conformes suis regulis, licet sint difformes suo objecto materiali, quod ultimum virtus intellectualis non curat. Objic. 4. Teste S. Aug. nemo virtute malè utitur. Sed multi Logica malè utuntur, præsertim sophysticâ ad alios decipiendos. ergo Logica non est virtus. Confirmatur: Logica non facit bonum habentem; cum Logici sæpe sint omnium pessimi. ergo non est virtus. R. D. M. virtute morali nemo malè utitur C. M. virtute intellectuali N. M. & C. m. D. C. ergo Logica non est virtus moralis C. C. non est virtus intellectualis N. C. ad Confirmatio-

mora-

nem D. A. Logica non facit bonum habentem moraliter C. A. Logica non facit bonum intellectualiter habentem N. A. & C. argumentum hoc patet ab instantijs ex Jurisprudencia, Theologia, Medicina; cum sæpe optimi Medici, Theologi, & Jurisperiti sint pessimi. Urgebis: Logica est instrumentum virtutum intellectualium. ergo non potest esse virtus intellectualis. Consequentia probatur: calor tanquam instrumentum ad substantiam non est substantia: Instrumentum Cognitionis non est ipsa Cognitionis. ergo neque instrumentum virtutum intellectualium potest esse virtus intellectualis. R. D. A. Logica est instrumentum directivum, & scientificum virtutum intellectualium C. A. est instrumentum mechanicum, aut physicum virtutum intellectualium N. A. & C. ad prob. C. A. & N. C. disparitas constat ex dictis. Objic. 5. actus elicti Logicæ Sophisticæ sunt causa mali intellectualis. ergo non sunt bonum intellectus. A. P. regulæ Sophisticæ dirigunt ad syllogismum falsum, & deceptorium intellectus. ergo regulæ non sunt bonum intellectuale. R. D. A. sunt causa per se mali intellectualis N. A. sunt per accidens tantum causa mali intellectualis respectu audientis & ignorantis fallacias C. A. & N. C. ad prob. D. A. dirigunt ad syllogismum falsum, & deceptorium intellectus in audiente per accidens, & præter intentionem Logicæ C. A. dirigunt ad syllogismum deceptorium intellectus in audiente per se, & ex intentione N. A. & C. Sophistica habet quidem pro suo immediato fine paralogysmum, sed ut inde doceat evitare

captiosas fallacias ratiocinationum : hinc semper intendit paralogysmum cognitum ut talem, qui non est malum intellectus sed bonum. Objic. 6. Juxta Arist. absurdum est, quærere simul modum sciendi, & scientiam. ergo Logica, quæ est modus sciendi, non potest esse scientia. R. D. A. absurdum est, quærere simul modum sciendi, & scientiam distinctam realiter à modo sciendi C. A. indistinctam N. A. & C. Objic. 7. Ex mente Aristotelis Posteriorum & 6. Eth. quævis scientia debet habere objectum necessarium, æternum, & immutabile. Logica non habet hujusmodi objectum; Cum tres mentis operationes sint contingentes, & temporaneæ. ergo Logica non est scientia, seu virtus intellectualis. R. D. M. quævis scientia debet habere objectum necessarium in essendo, id est, conditionata necessitate C. M. debet habere objectum necessarium, necessitate absolutâ, seu in existendo N. M. & D. m. sed Logica non habet objectum necessarium, necessitate absolutâ, seu in existendo C. m. non habet objectum necessarium, necessitate conditionatâ N. m. & C.

Et quidem simpliciter ac purè practica. Ita Arist. 6. metaph. & 2. metaph. Item 6. Eth. c. 1. & sequ. Conimbr. quæstione proœmiali 4. art. 5. Fonseca, Murcia, Oviedo, Nominales, & præcipuè Arriaga disput. 3. Log. sect. 3. subsect. 2. cum communi R. R. P. 1. ille habitus est practicus, cujus omnes actus elicitī sunt practici. Sed omnes actus elicitī Logicæ sunt practici.

ctici. ergo Logica est practica. m. P. omnes actus à Logica elicit ex natura sua dirigunt cognoscentem ad effectum sui objecti. ergo omnes sunt practici. A. patet ab enumeratione omnium regularum, quæ sunt propriè actus Logici; Cum ijs cognoscens, vel ad syllogismum, vel definitionem, & divisionem faciendam dirigatur. P. 2. Quidquid Logica attingit, est objectum attributionis efficiendum, vel est medium saltem extrinsecè, & ex fine scientiæ ordinatum ad illud efficiendum. ergo est simpliciter practica. Obj. 1. Si Logica est practica, tunc non est scientia. Sed est scientia, ergo non est practica. P. M. habitus practicus & scientificus sibi invicem opponuntur, ergo si Logica est scientia, non potest esse practica. A. P. finis scientiæ est veritas; cum sit cognitio rei evidens per causam, habitus verò practici finis est opus. Hæc duo sibi invicem opponuntur. ergo. R. N. M. ad prob. N. A. ad prob. concesso secundo membro D. 1. membrum majoris: finis scientiæ est veritas præcisivè spectata, an sit ordinabilis ulterius ad opus, vel non sit C. M. est veritas determinatè spectata, vel ordinabilis vel inordinabilis ulterius ad opus N. M. & D. m. sed illi duo sibi opponuntur in secundo sensu C. m. in primo N. m. & C. Obj. 2. Ille habitus non est practicus, qui pro fine suo non habet praxin, sed speculationem. Sed Logica Analytica pro fine suo non habet praxin, sed speculationem. ergo. m. P. Analytica habet pro fine suo syllogismum demonstrativum. iste est speculatio, seu inda-
ga-

gatio veritatis. ergo pro fine suo habet speculationem, seu indagationem veritatis. & D. M. ille habitus non est practicus, qui pro fine suo habet speculationem veritatis formaliter C. M. qui habet speculationem tantum materialiter. N. M. & D. m. sed Logica Analytica habet pro suo fine formaliter speculationem veritatis N. m. habet illam merè materialiter C. m. & N. C. ad prob. D. M. Analytica habet pro suo fine syllogismum demonstrativum formaliter, prout est speculatio N. M. habet syllogismum demonstrativum materialiter, prout est praxis, seu opus juxta regulas effectum C. M. & C. m. D. C. ergo pro fine suo habet speculationem formaliter N. C. habet speculationem merè materialiter C. C. Urgebis: praxis est operatio, quæ dirigitur ab actibus intellectûs, & imperatur à voluntate. Sed syllogismus non est operatio imperata à voluntate. ergo non est praxis, & consequenter neque Logica potest illum intendere tanquam suam praxin & formaliter ab illa specificari. P. m. Cognitio evidens non subiacet imperio voluntatis. Syllogismus demonstrativus est cognitio evidens. ergo. & C. M. N. m. ad prob. D. M. cognitio evidens non subiacet immediate imperio voluntatis C. M. non subiacet mediate N. M. & C. m. D. C. ergo syllogismus evidens non subiacet immediate imperio voluntatis c. c. non subiacet mediate N. C. eatenus syllogismus evidens subiacet imperio voluntatis; quatenus voluntas imperat intellectui, illumque applicat ad faciendum po-

tius juxta regulas syllogismum evidentem, quam probabilem, quod est mediatè subjacere voluntati. Obj. 3. ad eundem habitum spectat examinare opus, ad quem pertinet efficere illud. Sed ad Logicam spectat efficere directivè opus, ergo etiam examinare factum. atqui opus factum examinare est speculari. ergo ad Logicam spectat speculari. R. C. Totum primum syllogismum: subsumpti A. D. atqui opus factum examinare est speculari ex objecto trans. A. est speculari ex fine suæ scientiæ N. A. & C. verum quidem est, quòd actus examinantes sint speculativi ex objecto suo, cum representent suum objectum in individuo ut non factibile, sunt tamen practici ex fine scientiæ, quatenus habitus, qui examinat opera facta, hujusmodi actus examinantes ordinat ulterius ad alia similia opera in specie bene facienda. Præterea hoc argumentum potest retorqueri in omnibus aliis habitibus practicis etiam mechanicis, cum omnes soleant examinare opus suum & consequenter omnes essent partim speculativi, quod equidem Compr. admittit, sed immeritò; cum sic nullus daretur habitus purè practicus, nec purè speculativus, quia etiam speculativi habere solent actus aliquos practicos. Obj. 4. Scientia, quæ naturam, & proprietates sui objecti considerat, est speculativa. Sed Logica naturam, & proprietates sui objecti considerat. ergo est speculativa, M. P. illa consideratio est speculativa, quæ versatur circa objectum non factibile à cognoscente. Sed considera-

deratio proprietatum objecti versatur circa ob-
 jectum non factibile à cognoscente; cum pro-
 prietates alicujus rei necessario sine ulla dire-
 ctione & imperio voluntatis emanent ab essen-
 tia rei: ergo consideratio proprietatum est specu-
 lativa. R. D. M. scientia, quæ naturam; &
 proprietates sui objecti considerat; est specula-
 tiva immediate ex objecto C. M. mediate etiam
 semper ex fine scientiæ considerantis N. M. &
 C. m. D. C. ergo consideratio immediate ex ob-
 jecto est speculativa C. C. est etiam mediate; &
 ex fine suo speculativa N. C. ad prob. D. M.
 illa consideratio est immediate ex objecto spe-
 culativa; quæ versatur circa objectum non fa-
 ctibile C. M. est semper etiam mediate; & ex
 fine scientiæ speculativa N. M. & C. m. sub
 eadem distinctione C. & N. C. hujusmodi
 autem actus sunt sequentes: demonstratio
 generat scientiam, definitio non distinguitur à
 definito, genus latius patet quam differentia;
 definitio & definitum sunt convertibiles; uni-
 versale manet in actuali prædicatione, quos alij
 cum Connimbr. appellant Logicæ actus secun-
 darios, in quibus Logica non per se primò oc-
 cupatur, sed scientia Logica ex intentione il-
 los dirigit ulterius ad opus, tanquam ad finem
 præcipue intentum; hinc Logica absolute &
 simpliciter practica dici debet, quod etiam Arist.
 in 2. metaphyl. text. 3. conceptis verbis docet;
 nam et si practici, inquit, considerent, quo pa-
 cto res habent, non tamen contemplantur cau-
 sam physicam per se, sed ad aliquid & pro cer-
 to

to tempore. itaque immediate omnes illi actus sunt practici, quatenus repræsentant proprietates in sua essentia factibiles; nam licet Logica non immediate efficiat, nec dirigat proprietates, tamen dirigit ad effectiorem causam, scilicet essentiam: accedit, quod omnes illi actus possint practice exponi. Obj. 5. Arist. 3. de anima c. 10. text. 49. docet, intellectum fieri extensione practicum. ergo respectu suarum operationum non potest esse practicus, sed comparative ad eas, quæ extra istum in alia distincta potentia eliciuntur, ut explicat Scotus. atqui Logica versatur tantum circa actus rationis, teste S. Thoma. ergo non versatur circa praxin & consequenter neque potest esse practica. R. 1. illum textum in Arist. nusquam reperiri, ut testantur Conimbr. sed dato etiam, quod Aristoteles hoc locutus fuerit. R. 2. D. illum textum: Aristoteles docet, intellectum fieri practicum extensione unius actus ad alium, tanquam ad actionem, quam prior dirigit C.A. Arist. docet, intellectum fieri practicum extensione unius potentie semper ad aliam N. A. & C. adeoque ideo dicitur intellectus practicus se extendere, quia non quiescit in objecto cognito, sed per huius cognitionem aliam actionem procurat, sive dein ista in eadem potentia, in qua est iudicium practicum, sive in alia distincta fiat, quod respectu actus practici est tantum per accidens. & sicut praxis non debet esse necessario in alia potentia ab illa, in qua est actus illam imperans, ita neque debet esse in alia ab illa, in

in qua est actus regulans. Urgebis: in Logica habentur etiam isti actus: quaecunque sunt idem uni tertio &c. item: quaecunque distincti in uno tertio &c. sed isti sunt speculativi. ergo etiam habitus Logicus est speculativus saltem principaliter. R. illos actus spectare ad metaphysicam, non Logicam, quos Logica inde mutuatur, & ordinat ex fine suo ad opus: unde ex fine scientiae sunt practici. Urgebis 2. Nullus actus ex objecto suo speculativus potest habere aptitudinem dirigendi cognoscentem ad praxin. ergo neque ex fine scientiae possunt esse practici, cum utique scientia non possit ineptum medium ad praxin dirigere. R. D. A. Nullus actus ex objecto suo speculativus potest habere aptitudinem directam dirigendi cognoscentem ad praxin C. A. non potest habere aptitudinem indirectam dirigendi illa cognoscentem N. A. & C. Obj. 6. Saltem Logica sophystica non est practica. ergo. A. P. Logica Sophystica versatur circa paralogysmum mentalem. iste non est praxis. ergo non versatur circa praxin, & consequenter non potest esse practica. m. patet nisi malimus dicere, Logicam Sophysticam versari circa voces artificiales, quod communissima nobiscum reprobatur. m. P. paralogysmus mentalis non est factibilis; implicat enim judicare falsum cognitum ut tale. ergo paralogysmus non potest esse praxis. R. N. A. ad prob. D. M. versatur circa paralogysmum mentalem judicativum N. M. Logica Sophystica versatur circa para-

paralogysmum mentalem præcisè apprehensum, seu circa ejus apprehensionem C. M. iste scilicet apprehensus, sive ejus apprehensio non est praxis N. m. iste scilicet judicativus non est praxis C. m. & N. C. ex quibus pater responsio ad probationem.

III.

Objectum attributionis non sunt res bene cognita. 2. nec intellectus rectè operans. 3. multo minus voces. Ita S. Thomas, qui dicit, Logicam versari circa actus rationis, tanquam circa propriam materiam. Suarezius, Fonseca 2. met. c. 3. q. 18. Conimbr. Rubius, Murcia, Oviedo, Compr. & quàm plurimi R. R. S. Thomas certè in lib. 1. poster. ait, Logici esse rationalem, artem artium. & in præfatione ad lib. perihermenias: cum Logica, inquit, dicatur rationalis scientia, necesse est, quòd ejus consideratio versetur circa ea, quæ pertinent ad tres prædictas operationes. P. 1. pars Logica ex fine suo intrinseco est directiva actuum rationis. ergo adæquatum ejus opus sunt actus rationis. A. patet ex ipsis regulis, quales sunt, v. g. definitio debet constare genere & differentia, syllogismus debet tantum tribus niti terminis &c. P. C. actus rationis possunt esse adæquatum opus Logicæ constans materia & forma. ergo sine ratione non debet assignari aliud remotius objectum. A. liquet ex DD. communi sensu, qui operationem intellectus, præcisivè spectatam à rectitudine, vel irrectitudine, assignant

B

signant

gnant pro objecto materiali ; ipsam verò artificialem rectitudinem identificatam realiter, distinctam tamen formaliter pro objecto formali. P. 2. Res bene depictæ, & figuratæ non sunt objectum, seu opus pictoriæ. ergo neque res bene cognitæ sunt opus Logicæ. A. est manifestum, alias etiam corpus bene vestitum, pes bene calceatus erunt artificialia opera sartoriæ & sutoriæ, quod nemo dixerit. Consequentia tenet ex paritate rationis; sicut enim finis pictoriæ adæquatus est efficere imaginem extrinsecam rerum, ita finis, & objectum adæquatum Logicæ est efformare imaginem intrinsecam, & mentalem rerum. neque enervatur hoc argumentum, si cum P. Mauro dicas, in pictoria & statuaria totam difficultatem consistere in exprimenda imagine rerum, & non in conformanda ipsis rebus; è contrariò Logica experitur summam difficultatem in adaptanda cognitione rebus. ergo est disparitas. Responderi potest primò N. 1. membrum A. efficere imaginem rerum est realiter adaptare illam rebus; cum tota ars pictoris consistat in eleganti, & vivaci conformatione imaginis cum re depicta. & etiam 2. C. 1. membrum. N. secundum. A. Logicæ difficultas versatur unicè, ut actum rationis conformet regulis, & sic artificialiter rectum efficiat, non ut conformet rebus, quod patet ex syllogismo formaliter tantum bono, quam ipsam difficultatem sentit ars pictoria, & statuaria, ut scilicet imaginem, vel statuum juxta præscriptam regulam faciat. Tota
igitur

igitur difficultas consistit in hoc concreto: *operatio recta*, sicut *in imagine recta* respectu pictoriæ, qua superatâ alterum concretum: *res bene cognita*, & *bene depicta* per se necessario resultat. P. 3. Totum opus Logicæ potest haberi sine re bene cognita. ergo res non est pars operis Logici. A. patet in syllogismo formaliter tantum bono. Obj. 1. Idem est objectum habitûs, & actûs. sed objectum actûs sunt res. ergo etiam habitûs. R. D. M. idem est objectum habitûs, & actûs eliciti C. M. & actûs regulati N. M. & D. m. Sed objectum actûs eliciti sunt res N. m. Objectum actûs regulati sunt res. C. m. N. C. Urgebis: etiam actuum elicitorum sunt res. ergo. A. P. isti actus: definitio debet esse convertibilis cum definito, omnes partes simul spectatæ debent æquare totum, universale de pluribus debet esse univocè prædicabile &c. sunt eliciti. sed horum actuum objectum sunt res. ergo. R. N. A. ad prob. C. M. N. m. sed omnes hujusmodi actus pro objecto immediato habent conceptus; habent enim istum sensum: talis fieri debet conceptus definitionis, & definiti, ut eorum significata sint, & repræsentent convertibilia. Eodem modo discurre de alijs hujusmodi propositionibus regulantibus, quæ videntur de rebus loqui; cum tantum immediate petant intelligi de rerum conceptibus, sicut similes propositiones: legi Aristotelem, bibi duo vitra &c. Obj. 2. Idem est objectum potentiæ, & habitûs. sed objectum potentiæ intellectricis sunt omnes res. ergo etiam objectum habitûs. R. D. M. idē est adæquate objectum

jectum potentiae, & habitus N. M. idem est inadæquatè objectum potentiae, & habitus C. M. & C. m. D. C. ergo etiam objectum habitus sunt res aliquæ scilicet dependentes ab intellectu. C. C. ergo etiam objectum habitus sunt omnes res in suâ totâ latitudine N. C. nomine rei hîc intelligitur omne ens tam in, quàm extra intellectum; cùm ergo intellectus pro suo objecto habeat omnes res cognoscibiles in tota sua latitudine, & habitus Logicus tantùm res dependentes ab intellectu, ideo habitus objectum non est adæquatè idem cum objecto potentiae intellectivæ. Unde responderi potest etiam 2. D. M. idem est objectum potentiae jam determinatæ per habitum, & habitus C. M. idem est objectum potentiae secundùm se præcisè spectatæ, & habitus N. M. & D. m. sed objectum potentiae secundùm se præcisè spectatæ sunt omnes res C. m. potentiae ut determinatæ per habitum N. m. & C. Obj. 3. Habitus partiales Logicæ per res inter se differunt. sed id, per quod partiales habitus differunt, sunt istorum objectum attributionis. ergo res sunt objectum habituum partialium Logicæ: P. M. Logica Analytica, Topica, & Sophistica inter se discernuntur per res evidentes, probabiles, & falsas. ergo. R. N. M. ad prob. N. A. sed per ipsas cognitiones evidentes, probabiles; & falsas, & specialem intrinsecum earum modum tendendi in res. Obj. 4. Deus visus est finis hominis. ergo etiam finis Logicæ est res cognita. R. C. A. N. C. disparitas est, quia

quia homo non satiatur per solam visionem Dei, verum intentio Logicae, expletur per solam cognitionem rectam. Obj. 5. Logica agit de falsitate, & veritate. hæc dicunt pro parte res. ergo agit de rebus. R. D. M. agit de veritate, & falsitate radicali C. M. agit de falsitate, & veritate formali N. M. & D. m. sed veritas & falsitas formalis dicit res C. m. veritas & falsitas radicalis dicit res. N. m. & C. Sola cognitio est radicalis veritas, vel falsitas. Logica autem curat solam veritatem radicalem, id est, ipsam cognitionem, quatenus est conformis regulis. Urgebis: etiam agit de prædicamentis, seu categorijs. sed hæc sunt res. ergo agit de rebus. m. P. series prædicamentorum nihil aliud sunt, quam decem genera rerum. ergo. R. cum Compt. disp. 5. Logicae N. M. quia Categoriae sunt veluti compendium quoddam metaphysicae, ad quam propriè spectant tractandæ; cum metaphysicae munus sit essentias, & quidditates rerum distinguere, & in suas classes partiri. Deinde potest dici Logica tantum agere, & docere rectas cognitiones prædicamentorum effici. Obj. 6. Opus, ex operatione artis resultans, est objectum artis. sed ex operatione artis Logicae resultat res bene cognita. ergo. R. 1. Rector. sed ex operatione artis Logicae resultat intellectus rectè cognoscens. ergo iste erit objectum Logicae. item ex operatione artis pictoriae resultat res bene depicta. ergo. R. 2. etiam pro P. Mauro, hujus objectionis auctore D. M. opus, ex operatione artis immediatè re-

sultans, est objectum artis C. M. opus, solummodo mediatè resultans, est objectum artis N. M. & D. m. sed ex operatione Logicæ resultat immediatè res bene cognita N. m. resultat solum mediatè C. m. & N. C. immediatè resultat ex operatione Logicæ recta cognitio, hoc scilicet opus. aliàs, ut bene advertit Haunoldus, pictura pretiosa, æstimabilis, & similis esset objectum pictoriæ; cum ex operatione pictoriæ hæc concreta resultent. Obj. 7. Objectum artis non potest ipsa actio esse, inducens formam in materiam. ergo neque artis Logicæ potest esse sola actio seu operatio. R. D. A. Objectum artis factivæ non potest esse ipsa actio, inducens formam in materiam C. A. objectum artis activæ non potest esse ipsa actio N. A. & C. accedit, quòd ipsum opus artificiosum Logicæ sit identificatum cum actione productiva sui. adeoque potest transmitti antecedens, & negari consequentia. Obj. 8. auctoritas S. Th. & Arist. quorum primus 4. metaph. lect. 4. dicit, ens rationis esse proprium objectum Logicæ. idem alibi, secundas intentiones esse objectum. Aristot. verò 4. metaph. c. 2. affirmat philosophum & dialecticum versari circa ens. ergo res sunt objectum Logicæ. R. S. D. per ens rationis intellexit solam cognitionem intellectualem, sicut etiam per secundas intentiones venire voluit formales, non objectivas, quarum primæ sunt ipsæ cognitiones, secundæ res. Arist. nomine dialectici intellexit Logicum utentem, id est, aliarum scientia-

entia-

entiarum peritum, qui tantum utitur Logica. ita Conimbr. Q. 5. proëmiali art. 2. verbo: ad locum Aristotelis & quamvis in eo. mens S. Th. ex eo clarè pater, quod dicat, Logicam non considerare rem substantem per se, hoc est, tanquam objectum attributum, prout est terminus cognitionis.

Nec intellectus rectè operans. Ita docent P. Cataneus, P. Maurus q. 9. Log. dist. 1. cum plurimis alijs. P. 1. Illud non est pars operis Logici, quod Logica per suas regulas tanquam suum finem intrinsecum non attingit. sed intellectum tanquã suum finem intrinsecum illa per suas regulas non attingit. ergo. M. constat ab enumeratione aliarum artium; nam objectum attributionis ex tendentia regularum desumi debet. m. P. Mauro est tam certa, ut loco cit. dicat, in tota Logica vix nominari intellectum. & prob. à posteriori ex omnibus regulis, v. g. definitio debet constare genere, & differentia proxima; syllogismus debet habere tantum tres terminos, medius terminus debet distribui &c. quæ omnes loquuntur solummodo de recta operatione. ergo P. 2. Si in intellectum cognitio recta non introducit ex directione regularum, sed merè naturaliter, tunc intellectus non potest esse pars materialis operis Logici. prius est verum. ergo. M. est certa, quia objectum materiale artis est illud, in quod artificialiter introducit formale, uti pater ob inductione omnium aliarum artium. m. P. nulla regula Logicae loquitur de intellectu, ut est receptivus operationum, sed ad summum, ut est produ-

ctivus illarum. ergo nulla regula loquitur de illo tanquam parte materiali operis Logici, sed solum tanquam de artifice, quem dirigit ad efficiendas illas. A. patet ex ipsa tendentia regularum. & P. eo modo loquuntur regulæ Logicæ de intellectu, quomodo regulæ cæterarum artium. atqui regulæ cæterarum artium tantum loquuntur de intellectu tanquam de causa directive vel physicè effectrice operis. ergo etiam regulæ Logicæ. neque refert, quod in intellectu recta operatio recipiatur, quia hæc receptio est purè naturalis, & respectu Logicæ artis merè per accidens; cùm de illa nulla regula Logica immediatè, & formaliter loquatur, & propterea minimè artificialis esse possit. P. denique 3. Si potest haberi propinquius objectum materiale operis, non debet sine gravi ratione admitti objectum aliquod remotum, quale est intellectus respectu operis Logici. sed potest haberi propinquius objectum materiale operis Logici. ergo non debet admitti sine ratione remotum, quale est intellectus. M. est certa, quia aliàs etiam pes esset objectum materiale saltatoriæ, aër musicæ, & Rhetorices, præsertim si tendentiæ regularum per illud objectum propinquius explentur, quàm per remotum, de quo ne quidem regulæ loquuntur. m. P. potest primò rationabilius & juxta exigentiam regularum, assignari operatio, præcisivè spectata à rectitudine & irrectitudine, pro objecto materiali operis Logici. hoc est propinquius, quàm intellectus. ergo debet illud admitti.

Obj.

Obj. 1. Logica intendit intellectum rectè operantem. Sed id, quod intenditur ab arte, est opus, & finis illius. ergo Logicae opus, & finis est intellectus rectè operans. R. D. M. Logica intendit intellectum rectè operantem tanquam finem artificis transeat M. tanquam finem artis N. M. & D. m. Sed id, quod intenditur tanquam finis intrinsecus artis, est opus, & finis illius C. m. quod intenditur tanquam finis artificis, est finis, & opus artis N. m. &c. Obj. 2. Illud est objectum materiale artis, in quod introducitur formale. Sed in intellectum introducitur formale. ergo. P. m. operatio recta est objectum formale Logicae. Hæc introducitur in intellectum. M. P. illud est objectum formale, quod regulæ unicè, & primariò intendunt. Sed operationem rectam omnes regulæ Logicae unicè, & primariò intendunt. ergo. R. D. M. illud est objectum materiale artis, in quod ex directione regularum introducitur formale c. m. in quod merè naturaliter, & sine ulla directione regularum introducitur formale N. M. & D. m. Sed in intellectum introducitur formale ex directione regularum N. m. sine illa, & merè naturaliter c. m. & N. c. ad prob. m. D. M. operatio recta est objectum formale tantum N. M. est objectum formale, & materiale simul verbo totum opus artificiale c. m. & c. m. D. c. ergo objectum formale tantum introducitur in intellectum N. c. ergo objectum formale, & materiale simul, id est, totum opus Logicum introducitur in intellectum c. c.

ad prob. N. M. quia id, quod regulæ artis uni-
 cè, & primariò intendunt, est totum opus, &
 finis intrinsecus illarum adæquatus. Urge-
 bis 1. Operatio recta introducit in intelle-
 ctum ex directione regularum, ergo artificiali-
 ter introducit, & consequenter intellectus est
 objectum artificiale Logicæ, P. A. introductio
 operationis rectæ in intellectum est productio
 illius ab intellectu. Sed ista fit ex directione
 regularum, ergo etiam introductio illius in in-
 tellectum, M. est evidens, quia productio co-
 gnitionis, & introductio illius identificantur.
 m. P. omnes regulæ dirigunt intellectum ad
 productionem rectæ potius, quàm irrectæ ope-
 rationis, ergo productio est artificialis. Con-
 sequentia est in forma, R. C. A. N. C. ad prob.
 D. M. introductio operationis rectæ in intelle-
 ctum est formaliter productio illius N. M. intro-
 ductio est realiter productio C. M. & C. M.
 D. C. ergo etiam introductio illius in intelle-
 ctum fit ex directione regularum, si formaliter
 esset idem cum productione C. C. si tan-
 tùm realiter est idem cum productione N. C.
 dices: ergo saltem realiter introductio fit ex
 directione regularum. Atqui id, quod sim-
 pliciter fit ex directione regularum, fit artifi-
 cialiter, ergo introductio operationis rectæ in
 intellectum fit artificialiter, R. Trans. illa-
 rum, nego subsumptum. Sed illud dicitur fieri
 artificialiter, quod regulæ artis explicitè, &
 formaliter intendunt. Ratio est; quia cùm re-
 gulæ nihil aliud sint, quàm cognitiones, pos-
 sunt

sunt præcisivè in res tendere, illásque sub unâ formalitate, & non sub altera realiter identificata intendere. Exemplum habetur in syllogismo, quem regulæ Logicæ intendunt, ut est praxis - non autem ut est speculatio veritatis, licet utrumque prædicatum cum syllogismo sit identificatum. Urgebis 2. ideo nostra metaphysica introductio rectitudinis in operationem *ut sic* est artificialis, quia ipsa productio est artificialis, cum qua est identificata. Sed etiam productio cognitionis rectæ in intellectu est artificialis, & identificata cum introductione. ergo etiam introductio operationis rectæ in intellectum est artificialis. R. N. M. præcisè, sed ideo introductio metaphysica rectitudinis in operationem *ut sic* est artificialis, quia regulæ de operatione saltem in concreto formaliter loquuntur, id est, de operatione recta. Sic regulæ definitionis, divisionis, syllogismi ita sonant: definitio debet constare. &c. divisio totum dividit in suas partes, syllogismus debet habere tantum tres terminos. &c. atqui definitio, divisio, & syllogismus sunt formaliter operationes. ergo regulæ formaliter loquuntur de operatione. Atqui non loquuntur de operatione tanquam de formali parte operis, neque tanquam de causa effectrice illius. ergo tanquam de parte materiali operis, id est, de objecto receptivo rectitudinis. Urgebis. 3. Nulla datur receptio rectitudinis in operationem *ut sic*. ergo regulæ non possunt loqui de operatione *ut sic*, quâ receptivâ. R. D. A. nulla

nulla datur realis receptio rectitudinis in operationem *ut sic* C. A. nulla datur formalis, metaphysica receptio rectitudinis in operationem *ut sic* N. A. & N. C. Urgebis 4. receptio objecti formalis in materiale artium debet esse realis. ergo formalis non sufficit in Logica. & D. A. receptio objecti formalis in materiale artium activarum debet esse realis C. A. artium activarum, qualis est Logica N. A. & C. Urgebis 5. Talis debet esse in artibus receptio formalis objecti in materiale, quæ subjacet periculo erroris. Sed metaphysica receptio nulli subjacet periculo erroris. ergo metaphysica receptio non sufficit in artibus. P. M. si receptio objecti formalis in materiale cadit sub directionem regularum, tunc debet esse capax erroris. Sed omnis receptio objecti formalis in materiale artium cadit sub directionem regularum. ergo omnis receptio formalis in materiale debet esse capax erroris. Atqui sola receptio realis potest esse capax erroris. ergo sola realis receptio objecti formalis in materiale potest dari in artibus, & consequenter metaphysica non sufficit. & D. M. quæ subjacet periculo erroris mediatè in sua causa C. M. quæ subjacer semper immediatè in se periculo erroris N. M. & D. M. Sed metaphysica receptio immediatè nulli subjacet periculo erroris C. M. neque mediatè in sua causa subjacet periculo erroris N. M. & C. sicut ergo sufficit ad directionem artificialem operationum, ut habeant indifferentiam, ut sint rectæ
 ve

vel incorrectæ, mediatam in sua causa, cum in se ipsis quævis vel essentialiter sit recta, vel incorrecta: ita etiam sufficit mediata capacitas erroris in causa. Ad prob. minoris D. M. tunc debet esse mediatè capax erroris c. m. debet semper esse immediatè capax erroris n. m. & c. m. sub eadem distinctione c. & n. c. subsumptum distinguo: atqui sola receptio realis potest esse immediatè capax erroris c. subsumpt. sola receptio realis potest esse mediatè capax erroris n. subsumpt. & c. Obj. 3. Si aliqua ratio esset, cur intellectus non sit objectum materiale Logicæ, esset ista, quia nulla datur difficultas superanda in introductione cognitionis rectæ in intellectum, cum subjectum naturale, qualis est intellectus, necessariò illam recipiat. Hæc ratio nulla est. ergo potest esse objectum materiale. m. constat inductione omnium artium. m. prob. etiam in introductione nostra metaphysica rectitudinis in operationem *ut sic* nulla datur difficultas, ut patet, cum sint idem rectitudo passiva, & operatio. ergo hæc ratio nihil probat, aut evertit etiam nostram sententiam. R. 1. ego ex hac ratione intellectum non rejeci à ratione objecti materialis Logicæ; viderint proinde illi, qui hac utuntur, quid respondeant. nihilominus R. 2. trans. m. n. m. ad prob. c. a. & n. c. disparitas est, quia si intellectus rectè operans esset opus Logicum, tunc Logica haberet objectum materiale realiter distinctum à formali, & consequenter deberet

ret immediate in introductione dari difficultas superanda, prout patet ab inductione omnium aliarum artium, quæ habent objectum materiale realiter distinctum à formali, quod tamen non requiritur in illis totis artificialibus, in quibus materiale est adæquate identificatum cum formali, sed sufficit, modò introductio habeat mediatam difficultatem in causâ superandam. Objic. 4. Musica habet objectum materiale, saltem inadæquate realiter distinctum à formali. ergo etiam Logica, A. patet, quia objectum adæquatum materiale musicæ non est unicus sonus, sed plures, vel simul, vel successive prolatis. Formale autem est harmonia, essentialiter consistens in pluribus sonis, artificiosè prolatis. Consequentia prob. musica æquè est ars activa, ac Logica. ergo debent esse pares in proprietatibus suorum objectorum. R. C. A. N. c. disparitas desumitur ex ipsa diversitate operis harum artium, musica enim habet pro suo opere artificiali sonum harmoniosum, è contrà verò Logica rectam operationem; in hoc ultimo opere adæquatum objectum formale, id est, rectitudo artificialis potest adæquate identificari cum unica operatione intellectûs: non sic harmonia, quæ essentialiter consistit in pluribus sonis, simultaneis, vel successivis; unde hæc nunquam potest adæquate identificari cum unico sono tanquam suo objecto materiali. Dices: ergo Logica quiesceret, & perfectè obtineret suum finem intrinsecum, etsi operatio recta reperiretur in lapide, vel aëre, R. c. illatum,

rum, licet artifex non quiesceret. Obj. 5. Illud est finis intrinsecus artium, per quod immediate deferuitur bono reipublicae. Sed Logica immediate deferuit bono reipublicae per intellectum; recte intelligentem. ergo intellectus recte operans est finis intrinsecus Logicae. R. N. M. quia deferuire bono reipublicae, non est finis intrinsecus artium, sed artificum. Obj. 6. Logica intendit pro suo fine intrinseco operationem rectam possibilem quā talem. Sed operatio possibilis dicit pro parte intellectum; cum iste sit possibilitas operationum. ergo etiam intendit intellectum pro parte sui operis, & fine intrinseco. R. Transl. M. N. m. rationem adjectam distinguo: intellectus est possibilitas activa, & extrinseca operationum C. est possibilitas passiva, & intrinseca operationum N. rationem. Adeoque Logica intendit operationem possibilem possibilitate intrinseca, non extrinseca. Obj. 4. Idem est finis intrinsecus instrumenti, & habitus, cujus est instrumentum. Sed Logica est instrumentum aliarum scientiarum. ergo eundem Logica habet finem intrinsecum, quem aliae scientiae. Atqui aliae scientiae habent pro fine suo intrinseco intellectum recte intelligentem. ergo etiam Logica. M. P. à pari: idem est finis intrinsecus penicilli, & artis pictoriae. Sed penicillum est instrumentum, & pictoria habitus. ergo idem est finis instrumenti, & habitus. R. Retorquendo in frænofactoria arte, quæ est instrumentum artis equestris. ergo eundem cum ista habebit finem intrinsecum, id est,

est, artificiosam equi moderationem, & non frænum. R. 2. D. M. idem est finis intrinsecus immediati, & formalis instrumenti, & habitus C. M. idem est finis intrinsecus solum causalis & mediati instrumenti, & habitus, cujus est instrumentum N. M. Sed Logica est instrumentum causale, & mediatum scientiarum c. m. est instrumentum formale, & immediatum aliarum scientiarum n. m. & c. Sensus patet ex retorisione. Aliter responderet ad hanc objectionem P. Maurus q. 9. de objecto Logices ad 4. cum plerisque aliis. Objic. 8. Artes imitantur naturam. Sed natura nunquam intendit solam formam in abstracto, sed semper in composito. ergo neq; artes possunt intendere solam formam. Atqui operatio recta est sola forma. ergo Logica non potest illam tanquam adæquatum suum opus, & finem intendere. R. C. Totum primum Enthymema D. subsumpt. atqui operatio recta est sola forma physica C. subsumpt. est sola forma metaphysica N. subsumpt. & C. est enim compositum metaphysicum, quod sufficit ad finem adæquatum Logicæ, cum per hoc jam habeat analogiam cum modo operandi naturæ, licet non perfecte cum hoc conveniat, quod non requiritur.

Multò minus voces. Est sententia Suarezij disput. 1. metaph. sect. 4. Hurtadi disput. 1. Log. sect. 3. §. 23. Arriagæ. Comptoni disp. 3. Log. sect. 2. num. 3. Conimbr. q. 5. proæmialium Art. 2. P. 1. illud est objectum attributio-

butionis Logicæ, de quo efficiendo primariæ regulæ artis immediatè, & directè loquuntur, & tanquam finem suum intrinsecum attingunt. sed regulæ Logicæ immediatè, & directè loquuntur de operationibus mentalibus. ergo istæ sunt objectum attributionis Logicæ. M. nisi fallor, etiam adversarijs placebit, cum ab inductione omnium artium constet. m. P. primariæ regulæ loquuntur de syllogismo, & definitione mentali. ergo. A. P. de illa definitione, & divisione, & syllogismo loquuntur immediatè, & directè regulæ, quas Aristotiles definiunt. sed Arist. definivit definitionem, divisionem & syllogismum mentale. ergo de istis immediatè, & directè loquuntur regulæ. probantur singula. definitionem definivit lib. 1. Prior. c. 1. ubi ait; propositio (qualis etiam est definitio, & divisio) est affirmatio, vel negatio simpliciter cujusdam de alio. item syllogismus juxta eundem philosophum est oratio, in qua quibusdam positis aliud quidpiam necessariò accidit. atqui affirmatio, & negatio, oratio inducens, necessitans intellectum ad illationem sunt propriè & principaliter actus intellectuales, & non voces. ergo Aristotiles definivit, & intendit divisionem. definitionem, & syllogismum mentale. prima pars probatur minoris: illam intelligit hic affirmationem, & negationem Arist. in qua consistit partialiter veritas; prout ipsemet c. 16. peri herm. declarat, item in libris de anima, ubi ait: diversa ab affirmatione, & negatione est imaginatio, complexio namq; intellectus est ve-

ritas, vel falsitas. id ipsum testatur eximius Arist. interpres Boëtius, qui lib. 1. editione 2. column. 296. num. 30. & column. 298. num. 30. ita loquitur: sed cum compositio secundum esse facta, vel etiam divisio intellectibus, in quibus principaliter veritas & falsitas procreatur, evenerit, quin ex intellectibus voces capiunt significationem, eas quoque secundum intellectuum qualitatem veras vel falsas esse necesse est. Cui optimè suffragatur Suarez disp. 1. sect. 4. num. 26. & 27. & Hurtadus disp. 1. sect. 4. §. 39. ubi docet, voces nec esse formaliter propositionem, nec modum sciendi, sed tantum analogicè. idem clariùs adhuc loquitur disp. 1. sect. 3. §. 24. & disp. 2. summularum sect. 1. §. 6. ubi sic loquitur: adverte totam nostram disputationem esse totaliter in intellectu, quia disputare, affirmare, negare, definire, dividere, ratiocinari sunt actus intellectricis potentiae: quia Angeli ista omnia propriè possunt facere sine vocibus. & in libris perihermenias Arist. expressè definit orationem mentalem, ait enim: ac quemadmodum nec literæ eadem omnibus, sic nec eadem voces, quarum omnium hæ primò notæ sunt, eadem omnibus pares animi sunt & quorum similitudines res jam eadem. quem textum Boëtius sic exponit lib. 1. edit. 2. col. 294. num. 10. volens Aristotiles, quæ positivè, vel naturaliter significant, segregare, ait, voces non materialiter significare, sed expositione, similitudinem verò intellectuum, & rerum subjectarum docet naturaliter constitutum.

rum. ergo affirmatio, & negatio sunt actus mentales. P. nunc etiam secunda pars minoris: intellectum sola evidentia necessitat. Sed evidentia est cum solis conceptibus identificata. ergo soli conceptus necessitant intellectum. Atqui syllogismus est oratio necessitans intellectum. ergo est conceptus. neque evitabis vim hujus argumenti, si dicas, definitionem syllogismi habere hunc sensum: est oratio constans præmissis, & conclusione, ita inter se dispositis, ut ex objecto præmissarum formalium necessario sequatur objectum conclusionis formalis, ita, ut omnis necessitas tantum se teneat ex parte objecti præmissarum formalium, & objecti conclusionis formalis: quia &c. hanc expositionem directè esse contrariam illi, quam dat Boëtius, qui lib. 2. de differentiis Topicæ cap. 1. ita interpretatur hanc Aristotelis definitionem: totum igitur hoc, oratio est, in qua quibusdam positis, & concessis; id est, duabus propositionibus per ea ipsa, quæ concessa sunt, efficitur aliud aliquid, id scilicet, quod est conclusio, per propositiones enim, quæ concessæ sunt, necessario conclusionis sequentia inferes. ubi clarissimè loquitur de actibus intellectûs. Secundò: superior illa expositio non convenit syllogismo probabili, in quo objectum conclusionis non sequitur necessario ex objecto præmissarum formalium, hoc ipso, quia sæpe non sunt re ipsa connexa nec identificata. Tertiò: vel objectum conclusionis formalis necessario sequitur ex objecto præmissarum cognito quâ

tali, vel ex objecto præmissarum secundum se
 præcisè spectato, vel tantum per voces prola-
 to? nihil horum dici potest. ergo. non terti-
 um, quia nec objectum, nec voces immédia-
 tè intellectum necessitant ad aliud objectum
 cognoscendum. Non secundum, quia objectum
 secundum se, nullo modo intellectui applica-
 tum, non potest illum necessitare ad aliam co-
 gnitionem eliciendam. Si primum dicatur,
 habemus intentum. ergo cognitio unius obje-
 cti necessitat intellectum ad cognitionem alte-
 rius eliciendam. P. ulterius secundo eadem
 secunda pars minoris: illam orationem inde-
 finitione syllogismi Arist. intellexit, quæ gignit
 formaliter scientiam. Sed solæ præmissæ men-
 tales propriè, & immédiate gignunt scientiam.
 ergo Arist. intellexit orationem mentalem. M.
 & m. constat ex Aristotile, qui 8. Top. c. 1. sic
 loquitur: quin etiam dat operam (id est Lo-
 gicus) ut quàm clarissima sint, maximè conjun-
 cta cum re pronuntiata: quippe cum ex his
 talibus conficiantur, quæ scientiam gignunt,
 ratiocinationes. ergo ratiocinationes, quæ uti-
 que sunt actus intellectuales, sunt causæ sci-
 entiae. P. Assertio secundo: Logica ex essen-
 tia sua est ars instrumentalis aliarum scientia-
 rum. ergo illud est finis intrinsecus, & opus
 artefactum Logicae, quod est formale, propri-
 um, & immediatum instrumentum ad diri-
 gendas reliquas scientias: atqui immediatum,
 proprium & formale instrumentum ad dirigen-
 da cæteras scientias non sunt voces, sed soli
 conce-

conceptus, & modi sciendi mentales. ergo soli conceptus sunt finis intrinsecus, & opus artefactum Logicæ artis. A. est certum apud omnes. C. patet ab inductione omnium artium instrumentalium, ut frænofactoriæ, artis conficiendi cheles, organa &c. quarum quælibet pro suo fine intrinseco, & artefacto habet illud, quod est immediatum, & directum instrumentum illius artis, cui prior deseruit. Subsumptum etiam adversarij concedunt, ni fallor; cum utique cæteræ scientiæ immediate & propriè, & formaliter sua objecta sciant, & intelligant, per syllogismum mentalem. Dices: Arist. ejusque regulæ non agunt de Logica ut est immediate, & formaliter directiva aliarum scientiarum, sed tantum quatenus mediatè per voces illas dirigit. ergo adhuc Logica Aristotelica habet voces pro objecto attributo. P. A. Arist. ex instituto egit de vocibus. ergo tantum voluit docere Logicam vocalem. &. ex suprà dictis N. A. vel enim Arist. tradidit suam Logicam tanquam artem instrumentalem ad dirigendas alias scientias, vel non? Non secundum: cum alias careret omni fine, & ipse Philosophus testetur, se in ordine ad alias scientias Logicam suam dirigere, ut patet ex innumeris illius textibus. Si primum: tunc Arist. hoc ipso suæ Logicæ præfixit pro fine intrinseco, & artefacto illud, per quod immediate, propriè, & formaliter diriguntur reliquæ scientiæ, ut constat ex libris prior. & poster. in quibus agit de demonstrativa scientia, item

de illa demonstratione, quæ animo concepta parit scientiam. nisi velimus dicere, Aristotilem imprudentissimè suam Logicam & contra omnem rationem artium instrumentalium constituisse, dum ei pro suo fine intrinseco principali, & ultimo præstituerit illud, per quod cæteræ scientiæ tantum improprie, mediatè, & repræsentativè sumantur, diriguntur, & sciunt. unde ad prob. C. A. N. C. potest enim inventor alicujus artis agere, & docere tam objectum attributionis, quàm attributum valde necessarium ex instituto. ergo etiam Arist. egit de vocibus tanquam de objecto attributo valdè necessario ex instituto, sed simul etiam de tribus mentis operationibus tanquam de vero & intrinseco fine & artefacto Logicæ artis. Sed ne hoc ex vano, & gratis videamur dicere, audiamus Porphyrium apud Boëtium lib. 1. edit. 2. col. 290. ubi ait, unicam causam esse, cur Aristotiles egerit, & interpretatus sit voces, ut sciremus, quid per illas nobis significetur: cum veterum Philosophorum hac de re fuerint diversissimæ sententiæ: aliqui enim putabant, res per voces significari: alij corporeas quasdam naturas meditabantur, quarum voces essent significativæ: alij putabant vocibus sensus imaginationesque significari. hæc est relatio Porphyrij, quibus omnibus subdit: cum ergo ista esset contentio apud superiores, & usque ad Aristotelis pervenisset ætatem, necesse fuit, ut Aristoteles prædiceret, quorum voces essent significativæ. ita Porphyrius, qui utpote antiquis-

antiquissimus melius exploratam habuerit mentem, intentionem & finem Aristotilis. ex quibus deducitur tertium argumentum pro nostra assertione: si Logica habet pro suo objecto demonstrationem vocalem, tunc nec Logica, nec ulla alia erit scientia. Consequens est absurdum. ergo. P. M. omnes scientiæ debent demonstrativè circa sua objecta versari. vel ergo demonstrarent sua objecta per demonstrationem, quam tanquam suum finem intrinsecum tradit Logica Aristotelica, vel per aliam demonstrationem, quam illa non tradit? neutrum potest dici. Non primum quia per demonstrationem vocalem, quam solam tanquam finem suum intrinsecum, & opus artefactum docet Logica Aristotelica juxta adversarios, nihil demonstrari potest, & consequenter nullæ dabuntur scientiæ. Si secundum: ergo Logica Aristotelica est inutilis ad reliquas scientias, quarum tamen est instrumentum; cum per suum artefactum scilicet demonstrationem vocalem nihil illis deserviat, qualem utique Logicam Aristot. nec tradiderit, nec voluerit docere. P. Assertio quartò: instrumentum immediatum, & formalis modus sciendi omnium scientiarum debet necessario esse objectum alicujus scientiæ. sed nulla est assignabilis, quæ versetur circa illa tanquam suum objectum attributionis, nisi Logica. ergo ista versatur circa instrumentum, & formalem modum sciendi tanquam circa suum intrinsecum finem, & artefactum. atqui immediatum in-

strumentum, & formalis modus sciendi sunt tres mentis operationes, divisio, definitio, & syllogismus. ergo circa istas versatur Logica tanquam circa sua artefacta per se ab illa intentata. Obj. 1. Sufficit, ut mediatum, & formalis modus sciendi indirectè doceatur à Logica Aristotelica, & directè vocalis. ergo adhuc Logica Aristotelica est utilis ad scientias. R. N. A. Arist. enim per suam Logicam voluit immediate, & directè tradere proprium, & formalem sciendi modum, & solum indirectè modos sciendi improprios, mediatos, & repræsentativos, quales sunt definitio, divisio, & syllogismus vocales; nam vocalis syllogismus tantum analogicè, & impropriissimè est modus sciendi. Logicæ autem officium est, docere proprios & formales, id quod clarè testantur Conimbr. loc. cit. dum ajunt: ea quæ Logicus tradit, non gratiâ vocum adducit, imò voces gratiâ aliorum, id est, conceptuum pertractat: nam generare scientiam, ex notis ad ignota sine errore progredi, quò Dialecticæ curat tendit, non vocibus, sed conceptibus competunt. verum quia hos in disputatione adducere nequivimus, interponimus eorum loco voces; quare ut ineptè quis affirmaret, materiam architecti esse exemplar ædificij, eò quod per illud ædificij formam exprimat, ita incongruè asseritur Dialecticam per se agere de vocibus. huc usque Conimbr. ex quibus confirmatur, eos, qui ajunt Aristotilem suæ Logicæ præfixisse voces, non levem imprudentiæ notam aspergere Philosopho.

Obj.

Obj. 2. Per solas voces generatur propriè scientia; quia mediantibus illis efficitur in audiente cognitio. ergo per syllogismum, generantem scientias, intellexit Arist. vocalem. P. A. syllogismus mentalis est ipsa actualis scientia. ergo non potest esse causa scientiæ. R. N. A. quia licet ex vocibus possit oriri cognitio, hoc tamen non est generare scientiam. ad prob. D. A. mentalis syllogismus secundum conclusionem est ipsa actualis scientia C. A. secundum præmissas formales N. A. & D. C. ergo syllogismus mentalis secundum præmissas non potest esse causa scientiæ N. C. secundum ipsam conclusionem subdist. non potest esse causa scientiæ in abstracto C. C. non potest esse causa scientiæ in concreto N. C. adeoque præmissæ formales propriissimè tanquam causa, vel mentaliter, vel etiam physicè effectiva, generat scientiam, id est, conclusionem; ista verò generat scientiam in concreto, quatenus in genere causæ formalis denominat scientem. Obj. 3. Arist. definivit etiam orationem vocalem. ergo in definitione syllogismi intellexit orationem vocalem, non mentalem. A. patet ex eo, quod dixerit, orationem esse vocem significativam ad placitum, qualis vox non est oratio mentalis. R. C. A. N. C. quia de ea egit tanquam de attributo necessario & consequenter definivit attributum, quod utique inventores artium, & scientiarum facere possunt, & debent.

IV.

*Sed operationes intellectus tam definitiva, divi-
siva, quam discursiva.* Ita censent Toletus q. 5.
Conimbr. loc. cit. Art. 3. & apud hos Scotus.
Fonseca, Mirandulanus. eandem tueretur Sua-
rez disp. 1. sect. 4. num. 26. & 27. S. Thom.
Comptonus & quam plurimi R.R. P. assertio 1.
illud est objectum attributionis Logicæ, quod
est immediatum, & formale instrumentum
aliarum scientiarum. Sed immediatum, &
formale instrumentum aliarum scientiarum est
triplex, scilicet divisio, definitio, & argu-
mentatio mentales. ergo objectum attribu-
tionis Logicæ est divisio, definitio, & argu-
mentatio. M. patet ex dictis, & inductione
aliarum artium instrumentalium, qualis etiam
est Logica. m. P. omne id est immediatum, &
formale instrumentum ad dirigendas alias scien-
tias, quod verè, & formaliter, & univocè
participat rationem modi sciendi. Sed definitio,
divisio, & argumentatio omnes, & solæ verè
formaliter, & univocè participant rationem
modi sciendi. ergo omnes, & solæ tres istæ o-
perationes mentis sunt immediatum, & forma-
le instrumentum ad dirigendas alias scientias.
M. est certa, quia Logica alias scientias uni-
versaliter immediate, & formaliter dirigit per
formalem modum sciendi. ergo modus sciendi
est immediatum formale, & universale instru-
mentum aliarum scientiarum. P. m. modus
sciendi nihil aliud est, quàm oratio, qua ex no-
tis ignotum aliquid operitur. Atqui triplex est
hujusmodi oratio, scilicet definitiva, divisiva,
&

& discursiva, qua ex notis aliquid ignotum operitur. ergo etiam triplex est modus sciendi. In majori nota verbum *sciendi* latius sumi, ut bene advertunt Conimbr. ex Scoto, scilicet pro quavis notitia, ex alio hausta, & non tantum pro demonstrativa; ratio autem hujus latioris sensus est hæc: quia, cum Logica sit universale instrumentum pro alijs scientijs, tot instrumenta sciendi debet habere pro suo objecto, & tradere, quot sunt modi diversi, quibus aliquid de quavis re sciri potest. Sed tres solummodo sunt modi diversi, scilicet definitio, divisio, & argumentatio, quod nunc imus probatum. P. m. tot sunt modi sciendi, quot sunt modi diversi, quibus aliquid de quavis re innotescere potest. Sed hujusmodi tantum sunt tres, scilicet definitivus, divisivus, & discursivus. ergo tantum tres sunt modi sciendi. P. m. in quavis re tria possunt cognosci, essentia scilicet, ejus partes, & proprietates. Atqui hæc habent tres diversos modos, quibus cognoscuntur. ergo quævis res potest per tres diversos modos intelligi. P. m. essentia intelligitur formaliter per definitionem, prout ex definitione definitionis constat, partes essentiae per divisionem, proprietates per argumentationem, quas ex essentia, tanquam ex causa, deducit, & concludit. P. Assertio 2. illud est objectum attributionis alicujus artis, quod omnes conditiones habet ad objectum attributionis requisitas. Sed definitio, divisio. & argumentatio omnes habent conditiones ad objectum requisitas. ergo. m. P.

tres

tres requiruntur conditiones ad totale ob-
 jectum attributionis, primò, ut omnes ejus par-
 tes sint unum unitate rationis formalis sub qua
 tendunt artes & scientiæ in sua objecta: Secun-
 dò, ut omnia, quæ attinguntur ab arte, refe-
 rantur ad hujusmodi objectum attributionis:
 Tertiò denique, ut una ars, vel scientia per il-
 lud differat à cæteris artibus. Sed definitio, di-
 visio, & argumentatio sunt unum unitate ra-
 tionis formalis, sub quâ, id est, unitate modi
 sciendi, sub quo Logica tendit in suum ob-
 jectum attributionis; cum quævis, ut probatum
 est, sit formalis modus sciendi: Secundò ad has
 tres omnia reliqua, quæ tractantur à Logica,
 referuntur: & tertiò denique, per istas tres
 Logica differt ab omnibus alijs scientijs, & arti-
 bus. ergo istis tribus insunt omnes conditiones
 requisitæ ad objectum attributionis Logicæ.
 ergo sunt objectum totale attributionis. m. quo-
 ad secundum membrum patet; ideo enim Lo-
 gica tractat de terminis simplicibus, de contra-
 dictorijs, contrarijs, æquipollentibus, veritate,
 falsitate, affirmativis, negativis, &c. quia hæc
 omnia ordinat ad unam ex illis tribus operatio-
 nibus, vel tanquam partes, vel tanquam pro-
 prietates, vel tanquam media. Quòd autem fi-
 nis dialecticæ sit docere, quo pacto differendum
 sit, constat ex communi omnium consensu. er-
 go ejus objectum sunt ipsæ sciendi formulæ.
 pro Coronide probationis hujus adjungo Ari-
 stotilem, qui in secundo metaph. c. 3. Dialecti-
 cam appellavit modum sciendi. Obj. 1. Ideo
 Lo-

Logica inventa est, ut corrigat omnia vitia, & errores, qui inter cognoscendum obrepere solent. Atqui non tantum in discursu, definitione & divisione, sed etiam apprehensione simplicis termini possumus errare. ergo etiam prima, & secunda mentis operatio in tota sua latitudine cadunt per se sub ejus objectum. M. P. nulla alia est scientia, cui hæc cura emendandi errores in simplici apprehensione occurrere solitos, eamque dirigendi demandata est. ergo hoc est proprium Logicae. A. patet prob. m. si ex erronea apprehensione simplicis termini, v. g. generis, differentiae &c. etiam erronea oritur definitio, divisio, & argumentatio, tunc si Logica dirigit definitionem, divisionem, & argumentationem, etiam simplicem apprehensionem in tota sua latitudine debet dirigere. Prius est verum. ergo. M. videtur planè vera; quia aliàs Logica neque dirigeret prædictos tres modos sciendi. m. negari non potest. Confirmatur: illud est objectum totale Logicae, quod est objectum habituum partialium Logicae. Sed objectum attributionis habituum partialium illius sunt tres mentis operationes in tota sua latitudine. ergo istæ tres etiam sunt objectum totale Logicae. m. P. Logicam divisit Aristoteles in tres partes juxta tres operationes intellectûs scilicet in prædicamenta, ubi agit de simplici rerum apprehensione in libros de interpretatione, de compositione, & divisione, & in reliquos libros prior. & poster. qui discursum complectuntur. ergo. R. Trans. M. D.

M. D. m. atqui non tantum in discursu, definitione, & divisione, sed etiam in simplici apprehensione terminorum possumus errare, & istae comprehenduntur sub ratione modi sciendi N. m. & non convenit ipsis ratio modi sciendi C. m. & D. c. ergo etiam prima, & secunda mentis operatio in tota sua latitudine per se cadunt sub ejus objectum, si utraque secundum totam suam latitudinem participant rationem formalem modi sciendi C. C. si non participant N. c. nam in prima, & secunda operatione praeter divisionem, & definitionem non reperitur illa efficacia operiendi notum ex notioribus, ad quod tanquam rationem suam formalem in suo objecto unice attendit Logica. Licet igitur Logica etiam simplices terminorum apprehensiones dirigat, & corrigat, id tamen ex officio solum secundario facit, quatenus eae, vel partes sunt modorum sciendi, vel ad istorum fabricam conducunt. Ex quibus patet responsio ad probationes. ad confirmationem C. M. N. m. ad prob. C. A. & N. C. quia non ideo Aristotiles divisit Logicam in tres partes, juxta numerum operationum intellectus, quod singulae per se induant rationem partialis objecti, sed ideo, quia sunt partes, & principia, ex quibus objectum integratur. Obj. 2. Aristotiles in sua Dialectica definitionem, & divisionem ordinavit ad solam argumentationem, quam solam in ejus libris explicatam invenimus. ergo Logica Aristotelica pro suo adaequato objecto attributionis habet solam argumentationem, ita censer

Alber-

Albertus Magnus. &. Trans. A. N. C. etsi Aristotiles solam argumentationem explicaverit, non propterea negavit etiam definitionem, & divisionem esse partialia objecta, sed supposuit, tanquam aliunde certum, cum de ijs ex professo non tractarit. Quod autem Aristotiles omnia ad argumentationem ordinaverit, non sequitur eam esse objectum adaequatum, sed principale & nobilissimum, licet parziale, cum argumentatio sit objectum principalitatis. Veritas responsionis patet ex hoc, quia objectum Logicae est omne illud, quod verè, & formaliter participat specialem rationem modi sciendi. Sed definitio, & divisio sunt verè, & formaliter duo modi sciendi speciales tam inter se, quam ab argumentatione. ergo formaliter continentur sub latitudine objecti attributionis Dialecticae. M. est certa, quia haec scientia inter sua objecta numerat omnem modum sciendi, quo aliquid ignoti ex notioribus in aliqua re eruitur; quoniam ex communi omnium sensu Logicae finis est alijs scientijs omnem modum sciendi tanquam formalia instrumenta sciendi suppeditare. m. P. divisio, & definitio diverso penitus modo tam à se invicem, quam ab argumentatione ignotum aperiant, ita ut nullus istorum modorum formaliter includatur in altero, sed penitus independenter à se invicem manifestent ignotum, prout eorum naturam consideranti palam constabit. ergo immerito, & sine necessitate assignatur cum Alberto M. sola argumentatio exclusis duabus alijs, vel sola definitio post-

postpositis alijs , vel denique cum Avicenna sola definitio , & demonstratio alijs rejectis , vel cum Scoto solus syllogismus , vel cum Simplicio & Amonio sola demonstratio , quæ omnes opiniones hoc solo argumento confutantur. Obj. 3. Ad Anamasticam spectat agere de operationibus mentis , ergo non ad Logicam. & D. A. ad Anamasticam spectat agere de operationibus mentis in ordine ad eorum prædicata physica spiritualitatis , vitalitatis effectus C. A. spectat ad Anamasticam agere de operationibus mentis , quatenus sunt artificialis modus sciendi N. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. possunt enim circa idem objectum diversæ scientiæ versari , sed sub diversa ratione formali sub qua. Obj. 4. Simplex apprehensio non est dirigibilis. ergo non potest esse objectum. A. P. non est capax erroris. ergo non potest esse dirigibilis. & N. A. ad prob. N. A. quia possum definitionem rei , v. g. canis sic apprehendere : ens latrabile , quæ utique peccat contra regulas Logicæ , quæ docet rectam definitionem debere fieri per differentiam , & genus proximum. Sic pariter errari potest in divisione. Objic. 5. Si Logica potest dirigere primam mentis apprehensionem , tunc etiam potest dirigere phantasmata. Consequens est falsum , ergo. M. P. ideo Logica debet dirigere definitionem , & divisionem apprehensam , quia aliàs earum error etiam redundaret in definitionem , & divisionem judicativam , & syllogismum. Sed ex errore phantasmatis nascitur

error in apprehensione definitiva, & divisiva, ergo etiam illas Logica debet dirigere. ita Huradus. & N. M. ad prob. N. M. Sed ideo, quia est formalis, & specialis modus sciendi, prout suprà diximus. Obj. 6. Si definitio, & divisio essent dirigibiles, vel essent, antequam existunt, vel dum actu existunt, vel postquam extiterunt? nihil horum potest dici. ergo non sunt dirigibiles. P. m. non primum; quia nihil non potest esse dirigibile. non secundum quia jam sunt vel essentialiter rectæ, vel incorrectæ, ergo non possunt emendari. non tertium; quia etiam nihil sunt. Quomodo ergo possunt corrigi? & C. M. N. m. omnes tam illæ, quæ nondum existunt, quàm quæ sunt, quàm quæ jam extiterunt. Primæ sunt dirigibiles in sua causa, non in se: secundæ etiam sunt dirigibiles in sua causa, quatenus cum actuali advertentia ad regulas intellectus illas produxit: tertiæ sunt dirigibiles in specie, id est, in similibus adhuc eliciendis. Obj. 7. Simplex sonus, simplex saltus, & simplex vox non sunt objectum partiale musicæ, saltatoriae, & Rhetorices. ergo neque simplex apprehensio definitiva, vel divisiva est objectum Logicæ: cum hæc, sicut illæ, sit ars activa. & C. A. N. C. Ratio disparitatis desumitur ex diversitate objectorum formalium, quæ istæ artes habent; nam illa in prioribus exigunt plures sonos, saltus, partes, & voces, ut jam suprà insinuavi, non item objectum formale Logicæ, scilicet rectitudo passiva operationum, quæ potest identificari cum

unico, & simplici actu. Obj. 8. Objectum
 Logicæ materiale distinguitur à formali realiter.
 ergo non identificatur cum isto. P. A. genus
 distinguitur realiter à sua differentia. Sed obje-
 ctum materiale Logicæ, scilicet operatio *ut sic*
 est genus, & formale, id est, rectitudo passiva
 est differentia. ergo illud distinguitur realiter,
 saltem inadæquate ab isto. P. M. illa distin-
 guuntur realiter, de quibus verificantur contra-
 dictoria. sed de genere & differentia verifican-
 tur contradictoria. ergo. P. m. de operatione
ut sic dicitur, quod sit genus, de rectitudine
 passiva verum est dicere, quod non sit genus;
 item de hac dicitur, esse differentia, non item
 de illa. sed esse genus, & non esse genus, esse
 differentiam, & non esse differentiam, esse ter-
 minum superiorem, & non esse sunt evidenter
 contradictoria. ergo de operatione *ut sic*, & re-
 ctitudine passiva ista verificantur. ergo realiter
 distinguuntur. R. N. A. ad prob. D. M. genus
quà tale distinguitur realiter inadæquate à dif-
 ferentia *quà tali* C. M. genus *quod est tale* distin-
 guitur realiter à differentia, *quæ est talis* N. M.
 & C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. ad
 prob. C. M. D. m. sed de genere & differentia
quà talibus formaliter spectatis verificantur con-
 traddictoria C. m. de genere & differentia obje-
 ctivè, seu denominativè solummodo acceptis
 verificantur contradictoria N. m. & C. ad prob.
 D. M. de operatione *ut sic* formaliter accepta
 verificantur, quod sit genus, & de rectitudine
 passiva etiam præcisivè, & formaliter accepta
 dicitur

dicitur; quod non sit genus C. M. de operatione objective accepta dicitur; quod sit; & de differentia denominative; & objective spectata verificatur; quod non sit genus N. M. & C. m. D. C. ergo de operatione *ut sic* præcisive & de rectitudine passiva etiam præcisive cognita verificantur contradictoria C. C. ergo de operatione; & rectitudine primo intentionaliter; objective; seu denominative spectatis verificantur N. C. & D. ultimum C. ergo operatio; & rectitudo passiva ut præcisive cognitæ realiter distinguuntur inadæquate secundum duos conceptus inadæquatos; quibus operatio; & rectitudo passiva substant C. C. ergo operatio & rectitudo objective; & realiter secundum se spectatæ distinguuntur realiter N. C. atque adeo eadem res; ut subsistens diversis conceptibus; distinguitur realiter secundum diversas cognitiones; quibus cognoscitur; sed non secundum se objective.

V.

Inter gradus metaphysicos non datur distinctio ex natura rei formalis Scotistarum. Ita communissima contra Scotistas. P. 1. sicut entia ita nec distinctiones entium sine ratione debent multiplicari. Sed nulla est ratio asserendi majorem distinctionem inter gradus metaphysicos; quam præcisè formalem; & dependentem ab intellectu. ergo non debet asseri. atqui distinctio ex natura rei est major - quam formalis; cum sit independens ab intellectu. ergo non debet

asserit. P. 2. Ex sententia adversariorum sequitur animalitatem Petri realiter distingui à rationalitate Petri. Consequens est aperte falsum. ergo & distinctio ex natura rei formalis M. P. juxta Scotistas animalitas Petri adæquate similis est animalitati leonis. ergo debet in omnibus prædicatis cum ista convenire. atqui ista est verè realiter distincta, & separabilis à rationalitate Petri. ergo hoc ipsum debet dici de animalitate Petri, quod scilicet sit verè realiter separabilis à rationalitate Petri ejusdem: aliàs enim istæ duæ animalitates non essent adæquate sibi similes propter discrepantiam in istis prædicatis. P. 3. distinctio ex natura rei formalis est vera realis distinctio. hæc non datur inter gradus metaphysicos. ergo nec illa. P. M. illa distinguuntur verè realiter juxta adversarios, quæ ante omnem operationem intellectus habent diversas adæquatas definitiones, quidditates, conceptus objectivos, de quibus verificantur contradictoria, & demum, inter quæ intercedit, vel separabilitas, vel realis oppositio relativa v. g. producentis & producti, vel alterius relationis realis. sed juxta dictam adversariorum sententiam gradus metaph. habent independententer ab intellectu diversas adæquatas definitiones objectivas, & quidditates, de illis verificantur contradictoria, & etiam inter illos intercedit vera realis oppositio relativa. ergo verè distinguuntur realiter. M. adversariorum est, teste Pontio, Tartareto, Mastro Scotistis. m. P. quoad ultimum membrum
(duo

(duo prima enim concedunt Scotistæ) relatio inferioris ad superiorem est verè realis. sed independenter ab intellectu rationalitas Petri refertur ad animalitatem ejusdem petri tanquam inferior ad superiorem. ergo inter rationalitatem & animalitatem ejusdem Petri intercedit vera realis oppositio relativa. item essentialis dissimilitudo inter duo est vera oppositio relativa. sed juxta Scotistas inter animalitatem, & rationalitatem ejusdem Petri datur independenter ab intellectu essentialis dissimilitudo, & diversitas quidditatum. ergo inter rationalitatem, & animalitatem ejusdem Petri datur vera realis oppositio relativa, & consequenter vera distinctio realis. Neque dicas 1. hanc oppositionem relativam non intercedere inter duo separabilia. ergo rationalitas, & animalitas ejusdem Petri non possunt distingui realiter. R. enim transeat A. N. C. etiam tres divinæ Personæ sunt inseparabiles, & tamen propter realem oppositionem relativam verè distinguuntur realiter. Dixi præterea *transeat A.* quia juxta datam adversariorum rationem sequitur, animalitatem & rationalitatem esse etiam separabiles in eodem Petro, prout suprà ostendi. Neque dicas 2. Animalitatem, & rationalitatem ejusdem suppositi non habere diversas existentias, sed unam eandemque cum supposito communem. ergo realis oppositio relativa intercedens non potest arguere realem distinctionem. R. 1. Ex mente plurium Scotistarum N. A. plures enim docent formalitates

res ejusdem suppositi sibi vindicare proprias
existentias, licet id Mastrius neget. unde re-
sponderi potest 2. transf. A. N. C. quia si pos-
sunt duæ naturæ subsistere per unam eandem-
que subsistentiam, & tamen realiter propter op-
positionem essentialis dissimilitudinis inter se
distingui, etiam duæ realitates per unam ean-
demque existentiam existentes propter realem
oppositionem relativam essentialis dissimilitu-
dinis possunt realiter distingui. Neque dicas 3.
Plures formalitates ejusdem Petri non esse à
se invicem producibiles, ergo nec contradicto-
ria, nec oppositio realis relativa inducit distin-
ctionem realem. R. C. A. N. C. quia non so-
la realis oppositio relativa producentis & pro-
ducti infert distinctionem, sed quævis alia ve-
rè realis. deinde sicut adversarij ad distinctionem
verè realem non requirunt separabili-
tatem, ita neque producibilitatem requirere ad
eandem debent sine ratione & gratis; aliàs
eodem jure exigemus ad realem distinctionem
præter realem oppositionem relativam etiam
separabilitatem. P. 4. Assertio: si de duabus
formalitatibus verificantur independenter ab
intellectu vera contradictoria, tunc distinguun-
tur verè realiter. prius est juxta Scotistas ve-
rum. ergo. M. P. primum, evidens, & ulti-
mum fundamentum distinctionis realis sunt
contradictoria. sed hæc intercedunt realiter,
& independenter ab intellectu juxta Scotistas
inter duos gradus metaph. ejusdem suppositi.
ergo etiam distinctio realis. P. M. ratio unica,

eur duo separabilia relativa sibi invicem opposita, & à se invicem producibilia verè realiter distinguantur, sunt contradictoria, quæ de huiusmodi verificantur ante omnem operationem intellectûs. ergo contradictoria sunt primum, evidens & ultimum fundamentum distinctionis realis; cùm omnia tandem realiter distincta in hoc fundamentum resolvi debeant. Neque dicas, non ideo duo separabilia esse realiter distincta, quia intercedunt contradictoria, sed, quia per se, & ex terminis evidens est, nihil posse esse in loco & sine se ipso, quod fieret, si duo separabilia ponerentur in diversis locis, & non essent realiter distincta. ergo. R. N. A. Etiam ex terminis evidens est, quod nihil sine se ipso possit esse v. g. discursivum ante operationem intellectûs. sed independententer ab intellectu rationalitas sine animalitate, id est, sine se ipsa, oùm sit identificata, esset discursiva. ergo etiam propter hanc evidentem absurditatem debent realiter inter se distinguï. Obj. 1. Ea, ex quibus res componitur, inter se distinguuntur. sed ex animalitate, & rationalitate homo componitur. ergo animalitas, & rationalitas inter se distinguuntur. R. D. M. ea inter se eodem modo distinguuntur, quomodo ex illis res componitur C. M. alio modo distinguuntur, quàm quo ex illis res componitur N. M. & D. m. sed homo ex animalitate, & rationalitate formaliter, & metaphysicè componitur C. m. componitur ex ijs ex natura rei independententer ab intellectu N. m. & C. Urget

Mastrius hunc suum Achillem: si tantum esset
 formalis compositio ex genere & differentia,
 tunc hæc compositio non repugnaret Simplici-
 tati Divinæ, & posset etiam in Deo admitti.
 hoc autem negant Theologi. ergo debet esse
 major compositio. R. N. M. Non est ratio
 compositionis ex genere & differentia, cur Theo-
 logi negent Deum esse sic compositum, sed
 quia putant cum Suarezio disp. 6. met. sect. 9.
 num. 21. Deum in nullo prædicamento con-
 tineri, & ideo carere genere, & differentiâ; li-
 cet Suarezio ejusque affectis moderni & anti-
 quiores fermè omnes contradicant ex gravibus
 rationibus, admittantque in Deo hujusmodi
 metaphysicam compositionem, juxta quos R.
 C. M. N. m. Obj. 2. De animalitate, & ra-
 tionalitate Petri verificantur ex natura rei
 contradictoria. ergo distinguuntur ex natura
 rei. non realiter. ergo ex natura rei formaliter.
 P. primum A. animalitas est similis animalitati
 leonis, & rationalitas ejusdem Petri non est
 similis animalitati leonis. hæc sunt contra-
 dictoria. ergo. R. 1. Retor. in ipsa sola a-
 nimalitate Petri, quæ est similis, & non est
 similis animalitati leonis, cum hæc sit sepa-
 rabilis à rationalitate Petri, non item illa.
 R. 2. N. A. ad prob. D. M. animalitas Petri est
 totaliter, & perfectissimè similis animalitati
 leonis N. M. est imperfectè, & non totaliter si-
 milis animalitati leonis C. M. & sic distincto
 etiam secundo membro M. D. m. sed hæc sunt
 contradictoria, scilicet esse totaliter est perfectè
 simile

simile, & non esse simile perfecte & totaliter
C. m. sunt contradictoria esse imperfecte, &
non totaliter simile, & non esse simile perfecte
& totaliter N. m. & C. realiter ergo rationalitas
eodem modo est similis animalitati leonis,
quàm animalitas, id est, imperfecte. Obj. 3.
Petrus ex natura rei est magis similis leoni,
quàm lapidi, ergo debet ex natura Petrus secun-
dum plura prædicata esse similis leoni, quàm la-
pidi. Consequentia P. major similitudo unius
cum alio realiter consistit in majori numero præ-
dicatorum similium. ergo si Petrus est similior
leoni, quàm lapidi, debet secundum plura præ-
dicata leoni esse similis, quàm lapidi. Atqui
si Petrus secundum plura prædicata est similis
leoni, quàm lapidi, tunc secundum unum sal-
tem prædicatum Petrus est similis leoni, secun-
dum quod non est similis lapidi. ergo illud præ-
dicatum Petri non erit simile lapidi, & cætera e-
jusdem Petri erunt similia lapidi, & consequen-
ter de prædicatis ejusdem suppositi verificantur
ex natura rei esse simile, & non esse simile, quæ
sunt contradictoria. R. C. A. N. C. ad prob.
N. A. si sermo sit in sensu reali, sed Petrus est se-
cundum omnia prædicata utrique similis, ita ta-
men, ut imperfectiùs secundum omnia prædica-
ta sit similis lapidi, quàm secundum eadem leo-
ni. Dices; non potest explicari, in quo con-
sistat excessus, vel defectus similitudinis, ergo
debet consistere in majori, vel minori numero
prædicatorum similium ejusdem suppositi. R.
N. A. & explico. Similitudo essentialis, qua

tanquam forma de nominante Petrus dicitur similis, est partim intrinseca, partim extrinseca, id est, consistit in prædicatis essentialibus tam Petri, quàm leonis: eò igitur duo erunt similia, quò & numero, & qualitate habent æqualiora prædicata, ita, ut si in uno omnia prædicata essentialia inveniantur ejusdem qualitatis, quæ sunt in altero præter prædicatum individualitatis, sit perfectissima similitudo, uti intercedit inter Petrum & Paulum: si verò in uno aliquod prædicatum deest, quod tamen reperitur in altero, tunc in utroque decrescit similitudo, licet utrumque secundum omnia sua prædicata sit, & maneat adhuc sibi simile, sed tantum imperfecta similitudine propter defectum alicujus prædicati in uno, quod alteri tamen inest. Potest igitur bene concedi, similitudinem perfectiorem consistere in majori numero prædicatorum similium in utroque simili contentorum, quod reperitur in duobus minùs similibus; nam in leone & Petro simul plura dantur prædicata similia, quàm in Petro, & lapide simul; cum in leone dentur etiam prædicata animalitatis, vitalitatis &c. quibus caret lapis. Sed non debet dici majorem, vel minorem similitudinem consistere in majori vel minori numero prædicatorum similium in eodem supposito, quod respectu diversorum dicitur magis, vel minùs simile. Obj. 4. Non potest eadem res alteri esse aliququaliter æqualis, & aliququaliter inæqualis. ergo neque una alteri esse aliququaliter similis, & aliququaliter dissimilis. R. Trans. A.

N. C. quia æqualitas consistit in indivisibili, si unus comparetur ad alterum, si verò unus comparetur ad duos diversos, tunc potest etiam unus dici v. g. Paulo æqualior, quàm Joanni, eò quod ad illius staturam propiùs accedat, quàm ad istius: similitudo verò non stat in indivisibili; potest enim unus esse similior alteri, quàm tertio prout communissimus loquendi usus probat, & Arist. teste, P. Mauro tract. 2. cap. 3. Urgebis: etiam similitudo consistit in indivisibili, ergo nulla responsio. P. A. ex Arist. juxta quem similia sunt, quorum qualitas est una, ergo consistit in indivisibili, sicut æqualitas, nam æqualia quoque sunt, quorum quantitas est una. R. N. A. ad prob. D. A. similia sunt, quorum qualitas est una unitate semper perfectâ N. A. quorum qualitas est una unitate, vel perfectâ, vel saltem imperfectâ C. A. & N. C. idem potest dici de æqualitate unius respectu diversorum. Urgebis 2. Sicut omnis inadæquata identitas supponit adæquatam unius cum altero, v. g. homo per se est inadæquatè idem cum anima sola, ideo supponit adæquatam identitatem unius partis cum anima. Ita etiam inadæquata similitudo semper debet supponere adæquatam similitudinem. Sed homo est inadæquatè similis leoni. ergo debet etiam esse eidem secundum aliquid, scilicet animalitatem, similis adæquatè. R. Ex hoc argumento eodem modo deduci posse adæquatè realem distinctionem inter animalitatem, & rationalitatem ejusdem Petri, sicut ea intercedit inter animam

nam & corpus in exemplo allato, quod utique falsum est. R. 2. D. M. ita etiam inadæquata similitudo debet supponere adæquatam similitudinem in alijs diversis extremis C. M. debet supponere adæquatam similitudinem inter eadem extrema, inter quæ intercedit inadæquata similitudo N. M. & C. m. sub eadem distinct. C. & N. C. verum est, ex eo, quod Petrus sit inadæquatè, & imperfectè simili leoni, bene deduci, & supponi: ergo Petrus debet alicui alteri, scilicet Paulo v. g. esse adæquatè, vel saltem perfectiùs similis, quàm leoni; sed non sequitur, quòd eidem leoni debeat esse adæquatè, vel perfectiùs similis ex eo, quòd ipsi sit inadæquatè, & imperfectè similis. Obj. 5. Ordo ex natura rei inter aliqua arguit distinctionem aliquam ex natura rei inter illa. Sed inter gradus metaphysicos datur ordo ex natura rei. ergo etiam distinctio ex natura rei. m. P. Sic unus gradus est superior, alter inferior, unus latius patens, alter strictior, unus universalis, alter singularis ex natura rei. Sed iste est ordo ex natura rei, quo unus alteri subordinatur. ergo. R. C. M. N. m. ad prob. N. M. istæ enim denominationes sunt tantùm formales, & dependentes ab intellectu, in se nec est superior, nec inferior.

VI.

Neque distinctio virtualis extrinseca, seu præcisio objectiva. 2. Nec realis. 3. Sed rationis ratiocinata. Prima est communis fermè omnium,

mnium, præsertim Nominalium, Arriagæ, Oviedo, Compt. & P. de eadem re non possunt verificari contradictoria verè realia, & intrinseca. ergo nequeunt dari præcisiones objectivæ. A. à nemine trahitur in controversiam, nisi forè à Scotistis, jam suprà refutatis. Conf. P. Si eadem res posset realiter cognosci, & non cognosci ab eadem cognitione, tunc esset cognoscibilis, & simul non esset cognoscibilis per eandem cognitionem. Sed rem esse cognoscibilem, & non esse cognoscibilem sunt contradictoria intrinseca rei. ergo si res per præcisiones objectivas posset realiter cognosci, & non cognosci ab eadem cognitione, verificarentur de eadem re vera, & intrinseca contradictoria. m. P. cognoscibilitas rei est prædicatum verè intrinsecum, & identificatum cum ipsa re. ergo tò esse cognoscibile, & non esse cognoscibile sunt vera prædicata contradictoria intrinseca. Consequentia patet, quia afficiunt prædicatum intrinsecum, & identificatum cum ipsa re. Neque dicas, cognoscibilitatem rei esse extrinsecam. ergo esse cognoscibile & non esse non sunt contradictoria intrinseca. A. P. res cognoscibilis dicitur ab ipsa virtute intellectrice. Hæc est rei extrinseca, ut patet. ergo M. P. ablato intellectu, res non amplius esset cognoscibilis. ergo forma, denominans rem cognoscibilem, est ipsa potentia intellectrix. &. N. A. N. M. ad prob. D. A. ablato intellectu res non est amplius formaliter, & immediatè cognoscibilis N. A. non esset amplius causaliter, & mediatè

diatè cognoscibilis C. A. & D. C. ergo forma,
 denominans rem immediate & formaliter co-
 gnoscibilem, est ipsa potentia intellectrix N. C.
 ergo forma, denominans rem mediatè, &
 causaliter cognoscibilem, est ipsa potentia in-
 tellectrix C. C. duplex est cognoscibilitas in-
 trinseca passiva, & extrinseca, seu activa; for-
 ma autem denominans rem formaliter, &
 immediate cognoscibilem est prima, non se-
 cunda. Deinde etsi esse, & non esse caderet
 supra eandem cognoscibilitatem extrinsecam,
 tamen essent contradictoria intrinseca, non qui-
 dem rei, sed ejusdem intellectus: quia hæ
 propositiones: *res est cognoscibilis, & non est*
cognoscibilis cognoscibilitate extrinseca, habe-
 rent hunc sensum: idem intellectus est cogno-
 scitivus, & non est cognoscitivus ejusdem rei
 per eandem cognitionem. Dices 2. rem esse
 cognoscibilem, & non esse cognoscibilem se-
 cundum diversas formaliter cognoscibilitates
 intrinsecas, non sunt contradictoria de eadem re.
 Sed per præcisiones objectivas res est cognosci-
 bilis, & non est cognoscibilis secundum diversas
 formaliter cognoscibilitates. ergo ex præci-
 sionibus non sequuntur contradictoria de ea-
 dem re. M. P. animal esse genus, ratio-
 nale ut formaliter diversum non esse genus
 non sunt contradictoria de eadem re. ergo neque
 rem esse cognoscibilem cognoscibilitate anima-
 litatis, & rem non esse cognoscibilem cogno-
 scibilitate rationalitatis formaliter diversæ, sunt
 contradictoria de eadem re. m. jam prob. ani-
 malis

malitas & rationalitas ejusdem Petri v. g. habent diversas formaliter cognoscibilitates. atqui non secundum rationalitatem idem Petrus est cognoscibilis; & non est cognoscibilis. ergo secundum diversas formaliter cognoscibilitates est cognoscibilis, & non est. R. C. M. N. m. ad prob. D. M. animalitas & rationalitas ejusdem Petri formaliter acceptæ, ut per duos conceptus inadæquatos diversimodè cognitæ, habent diversas formaliter cognoscibilitates C. M. animalitas & rationalitas Petri fundamentaliter tantum potentes cognosci diversimodè habent diversas formaliter cognoscibilitates N. M. atqui per præcisiones objectivas idem Petrus secundum animalitatem & rationalitatem fundamentaliter tantum potentes diversimodè cognosci est cognoscibilis, & non est cognoscibilis C. m. atqui per præcisiones objectivas idem Petrus secundum animalitatem & rationalitatem formaliter jam per duos conceptus inadæquatos, & diversos cognitæ est cognoscibilis, & non est cognoscibilis N. m. & C. sensus est, quod præcisiones objectivæ cognoscant animalitatem & rationalitatem ejusdem Petri, non ut jam formaliter, & diversimodè per conceptus inadæquatos cognitæ, sed ut fundamentaliter tantum potentes diversimodè cognosci. Cum ergo ex una parte animalitas & rationalitas ejusdem Petri fundamentaliter solum potentes diversimodè cognosci sit eadem penitus res sine ulla diversitate, aut distinctione: & ex altera parte esse cognoscibile, & non esse

se cognoscibile sint vere intrinseca contradictoria realia, eaque de rationalitate & animalitate ejusdem Petri fundamentaliter solum spectatis verificantur, ideo vera & intrinseca contradictoria prædicantur de eadem tam realiter, quam formaliter indistincta re, quod juxta omnes fermè in terminis repugnat, quia cognoscibilitas animalitatis, & cognoscibilitas rationalitatis intrinseca secundum se, & fundamentaliter tantum acceptæ tam parum sunt diversæ, quam cognoscibilitas animalitatis; & cognoscibilitas ejusdem animalitatis: hinc formatur secunda probatio nostræ assertionis: eundem Petrum esse cognoscibilem, & non esse cognoscibilem secundum eandem cognoscibilitatem animalitatis sunt vera, & intrinseca contradictoria de eadem re, & secundum idem. Sed eundem Petrum esse cognoscibilem & non esse cognoscibilem secundum cognoscibilitatem animalitatis & cognoscibilitatem rationalitatis objectivè, & fundamentaliter tantum spectatas, est eundem Petrum esse cognoscibilem, & non esse cognoscibilem secundum eandem cognoscibilitatem animalitatis. ergo Petrum esse cognoscibilem, & non esse sunt vera intrinseca contradictoria de eadem re, & secundum idem. M. P. inter cognoscibilitatem animalitatis & cognoscibilitatem rationalitatis objectivè, & fundamentaliter spectatas æquè nulla intercedit diversitas realis, aut formalis, ac inter cognoscibilitatem animalitatis, & cognoscibilitatem ejusdem animalitatis. ergo cognoscibi-

scibilitas ratiocinalitatis objectivè, & fundamentaliter spectata est penitus idem cum cognoscibilitate animalitatis, & vicissim. Obj. 1. Videns à longè rem se moventem (ponamus esse hominem) cognoscit animalitatem, & non cognoscit rationalitatem. ergo objectivè præscindit unum prædicatum ab altero identificato. P. A. Si cognosceret etiam rationalitatem, tunc sciret illud se movens esse rationale. sed non scit. ergo non cognoscit ejus rationalitatem M. pater, quia id, quod cognosco, scio. m. p. si in hoc casu nullum habet signum, a. t. fundamentum cognoscendæ rationalitatis, tunc illam non potest cognoscere. sed nullum habet signum, nec fundamentum cognoscendæ rationalitatis. ergo non potest illam cognoscere. R. D. A. Cognoscit animalitatem & non rationalitatem formaliter C. A. cognoscit animalitatem, & non cognoscit realiter & obscurè rationalitatem N. A. & C. ad prob. D. M. si cognosceret formaliter, & clarè rationalitatem, tunc sciret illud se movens esse rationale C. M. si rationalitatem tantùm cognoscit realiter, & confuse, tunc sciret illud se movens esse rationale N. M. & C. m. D. C. ergo non cognoscit clarè, & formaliter C. C. ergo non cognoscit realiter, & confuse N. C. ad prob. D. M. si nullum habet signum, nec clarum, nec obscurum rationalitatis cognoscendæ, tunc illam non cognoscit C. M. si nullum habet signum clarum, bene autem obscurum, tunc non potest cognoscere rationalitatem subdist. clarè, for-

maliter, & explicitè C. M. non potest illam
 cognoscere obscure, & objectivè N. M. & D. m.
 sed nullum habet signum clarum rationalitatis
 C. m. nullum habet signum obscurum N. m.
 & C. signum obscurum cognoscendæ rationali-
 tatis est motus progressivus, illud ipsum scili-
 cet, ex quo cognoscitur ipsa animalitas. Urge-
 bis: animalitatem clarè cognoscere, & ratio-
 nalitatem non clarè cognoscere, sunt contradi-
 ctoria. prius verificatur in illo casu. ergo veri-
 ficantur contradictoria. m. P. si habetur clarum
 signum cognoscendæ animalitatis, & tantum
 obscurum cognoscendæ rationalitatis, tunc ani-
 malitas cognoscitur clarè, & rationalitas tan-
 tum obscure. prius est verum. ergo. P. m. mo-
 tus progressivus est clarum signum animalita-
 tis, & obscurum rationalitatis. Motus progressi-
 vus in nostro casu datur. ergo datur clarum si-
 gnum pro animalitate, & obscurum pro ratio-
 nalitate, & C. M. N. m. ad prob. C. M. N. m.
 ad hujus prob. N. M. quia motus progressivus
 est æquè obscurum signum respectu animalita-
 tis hominis, quàm rationalitatis; quia, cum
 animalitas sit ipsa rationalitas in homine, ideo,
 sicut rationalitas clariùs cognoscitur per cogni-
 tas quoque ratiocinationes, ita etiam ipsa ani-
 malitas clariùs cognosceretur per cognititas et-
 iam ratiocinationes, quàm solummodo per mo-
 tum progressivum; tunc enim sciretur hæc a-
 nimalitas esse rationalis. adeoque per solum
 motum progressivum animalitas æquè obscure
 cognoscitur, quàm rationalitas ejusdem homi-

nis. Urgebis 2. Vi motus progressivi clare
possum dicere, illud se movens esse animal;
non autem possum dicere, illud se movens esse
se rationale. ergo adhuc objective clarius co-
gnosco animal, quam rationale. R. C. A. N.
C. quia eadem claritate e iam cognosco ratio-
nale, scilicet quatenus est animal: & sicut a-
nimalitatem non cognosco quatenus est ratio-
nalitas, ita neque rationalitatem, quatenus
est rationalitas, sed tantum quatenus est ani-
malitas, quemadmodum animalitas cognosci-
tur tantum quatenus est animalitas, atque adeo
neutra cognoscitur signo clariore, sed eodem ob-
scuro. Urgebis 3. Sensatio non est signum
cognoscendæ rationalitatis sed tantum anima-
litatis. ergo ex motu progressivo non potest
cognosci rationalitas, sed tantum animalitas.
P. A. Si esset signum rationalitatis, tunc post
remotum in secundo instanti hominem, &
suppositum inscibiliter leonem, manente eo-
dem motu progressivo, deberet adhuc cognosci
realiter rationalitas, sicut cognoscitur ani-
malitas. hoc est falsum. ergo motus progressivus
non est signum rationalitatis cognoscendæ.
P. M. si manet eadem specie cognitio; tunc
si prior habuit pro suo objecto rationalitatem,
etiam posterior illam habet. sed manet eadem
cognitio. ergo &c. M. est certa, quia non potest
manere eadē cognitio muta o objecto. m. in posi-
to casu apud omnes ferme est indubitata. ergo.
P. nunc m. prioris syllogismi: illud solummo-
do medio motus cognoscit, & attingit posterior
cognis

cognitio, quod realiter est identificatum cum illo, quod à longè se movet. atqui cùm isto non est identificata rationalitas, sed sola rugibilitas. ergo non attingit rationalitatem, & consequenter cum hæc posterior cognitio sit eadem specie cum priore, neque prior cognovit rationalitatem. M. est certa quia motus progressivus est tantùm signum illius, quod est identificatum cum suo principio effectivo. &. N. A. ad prob. C. M. N. m. ad prob. N. M. quia objectum adæquatū simplicis apprehensionis, qua cognoscitur animal, non est tantùm illud animal, quod se à longè movet, sed omnia animalia. tam rationalia, quàm irrationalia, quæ per illum actum simplicem confuse, & per modum unius cognosco. atque adeò cùm illius actūs objectum adæquatum sint omnia animalia, evidenter etiam differentiæ animalium, cum illis identificatæ, erunt illius objectum, inter quas est etiam rationalitas, & rugibilitas. unde motus progressivus omnium illorum est signum, quæ sunt identificata cum adæquato objecto actūs confusi, non tamen cum in adæquato, quod determinat illud, quod se movet. Urgebis 4. vel etiam prior, cujus objectum à longè cognitum ponebatur esse homo, attingit omnes differentias animalis tam rationalem, quàm irrationalem, vel tantùm cognovit rationalitatem? neutrum potest dici. ergo. &. C. M. N. m. quod omnes differentias animalis, tam rationalitatem, quàm irrationalitatem, & rugibilitatem attingat, hoc ipso quia pro adæquato

quato objecto repræsentationis habet omnia animalia, cum sit apprehensio universalis. ex quibus patet, cur sit eadem cognitio cum posteriore, quia scilicet habent idem objectum. Obj. 2. Si videns aliquid à longè se movens, quod ponitur re ipsa esse homo, efficeret hanc propositionem: *illud ens est animal*, vel talis ex parte prædicati etiam cognosceret rationalitatem, vel non? neutrum potest dici. ergo. P. m. non secundum: quia præscinderet objectivè animalitatem à rationalitate, quod est contra nos. non primum, quod probatur: illud non cognoscitur per istum actum, quo ablato adhuc manet eadem invariata cognitio. sed ablata rationalitate adhuc manet eadem cognitio. ergo per hanc cognitionem non cognoscitur rationalitas. M. P. id, quo ablato adhuc manet eadem cognitio, non est objectum. quod non est objectum, non cognoscitur. ergo id, quo oblato adhuc manet eadem cognitio, non cognoscitur. M. constat, quia aliàs essentialiter mutaretur cognitio, & maneret eadem cum objecto cognitio; cum essentialiter dependeat. P. etiam m. prioris syllogismi: ablato in secundo instanti homine, & supposito inscibilibiter leone, manente tamen eadem apparentia sensibili extrinseca v. g. motus progressivi, manet in secundo instanti eadem specie cognitio, qua iterum quis diceret: *illud ens est animal*, cum priori cognitione. hoc fieri nequit, si Prior cognitio cognovit præter animalitatem etiam rationalitatem, cum secunda non habeat am-

plius idem objectum, eo ipso quod ponatur non amplius adesse hominem, sed leonem. ergo prior cognitio non potuit cognoscere rationalitatem, sed solam animalitatem. M. communissime à Philosophis recipitur. m. ex adjecta ratione patet. R. C. M. N. m. & quod etiam cognosceret rationalitatem. ad prob. R. D. M. illud non cognoscitur per istum actum implicitè, & realiter, quo ablato adhuc manet eadem invariata cognitio N. M. illud non cognoscitur explicitè, & formaliter, quo ablato adhuc manet eadem cognitio C. M. & C. m. D. C. ergo per hanc cognitionem non cognoscitur clarè, explicitè & formaliter rationalitas C. C. non cognoscitur confuse, implicitè, & objective N. C. dico itaque: objectum implicitum & per accidens, quale est rationalitas respectu illius actus, potest mutari & tamen non mutari actus; quia actus ab illo non specificatur, sed tantum ab objecto explicito & per se, quod in hoc casu est apparentia sensibilis extrinseca motus progressivi, aliorumque accidentium animali priorum. Responderi potest secundo C. M. N. m. & dico cognosci etiam rationalitatem. ad prob. C. M. N. m. cum adjecta ratione, vel potius suppositum, quod illa propositio ex parte prædicati habeat illud animal determinatè spectatum, quod à longè se movet pro suo objecto; sed illius adæquatum objectum sunt omnia animalia confuse, & per modum unius spectata tam rationalia, quam irrationalia; adeoque illi duo a-

ctus

Actus ex parte prædicati, etiam facta illa successione leonis in locum hominis, habet semper idem objectum; quia nullum determinatum animal attingunt. Cum ergo pro suo objecto utraque propositio habeat ex parte prædicati omnia animalia, & cum omnibus animalibus sint omnes differentiae, quarum una etiam est rationalitas, identificatae, ideo utraque propositio ex parte prædicati objective, & realiter attingit rationalitatem, sive sub illa determinata apparentia animalis lateat rationalitas sive non, quod respectu hujus actus universalis per accidens se habet. Urgebis: si unus actus est verus, & alter falsus, tunc mutant suum objectum. sed unus est verus, alter falsus, ergo. R. D. M. si unus actus est verus, & alter falsus, tunc mutant suum objectum verificationis trans. M. tunc mutant suum objectum repræsentationis N. M. & C. m. & sub eadem distinctione C. & N. C. transmissi primum membrum majoris: quia illi actus neque objectum verificationis mutant, cum uterque tantum affirmet sub disjunctione ibi esse animal rationale, vel irrationale; scimus autem ex sumulis propositionem disjunctivam esse veram, quaecunque membrum disjunctionis detur. aliud esset si casum sic poneret, quod scilicet in locum translati hominis, se à longè moventis, substitueretur Angelus eundemque motum, quem prius homo, ciceret, quod aliquis videns diceret: *ibi est animal*, hæc propositio est falsa, & consequenter verè mutat objectum verificatio-

nis, sed non repræsentationis; quia verè ex parte prædicati expræsentat omnia animalia, sicut hæc propositio *ibi est animal* si ponatur vera. Obj. 3. Si Petrus diceret: *illud quod video à longè est hoc animal* quod ponitur esse homo vel etiam cognoscit realiter rationalitatem, vel non? neutrum potest dici. ergo. P. m. si secundum: tunc præscindit objectivè animalitatem à rationalitate, quod est contra nos. Non primum, quod probatur: si ille actus non essentialiter mutaretur, nec fieret falsus, supposito in locum hominis inscibilibiter leone, tunc non cognoscit objectivè rationalitatem. prius est verum. ergo. M. est certa: quia si cognosceret rationalitatem, tunc ista vel deberet esse objectum verificationis, vel repræsentationis. atqui si ille nec essentialiter mutatur, nec falsus fiat ablata rationalitate, ista nec est objectum verificationis, nec repræsentationis. ergo nullo modo cognosceretur si sublata rationalitate propositio nec essentialiter mutaretur nec falsa fieret. P. jam m. prioris syllogismi: si in secundo instanti in eadem apparentia substitueretur leo, & iterum Petrus diceret: *ibi est hoc animal*. Foret eadem specie cognitio cum priori, quæ sub illa apparentia habebat hominem, & æquè vera ac prior. ergo, mutata rationalitate, propositio nec essentialiter mutatur, nec fit falsa. A. P. quoad secundam partem: neutra propositio affirmat, nec numero; nec specie determinatum animal. ergo utraque affirmat aliquod individuum ex aliqua specie ibi esse, ita,
ut

fit prædicatum disjunctivè supponat tam pro specie, quàm pro individuo animalis. ergo verificatur hæc propositio : *ibi est hoc animal*, five sub illa apparentia subfit animal rationale, five irrationale. P. idem A. quoad primam partem : utraque illa propositio ex parte prædicati supponit disjunctivè pro omni genere animalis, id est, pro omnibus animalibus. ergo utraque habet pro objecto repræsentationis omnia animalia tam rationalia, quàm irrationalia, cùm objectum suppositionis, & repræsentationis sint idem. R. C. M. N. m. & ajo cognosci etiam rationalitatem ad prob. N. M. vel potius suppositum illius ; videtur enim supponere rationalitatem esse adæquatum illius propositionis objectum. Dico ergo propositionem illam habere pro suo objecto adæquato tam repræsentationis, quàm verificationis omnia animalia, tam rationalia, quàm irrationalia ; cùm particula *hoc*, nec ad certam speciem, nec ad certum individuum determinet. Neque propterea sequitur nullum intercedere discrimen inter has duas propositiones : *ibi est animal*, & : *ibi est hoc animal* : nam particula *hoc* in posteriore determinat ad aliquod individuum vagum ; quam determinationem in exemplo ostendo : si viderem duo entia se moventia à longè, unum à dextris, alterum à sinistris, tunc cum veritate dicere possem de ente, se movente à dextris : *ibi est hoc animal*, & de altero à sinistris : *hic est illud animal*, quorum sensus est iste : quod se movet à dextris est hoc individuum animalis,

& non illud, quod se movet à sinistris, sive deinde à dextris sit aliquod individuum animalis rationalis, sive aliquod individuum animalis irrationalis, quaecunque sit, non erit illud, quod à sinistris se movet. Quem sensum non habet ista propositio: *ibi est illud animal*. Cum prædicatū solummodo supponat disjunctivè pro generibus singulorum, hæc verò: *ibi est hoc animal*, tam pro generibus singulorum, quam singulis generum. Obj. 4. Cognoscere eandem rem formaliter, & eandem rem non cognoscere formaliter, sunt iterum contradictoria. Sed eadem res in homine à longè viso, formaliter cognoscitur, & formaliter non cognoscitur, ergo. P. m. animalitas formaliter cognoscitur, rationalitas ejusdem hominis à longè se moventis non cognoscitur formaliter. Sed animalitas & rationalitas ejusdem hominis est eadem res. ergo eadem res formaliter cognoscitur, & formaliter non cognoscitur. R. N. M. ad propositiones contradictorias enim requiritur, ut sint affirmatio, & negatio ejusdem prædicati de eodem subjecto: in nostro casu non est affirmatio & negatio ejusdem prædicati, sed diversi; nam istæ propositiones: *animalitas cognoscitur formaliter, rationalitas ejusdem hominis non cognoscitur formaliter*. Habent hunc sensum: idem homo cognoscitur cognitione obscurâ, & confundente ipsum cum omni alio animali, & non cognoscitur cognitione clariore, & discernente illum ab omni alio animali: quæ utique non est affirmatio & negatio aiusdem prædicati,

cūm

cum cognitio clara & obscura, discretiva & non discretiva sint realiter diversæ. Unde esse, & non esse afficit diversas realiter cognitiones ex parte prædicati. Obj. 5. Illud tantum objective attingit, quod formaliter repræsentat. Sed in homine, à longè viso, solam animalitatem repræsentat. ergo hanc solam objective attingit. R. N. M. Ratio ex dictis patet, esset enim idem, ac si dicerem: si dantur præcisiones formales ex parte intellectûs, dantur etiam objectivæ à parte rei, quæ propositio utique est falsa. Obj. 6. Diversitas effectuum arguit diversitatem potentiarum, ex natura rei distinctarum. Sed animalitas & rationalitas habent diversos effectus. ergo. M. continet principium physicum, ex quo à posteriori agnoscitur diversitas radicum. m. P. animalitas habet pro suo effectu sensationem, & rationalitas ratiocinationes. Sensatio & ratiocinatio sunt diversi effectus. ergo etiam animalitas & rationalitas sunt ex natura rei diversæ. R. Retor. argm. in eadem animalitate, quæ habet diversos effectus, scilicet visiones, auditiones, appetitiones, gustationes &c. eadem rationalitas inter suos effectus numerat simplices apprehensiones, judicia mediata & immediata, item affirmativa & negativa. Hæc omnia inter se sunt specie diversa. ergo etiam animalitas uti & rationalitas est à se ipsa diversa. R. 2. Diversitas effectuum provenientium ab eodem supposito N. M. provenientium à diversis suppositis C. M. & sic distincta m. N. C. Dices: omnes effe-

effectus animalitatis sunt ejusdem ordinis, licet inter se differant. ergo non arguunt diversam radicem. idem dic de effectibus rationalitatis. *R.* 1. Est in quaestione, utrum tanta diversitas effectuum sit ejusdem ordinis. ergo distinctio hæc petit principium, & consequenter est invalida. *R.* Tamen 2. conc. totum, sed partiantur, & æqui, bonique consulant hanc ipsam responsionem à nobis dandam: nam etiam effectus animalitatis, & rationalitatis ejusdem sunt suppositi. ergo neque arguunt diversas radices. *Obj.* 7. Gradus genericus potest cognosci sine gradu specifico. Sed animalitas est gradus genericus, & rationalitas specificus. ergo animalitas cognoscitur non cognita rationalitate. *R.* D. M. Gradus genericus objective, & primò intentionaliter acceptus cognoscitur sine specifico etiam objective & primò intentionaliter accepto N. M. Gradus genericus formaliter, & secundò intentionaliter acceptus cognoscitur sine specifico etiam sic spectato C. M. & transf. m. sub eadem distinctione C. & N. C. *Obj.* 8. Juxta Arist. 3. met. differentiæ sunt extra conceptum generis. Secundò: illæ prædicantur de isto tantum contingenter. Tertio: genus est ad differentias indifferens, differentia non est ita indifferens. ergo, qui cognoscit ens, non cognoscit etiam differentias. *R.* D. A. Illa omnia ita se habent formaliter C. A. ita se habent realiter N. A. & D. C. ergo, qui cognoscit ens, non cognoscit formaliter differentias C. C. non cognoscit illas identicè, & realiter N. C.

Nec

Nec realis. Hæc pars deducitur ex jam dictis à fortiori. Nihilominus P. illa sunt realiter idem, quæ de se invicem sunt affirmabilia in recto. Sed gradus metaphysici sunt de invicem affirmabiles in recto. ergo. m. P. Omnes gradus metaphysici sunt realiter, & formaliter ens. ergo Genus summum est identificatum cum omnibus inferioribus. Atqui inferiora, & genus summum sunt diversi gradus metaphysici. ergo. diversi gradus metaphysici identificantur inter se. Sic etiam quivis gradus est individuum realiter. ergo etiam omnes gradus superiores identificantur cum infimo. Quæ huic parti objici possent, jam sunt soluta in superioribus Thesisibus.

Sed rationis ratiocinata. P. Illa distinguuntur ratione ratiocinata, quæ fundant diversos conceptus cum fundamento in re. Sed gradus metaphysici fundant diversos conceptus cum fundamento in re. ergo. M. est certa, quia distinctio rationis ratiocinatæ nihil est aliud quàm diversitas duorum conceptuum inadæquatorum cum fundamento in re. M: P. Duplex est fundamentum in re, diversitas obliquorum ejusdem rei, & comparabilitas ejusdem cum pluribus alijs diversis realiter rebus. Unum ex istis fundamentis quivis gradus habet. ergo. Atqui omnis gradus metaphysicus fundat conceptum diversum ab omnibus alijs propter unum ex duplici fundamento hoc in re. ergo Omnis gradus metaphysicus est distinctus à quovis alio ratione ratiocinata. Obj. 1. Animalitas, & rationalitas

litas sunt realiter separabiles. ergo distinguuntur realiter. ergo non tantum ratione ratiocinata. P. A. Post mortem hominis animalitas remanet in terra sepulchro destinata : rationalitas pergit v. g. in coelum. ergo sunt separabiles. R. N. A. ad prob. D. A. post mortem hominis animalitas adaequata remanet in terra, & adaequata rationalitas abit in coelum N. A. inadaequata manet, et etiam inadaequata rationalitas abit C. A. & N. C. ratio est, quia quivis gradus dicit idem totum physicum, constans anima, corpore, & unione. Obj. 2. Si ideo animalitas distinguitur ratione ratiocinata à rationalitate, quia potest diversos effectus ponere ab effectibus rationalitatis, tunc eadem animalitas distinguitur etiam à se ipsa ratione ratiocinata. Hoc est falsum. ergo & prius. P. M. Eadem animalitas potest diversos inter se effectus ponere, ut sunt visiones, auditiones, appetitiones, olfactiones, gustationes. ergo etiam distinguitur ratione ratiocinata à se ipsa. R. N. M. ad prob. D. A. eadem animalitas potest effectus diversos diversitate rationis formalis sub qua producere N. A. potest effectus diversos diversitate objecti materials C. A. & N. C. ratio formalis sub qua animalitas tendit in suos diversos actus est sensibilitas, in qua omnes univocè conveniunt. Idem dicendum ad potentiam quinque sensuum: sic potentia visiva producit diversas realiter visiones, nec tamen illa à se ipso distinguitur ratione ratiocinata, cum tamen distinguatur hoc modo à potentia auditiva;

tiva : ratio est, quia visiones non sunt diversae diversitate rationis formalis sub qua Potentia visiva tendit in suos actus, quæ est ratio *lucidi & colorati* sub qua in omnia sua objecta tendit, & ab illa sola specificatur. Quia verò in hac ratione formali sub qua potentia visiva differt ab auditiva, ideo distinguitur ab ipsa ratione ratiocinata. Obj. 3. Si distinctio rationis ratiocinatæ sunt duo conceptus inadæquati, tunc genus, & species non distinguuntur ratione ratiocinata. Consequens est falsum. ergo & antecedens. P. m. Genus & species non habent duos conceptus inadæquatos rei: cum speciei conceptus sit adæquatus, ergo. R. D. M. tunc genus, & species non distinguuntur adæquate ratione ratiocinata C. M. non distinguuntur inadæquate ratione ratiocinata N, M. & sic distincta m. N. C species enim includit formaliter genus tanquã constitutivũ. ergo species tantũ distinguitur inadæquate à genere tanquam totũ à parte. Obj. 4. Omnis conceptus rei inadæquatus est falsus. Præcisio juxta nos est conceptus inadæquatus rei. ergo omnis præcisio est falsa. M, P. inadæquatus conceptus est difformis suo objecto. ergo est falsus. P. A. Conceptus inadæquatus, & præcisivus repræsentat unum prædicatum ut separatum ab altero ejusdem rei. Sed hoc est esse difformen objecto. ergo. Confirmatur: actus præcisivus est sicut imago Cæsaris, quæ unicum tantũ oculum habet similem oculo Cæsaris, in reliquis omnibus dissimilis. Sed talis imago est suo prototypo diffor-

mis.

mis. ergo etiam actus præcisivus suo objecto.
 & N. M. ad prob. N. A. ad hujus prob. N. M.
 ad Confirmationem N. M. & paritatem, quia
 talis imago est positivè dissimilis prototypo,
 actus autem præcisivus est quidem secundum
 unum prædicarum similis, sed non est secun-
 dum aliqua dissimilis, cum cæterorum nec af-
 firmationem nec negationem repræsentet, sed
 abstrahat. Hinc notum est illud adagium: ab-
 strahentium non est mendacium. Unde præci-
 sio se habet, sicut imago Cæsarem usque ad
 lumbos tantum simillimè repræsentans. Quæ
 utique non est falsa nec difformis.

VII.

*Universale metaphysicum est unum aptum in-
 esse multis.* 2. *Logicum prædicari de multis*
 P. utraque definitio competit omni & soli. er-
 go est legitima. Dices: eadem res non potest
 esse una & multiplex. ergo universale impli-
 cat. & D. A. eadem res non potest esse unum
 identicè, & multiplex realiter C. A. non potest
 esse unum formaliter, & multiplex realiter N.
 A. & C. Urgebis: Si universale est unum for-
 maliter, & multiplex realiter, tunc non est u-
 num, & multiplex sub eadem ratione. sed hoc
 requiritur. ergo non potest esse unum forma-
 liter, & multiplex realiter. & N. M. Nam
 universale per hoc est unum, & multiplex sub
 eadem ratione, quod eadem ratio objectiva,
 quæ per cognitionem confusam denominatur
 una, sit etiam multiplex realiter uti est id ho-

mo, leo, animal, quorum quodlibet à parte rei ita est multiplex, ut tota & adæquata ratio, quæ denominatur una, sit etiam in singulis: cum ratio hominis æquè, & sub eadem prorsus ratione conveniat omnibus hominibus confusè cognitis, sicut competit singulis. ergo eadem ratio, quæ extrinsecè est una, est quoque intrinsecè multiplex. hinc rejicitur similitudo à ratione unitatis universalis, quia non facit plura unum, sed essentialiter involvit pluralitatem oppositam unitati universalis: nam unum simile necessario, & essentialiter etiam alterum dicit. adeoque involvit plura similia. ergo non facit ex pluribus similibus unum, sed relinquit plura ut plura.

VIII.

Manet in actuali prædicatione, in qua terminus superior prædicatur de inferiori. Ita communis R. R. P. si iste actus judicativus: *Petrus est homo* ex parte prædicati potest esse confusus, & præcisivus ab omni determinato individuo, tunc facit universale. sed iste actus ex parte prædicati potest esse confusus & præcisivus. ergo. M. est liquida. m. P. si non posset esse confusus, & præcisivus ab omni determinato individuo, tunc ideo, quia de eodem actu verificarentur contradictoria. sed hæc non verificantur. ergo potest esse confusus, & præcisivus ab omni determinato inferiori. M. etiam ad adversariorum mentem est, cum ex nulla alia ratione universale in actu judicii impugnent,

gnent, quàm ex contradictorijs. m. probabunt
 solutiones adversantium argumentorum. P. 2.
 Assertio ex absurdis sequelis: primò enim sequi-
 tur, istos syllogismos esse malos: *Omne animal est
 sensitivum. aliquod animal est rationale. ergo ali-
 quod rationale est sensitivum. Item: omnis homo
 est rationalis. Petrus est homo. ergo Petrus est
 rationalis.* Syllogismi isti in omnium sententia
 sunt legitimi. ergo ex sententia adversariorum
 aliquid manifestè absurdi, & falsi deducitur.
 M. P. Isti syllogismi sunt illegitimi formaliter:
*Omne animal est sensitivum. hoc determinatum
 specie animal est rationale: ergo aliquod ratio-
 nale est sensitivum. item: omnis homo est ra-
 tionalis. Petrus est Petrus. ergo est rationa-
 lis.* atqui superiores duo syllogismi istis æ-
 quivalent. ergo etiam illi sunt illegitimi for-
 maliter. m. patet in sententia adversariorum,
 juxta quos hæc propositio: *aliquod animal est
 rationale* habet hunc sensum: *hoc determina-
 tum specie animal (id est rationale) est rationa-
 le.* item ista: *Petrus est homo*, ita sonat: *Petrus
 est Petrus*, cum semper eadem debeat esse sup-
 positio tam ex parte subjecti, quàm prædicati.
 P. jam M. mutatio suppositionis in medio ter-
 mino vitiat syllogismum, & inducit quatuor
 terminos. sed in illis syllogismis medius termi-
 nus mutat suppositionem. ergo vitiat syllogis-
 mum, & inducit quatuor terminos. P. m. sup-
 positio universalis, & singularis sunt diversæ
 suppositiones; cum non habeant idem obje-
 ctum repræsentationis, seu suppositionis. sed
 medius terminus in illis syllogismis semel sup,
 ponit

ponit universaliter, & semel singulariter. ergo mutat suppositionem. M. prioris syllogismi est certa; quia falsificatur in hujusmodi syllogismis illud principium: quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se; nam, cum *omnis homo & Petrus* non habeant idem objectum, duo extrema, quorum unum identificatur cum tō *omnis homo*, & alterum cum tō *Petrus*, non sunt eadem uni tertio, cum tō *omnis homo, & Petrus* sint duo diversa propter repræsentationem diversorum objectorum. idem dic de tō *omne animal*, & hoc determinatum specie *animal*. syllogismus categoricus autem affirmativus, qui illo principio metaphysico non nititur, non potest esse legitimus. ergo. ex quibus deducitur ex sententia opposita secunda absurditas, quod scilicet hæ duæ propositiones: *omne animal est rationale*, *aliquod animal non est rationale* non sint contradictoriæ. ratio est, quia non sunt de eodem objecto; nam *omne animal* habet pro suo objecto repræsentationis omnia animalia; & *aliquod animal* habet pro suo objecto repræsentationis, seu suppositionis unam determinatam speciem animalis, scilicet rationalis. ergo illa prædicata contradictoria *esse rationale*, & *non esse rationale* non sunt de eodem objecto. Neque dicas: sufficere ad oppositionem propositionum; modo prædicata dicantur de eodem objecto verificationis, etsi non sint de eodem objecto repræsentationis, seu suppositionis. ergo. & enim A. esse falsum; ideo directè contrarium tenendum est, nam ad op-

positionem propositionum sufficit, modò habeant idem objectum suppositionis, seu representationis, licet de diversis verificentur, uti clarè constat ex subcontrarijs propositionibus. v.g. *aliquis homo est doctus : aliquis homo non est doctus*, quæ utique sunt duæ propositiones oppositæ. Sequitur tertio, definitionem judicativam non esse clariorem suo definito. item, definitionem judicativam nec genere, nec specie constare. Sequitur quarto, hunc syllogismum esse formaliter malum: *omne doctum est pius. Hæreticus est doctus. ergo est pius*. iste syllogismus juxta omnes est formaliter bonus. ergo ex sententia opposita sequitur evidens absurditas. M.P. juxta adversarios ille syllogismus habet istum sensum : *omne habens doctrinam & pietatem est habens doctrinam & pietatem*. Sed hæreticus est habens doctrinam. ergo est habens doctrinam & pietatem. iste evidenter est formaliter falsus ; cum numeret quatuor terminos. ergo & prior huic æqualis. M. p. juxta adversarios rectum prædicati debet semper in ordine ad obliquum subiecti, & prædicati simul cognosci, & vicissim rectum subiecti in ordine ad obliquum prædicati, & simul subiecti. ergo quodvis rectum importat utrumque obliquum simul tam prædicati, quàm subiecti. ergo habet illum sensum A. patet, aliàs enim rectum prædicati posset cognosci in ordine ad solum obliquum prædicati, & non subiecti, & consequenter obscurius cognosci, quàm rectum subiecti ; cum sæpe ex parte prædicati obscurius sit obliquum. Obj. r.

Actus

actus judicativus, qui facit universale, debet ita abstrahere ab omni singulari, ut nullum explicitè, & clarè repræsentet nec ex parte prædicati, nec subjecti. hoc non facit iste actus: *Petrus est homo*, ergo non facit universale. R. 1. Retor. ergo neque facit universale specificum: *homo juxta Aristotilem est rationalis*; quia etiam attingit individuum determinatum ex parte subjecti. R. 2. N. M. præterea quòd hoc sit formalissimè in quæstione, contrarium exhibuit retorasio. Obj. 2. Eandem indivisibilem cognitionem esse individualiter discretivam Petri, & eandem non esse individualiter discretivam Petri, sunt contradictoria. Sed eadem cognitio est dicto modo discretiva, & non discretiva Petri, si in hac propositione: *Petrus est homo* universale manet. ergo si universale manet in actu judicativo, verificantur contradictoria. m. P. in hac propositione: *Petrus est homo* ex parte subjecti discernitur Petrus individualiter, & ex parte prædicati non discernitur individualiter idem Petrus. sed prædicatum, & subjectum est eadem indivisibilis cognitio. ergo eadem cognitio est individualiter discretiva Petri, & simul non est individualiter discretiva Petri. R. 1. Retor. hæc contradictoria in hoc actu: *homo juxta Arist. est rationalis* ubi etiam individualiter discernitur Aristotiles, & simul individualiter nō discernitur ex parte prædicati, cū debeat ab omni singulari abstrahere. Retor. 2. eundem actum esse fugam, & non esse fugam sunt contradi-

etoria. Sed idem actus contritionis est fuga, & non est fuga. ergo. etiam de actu contritionis verificantur contradictoria. m. patet, quia eadem contritio est fuga peccati, & non est fuga Dei, cum sit Dei persecutio. &. 2. Directè D. M. eandem cognitionem esse individualiter discretivam Petri, & simul non esse in ordine ad idem objectum explicitum, seu specificativum, sunt contradictoria C. M. eandem cognitionem esse individualiter discretivam, & simul non esse in ordine ad diversa realiter obiecta explicita, seu specificativa N. M. sed hoc fit in ordine ad idem obiectum explicitum, seu specificativum, si universale manet in actu iudicii N. m. hoc fit in ordine ad obiecta realiter diversa explicita, seu specificativa C. m. & N. C. unde bene. &. 3. Eandem cognitionem esse individualiter discretivam Petri discretionem totali, & non esse discretionem totali, sunt contradictoria C. M. eandem cognitionem esse discretivam Petri discretionem non totali, & non esse discretionem totali sunt contradictoria N. M. & D. m. sed eadem cognitio est discretiva Petri discretionem non totali, & simul non discretionem totali C. m. eadem cognitio est discretiva Petri discretionem totali, & simul non est discretiva Petri discretionem totali N. m. & C. Urgebis: actus contritionis est fuga, & non est fuga respectu diversorum realiter obiectorum; & iste actus: *Petrus est homo* est discretivus individualiter Petri, & simul non est discretivus respectu ejusdem Petri. ergo non est paritas. &. 1. Saltem erit
paritas

paritas cum prima retorſione, in qua idem Aristotiles discernitur, & non discernitur ab eodem actu. R. 2. D. secundum membrum: iste actus: *Petrus est homo*, est individualiter discretivus Petri, & simul non est discretivus ejusdem Petri tanquam objecti specificativi, & expliciti N. A. est discretivus, & simul non est ejusdem Petri tanquam objecti impliciti, & verificativi C. A. & N. C. adeoque ad solvenda ista & similia contradictoria sufficit, & requiritur diversitas objecti expliciti, seu specificativi, ab hoc enim solo actus cognoscitivus essentialiter specificatur in ordine ad claritatem, vel obscuritatem; nam unice oritur claritas, vel obscuritas ex obliquis, seu apparentia accidentium, quæ illas refundunt in cognitionem, à qua idem ipsum rectum denominatur, vel clarè, vel obscure cognitum. Urgebis secundo: iste actus: *Petrus est homo* non habet diversa realiter objecta specificativa seu explicita. ergo nulla distinctio. A. P. iste actus etiam ex parte prædicati attingit in obliquo tam accidentia individuantia Petri, quàm specifica sicut ex Parte subjecti. ergo iste actus non attingit ex parte prædicati diversum obliquum ab obliquo subjecti. P. A. rectum prædicati, & rectum subjecti sunt idem. ergo etiam habent eadem obliqua. ergo actus ex parte prædicati attingit formaliter idem obliquum, quod ex parte subjecti. A. P. rectum utriusque est realiter potentia ratiocinandi, sentiendi & vestita determinatis accidentibus individuantibus. ergo utrum-

que rectum habet idem obliquum. R. N. A. ad prob. N. A. ad prob. C. 1. Enthymæma N. secundam Consequentiam; ratio est, quia idem actus non cognoscit rectum prædicati in ordine ad omnia accidentia, quorum est radix, & realis causa, sed tantum in ordine ad obscuriora, scilicet specificativa, quod probatur: in ordine ad illa obliqua rectum prædicati in hac propositione: *Petrus est homo*, cognoscitur, in ordine ad quæ apprehensio, quæ prædicato responderet, rectum prædicati repræsentat. sed simplex prævia apprehensio hujus termini *homo*, quod est rectum prædicati, repræsentat proprium in ordine ad sola accidentia specifica communia scilicet toti naturæ humanæ. ergo etiam actus judicativus ex parte prædicati cognoscit rectum in ordine ad sola accidentia specifica, & communia omni homini. M. P. actus judicativus essentialiter respicit, & specificatur à duabus prævijs, & diversis apprehensionibus. ergo eo modo debet tendere in objectum ex parte subjecti, & prædicati, quo modo illud à prævia apprehensione correspondente prædicato, & altera correspondente subjecto, repræsentatur. A. est apud omnes certum, quia per simplices apprehensiones intellectus dirigit judicium. Conseq. P. judicium ex parte prædicati non potest alio modo tendere in suum objectum, quàm, quo illud per præviam apprehensionem, illi respondentem, illi fuit propositum, & neque ex parte subjecti potest aliter tendere, quàm objectum altera apprehensio, subjecto respondens repræ-

repræsentat. pater hoc primò à modo tendendi voluntatis, quæ nec in aliud, nec sub alia ratione tendit in suum objectum quàm istud illi proponit per præviam cognitionem intellectus. P. secundò eadem consequentia: si iste actus: *Petrus est homo* eodem modo tendit ex parte prædicati in objectum, quo modo prævia apprehensio subjecti repræsentat, tunc isti duo actus *Petrus est homo*, & *Petrus est Petrus* intrinsecè, & essentialiter nò sunt diversi. Hoc evidenter non potest dici. ergo iste actus *Petrus est homo*, debet aliter tendere in suum objectum ex parte prædicati, & aliter ex parte subjecti. m. P. si isti duo non sunt intrinsecè diversi, tunc iste actus: *Petrus est homo* non specificatur essentialiter à suis prævijs duabus apprehensionibus. Sed juxta dicta debet specificari; cùm omne judicium speciem suam accipiat ab apprehensionibus prævijs. ergo. P. M. complexū ex his duabus apprehensionibus, quarum una apprehendit terminum *homo*, & altera terminum *Petrus*, est specie diversum ab isto complexo duarum apprehensionum, quarum una terminum *Petrus*, & altera etiam terminum *Petrus* apprehendit. ergo etiam duo judicia, hæc duo complexa apprehensionum essentialiter respicientia, debent specie intrinseca differre, & consequenter si non differant, neque specificantur ab illis. Subsumo: atqui primum complexum præcisè ideo specie differt ab altero, quia una apprehensio ex primo complexo, illa scilicet, quæ responder prædicato hujus propositionis: *Petrus*

est homo, considerat suum objectum tantum in ordine ad accidentia communia hominis, & naturæ humanæ nimirum specifica. ergo etiam iste actus: *Petrus est homo*, debet ex parte prædicari tantum considerare rectum in ordine ad accidentia communia naturæ humanæ utpote specifica; alias non potest differre specie ab altero actu identico: *Petrus est Petrus*. Urgebis 3. eadem accidentia individualia cognosci; & simul non cognosci per eundem actum sunt contradictoria. Sed hoc fit vi nostræ sententiæ. ergo m. P. accidentia individuantia cognoscuntur ex parte subjecti per hunc actum: *Petrus est est homo*, & non cognoscuntur ex parte prædicati, prout nos contendimus. Sed subjectum, & prædicatum sunt realiter idem. ergo eodem actu cognoscuntur, & non cognoscuntur. R. D. M. eadem accidentia individuantia cognosci totaliter, & simul non cognosci totaliter per eundem actum sunt contradictoria C. M. eadem accidentia individuantia cognosci non totaliter, & non cognosci totaliter per eundem actum sunt contradictoria N. M. D. m. Sed hoc fit vi nostræ sententiæ, ut scilicet totaliter cognoscantur, & non cognoscantur N. m. ut cognoscantur totaliter, & non cognoscantur totaliter C. m. & N. C. quod si tibi hæc distinctio obscurior videatur, distingue clariùs hac ratione: eadem accidentia individuantia cognosci, & non cognosci exclusivè per eundem actum, sunt contradictoria C. M. & non cognosci præcisivè, sunt contradictoria N. M. & D. m.

hoc

hoc sit vi nostræ sententiæ, ut scilicet cognoscantur, & simul non cognoscantur præcisivè C. m. ut non cognoscantur exclusivè N. m. & C. sensus est, quod iste actus simpliciter cognoscat accidentia individuantia scilicet ex parte subjecti, præscindat tamen iste ipse ab ijs ex parte prædicati, adeoque ex hac parte præscindit ab illis. Præterea argumentum hoc patitur evidentem retorsionem in hoc actu negativo: *Petrus non est leo*, in quo ex parte subjecti cognoscuntur prædicata individuantia Petri, quæ tamen non cognoscuntur ex parte prædicati. ergo etiam in hoc actu verificantur eadem contradictoria. Neque obest, quod versetur circa diversa realiter recta; hîc enim non est quæstio de rectis, sed de obliquis, quæ tam in hac, quàm in illa nostra propositione sunt realiter diversa. ergo est paritas. Urgebis 4. Eandem cognitionem circa idem rectum esse claram claritate individuali, & non esse claram claritate individuali, sunt contradictoria. Sed iste actus: *Petrus est homo*, est clarus claritate individuali, & simul non est clarus claritate individuali. ergo de hoc actu verificantur contradictoria. m. patet. Ille actus ex parte subjecti est clarus claritate individuali. Non item ex parte prædicati. 2. D.M. Eandem cognitionem circa idem rectum esse claram claritate individuali non totali, & non esse claram claritate individuali totali, sunt contradictoria N. M. eandem cognitionem esse claram claritate individuali totali, & non esse claram claritate totali individuali, sunt contra-

dicto-

dictoria C. M. & D. m. iste actus : *Petrus est homo* est clarus claritate individuali non totali, & non est clarus claritate individuali totali c. m. est clarus claritate individuali totali, & non est clarus claritate totali N. m. & C. nam illæ duæ propositiones in specie contradictoriæ habent hunc sensum: cognitio Petri est clara, & eadem cognitio ejusdem Petri non est tam clara, quæ utique non sunt contradictoria; cum non sit affirmatio, & negatio ejusdem, quia prima de cognitione affirmat claritatem non totalem, & secunda negat de eadem cognitione claritatem totalem, quæ utique sunt diversa prædicata, sicut si dicerem: Petrus habet aurum, Petrus non tantum habet aurum. Objic. 3. Eundem actum esse formaliter præcisivum ab individuo Petri, & simul formaliter non esse præcisivum ab individuo Petri, sunt iterum contradictoria. Sed idem actus judicativus, si facit universale, est præcisivus formaliter ab individuo Petri, & non est præcisivus formaliter ab individuo Petri. ergo verificantur contradictoria de eodem actu. R. D. M. Eundem actum esse formaliter præcisivum ab individuo Petri præcisione totali, & non esse præcisivum præcisione totali, sunt contradictoria c. m. esse præcisivum præcisione non totali, & non esse præcisivum præcisione totali, sunt contradictoria N. m. & sic distincta m. n. c. sensus constat ex dictis. Obj. 4. Subjectum, & prædicatum in propositione sunt realiter idem inter se. ergo implicat accidentia individuantia cognosci ex parte subjecti, & non cogno-

An universale maneat in predicatione &c. 93
cognosci ex parte prædicati. &. C. A. D. C.
ergo implicat accidentia individuantia ex parte
subiecti cognosci, & non ex parte prædicati co-
gnosci exclusivè C. C. ergo implicat ex parte
subiecti eadem accidentia cognosci, & ex parte
prædicati non cognosci præcisivè N. C. Dices:
ergo eadem cognitio esset præcisiva ab acciden-
tibus individualibus, & simul non esset præci-
siva ab iisdem. Hæc iterum est contradictio.
ergo. &. ut supra: esset præcisiva ab acciden-
tibus individuantibus præcisione totali, & si-
mul non esset præcisiva præcisione totali N. M.
esset præcisiva præcisione non totali, &
simul non esset præcisiva præcisione tota-
li C. M. hæc iterum est contradictio, si es-
set præcisiva & non esset in primo sensu
C. M. in secundo sensu N. M. & C. Ratio est,
quia hæc cognitio iudicativa æquivalet duabus
diversis apprehensionibus prævijs, à quibus il-
la specificatur, & consequenter actus iudicati-
vus eo modo debet tendere in suum objectum ex
parte prædicati, & subiecti, quomodo tendunt
duæ præviæ apprehensiones, ut dictum. Obj. 5.
Prædicatum propositionis affirmativæ v. g.
Petrus est homo semper supponit disjunctivè.
Sed terminus, supponens disjunctivè, non ser-
vat suam universalitatem. ergo prædicatum
propositionis disjunctivæ nunquam potest esse
universale. m. P. Actus disjunctivus non præ-
scindit à singularibus; cum omnia enumeret.
ergo non est confusus, & præcisivus ab illis.
&. C. M. D. m. terminus, supponens formaliter
disjunctivè, non servat suam universalitatem
trans.

trans. tantum virtualiter, & implicite supponens disjunctivè, non servat suam universalitatem N. r. l. & c. ad prob. D. A. non præscindit à singularibus actus judicativus quatenus sunt objectum repræsentationis N. A. non præscindit à singularibus quatenus sunt objectum verificationis C. A. & N. C. unde iste actus: *Petrus est homo* quoad objectum suum repræsentationis perfectè præscindit ab individuis, cum omnia confuse ex parte prædicari repræsentet, licet debeat in uno determinato verificari, quod tamen ipse actus non exigit, quia etsi Petrus esset identificatus cum primo, aut omnibus hominibus, tamen adhuc esset vera hæc propositio: *Petrus est homo*; sicut hæc est vera: *aliquis homo currit*, etsi omnes currant. ergo propositio disjunctiva neque ad sui verificationem exigit tantum in uno determinato verificari. Dices: ex hoc sequitur, quod etiam in propositione formaliter disjunctiva v. g. *Petrus est aliquis homo* maneat universale. Hoc dici nequit. ergo. R. Cum P. Mauro trans. M. N. m. admittit iste auctor universalitatem manere etiam in actibus formaliter disjunctivis, & copulativis, ex ratione, quia nullum determinatum individuum repræsentant, in quo exigant verificari. ergo habent adhuc sufficientem confusionem ad universale, licet fortassis non tam perfectè scientificum. Obj. 6. Ex dictis sequitur, si quis à longè videret aliquid se movens, & diceret: *Illud se movens est hoc animal*, quod tò animal maneat universale genericum. Consequens est falsum

sum. ergo. m. P. Si prædicatum supponit dis-
junctivè tam pro singulis generum, quàm gene-
ribus singulorum, tunc manet universale. Prius
nos diximus in præcisionibus. ergo & posterius
est verum. m. prioris syllogismi P. si in hac
propositione manet universale, tunc etiam in
ista : *Petrus est iste homo.* in ista non manet.
ergo neque in priori. R. C. M. N. m. ad prob.
N. m. quia particula *hic* vel *iste* in posteriori
propositione denotat individuum certum, & de-
terminatum, non sic particula *hoc* in priori, quæ
tantum significat aliquod individuum vagum ex
aliqua specie animalis : unde autem hoc desu-
mitur ? Cum utraque particula sit demonstra-
tiva. R. Partim ex adjecto subjecto, partim ex
alijs circumstantijs prout communis docet, &
tenet, intercedere hoc discrimen inter istas duas
particulas in his circumstantiis positas. Obj. 7.
Iste actus : *Petrus est homo*, contrahit naturam
humanam ad singulare. ergo in actuali prædica-
tione natura humana non manet universalis, sed
fit singularis. A. P. natura humana prædicatur
de singulari. ergo contrahitur ad singulare. c. P.
contrahi ad singulare formaliter nihil aliud est,
quàm prædicari naturam de singulari. R. N. A.
ad prob. c. A. N. c. ad prob. N. A. quia naturam
humanam contrahi ad singulare, & tolli uni-
versalitatem est naturam humanam ex parte præ-
dicati formaliter cognosci in ordine ad acciden-
tia individuantia Petri, quod per prædicatio-
nem præcisè naturæ humanæ de singulari non
fit. ergo neque contrahitur per prædicationem
ad

ad singulare, & consequenter neque tollitur universalitas. Obj. 8. Gradus inferior formaliter includit superiorem saltem in linea recta. ergo quodocunque clarè cognosco gradum inferiorem, etiam clarè cognosco gradum superiorem. ergo universale non potest manere in actuali prædicatione. R. Transf. primum enthymæma N. secundam consequentiam; quia licet gradus inferior formaliter includat superiorem in linea recta v. g. animal includit formaliter substantiam, non tamen superior v. g. substantia includit formaliter animal, prout omnes docent in metaphysica. ergo in hac propositione: *animal est substantia*, ex parte prædicati non cognoscitur formaliter gradus inferior, qui est ex parte subjecti. ergo manet adhuc universale in actu judicii. Obj. 9. Si manet universale in actuali prædicatione, tunc dantur præcisiones objectivæ. Istæ implicant. ergo & universale in actuali prædicatione. M. P. Si potest Petrus individualiter cognosci & simul individualiter non cognosci per eundem actum, tunc potest etiam animalitas cognosci, & rationalitas ejusdem animalis, à longe visi, non cognosci per eundem actum. Prius juxta nos fieri potest. ergo & posterius. M. P. rectum subjecti & rectum prædicati in propositione affirmativa v. g. *Ista: Petrus est homo* non minùs sunt idem, quàm animalitas, & rationalitas ejusdem Pauli. ergo si rectum subjecti potest cognosci individualiter, & rectum prædicati non cognosci individualiter, poterit etiam animalitas cognosci, & rationali-

malitas ejusdem non cognosci individualiter per eundem actum, quia habent diversa obliqua. Sed etiam animalitas & rationalitas ejusdem Pauli habent diversa obliqua: ergo etiam illa poterit cognosci, & ista non cognosci. m. etiam juxta nos est certissima. m. P. animalitas, & rationalitas ejusdem Pauli habent sensationes, & ratiocinationes pro suis obliquis. Sed ratiocinationes, & sensationes sunt diversa realiter distincta obliqua: ergo animalitas & rationalitas habent diversa obliqua realiter & consequenter potest etiam animalitas cognosci, & rationalitas ejusdem Pauli realiter non cognosci; sicut rectum subjecti, & rectum prædicati. & N. M. ad prob. N. M. vel D. Si potest idem Petrus individualiter cognosci, & simul individualiter non cognosci exclusivè, tunc etiam potest animalitas objectivè cognosci, & rationalitas non cognosci objectivè C. M. Si potest idem Petrus individualiter cognosci, & simul non cognosci præcisivè, tunc etiam potest animalitas cognosci, & rationalitas ejusdem Pauli non cognosci subdist. formaliter, & præcisivè C. M. potest hoc fieri objectivè, & realiter N. M. & sic D. m. sub eadem distinctione N. & C. C. ad prob. C. A. D. C. ergo si rectum subjecti potest cognosci individualiter, & rectum prædicati individualiter non cognosci exclusivè, poterit etiam animalitas cognosci objectivè & rationalitas ejusdem suppositi non cognosci objectivè C. C. ergo si rectum subjecti potest cognosci, & rectum prædicati non cognosci

formaliter solum & præcisivè poterit animalitas cognosci, & rationalitas non cognosci subdist. poterit hoc fieri formaliter, & præcisivè C. C. poterit hoc fieri objective N. C. ad prob. N. M. cujus suppositum est falsum: nam in propositione affirmativa rectum subjecti, & prædicati non habent diversa realiter obliqua v. g. in hac propositione: *Petrus est homo*, idem habet realiter obliquum *homo*, quod *Petrus* scilicet accidentia specifica, & individuantia simul ex utraque parte: sicut adæquatum obliquum animalitatis realiter spectatæ in Paulo sunt rationationes, & homines simul, & hoc ipsum complexum habet pro suo obliquo adæquato realiter rationalitas Pauli. Ratio igitur, cur rectum prædicati individualiter in hac propositione: *Petrus est homo* præcisivè & formaliter non cognoscatur, est, quia iste actus judicativus rectum prædicati tantum cognoscit in ordine ad accidentia specifica hominis, ab accidentibus autem individuantibus ex parte prædicati in obliquo præscindit formaliter, & consequenter rectum prædicati non cognoscit in ordine ad suum adæquatum obliquum, sicut rectum subjecti, sed tantum in ordine ad partem unam illius, accidentia scilicet specifica. Urgebis i. Idem obliquum adæquate cognosci, & idem ipsum adæquate non cognosci eodem actu sunt iterum contradictoria. hæc verificantur. ergo. sed hoc fit juxta nostram responsionem. ergo incidimus in scyllam, qui volebamus vitare Charybden. Secundò eandem partem obliqui ut
pote

pote accidentia individuantia cognosci, & simul non cognosci per eandem cognitionem sunt denuo contradictoria. hæc sequuntur juxta nos. ergo. *R.* D. M. Idem obliquum adæquate cognosci, & idem adæquate non cognosci exclusivè sunt contradictoria C. M. idem obliquum adæquate cognosci, & adæquate non cognosci, solum præcisivè & formaliter N. M. sed hoc fit juxta nos in posteriori sensu C. m. in priori N. m. & C. idem *R.* ad secundam replicam. adeoque particula *non* non accipitur exclusivè, sed tantum præcisivè. Urgebis secundo: eundem actum esse præcisivum ab accidentibus individuantibus, & non esse præcisivum ab iisdem etiam est contradictio. hoc fit juxta nos. ergo. *R.* D. M. eundem actum esse totaliter præcisivum, & non esse totaliter præcisivum ab iisdem accidentibus est contradictio C. M. eundem actum esse non totaliter præcisivum & non esse præcisivum totaliter est contradictio N. M. hoc fit in secundo sensu C. m. in priori N. m. & C. id ipsum debent respondere adversarij ad retorsionem factam in propositione negativa v. g. *Petrus non est leo*, ubi etiam accidentia individuantia Petri ex parte subjecti cognoscuntur, & ex parte prædicati præcisivè non cognoscuntur ab eodem actu. Obj. 10. Si iste actus: *Petrus est homo* versatur circa idem rectum, & idem realiter obliquum tam ex parte subjecti, quam prædicati, tunc non potest esse confusus, sed debet esse adæquate clarus. prius est verum etiam juxta nos. ergo. *R.* D.

M. si iste actus versatur circa idem realiter rectum, & circa idem realiter obliquum tam ex parte subjecti, quàm prædicati eodem modo, tunc non potest esse confusus. C. M. si versatur circa illa eadem diverso tamen modo, tunc non potest esse confusus N. M. versatur circa idem rectum, & idem realiter obliquum tam ex parte subjecti, quàm prædicati eodem modo N. m. diverso C. m. & N. C. quia idem actus, qui circa obliquum subjecti versatur adæquatè ipsum cognoscendo, tendit in illud ipsum realiter obliquum ex parte prædicati præcisivè, illud secundum unam solummodo partem cognoscendo, & in ordine ad istam cognitam etiam rectum prædicati comparando. diversum istum tendendi, & cognoscendi tam recti, quàm obliqui modum probant nostræ rationes pro conclusione allatæ & essentialis respectus, seu specificatio judicij à prævijs diversis apprehensionibus.

EX PHYSICA.

IX.

Corpus naturale in fieri mutativè tria. 2. In facto esse tantum duo habet principia. P. 1. pars. Corpus in fieri tot habet principia, quot partes. sed tres habet partes. ergo etiam tria principia. P. m. Corpus in fieri nihil aliud est, quàm matetia privata & postea informata. Sed hæc duo concreta tantum habent tres partes, materiam scilicet, privationem, & formam. ergo

ergo etiam corpus in fieri tantum habet tres partes, & consequenter tria principia. Obj. 1. nullum totum potest constare ex duobus contradictorijs. privatio formæ, & ipsa forma sunt duo contradictoria. ergo corpus naturale in fieri non potest ex illis constare. R. D. M. nullum totum successivum potest constare ex duobus contradictorijs N. M. nullum totum instantaneum potest ex contradictorijs constare C. M. & C. m. D. C. ergo corpus naturale in fieri non potest ex illis constare, si esset totum instantaneum C. C. si est totum successivum N. C. Obj. 2. Si materia prima in priori instanti nullam habuisset formam substantialem, & in posteriori acquireret novam, verè daretur totum in fieri. sed hujus totius privatio non esset principium. ergo non ad omne corpus naturale in fieri requiritur privatio tanquam pars. m. P. in illo casu non fieret mutatio. ergo privatio non esset principium: cum ista tantum dicatur esse principium totius in fieri mutativè. R. C. M. N. m. ad prob. D. A. non fieret mutatio positiva trans. A. non fieret mutatio negativa à non esse formæ ad esse formæ N. A. & C. hinc non intelligitur mutatio positiva, qua mutetur unum totum in alterum, sed sufficit, ut materia in priori instanti privata, in sequenti acquirat formam, sive dein habuerit in priori instanti aliquam formam substantialem, sive non. Obj. 3. Si privatio esset principium, tunc vel principiaret suum totum tunc, quando datur, vel quando illa non amplius datur?

neutrum potest dici. ergo non potest esse principium. R. C. M. N. m. & dico illam principiare totum, quando datur, sicut dies lunæ principiat septimanam, quia tunc incipit totum successivum, ubi prima pars illius existit. Dices : tunc debet principiare privatio, quando verum est dicere : nunc datur totum in fieri, sed in secundo instanti tantum verum est dicere : nunc datur totum. ergo privatio non principiat, quando est, sed quando non est. R. trans. M. D. m. sed in secundo instanti tantum verum est dicere : nunc datur totum in fieri physicè secundum omnes partes N. m. verum est dicere : nunc datur totum in fieri secundum unam partem physicè & secundum reliquas solummodo denominativè C. m. & N. C. Obj. 4. Si privatio est principium, tunc quodlibet totum tot numerabit privationes pro partibus, quot materia in priori instanti habet formarum negationes. Sed materia in priori instanti infinitarum propè formarum habet negationes. ergo quodlibet totum in fieri includet infinitas propè privationes pro partibus. R. N. M. quia totum in fieri dicit privationem illius tantum formæ, ad quam proximè est disposita, pro parte.

In facto esse tantum duo habet principia. P. Corpus naturale in facto esse est materia informata. sed hoc concretum dicit tantum duo principia. ergo neque corpus naturale in facto esse involvit plura. m. p. tot dicit principia hoc concretum corpus informatum, quot habet partes.

res. Sed partes habet tantum duas, materiam
scilicet & formam. ergo. Obj. 1. Corpus in-
formatum constat tribus partibus. ergo etiam
totidem principijs, A. P. præter materiam &
formam etiam unio est pars. ergo. R. D. A.
tribus constat partibus ut quod N. A. duabus
ut quod, & una ut quo C. A. & N. C. pars ut
quo non est propriè principium, & causa in-
trinseca, sed illarum causalitas. si non acquie-
scas, dic, esse principium ut quo. Obj. 2.
Etiam subsistentia est pars totius corporis natu-
ralis in facto esse. ergo est etiam principium, &
consequenter tribus constabit principijs. R.
D. A. etiam subsistentia est pars totius corpo-
ris naturalis in facto esse considerati sub ratio-
ne suppositi C. A. considerati sub ratione com-
positi N. A. & C. Aristotiles enim assignavit
principia pro illo toto, quod ille agnovit, quod
erat solum compositum, & suppositum primùm
ex mysterio Incarnationis nobis manifestatum
est. Obj. 3. Totum in facto esse etiam dicit
privationem præcedentem. ergo etiam est prin-
cipium. R. D. A. Dicit privationem præce-
dentem per accidens, & in obliquo C. A. dicit
illam per se, & in recto N. A. & C. hinc ait A-
ristotiles privationem esse principium acciden-
tale, utique respectu corporis naturalis in facto
esse. Obj. 4. Si corpus naturale in facto esse
nihil aliud est, quàm materia informata, tunc
non distinguitur à corpore naturali in fieri. con-
sequens est falsum. ergo & accidens. R. N. M.
vel D. tunc corpus in facto esse non distinguitur

adæquatè à corpore naturali in fieri C. M. non distinguitur inadæquatè ab illo N. M. & sic distincta m. N. C. distinguitur itaque ab illo tanquam pars à toto. Obj. 4. Illud est pars corporis naturalis in facto esse, sine quo illud non potest haberi. sed sine actione productiva Dei, dispositionibus, aliisque conditionibus non potest haberi corpus naturale in facto esse. ergo etiam sunt partes, & consequenter principia. R. N. M. vel D. illud est pars corporis in facto esse, sine quo immediatè & formaliter non potest illud haberi C. M. sine quo tantum mediatè non potest haberi N. M. & sic distincta m. N. C.

X.

Datur materia prima Aristotelica. 2. Quæ nec est quid, nec quantum, nec quidquam eorum, quibus ens determinatur, nec illorum negationes. 3. Est præterea pura potentia physica. P. 1. pars, Elementa, & omnia corpora sunt generabilia, & resolubilia in talem partem, quæ ex uno toto corrupto transit in aliud de novo genitum, hæc pars est materia prima Aristotelica. ergo datur. M. quoad 1. partem constat; sic enim aqua potest converti in aërem, vel in ignem, uti etiam ignis in aërem. quoad secundam P. non omnia, quæ producuntur de novo creantur; cum vis creatrix virtuti limitatæ non compe- rat. ergo generantur. atqui generari est aliquid producere ex præexistente subjecto. ergo in omni generatione debet ex corrupto remanere aliqua pars in genito, ejusque formam sustenta-
re,

re, ne penitus tam ex nihilo sui, quàm subje-
cti producat, quod est creari. P. nunc m.
materia Aristotelica est substantia quædam sim-
plex in alias partes essentielles non amplius re-
solubilis, & incompleta. talis substantia est il-
la pars, quæ in generatione transit ex corrupto
ad corpus de novo genitum. ergo ista pars est
materia Aristotelica, m. P. Si illa pars non est
substantia simplex: sed essentialiter ulterius
composita, tunc etiam ipsa est ulterius resolu-
bilis in subiectum. hoc dici non potest, quia
sic redit eadem quæstio in infinitum, donec de-
veniamus ad aliquam partem, quæ sit com-
munis genito & corrupto, simplicem & ul-
terius non amplius compositam. ergo debet
etiam esse substantia incompleta; cum
semper ordinetur cum alia comparte ad
constituendum unum per se, & ultimò à natura
intentum. Neque dicas, nihil amplius pro-
duci de novo præter motum, sed fieri omnia
per solam combinationem diversam. ergo non
est opus hujusmodi substantia simplici tanquam
subiecto. R. N. A. vel enim fierent omnia
per combinationem earundem specie atomo-
rum, vel specie diversarum? Si primum: nul-
lum ens differret ab altero substantialiter, sed
tantum accidentaliter. Si secundum: tunc tot
dabuntur specie diversæ atomi, quot sunt entia
specie diversa. Secundò ex meris non viven-
tibus fieret vivens. Et quippe ni etiam ex me-
ris atomis non viventibus homo juxta corpu-
sculoriam istam Philosophiam. Patet ulterius il-

lius antecedentis falsitas ex fide, cum homo producat de novo, uti etiam omnes ejus actus vitales præsertim spirituales. ergo etiam reliqua entia substantialia efficiuntur de novo, eorundemque operationes, cum natura uniformem in suis operationibus observet modum operandi. Præterea in spiritu vini rectificato non potest latere totus ille ignis, qui inde exoritur, alias etiam aqua in eadem fermè quantitate in illo spiritu vini erit; cum æquè possit per varias distillationes spiritus ille resolvi in aquam, quàm per admotam facem in ignem, & sic necesse esse vel aquam corrumpi, quando spiritus ille in ignem abit, vel vicissim ignem perire, quando resolvitur in aquam. ergo quidquid dixerint, necesse est alterutrum corrumpi, & desinere in subiectum, cum annihilari non possint virtute creata.

Quæ nec est quid, nec quantum, nec quidquam eorum &c. P. hæc definitio soli materiæ primæ comperit. ergo est legitima. A. pat. non formis, quia sunt id, quibus ens determinatur, neque substantiæ completæ, quia est quanta, uti neque convenire potest nihilo, quia materia prima est subiectum primum omnium formarum, teste eodem Philosopho, quod non potest esse purum nihil, cum debeat juvare, & minuire conatum generantis. Obj. 1. Potest dici, quod entia adæquatè, & totaliter intereant, & producantur ex integro nova, ergo non datur subiectum primum & commune genito & corrupto. R. N. A. quia esset annihila-

hilatio & creatio, quæ entibus creatis competere non potest. Accedit manifesta experientia in contrarium: sic enim omnes judicamus Reliquias Sanctorum esse easdem partes, quæ olim in vivente Sancto fuere, & ideo illas veneramur. Obj. 2. Illud est materia prima, in quod omnia resolvuntur. Sed omnia resolvuntur in elementa vel chymica, vel peripatetica, ergo ista sunt materia 1. & D. M. Illud est materia prima, in quod omnia resolvuntur per separationem solummodo partium heterogenearum N. M. in quod omnia resolvuntur per veram generationem C. M. & D. m. Sed omnia resolvuntur per separationem præcisè partium heterogenearum in elementa vel chymica, vel peripatetica trans. m, omnia resolvuntur semper per veram generationem in ista N. m. & C. Quod si corpus nulla heterogeneitate partium mixtum in hujusmodi elementa resolvitur, dicendum est, id fieri per veram transmutationem physicam, seu generationem, ita, ut de novo illorum formæ producantur. Objic. 3. Nullus est finis hujusmodi partium incompletarum, quas nos appellamus materiam, & formam, ergo non debent asseri. & N. A. Materiæ enim finis est esse subjectum primum omnium formarum, in quibus educendis juvet agentem causam, item complere formam; hujus verò munus esse radicem proprietatum certarum, & ultimam quidditatem & complementum totius substantialis. Urgebis: hujusmodi forma substantialis esset substantia, & non esset.

esset, ergo implicat, & consequenter etiam materia prima. Esset, ut nos ponimus : non esset, quia esset accidens, cujus esse est inesse : inhæret enim semper alteri naturaliter. ergo. R. N. 2. Membrum antecedentis, ad prob. R. N. Iterum secundum membrum ; non enim esset accidens, quia de essentia accidentis non est tantum alteri simpliciter inhærere, sed est alteri tanquam *fini cui* ultimò, & adæquatè intento à natura inesse, qua ratione forma, quam diximus substantialem, non inest materiæ primæ ; cum hæc non sit finis ultimus, & completus naturæ. Est igitur utraque pars substantia, & quidem incompleta, cum ordinentur à natura ad se invicem ad constituendum unum per se intentum. Obj. 3. Si forma indiget subiecto, tunc etiam materia indiget alio subiecto, & sic in infinitum. Hoc admitti non potest. ergo nec illud. M. P. Forma est perfectior materiâ. ergo si illa indiget alio subiecto, à fortiori etiam ista. R. N. M. ad prob. D. A. Forma est secundum quid perfectior materiâ C. A. est simpliciter, & adæquatè perfectior materiâ N. A. & C. materia prima est ingenerabilis, & incorruptibilis, non item forma. ergo habent se sicut excedens & excessum. Obj. 4. Ex nihilo nihil fit. Forma substantialis fieret ex nihilo. ergo ista non datur. R. Retor. ex nihilo nihil fit. ergo neque combinatio atomorum datur ; quia fieret de novo, quod repugnat, cum virtus creatrix entibus creatis non competat. Item retorqueretur in operationibus liberis, quæ non fiunt de novo.

vo. R. 2. Ex nihilo tam fui, quàm subjecti nihil fit C. A. ex nihilo tantum fui; sed ex aliquo subjecto nihil fit ab entibus creatis N. A. & C. Obj. 5. Actio generativa formæ juxta nos est nobilior actione creativa materiæ primæ, quia illa habet nobiliorem terminum, quàm ista. hoc implicat. ergo. R. N. M. quia actio creativa est nobilior propterea, quia dependet à longè nobiliori causa, scilicet longè majori conatu, & vi influente in materiam primam, quàm ulla creatura in formam. Ad summum potest dici, se habere ut excedens & excessum. Obj. 6. Ex nostra sententia non possumus explicare, quomodo idem flatus flammam candelæ extinguit illamque iterum accendat. ergo nostra sententia non est probanda. R. N. A. Sic explicatur: primus flatus immittit agentia contraria in flammam candelæ, quibus ista succumbit; Secundus dein flatus, quo candela iterum accenditur, diffilat & dissipat agentia contraria ellychnii igniculos obsidentia, quibus illi liberati, iterum exerunt suam virtutem, & in materia subjecta flammam excitant.

Est præterea pura potentia physica. P. materia i. Secundum se est subjectum omnium actuum physicorum: item nec est quid, nec quantum &c: ergo est pura potentia physica. Consequentia probatur: si ex se esset actus physicus, tunc foret substantialiter completa materia prima in genere physico. Sed non potest esse substantialiter completa, cum sit subjectum omnium aliorum actuum physicorum, & nec quid

quid, nec quantum. ergo ex se non potest esse actus physicus. Obj. 1. Materia i. habet propriam entitatem. Ista est actus physicus, & realis. ergo materia secundum se est actus physicus & realis. R. C. M. N. m. quia propria entitas, licet sic realis, non est tamen actus in genere physico; cum iste debeat distinctus esse à subiecto. Est tamen propria entitas materiæ i. Actus in alio genere illâ determinans, ut non sit mera potentia objectiva, sed constituat illam in ratione potentiæ verè realis & physicæ. Obj. 2. Materia prima verè realiter existit secundum se. ergo ex se est verus actus. R. C. A. D. C. ergo ex se est verus actus potentiæ physicæ oppositus N. C. potentiæ præcisè objectivæ oppositus C. C. adeoque ille actus materiæ primæ, prout opponitur potentiæ præcisè objectivæ nihil aliud est, quam potentia physica, & quid incompletum. Dices: si materia secundum se habet proprium actum, tunc non potest constituere unum cum forma unum per se. Sed juxta dicta habet proprium actum. ergo. R. D. M. si materia prima ex se habet proprium actum physicum, tunc non potest constituere unum per se C. M. si materia secundum se habet proprium actum solummodo entitativum, & metaphysicum, tunc non potest constituere unum per se à natura intentum N. M. & sic dist. m. sub eadem dist. C. & N. C. Dices 2. actus entitativus est actus physicus. Materia prima habet actum entitativum. ergo etiam physicum. R. D. M. actus entitativus est actus physicus prout oppo-

Opponitur nihilo C. M. est actus physicus prout
opponitur potentiae physice, & substantialiter
incompletæ N. M. & C. m. D. C. ergo habet
actum physicum prout opponitur puro nihilo
C. C. prout opponitur potentiae physice, & sub-
stantialiter incompletæ N. C.

XI.

*Ex hypothesis realis distinctionis essentiam inter
& existentiam potest materia prima existere per
existentiam formæ. 2. Quæ licet naturaliter
non possit spoliari. 3. Supernaturaliter tamen
spoliata potest connaturaliter conservari sine o-
mni forma substantiali. P. 1. pars. Si materia
prima debet existere per existentiam distin-
ctam, tunc potest existere per existentiam formæ.
Sed vi hujus hypothesis debet existere per exi-
stentiam distinctam. ergo potest existere per e-
xistentiam formæ. M. P. Nulla est ratio, aut
necessitas asserendi in hac hypothesis propriam,
& distinctam existentiam materiae primæ ab
existentia formæ. ergo materia potest, & debet
existere per existentiam formæ, stante hac hy-
pothesi. Obj. 1. Compt. materia prima debet
prius existere naturâ, quàm forma. ergo non
potest existere per existentiam formæ. C. P.
Materia prima debet pro priori naturæ habere
existentiam ad formam, ejusque existentiam.
ergo non potest existere per istius existentiam.
P. A. Materia non potest esse medium ad for-
mam, ejusque existentiam sustentandam, nisi ut
existens pro priori natura ad illas. ergo de-
bet habere pro priori natura existentiam ad
for-*

formam. & 1. Retor. totum argm. materia debet prius natura existere ad suam propriam, & distinctam existentiam. ergo non potest existere per propriam, & distinctam existentiam. A. pater, quia sustentat suam propriam, & distinctam existentiam. ergo præsупponitur pro priori natura materia existens tanquam vera causa physica. consequentia prior P. materia non potest esse medium physicum ad suam propriam, & distinctam existentiam sustentandam, nisi ut existens pro priori natura ad illam. ergo non potest existere per existentiam propriam, & distinctam. & 2. Directè: D. A. materia debet prius natura existere, quam forma prioritate afficiente ipsam existentiam N. A. debet prius natura existere prioritate afficiente ipsam essentiam solummodo materiæ primæ C. A. & N. C. ad prob. D. A. materia prima debet pro priori naturæ prioritate essentiam afficiente habere existentiam in eodem instanti reali cum forma C. A. materia prima debet pro priori naturæ prioritate afficiente ipsam existentiam habere existentiam tanquam medium ad formam N. A. & C. ad prob. N. A. ajunt enim, sufficere, modò essentia materiæ radicaliter existat pro priori naturæ ad formam, non autem requiri, ut formaliter existat, sicut distinguunt hoc argumentum in duratione formari solitum; ad quam res non præsупponitur ut formaliter, sed tantum ut radicaliter durans, atque adeo res ut radicaliter durans, & radicaliter etiam ubicata producit sibi physicè formam

An materia 1. habeat propr. existentiam, &c. 113
lem durationem, & ubicationem. quod si ad-
versarij hanc responsionem non capiant, liben-
ter audiam meliorem ab ipsis ad retorcionem in
propria & distincta existentia, qua deinde æquè
solide satisfaciam objectioni. Dices: ergo es-
sentia materiæ pro priori naturæ ad formam,
ejusque existentiam nullam habet existentiam.
R. 1. Retor. ergo essentia materiæ pro priori na-
turæ ad suam propriam, & distinctam existen-
tiam nullam habet existentiam. R. 2. D. illa-
tum: ergo essentia materiæ, pro illo priori ad
formas nullam habet existentiam præcisivè C.
illat. nullam habet existentiam exclusivè N.
illat. sensus est, quod essentia materiæ primæ
pro illo priori naturæ possit concipi præscin-
dendo ab existentia; non autem potest concipi
cum negatione existentiae in illo priori naturæ.
ita respondet ipse Compt. ad argumentum in
duratione factum disp. 38. Physicæ sect. 2. num.
8. Obj. 2. causa physica debet pro priori na-
turæ ad suum effectum esse posita extra suas
causas. ergo pro illo priori naturæ debet ha-
bere existentiam. C. P. implicat ens esse pro
priori naturæ extra suas causas; & non forma-
liter pro illo priori existere. Sed causa physica
est pro priori naturæ ad effectum jam posita ex-
tra suas causas. ergo etiam debet pro priori na-
turæ ad suum effectum habere propriam exi-
stentiam. R. 1. Retor. argum. in propria &
realiter distincta existentia materiæ primæ,
quam etiam debet pro priori naturæ physicè pro-
ducere tanquam causa physica passiva. R. 2.

Directè C. A. N. C. ad prob. N. M. essentia materiæ habet in illo priori signo verè realem existentiam, sed non pro illo formaliter accepto habet existentiam. R. 3. C. A. N. C. ad prob. D. M. implicat ens esse positum secundum actualitatem essentiae extra suas causas, & non formaliter existere N, M. implicat ens esse positum secundum actualitatem existentiae extra omnes suas causas, & non formaliter existere C. M. & D. m. sed causa physica secundum actualitatem essentiae est pro priori naturæ posita extra suas causas C. m. etiam secundum actualitatem existentiae est pro priori naturæ posita extra suas causas N. m. & C. Dices: tunc debet dari formalis existentia materiæ primæ, quando datur hoc concretum: *Materia prima posita extra suas causas*. Sed hoc concretum datur adæquatè pro priori naturæ ad suum effectum scilicet formam. ergo etiam formalis existentia. M. P, forma denominans hujus concreti: *materia prima posita extra suas causas*, est formalis existentia. ergo. R. N. M. ad prob. N. A. sed actio productiva est forma denominans, non formalis existentia, ut patet. Urgebis: materia prima producit physice suas proprietates, antequam uniatur formæ. ergo debet habere propriam existentiam. R. Et quæro, vel producit suas proprietates pro priori tempore ad formam vel tantum pro priori naturæ; si pro priori tempore, tunc habet existentiam adhuc prioris, & antiquæ formæ. si pro priori naturæ, tunc in illo instanti materia pri-

ma

An materia 1. habeat propr. existentiam, &c. 115
ma jam habet existentiam formalem formæ,
quod sufficit. neque enim debet esse materiæ
primæ existentia formalis prior natura ad pro-
ducendas dispositiones ad formam, sicut non de-
bet esse prior natura ad producendam suam
propriam, sed distinctam realiter existentiam
formalem. Obj. 3. Ridiculum est materiam
toties de novo produci, quoties novam reci-
pit formam. hoc fieret, si existeret per existen-
tiam formæ. ergo non potest per istam existe-
re. m. P. eatenus res producitur, quatenus e-
xistentia illius efficitur. sed existentia materiæ
primæ in nostra sententia cum quavis forma de
novo producitur. ergo etiam materia prima.
R. C. M. N. m. ad prob. D. A. eatenus res de
novo producitur secundum existentiam, quate-
nus de novo efficitur existentia. C. A. eatenus
res de novo producitur secundum essentiam
quatenus de novo producitur existentia N. A.
& C.

Quæ licet naturaliter non possit spoliari. P.
Naturaliter nunquam potest prior forma sub-
stantialis destrui, nisi per dispositionem pro-
ximam pro nova forma substantiali introdu-
cenda. ergo materia prima unâ expulsâ,
statim acquirit aliam. ergo naturaliter nunquam
potest spoliari à forma substantiali. 2. Quia
materia tanquam ens substantialiter incomple-
tum magis dependet à forma substantiali, quam
essentia à suis proprietatibus. sed hæc nunquam
naturaliter spoliari potest istis. ergo nec illa for-
mâ substantiali. 3. Quia materia habet na-
tura

turalem necessitatem semper habendi formam substantialem. ergo nunquam potest omni spoliari. P. A. semper habuit à tam longo tempore, quale est ætas mundi, formam substantialem. ergo datur necessitas naturalis semper habendi aliquam formam substantialem in materia prima A. patet ab inductione: sic Deus, teste Suarezio, statim ab initio materiam creavit sub formis substantialibus. C. P. quod semper, & longissimo tempore evenit eodem modo, verisimile est, ut ait Suarez, esse naturaliter necessarium, ut ita eveniat. semper materia longissimo tempore fuit sub aliqua forma substantiali. ergo datur necessitas naturalis, ut subsit semper. Obj. 1. Hæc necessitas tantum se tenet ex parte formæ, & actûs primi proximi ad illam. ergo materia non exigit naturaliter semper habere formam substantialem. R. N. A. Quia ista exigentia naturalis, & necessitas debet illi tribui, quod semper existit, & ordinatur ad formas, quæ est materia prima. Dices: Adscribi hæc necessitas potest agenti extrinseco, vel ordini & exigentiæ Universi, sicuti motus gravium sursum. ergo. R. N. A. Quia ille ordo & exigentia Universi fundatur in indigentia propria materiæ, ac ejus ordinatione ad formas substantiales; cum enim ad Universum pertinuerit, ut nulla particula materiæ cerneret formam substantialem, ideo materiam primam natura ordinavit naturaliter ad formas. Obj. 2. Si quis repente gladio confoditur, statim expellitur anima rationalis, & non statim potest intro-

roduc

introduci alia forma substantialis v. g. cadaverica. ergo in tali casu materia maneret sine omni forma substantiali. Secundum membrum antecedentis patet ex eo, quia materia prima non esset statim disposita pro forma cadaverica. ergo ista non posset statim introduci. R. N. secundum membrum A. ad prob. N. A. quia sufficiens & proxima dispositio pro forma cadaverica est negatio animæ, & destructio, vel cessatio alicujus necessario requisiti mediij ad conservationem ulteriorem animæ. Obj. 3. materia prima est incorruptibilis, item, non est pura potentia in omni genere, ergo potest naturaliter spoliari omni forma substantiali. R. C. A. N. C. quia materia est tantum pura potentia physica, licet non sit pura potentia objectiva; unde omni actu physico non potest spoliari. Incorruptibilitas nihil facit ad naturalem existentiam materiæ primæ sine omni forma; quia tamen esset incorruptibilis, cum non desineret in subjectum, quod est corrumpi. Obj. 4. Corpus Christi in triduo mortis nullam habuit formam substantialem. ergo fuit aliquando materia sine omni forma. R. trans. A. D. C. ergo materia prima fuit aliquando sine omni forma substantiali naturaliter N. C. fuit supernaturaliter sine omni forma substantiali trans. C. potest etiam dici, quod habuerit formam cadavericam, quam tamen Verbum iterum dimisit, cum illam primario non assumpserit.

Supernaturaliter tamen spoliata potest connaturaliter conservari sine omni forma substantia-

li. P. 1. Miracula non debent asseri sine ratione. Sed si conservatio materiæ primæ supposita exspoliatione esset supernaturalis, assereretur miraculum sine ulla necessitate. ergo non potest dici, quod sit supernaturalis in tali casu conservatio materiæ primæ. m. patebit ex solutione argumentorum. P. 2. Si non posset naturaliter conservari materia prima sine omni forma substantiali, tunc vel id fieret ex defectu causæ conservatricis, vel subjecti, vel finis, vel propter exigentiam contrarij? nihil horum potest dici, ergo, P. m. Non primum, quia Deus indefectibilis illam conservat. Non secundum quia non indiget subjecto. Non tertium, quia à forma substantiali tanquam à suo fine perfectionis non tam arctè dependet in conservari; alium autem finem necessarium ad naturalem existentiam etiam spoliata obtinet, qui est deferre Universo, implendo vacuum & serviendo deferendis influxibus astrorum in sublunaria, quod sufficit ad naturalem conservationem, supposita miraculosa exspoliatione. Non quartum, quia materia prima nullum habet contrarium, cum sit capax omnium contrariorum. ergo, A. quoad tertium P. à pari: proprietates arctius dependent ab essentia, quam materia prima à forma substantiali. Sed illæ naturaliter, supposita spoliatione, conservantur, ut patet in S. Eucharistia sine essentia. ergo etiam materia prima sine forma substantiali. M. videtur certa; nam cum proprietates sint accidentia, totum earum esse est inesse. hanc sententiam tenet Compt. disp.

disp. 10. Phys. sect. 2. num. 5. & alij. Obj. 1. materia prima privata omni forma substantiali caret fine suo primario, & principali. ergo sic privata non habet jus ad suam existentiam, & consequenter non potest naturaliter conservari. A. P. finis principalis materiæ primæ est substantialiter compleri. hoc caret. ergo. R. 1. retor. in proprietatibus spoliatis essentiâ, quarum finis primarius est accidentaliter perficere, & complere essentiam. hoc carent illâ spoliata. ergo carent suo principali fine. R. 2. D. A. materia prima privata omni formâ substantiali caret suo fine primario quoad perfectionem C. A. caret fine primario quoad necessitatem existendi N. A. & utramque consequentiam. ad prob. D. M. finis principalis materiæ primæ ad existendum est substantialiter compleri N. M. finis principalis materiæ primæ ad perfectionem habendam est substantialiter compleri C. M. & D. m. hoc caret, id est, fine necessario ad existendum N. m. fine necessario ad perfectionem caret materia spoliata omni forma substantiali C. m. & N. C. finis principalis, & necessarius ad existendum est deservire modo suprâ dicto toti Universo, quem etiam spoliata formâ substantiali obtinet. Obj. 2. Essentia minùs dependet à proprietatibus in sui conservatione, quàm materia prima à forma substantiali. Sed essentia, spoliata omnibus suis proprietatibus, non potest naturaliter conservari. ergo à fortiori neque materia prima, spoliata omni forma substantiali, poterit se naturaliter tueri in esse.

R. D. M. essentia minùs dependet à proprietatibus in sui conservatione quoad suam perfectionem, quàm materia prima à forma substantiali C. M. essentia minùs dependet à proprietatibus in sui conservatione quoad naturalem suam existentiam, quàm materia prima à forma substantiali N. M. & C. m. D. C. ergo à fortiori neque materia prima spoliata omni forma substantiali, poterit se naturaliter tueri in esse, si æqualiter, vel magis dependet à forma substantiali quoad suam existentiam, quàm essentia à proprietatibus etiam quoad suam existentiam C. C. si minùs dependet materia à forma substantiali quoad suam existentiam, quàm essentia à proprietatibus quoad suam N. C. sensus est, quòd, cùm esse sit propter operari, ita, ut illud ab isto quoad naturalem suam existentiam necessario dependeat, & sine proprietatibus essentia nequeat naturaliter operari; ideo illa quoad naturalem suam existentiam necessario dependet à proprietatibus, & quidem arctius, quàm materia prima à forma substantiali in ordine ad naturalem conservationem. Obj. 3. Si est paritas inter dependentiam proprietatum ab essentia, & dependentiam materiæ primæ à forma substantiali, sequitur materiam posse etiam primò produci sine omni forma substantiali. sequela est falsa. ergo non est instituenda paritas inter ista. M. P. proprietates possunt etiam primò produci naturaliter sine sua essentia. ergo, si est paritas, poterit etiam materia prima primò produci sine omni forma substantiali. A.

patet

An materia 1. habeat propr. existentiam, &c. 121
pater ex S. Eucharistia, in qua naturaliter ab agentibus extrinsecis primò producuntur calor, frigus, humiditas &c. & N. M. ad prob. N. A. quia nunquam naturaliter potest primò produci certum temperamentum quatuor primarum qualitarum alicujus essentiae cum consequentibus qualitatibus secundis sine essentia; nam ad cujus exigentiam hoc fieret? aliud proinde est posse primò produci unum, alterumve accidens sine subiecto substantiali, & aliud posse primò produci certam aliquam temperaturam quatuor primarum qualitarum determinatè debitam alicui essentiae sine ista; prius fieri potest naturaliter, hoc minimè, quod ultimum adeò certum est, ut qualitates temperamenti deperditæ nequidem reparari naturaliter possint, sicut ex temperamento specierum Eucharisticarum discimus. Objic. 4. Etiam forma substantialis spoliata suo subiecto substantiali posset producere suam durationem, & ubicationem, sicut materia prima. ergo etiam posset naturaliter conservari supposita exspoliatione sine subiecto substantiali. & trans. A. N. C. materia prima non præcisè ideo potest conservari naturaliter spoliata omni forma substantiali, quia potest producere suam ubicationem, & durationem, cum isti sint tantum effectus consequentes ad existentiam; sed quia materia ut spoliata potest emanare ex se, & sustentare quantitatem, & præterea omnes illos effectus sustentare, quos posset sub forma substantiali v. g. posset omnes qualitates, imò & formam substantialem ab agente sibi applicato productas

sustentare & recipere : forma autem substantialis spoliata omni subiecto nullum potest physice producere effectum absolutum nec intra, nec extra se. ergo intercedit magna disparitas inter materiam spoliatam omni forma substantiali, & formam spoliatam omni subiecto.

Obj. 5. Materia prima spoliata quantitate non potest naturaliter conservari, ergo neque sine forma substantiali. A. est certum, quia nihil utilitatis, & commodi afferret Universo utpote probabilius in punctum redacta. C. P. quantitas materiae primae dependet in sui conservatione naturali semper ab aliqua forma substantiali tanquam fine suo. ergo illa absente neque illa potest naturaliter amplius conservari. cum ergo materia prima nequeat naturaliter conservari sine quantitate, neque poterit sine forma substantiali. R. C. A. N. C. neque enim arctius dependet quantitas in sui conservatione ab aliqua forma substantiali, quam materia prima, cum quantitas etiam sine omni forma substantiali obtineat suum primarium finem, qui est denominare materiam primam exigentem extendi, item, habet suum subiectum &c.

Obj. 6. Si illi fines necessitatis in materia prima sufficiunt ad naturalem illius conservationem sine forma substantiali, tunc etiam sufficiunt ad naturalem sui primam productionem, & spoliationem omnis formae substantialis. Sed ad istam non sufficiunt. ergo nec ad illam. M. patet, quia conservatio nihil est aliud, quam iterata productio. R. 1. Retor. si ad naturalem ani-

animæ rationalis conservationem extra materiam primam sufficiunt operationes spirituales, tunc etiam sufficiunt ad naturalem sui primam productionem extra corpus. Item si quatuor gradus frigoris sufficiunt ad naturalem aquæ conservationem, tunc etiam sufficiunt ad naturalem ejus productionem. Sed ad primam productionem non sufficiunt. ergo nec ad naturalem istorum entium productionem. *R. 2. N. M.* ordinariè enim plus requiritur ad naturalem primam productionem alicujus entis, quàm ad jam producti naturalem conservationem. *Obj. 7.* Materia prima non potest naturaliter spoliari omni forma substantiali. ergo neque conservari. *R. 1. Retor.* sol non potest naturaliter spoliari omni luce. Item: ignis in fornace Babilonica non potest naturaliter spoliari omni actione ad extrà, si passo est sufficienter applicatus. ergo neque possunt naturaliter conservari, ille sine luce, iste sine actione transeunte. *R. 2. C. A. N. C.* sæpe enim non possunt entia naturaliter privari aliqua proprietate, vel actione, & tamen possunt sine illis naturaliter conservari. *Obj. 8.* Materia prima ita necessario dependet ab ubicatione & duratione, licet sint formæ accidentales, ut nec supernaturaliter sine iis conservari possit. ergo à forma substantiali saltem debet tantâ necessitate dependere, ut sine illa naturaliter non possit conservari, cum sit principalis finis materiæ primæ. *R. C. A. N. C.* disparitas desumitur ex ipsa natura talium formarum. ex quo ulterius

rius pater, rectè finem dividi in finem necessitatis ad existendum, & finem perfectionis, quod res perfici debet.

XII.

Materia prima æqualiter appetit omnes formas substantiales, ita, ut neque secundo cupiat nobiliores præ ignobilioribus. P. Univerſim negativè: nulla est ratio assignandi in materia hanc diversitatem appetitus. ergo non debet asseri. P. 2. Si omnes formæ substantiales æqualiter ferviunt materiæ primæ ad suum finem, tunc omnes æqualiter appetit. Prius est verum. ergo. M. pater, quia appetitus formarum est in ordine ad finem materiæ primæ. m. P. finis materiæ primæ est substantialiter compleri. Hunc æqualiter obtinet per quamvis formam substantialem. ergo quamvis æqualiter appetit. P. 3. Eo modo materia prima appetit formas substantiales, quo à natura ad illas ordinatur. Sed à natura ad illas ordinatur æqualiter. ergo omnes æqualiter appetit. M. liquet, quia appetitus materiæ primæ nihil aliud est, quàm ordinatio naturæ. m. P. Ea ordinatione natura deputat materiam primam ad omnes formas substantiales, quæ est utilis, & necessaria ad finem suum obtinendum. Sed æqualis ordinatio ad omnes formas est solummodo utilis & necessaria ad finem naturæ obtinendum. ergo æquali ordinatione natura deputat materiam ad omnes formas. m. P. Finis naturæ, quem per hanc ordinationem intendit, est pulchritudo
Uni-

Universi. Sed hic finis solum obtinetur per æqualem ordinationem materiae primae ad formas substantiales. ergo. m. P. pulchritudo Universi formaliter consistit in diversitate suorum operum naturalium, quæ per diversitatem formarum substantialium habentur. Sed hæc diversitas compositorum substantialium non potest obtineri, nisi per æqualem ordinationem materiae primae ad omnes formas substantiales. ergo debet dari æqualis ordinatio. m. P. omnes partes hujus pulchritudinis Universi æqualiter intenduntur à natura. Sed tam nobiliora, quam ignobiliora composita substantialia sunt partes necessariae hujus pulchritudinis consistentis in diversitate rerum. ergo natura æqualiter intendit tam nobiliora, quam ignobiliora tota. ergo etiam materiam primam, quæ est formula naturæ, æqualiter ordinat ad omnes formas substantiales. Ultima consequentia liquet, si enim natura magis ordinaret quacunque ordinatione, five primaria, five secundaria materiam primam ad formas nobiliores, quam ignobiliores, tunc natura magis intenderet uniformitatem rerum in Universo, non diversitatem, & consequenter non intenderet unicè pulchritudinem illius consistentem in diversitate rerum. Unde apparet huiusmodi maiorem ordinationem materiae primae ad formas nobiliores esse contrariam fini naturæ, quam utique materia non indiderit. Ob-
jic. 1. Omni appetibilitati debet correspondere suus appetitus. Sed excessus ille perfectionis in nobilioribus formis est aliqua appetibilitas.
ergo

ergo debet illi correspondere appetitus. *R. D. M.* Omni appetibilitati debet realiter correspondere suus appetitus *C. M.* debet formaliter specialis isti correspondere appetitus *N. M. D. m.* Sed excessus formarum substantialium est aliqua appetibilitas sub ratione substantiæ *C. m.* est aliqua appetibilitas sub alia speciali ratione *N. m. & D. C.* ergo debet illi correspondere appetitus realiter, & sub ratione substantiæ *C. C.* debet illi correspondere suus appetitus formaliter, & sub alia ratione speciali *N. C.* materia prima omnes identificatas perfectiones cum forma appetit sub ratione substantiæ & non sub alia. *Objic. 2.* Famelicus secundario appetit nobiliores præ ignobilioribus cibis. ergo etiam appetitus innatus materiæ primæ, qui explicatur per analogiam ad elicitedum, appetit nobiliores formas substantiales præ ignobilioribus. *R. 1.* Retor. sæpe famelicus appetitu elicito desiderat ignobiliores præ nobilioribus. ergo etiam appetitus innatus materiæ primæ magis appetit formas ignobiliores. *R. 2. C. A. N. C.* disparitas est, quia non intercedit perfecta analogia appetitum elicitedum inter, & innatum. ergo neque in omnibus iste sequitur illum. *Obj. 3.* Intellectus appetitu innato cupit nobiliorem veritatem, evidentem nimirum præ probabiliori. ergo etiam materia prima appetit perfectiorem formam substantialem: cum utriusque appetitus sit innatus, & consequenter omnimoda paritas. *R. C. A. N. C.* Ratio disparitatis est, quia intellectus à natura ad veritatem ordi-

natur

natur nobiliorem per se, non item materia prima. Quod exinde patet, quia cum natura ex hoc Universo tanquam opere suo artificiosissimo intendat quam maximam laudem, & æstimationem; hæc autem crescat pro mensura cognitionis, necesse fuit ad hunc finem operis sui consequendum intellectum ordinare, & incitare semper ad perfectiores cognitiones rerum obtinendas, ne alias proxima quavis notitia illarum contentus naturam privaret hoc tam eximio fine, qui est excellens laus, & æstimatio operis. Secus se habet ordinatio materiae primæ ad suas formas substantiales, ut supra satis declavimus.

XIII.

In quovis composito datur forma substantialis distincta à combinatione atomorum. 2. Repugnat tamen naturaliter duplex forma substantialis, saltem disparata, in eadem parte materiae primæ. 3. Non item supernaturaliter. P. 1. pars: In omni toto substantiali debet dari stabilis radix certarum proprietatum, & accidentium, quæ illas exigat, conservet, moderetur, deperditas reparet, & ab agente contrario tueatur. Hæc radix est forma substantialis, nihil enim aliud intelligimus nomine formæ substantialis. ergo in omni composito debet dari forma substantialis. m. P. non potest assignari combinatio diversa atomorum pro radice, primò; quia per illam composita substantialia non differrent i specie, quod est contra communem omnium

mnium tam Doctorum, quàm rudium insti-
 tutum, & sensum. Secundo: etiam istius com-
 binationis debet dari radix exigens, cur potius
 hæc sit in isto composito, & non alia. ergo ipsa
 combinatio atomorum jam supponit aliam radi-
 cem. Tercio: in homine radix certarum pro-
 prietatum, & operationum est forma substantia-
 lis, scilicet anima. ergo etiam in omnibus aliis
 compositis substantialibus. C. P. Ex notiori-
 bus bene arguitur ad ignota; cùm natura serveret
 uniformem modum operandi sua artefacta. Sed
 humanum compositum effecit ex materia pri-
 ma, & forma substantiali. ergo & omnia reliqua.
 De viventibus quidem hoc probat similitudo or-
 ganorum, aliorumq; instrumentorum pro simili-
 bus operationibus. De inanimatorum verò non est
 amplius dein ratio super id negandi: quia ex ne-
 gatione organizationum non est ratio negandi o-
 mnem in iis formam substantialem, sed tantum ne-
 gandi viventem, cum quo tamen stat dari in illis
 formam substantialem non viventem, quæ cer-
 tarum proprietatum & accidentium sit radix, &
 stabile fundamentum. Obj. 1. Forma substan-
 tialis, si daretur, deberet semper creari. Hoc
 dici non potest; cùm enti creato non competat
 virtus creandi. ergo non datur. m. P. Materia
 prima non potest esse causa materialis formæ
 substantialis propter suam improprietatem;
 cùm omnis causa physica debeat ad minimum
 esse æqualis perfectionis cum suo effectu. ergo
 deberet creari. & N. M. ad prob. N. A. Ra-
 tionem adjectam distinguo; omnis causa phy-
 fica

fica activa, & adæquata debet esse æqualis perfectionis cum suo effectu C. rationem: omnis causa physica etiam passiva debet esse æqualis perfectionis N. rationem. Obj. 2. Potest dici, in quovis composito latere talem qualitatem, quæ reparet deperditas proprietates. ergo non est necessaria forma substantialis. R. N. A. quis enim produceret illam qualitatem? quis exigeret? præterea per istam nondum differrent substantialiter composita naturalia. ergo non potest formæ substantiali supponi hujusmodi qualitas. Obj. 3. Vel forma substantialis est tota quidditas rei; vel non? neutrum potest dici. ergo non datur. R. C. M. N. m. & dico, non esse totam quidditatem rei, sed etiam componi à materia prima quidditatem rei. Neque obest, quod per nutritionem in viventibus semper alia & alia materia accrescat; & alia deperdatur per calorem, ita, ut in senē ferme tota materia prima sit alia numero ab ea, quæ fuit in infante, hoc, inquam; non obest; cum tamen sit idem numero homo; & quidem physicè; propter perseverantiam partium primigeniarum.

Repugnat tamen naturaliter duplex forma substantialis, saltem disparata, in eadem parte materiae primæ. P. eadem particula materiae primæ tantum est à natura ordinata ad unam formam substantialem. ergo naturaliter non potest plures simul habere. A. patet, quia natura intendit tota naturalia diversa, & adæquata distincta inter se, ita, ut unum possit esse in uno, alterum in alio loco, & sic facere extensionem

Universi : huic intentioni naturæ est contraria ordinatio ejusdem particulæ materiæ ad plures simul formas substantiales habendas, ut consideranti patet. ergo natura non ordinat eandem particulam materiæ primæ ad plures formas substantiales, simul habendas. P. 2. Proprietates duarum formarum substantialium, sive heterogenearum, sive homogenearum, non sunt compossibiles naturaliter in eadem parte materiæ. ergo neque illarum radices, cum nulla forma substantialis possit naturaliter existere in aliqua parte materiæ sine suis proprietatibus. Obj. 1. Duarum formarum homogenearum proprietates non opponuntur sibi in ordine ad idem subjectum. ergo neque illarum radices. R. D. A. non sibi opponuntur ratione contrarietatis C. A. non opponuntur sibi ratione intensificationis summæ N. A. &c. nam formæ ignis exigerent duas summas intensiones ut octo in calore, quæ utique naturaliter in eodem subjecto non sunt compossibiles; cum non detur intensio ultra summum. Dices: Calor, & frigus possunt componi in eodem indivisibili subjecto. ergo etiam forma aquæ, & ignis. R. D. A. Calor, & frigus in aliquo gradu remissiore possunt componi in eodem subjecto C. A. in gradu intenso possunt componi N. A. & C. istæ enim qualitates tantum se invicem excludunt ex eodem subjecto, si sunt in aliquo gradu intenso. Obj. 2. Saltem, facta aliquando miraculosa conjunctione duarum formarum substantialium in eadem parte materiæ primæ, possunt

possunt deinde naturaliter in eadem conserva-
ri. ergo simpliciter possunt esse duæ formæ sub-
stantiales in eadem parte materiæ primæ A. P.
quatuor gradus caloris v. g. & quatuor gradus
frigoris sunt naturaliter compossibiles in eadem
parte materiæ primæ. atqui forma ignis, &
aquæ possunt naturaliter conservari cum qua-
tuor gradibus proprietatis. ergo, si quatuor gra-
dus contrariarum qualitatuum possunt naturali-
ter inexistere eidem subiecto, etiam earum
formæ substantiales poterunt naturaliter simul
conservari in eodem subiecto. R. N. A. ad
prob. C. M. D. m. atqui forma ignis, & aquæ
possunt naturaliter conservari in diversis subje-
ctis cum quatuor gradibus proprietatis C. m.
in eodem subiecto N. m. & C. Ratio est, quia
essent in perpetuo statu violento; cum nun-
quam possent naturaliter habere adæquatam
suam intensiorem. Obj. 3. Materia prima est
simul capax plurium formarum substantialium.
ergo potest illas simul habere. R. D. A. ma-
teria prima est simul capax plurium formarum
substantialium simultate capacitatis C. A. est si-
mul capax plurium formarum capacitate simul-
tatis N. A. & D. C. ergo potest illas simul ha-
bere simultate potentiae C. C. potentia simulta-
tis, seu simultate actûs N. C. Obj. 4. In fer-
ro candente dantur de facto formæ ignis, &
ferri simul. ergo hoc est naturaliter possibile.
R. D. A. in ferro ignito dantur formæ ignis, &
ferri simul in eadem parte materiæ primæ rece-
ptæ N. A. dantur simul in diversis partibus ma-
teriæ

teriae primae receptae C. A. & N. C. forma ignis vel tantum residet in poris ferri igniti, ibique absumit humiditatem, qua ferrum abundat: vel in aliqua parte materiae primae ferri, ex qua formam substantialem ferri expulit, illamque particulam ferri in ignem convertit, quod valde probabile reddunt spuriae particulae ferri ictibus malleorum defilientes. Dices: Si informant diversas particulas materiae primae, tunc deberemus discernere inter ferrum & ignem in ferro ignito. sed non discernimus. ergo non informant diversas particulas materiae. m. constat, quia nobis totum ferrum apparet igitum. R. N. M. Quod patet in alijs exemplis: sic, si quis aliquas guttas aquae vino generoso commisceat, manet in illo substantialiter aqua, & tamen non discernitur. Deinde, quia pori in ferro sunt nimis multi, & frequentes, ideo apparet continuus ignis. Denique dici potest tota superficies ferri mutari in ignem, non autem partes interiores. & non est mirum, quod non discernantur ferrum, & ignis, cum illud non pateat sensibus.

Non item supernaturaliter. Haec pars constat, cum nulla hujus possit assignari repugnantia. P. à pari: potest supernaturaliter una, eademque subsistentia terminare duas naturas, uti patet in Christo. ergo etiam una, eademque particula materiae recipere duas formas substantiales. 2. Possunt duae summae intentiones qualitatuum contrariarum conciliari virtute extraordinaria in eadē parte materiae primae. ergo etiam earū ra-
dices.

dices. Obj. Duæ formæ substantiales receptæ in eadem parte materiæ primæ constituerent duo composita, & non constituerent. hæc est contradictio. ergo implicant duæ formæ receptæ in eadem parte materiæ. R. D. M. Constituerent duo composita adæquatè distincta, & non constituerent N. M. constituerent duo composita inadæquatè distincta, & non constituerent duo composita adæquatè distincta C. M. hæc est contradictio in priori sensu C. m. in posteriori N. m. & C. Dices: hircocervus involvit contradictionem, ergo etiam formæ cervæ, & hirci in eadem parte materiæ primæ receptæ. C. P. tales duæ formæ in eadem particula materiæ receptæ facerent hircocervum. iste involvit contradictionem, ergo & illæ, & consequenter supernaturaliter neque possunt uniri eidem particulæ materiæ primæ. R. C. A. N. C. ad prob. D. M. tales duæ formæ in eadem particula materiæ primæ receptæ facerent hircocervum, id est, hircum, & cervum inadæquatè realiter inter se distinctos C. M. facerent hircocervū, id est, adæquatè N. M. & N. m. N. C. sicut ergo cervus, & hircus realiter inter se adæquatè distincti non involvunt contradictionem; cum contradictoria verificentur de realiter diversis; ita neque cervus, & hircus inadæquatè realiter distincti assumunt contradictionem, quia contradictoria afficiunt realiter diversas illarum formas. tunc igitur solū datur contradictio in hircocervo, quando ponuntur omnes partes hirci identificari cum omnibus partibus

cervi, ita, ut cervus, & hircus adæquatè inter se sint idem.

XIV.

Probabiliùs neque vivens constat præter animam formis partialibus. P. 1. Nulla est ratio, aut necessitas asserendi plures formas substantiales, etiam subordinatas, in eodem supposito viventis. ergo non dantur formæ partiales. C. patet, quia non sunt multiplicandæ formæ in eodem supposito sine ratione, sicut non debent entia. A. ex eo verò clarè constat, quòd formæ partiales pro nullo tempore sint necessariæ radici principali scilicet animæ, nec in ordine ad operationes vel proprietates, nec ad organizationes, uti constabit ex solutione objectionum. ergo planè gratis asseruntur unà cum anima. Consequentiam si quis neget, eum oportebit admittere etiam potentias distinctas ab anima: item tres animas in homine sibi invicem subordinatas: præterea potentias materiæ primæ esse realiter distinctas, & his similia. P. 2. in embryone, vivente, & cadavere dantur diversæ collectiones accidentium & operationum. ergo etiam diversæ radices. A. patet, sic in embryone datur calor, mollities, teneritudo omnium partium, non item in cadavere, in quo videre est duritiem, consistentiam, & frigus in valdè intenso gradu, quæ omnia in vivente non reperiuntur. Consequentia in legitimo suo sensu apud omnes est certa. Dices: illa diversitas accidentium non datur in diversis suppositis.

tis. ergo non arguit diversitatem radicum juxta legem Philosophorum. & N. A. quod embrio, & cadaver sint diversa supposita à supposito viventis, certum est, cum differant essentialiter tanquam includens & inclusum etiam juxta adversarios. ergo jam tenet argumentum. Neque opponas ista duo supposita tantum inadæquate differre à supposito viventis tanquam pars scilicet à toto, hoc enim est in quæstione. ergo standum est communi regulâ, quæ docet, illa differre inter se essentialiter in radice, quæ exigunt diversas proprietates & collectiones accidentium, nisi aliunde constet hanc diversitatem proprietatum & accidentium contineri in eodem supposito. P. 3. Embrio & cadaver debent necessario differre substantialiter propter duas diversissimas collectiones proprietatum. ergo non possunt dari formæ partiales. C. patet, quia concessis formis partialibus embrio & cadaver non differrent substantialiter, cum eadem utrinque sit forma substantialis, scilicet formæ partiales. Neque dicas: posse eandem formam subire diversitatem temperamentorum, prout constat in homine juvene & sene. ergo falsum est antecedens hujus argumenti. & D. A. Potest eadem forma subire successive tam magnam & contrariam diversitatem temperamentorum sicut videre est in embrione & cadavere N. A. potest subire aliquam diversitatem temperamentorum eadem forma C. A. & N. C. quanta enim contrarietas accidentium, & proprietatum

tum in embrione, & cadavere videre est, & quidem directè sibi invicem opposita? accedit, quòd aliunde non possit probari embrio & cadaver esse idem suppositum. ergo rectè infertur diversitas suppositorum ex diversitate proprietatum, cùm juxta communè Doctorum sensum diversitas proprietatum semper arguat diversitatem radicum, nisi aliunde certò constet ea, in quibus reperiuntur, esse idem suppositum. atqui in nostro casu aliunde non constat embriorem & cadaver, in quibus tam magna datur diversitas proprietatum, esse idem suppositum. ergo juxta communem Doctorum sensum & legem cognoscendi diversitatem radicum etiam hìc tanta differentia proprietatum infert diversas formas substantiales. Quartò denique posset probari ex eo Thesis nostra, quòd hæ formæ partiales non sint apta instrumenta animæ in vivente, cùm ex se & natura sua exigant temperiem qualitatuum directè contrariam & expulsivam animæ: uti patet in cadavere, in quo formæ partiales sunt in suo statu omnium conaturalissimo. ergo non dantur, quia natura non solet de ineptis instrumentis prospicere principali. Obj. 1. juxta nos sequitur in morte animalis statim superinduci novam pellem, novos dentes, cornua, carnem, novas plumas &c. sequela est contra omnem Doctorum æquè, ac rudium sensum. ergo & nostra sententia. m. patet ex cultu Reliquiarum, quas Beati nobis in sacris suis corporibus quasi in mnemosynon reliquerunt. &. 1. Retor. argum. in adversarios, juxta

juxta quos embrio & cadaver constituitur per negationem formalem animæ tanquam per veram partem. ergo etiam in adversariorum sententia statim in morte animalis est alia caro, os, rostrum, dentes &c. Neque dicant, per negationem formalem non induci diversitatem carnem cadaveris inter & viventis. R. Enim id esse apertè falsum, nunquid enim aër tenebrosus noctis est diversus ab aëre lucido diei? utique per meram negationem formalem. imò ex hoc ipso deducitur grande absurdum, quod scilicet juxta adversarios ultimò intentum à natura constituatur per formalem negationem, & consequenter natura pro partiali suo fine ultimo intendat purum nihil. R. 2. Directè D. M. juxta nos sequitur in morte animalis statim superinduci novam moraliter, & sensibilibiter pellem, dentes, cornua, plumas & carnem N. M. sequitur superinduci physicè substantialiter, ac insensibiliter novam pellem, dentes &c. C. M. D. m. sequela est contra communem tam Doctorum, quàm rudium persuasionem in primo sensu C. m. sequela in secundo sensu est contra communē tam Doctorū, quàm rudium persuasionem N. m. & C. manet igitur accidentaliter idem os, dentes, caro &c. in cadavere, quod fuit in vivente propter perseverantiam plerorūmq; accidentium, in quibus solis sensus communis fundatur, & non in forma substantiali, quæ sub sensu non cadit; unde fideles non ideo deterunt cultum Beatis Corporibus, quia judicant ea informari ab ea-

dem forma substantiali, quæ jam erat in vivente, sed quia ibi est eadem materia prima, qua tanquam instrumento usæ sunt Beatorum animæ ad ardua virtutum opera exercenda. patet hujus asserti veritas ex cultu sacrorum cinerum, quorum forma substantialis utique non fuit in vivente. Dices: Communis ille sensus & persuasio non potest verificari per carnem, ossa, dentes &c. accidentaliter acceptas, quatenus eorum materia prima substat tali sensibili figuræ accidentium. ergo nulla responsio. P. A. à pari: nomine auri, lapidis non intelligitur materia prima cum sensibili figura accidentium auro & lapidi priorum. ergo neque os, caro, dentes possunt ita intelligi. Secundò: ipsa accidentia carnis, ossis &c. affirmamus in concreto de osse & carne &c. ergo intelligitur os, caro prout sunt contradistincta ab accidentibus. R. 1. Retor. Sensus & persuasio communis nomine cadaveris non intelligit totum negativum, sicut neque nomine auri & lapidis, quod tamen adversarii docent. ergo etiam adversariorum opinio contradicit persuasioni communi. R. 2. directè N. A. ad prob. C. A. N. C. quia nomine auri & lapidis non solemus judicare, aut intelligere materiam tantum certis proprietatibus insignitam, sicut per voces caro & dentes &c. Patet hoc ex definitione animæ, quæ definitur in ordine ad corpus organicum prout contradistinctum ab anima, quo nomine nihil aliud venit, quam materia prima certis organizationibus instructa. Sicut ergo totum corpus significat totum

tum accidentale, ita etiam quævis ejus pars, ut sunt caro, os, rostrum, dentes, denotant solummodo tota accidentalialia, & consequenter magna interest disparitas inter ipsam vocum istarum significationem & usum, cum vocabula aurum, lapis intelligi velint de toto substantiali. Objic. 2. Nos multiplicamus formas sine ratione, cum præter formam cadaveris etiam admittamus formam embrionis præambulam animæ; cum partialistæ præter formas partiales nullam aliam agnoscant. ergo nostra sententia peccat. Secundò: Forma embrionis ageret in sui destructionem, quod est contra appetitum entium. ergo ex hoc etiam capite forma embrionis repudiari debet. R. N. A. Ratio asserendi formam embrionis est gravis, & eadem, quæ datur inter leonem & bovem, scilicet diversæ & sibi invicem directè oppositæ collectiones proprietatum, quæ cum aliunde non constet embrionem & cadaver esse idem suppositum, rectè involvunt diversitatem radicis. Ad secundum argumentum Retor. in forma seminis, quæ etiam agit in sui destructionem. Unde R. D. A. Forma embrionis ageret in sui destructionem indirectè C. A. ageret directè in sui destructionem N. A. & C. posterius est contra innatum omnium entium appetitum, non prius. Obj. 3. Ex hoc, quod sit anima immediata radix ipsarum formarum partialium, & operationum vitalium, non sequitur eam etiam esse immediatam radicem plurium & diversorum accidentium organicorum. ergo ex hoc argumento nihil probatur. A. P. Si iste
modus

modus arguendi tener, tunc sequitur 1. Deum esse immediatam & adæquatam radicem & causam actionum vitalium creaturarum. 2. Intellectum & species intelligibiles impressas esse immediatum principium & adæquatum specierum rememorativarum, & consequenter haberi sine ullo actu præelicto. 3. Substantiam se sola producere accidentia ad extrâ: Omnes sequelæ sunt falsæ. ergo. R. 1. Retor. si iste modus argumentandi legitimè adhibitus nihil probat, tunc dabuntur etiam potentia distinctæ ab anima immediatè elicitive operationum vitalium. R. 2. D. A. ex hoc &c. non sequitur animam esse immediatam radicem plurium & diversorum accidentium, si assignetur efficax ratio in contrarium C. A. si nulla ratione in contrarium iste arguenti modus potest retundi N. A. & C. Unde ad prob. nego omnes sequelas propter graves rationes in contrariû. in actu vitali datur repugnantia procedendi à solo Deo. Species rememorativæ sine prævio actu productæ inducerent intellectû in errorem inevitabilem. Et substantia denique prohiberet ab influxu physico in accidentia ad extrâ aliam concomitantem univocam æquè proportionatam & immediatè ac sufficienter approximatum, quod est contra prima principia causarum. Dices: anima est immediata radix formæ substantialis in sanguine, proprietatum verò illius tantum mediata. ergo etiam sic se habet respectu aliarum partium heterogenarum. R. C. A. N. C. disparitas est, quia hîc supponitur sanguis non vivere,

vivere, & non habere animam sibi unitam, quam tamen habent unitam sibi aliæ partes heterogeneæ animalis. Obj. 4. Si per t^o corpus tantum intelligitur materia prima certis accidentibus organicis instructa, tunc vi verborum consecrationis sub speciebus ponitur tantum materia prima Christi cū organizationibus. Consequens est falsum; cū sic non fieret transubstantiatio, sed tantum accidentalis conversio. ergo nomine corporis non potest vehire tantum materia prima organizata. R. 1. Et quæro ex adversariis: vel per t^o corpus intelligitur etiam anima; vel ejus negatio formalis præter formas partiales, vel abstrahit ab utraque? non primum, quia alias vi verborum poneretur etiam anima sub speciebus panis. Non secundum, quia semper deberet poni corpus sine anima Christi, quod est hæreticum. Non denique tertium, quia sic nunquam sub speciebus panis poneretur totus Christus substantialiter completus, nam nec in vivente corpore substantialiter completur per solas formas partiales, sed etiam per animam, nec in cadavere, quia requiritur formalis negatio animæ, per quam unicè differt substantialiter juxta adversarios à vivente, nisi malint dicere, vivens & cadaver substantialiter non discriminari. ergo neque juxta Partialistas fit transubstantiatio, cū una completa substantia non transeat in aliam completam vi verborum. R. 2. directè C. M. N. m. cum ratione adjecta, quia, ut bene ait Arriaga, Concilium Trid. Ideo vocat transub-

transubstantiationem, quia tota substantia panis mutatur in substantiam corporis Christi, quod verum est, etsi vi verborum tantum veniat substantia Christi incompleta. Neque obest; quod vi verborum ponatur etiam organizatio accidentalis, quò minus sit & dici possit actio conversiva Eucharistica simpliciter substantialis; Primò, quia terminus à quo est pura & completa substantia, terminus ad quem est etiam substantia scilicet materia prima Christi, & licet partialis terminus sit etiam accidens utpote organizatio, debet tamen illa actio simpliciter dici substantialis propter terminum à quo, & ad quem substantialem, ad quod unice attendit Concilium & non, an sit substantia completa, vel incompleta, an simul accidens sit etiam terminus ad quem, nec ne. Ita Arriaga; & rectè. Quibus addo etiam aliam rationem Philosophicam: actio quæ convertit lignum in ignem est absque dubio substantialis, licet ex parte termini ad quem tantum ponat efficienter substantiam incompletam solam scilicet formam substantialem ignis unà cum accidentibus propriis. ergo etiam hoc sufficit ad conversionem substantialem Eucharisticam. Præsertim cum illa sola actio dicatur accidentalis, quæ ex parte termini ad quem ponit solum accidens sine ulla substantia, uti contingit in omni alteratione. Objic. 5. Juxta nos sequitur hominem extinctum morbo, violenta morte sublatum, aquis suffocatum, & plumbo trajectum habere diversas formas cadavericas. Consequens est falsum. ergo

ergo & nostra sententia. M. constat ex diversis collectionibus dispositionum, quæ exigunt diversam radicē. R. 1. Retor. argumentum in carbonibus flatu, aqua, & superinjectâ terrâ extinctis R. 2. Cum Arriaga disp. 3. Philosophiæ. sect. 6. num. 66. N. M. ex ratione, quia hujusmodi formæ substantiales solùm secundariò ex aliqua suppositione corruptionis intentæ à natura exigunt consimiles dispositiones iis, quas habent earum formæ substantiales primariæ, sed in gradu imperfectiore; unde si dispositio à debito formis primariis gradu deficiat, unde unde id demum proveniat, hoc ipso succedunt formæ secundariæ, cujusmodi sunt cadaverica, forma aceti, carbonis &c. uti etiam formæ monstrorum abortivorum: item formæ seminis & embrionis, quæ omnes à natura, vel primariò & tanquam finis perfectus non intenduntur, sed solùm tanquam medium ad formam principalem, ut sunt forma seminis, embrionis, & cadaveris, vel solummodo intenduntur à natura per accidens & secundariò, ut sunt formæ substantiales monstrorum propter accidentale impedimentum, quo inchoata organizatio prohibetur à sua primaria & debita perfectione, & degenerare incipit in spuriam & monstrosam. Unde N. suppositum argumenti collectionem omnium accidentium in morte animalis concurrentium esse dispositionem proximam & formalem ad formam cadavericam, sed organizationes ex vivente remanentes in gradu remissiore, seu cum negatione majoris perfectionis, quæ

quæ in morte animalis à quacunque demum causa fit destructa, quæ negatio dispositionis, seu organizationis, debet esse tanta ad formam cadavericam producendam; quanta sufficit ad expellendam animam. Quod si quæras, an partes formæ cadavericæ, quæ insident partes heterogeneas, sint diversæ rationis? respondeo affirmativè ob rationem; quia non amplius conspirant ad conservationem totius; nec una ad sui etiam longiorem conservationem exigit aliam partem, sicut in vivente. ergo bene asseritur ex diversitate accidentium diversitas formarum partialium. Obj. 6. Sanguis intra; & extra vivens servat eandem formam substantialem, licet habeat diversissimam collectionem accidentium extra vivens. ergo etiam eadem esse potest forma substantialis in embrione & cadavere non obstante diversitate accidentium. R. N. A. Forma enim sanguinis, quam habet in vivente, tandiù manet extra vivens; quamdiu non notabiliter mutantur ejus proprietates & accidentia. Si notabilis eveniat alteratio in proprietatibus, etiam perdit priorem formam substantialem sanguis; & succedit alia. Obj. 7. Et principaliter: nulla potest assignari causa productiva formæ cadavericæ præter Deum. Ad Deum non debet; nec potest recurri. ergo pro forma cadaverica non datur causa effectiva. ergo nec illa admitti potest. M. liquet; cum nulla substantia sublunaris sit præsens, neque corporibus ista vis tribuenda est gratis, cum neque sint applicata quovis tempore utpote sæpe

in opposito hemispherio existentia. Angelis quoque neganda est hæc virtus, cum juxta communem Doctorum persuasionem nequeant immediate producere substantiam. m. ex eo vel maxime probatur, quod alias etiam rudissimi optimi essent Philosophi. quis enim nequeat Deum assignare pro causa effectuum? & sic Deus nihil aliud erit hujusmodi Philosophastris, quam ignorantiae asylon. accedit, nos instinctu naturali adigi ad inquirendas rerum causas creatas. Iste autem non potest esse falsus. ergo pro quovis effectu debent dari causæ secundæ. multa hîc possent annotari, sed pro ratione instituti nostri breviter. R. 1. Retor. argument. neque adversarij pro suis formis partialibus possunt assignare causam conservativam præter Deum. ad Deum non debet recurri. ergo neque datur causa conservativa formarum partialium. Secundò : imò neque potest assignari causa primò effectiva illarum præter Deum. ergo non dantur. A. constat. quis enim producit formas partiales leopardi, muli, pulicum, aliorumque insectorum per actionem æquivocam producendorum; certè nec leo, nec pardus seorsim, nec simul habent virtutem efficiendi formas partiales leopardi, cum sint specie di, versæ, sicut anima leopardi, quam naturaliter respiciunt, ab anima tam leonis, quam pardi. quò in his casibus adversarij recurrent ad causam proportionatam, si Deum prohibent? præterea quis producit ipsam formam, seu animam leopardi? respondeant adversarij, & ad Deum

non recurrant. Scio quid ad instantias de sponte nascentibus comminiscantur. Aliqui cum P. Mauro ad sola accidentia tanquam causam adæquatam confugiunt. Alij Angelos ex cælis devocant, eosque paludibus, corporumque sordibus præficiunt intentos, an in hoc vel alio fimeto, ac luto vermiculus, scarabæus &c. in lucem cupiat prodire. multi ad solem, lunam, aliâque astra indiscriminatim evolant. Sed obsecro, ut â primis incipiamus, ubi in accidentibus proportio; ubi illorum causa principalis? de Angelis quid dicam? quibus omnes Theologum doctissimo Suarezio immediatum in substantias producendas influxum negant. imò in ijs nullam aliam auctoritatem in res sublunares agnoscunt præterquam in motum localem. Ad sydera quod attinet, quis ipsis tribuit ad tot specie diversos effectus progenerandos virtutem? accedit quòd pro viventibus neque sint proportionata. Alij denique ad panspermiam & vitam seminum recurrunt. sed & istis incumbit prius probare panspermiam, & vitam seminis, quæ utraque adeò est incerta, ut aliquid certi statui difficile sit. accedit, quòd neque hac via evadant difficultatem & quæstionem solvant; uti patet in leopardo aliisque spuris effectibus, cum utique semina decisa non vivant, etsi viverent, tamen non sufficerent, cum eorum formæ partiales sint effectus specie diversi uti ipsa etiam anima horum viventium spuriiorum. Denique si adversariis licet pro suis formis partialibus assignare, & recurrere ad astra & Angelos
tanquam

tanquam causas, quo jure id ipsum nobis negant pro forma cadaverica faciendum? R. 2. Directè transf. M. N. m. recurrere enim ad Deum non dedecet, ubi examinatis omnibus, quæ in naturâ creata continentur entibus, nulla causa proportionata occurrit, & hoc quidem teste Arist. 1. met. c. 3. ubi Anaxagoram laudat ob recursum ad mentem, scilicet Deum. Unde magis philosophicum est, examinatis subtiliter omnibus, nec tamen causa proportionata inventa, recurrere ad Deum, quàm causas manifestè insufficientes, aut saltem valde dubias de earum virtute productiva, vel etiam existentia assignare. ad cujus perfectiorem notitiam noto sex modis posse considerari recursum ad Deum. Primò: potest effectus considerari in ordine ad causam simpliciter primam, quæ absque dubio Deus est. hunc recursum dari apud omnes non Atheos indubitatum est. Secundo: potest comparari in ordine ad suam causam proximè hîc & nunc productivam effectûs. Tertiò: potest & debet effectus considerari in ordine ad suum actum primum proximum dispositivum, & exigitivum talis effectûs. Quarto: potest comparari ad Deum tanquam causam primam à nullo actu primo proximo creato determinatam ad hujusmodi productionem. Quintò: Comparatur effectus ad causam sui conservativam. Sextò: Denique consideratur effectus ad certas circumstantias loci, temporis, conjunctionis causarum universalium &c. in qua ultima consideratione non aliò, quàm ad Deum,

um, ejusq; providentiam recurrendum esse nemo Catholicorum est, qui dubitet. nam quænam est causa ultimata, & directiva, cur modò exoriantur pluviae, modò tumultuentur in æthere venti, in uno loco fluctuent copiosâ agri melle, in alio steriles sqallescant: unus in bonum, alter in malum sodalem incidat &c. certè hæc omnia ad Dei providentiam & gubernationem sunt referenda. hinc naturali instinctu agimur ad gratias Deo agendas, si res ex voto eveniant. Secundo modo recurrendum ad Deum non est in effectibus primariò à natura per se intentis; istis enim Deus ordinariè prospexit de causis secundis. Debet tamen etiam hac ratione adiri Deus pro effectibus à natura solummodo secundariò, & quasi ex aliqua suppositione intentis, ut sunt monstra, effectus spurius, spontè nascentia &c. quibus Deus nec debuit prospicere de causa secunda (intellige quoad primam eorum productionem, licet possint habere, & habeant causam directam in propagatione, uti patet in ovulis cimicum; & pulicum) sed sicut sunt effectus per accidens & secundariò à natura intenti, ita neque ab auctore naturæ absolutè & per se intenduntur, sed solum ex facta suppositione per accidens & secundariò & consequenter neque debuit illis constituere in rerum natura causam directam per se & ex se ordinatam, ac determinatam ad speciem talis effectûs. Hoc enim si Deus fecisset (quantum ad primam eorum productionem) non minùs spontè nascentes, spurij, & abortivi effectus,

effectus, quàm perfecti & primariò intenti debuissent à Deo tanquam auctore naturæ in suo actuali esse immediatè procreari, & consequenter æquè essent substantiæ intentæ primariò & per se, ac alia perfecta, quod tamen S. August. lib. 3. de Genesi ad literam c. 14. absurdissimum vocat. Tertio modo nunquam potest ad Deum recurri, quia ad hoc, ut Deus agat ut auctor naturæ, semper supponit existentiam creatam, & quidem proximam consistentem in actu primo proximo creato. & de hoc modo supplendi causam creatam intelligendi sunt Doctores, dum ajunt, absurdum & minimè philosophicum esse recurrere ad Deum tanquam causam particularem. id ipsum dicitur de quarto modo; cùm nunquam de facto Deus sine exigentia proxima in creatura agere possit ut auctor naturæ. Quintus modus recurrendi ad primam causam est omnino necessarius, quia alia causa creata conservatrix effectuum non potest dari. Primò ob defectum applicationis: Secundò ob infinitudinem actualem causarum conservantium, quam quivis effectus necessariò præsupponeret, ut consideranti pater. R. Nunc ad naturalem instinctum inquirendi in causas creatas rerum, D.M. nos naturali instinctu adigimur ad inquirendum in creatas rerum causas proximè dispositivas & moraliter exigitivas effectus, quæ nihil sunt, quàm actus primus proximus creatus cujuslibet effectus C. M. naturali instinctu adigimur inquirendi in creatas rerum causas semper physicè effectrices N. M. &

C. m. D. C. ergo pro quovis effectu debent dari causæ secundæ proximæ disponentes & moraliter exigentes effectum **C. C.** debent dari causæ secundæ semper physicè effectrices **N. C.** sensus ex dictis constat, & hæc est solutio hujus argumenti, vel potius tormenti, quo adversarij formas cadavericas, utut alias jam exanguis mortuorum larvas, occisissimas volunt unâ cum earum Patronis, **Obj. 8. P. Maurus:** Deus condidisset mundum valde imperfectum, si in plerisque casibus supplere deberet defectum causæ creatæ, ergo debent dari causæ secundæ talium effectuum. Confirmatur: horologium valde imperfectum est, cujus rotas artifex immediatè per se ipsum assiduò movere deberet, ergo etiam esset imperfecta constitutio Universi, quæ sibi per causas secundas ad suos motus non sufficeret, sed indigeret perpetuo influxu causæ primæ tanquam artificis increati suppletis defectum causarum secundarum. **R. 1. Retor.** argum. in causa conservatrice omnium rerum. item in productione leopardi, aliorumque superiorum effectuum. **R. 2. D. A.** Condidisset Deus mundum valde imperfectum, si in plerisque casibus deberet supplere defectum causæ creatæ, de qua effectibus ut auctor naturæ debuit providere **C. A.** de qua ipsis, non debuit ut auctor naturæ providere **N. A. & C.** ratio ex dictis desumitur. **Obj. 9.** Nos nullam possumus assignare causam effectricem formæ cadavericæ. ergo nostra sententia reprobanda est. **R. 1.** Nos eandem assignare pro formis cadavericis,

ricis, quam adversarij in multis casibus pro formis partialibus, & formis spuriorum effectuum. R. 2. N. A. & judico, non inconvenienter assignari posse astra indiscriminatim teste Suarezio, qui hanc opinionem communem Philosophorum vocat; cui subscribunt Conimbr. lib. 2. c. 7. quæst. 18. art. 3. ab initio his verbis: corpora cælestia procreant in sublunari mundo ex putrescente materia imperfecta animalia, ut ranas & mures, &c. alij docent proximè & physicè à proximo alimento talis animalis extincti effici formas cadavericas. quòd si horum omnium nihil placet, & efficaci ratione ostenditur insufficiens, ad Deum recurras, per me licet.

XV.

Dantur modi. 2. Hinc unio materiam inter & formam consistit in entitate modali toti actui proximo completo superaddita. 3. Est unica inter duo extrema. P. Dantur entia essentialiter indifferentia ad aliquos effectus formales, ergo necessario debet dari aliquod sublativum reale physicæ indifferentiæ. A. constat ex anima & corpore, quorum utrumque est physicè indifferens ad hunc effectum formalem esse unitum, esse hîc vel alibi, in hoc vel alio tempore &c. atqui hujusmodi sublativum indifferentiæ, non potest etiam in eodem genere esse indifferens. ergo debet esse essentialis & actualis determinatio sui ipsius, & suorum. in quo autem hæc

sublativa indifferentiæ physicae consistant, sequentia docebunt.

Hinc unio materiam inter & formam consistit in entitate modali toti actui primo proximo completo superaddita. ita sentiunt P. Suarez tom. 1. disp. 15. sect. 6. Valquez, Hurtadus, Compt. de Quiros, Arriaga & communissima aliorum. P. Sublativum indifferentiæ inter materiam & formam adesse unitum non consistit in duplici entitate absoluta materiæ & formæ; cum utraque existere possit, & tamen non haberi unitum: neque insuperaddita intima penetratione illarum; quid enim superaddit juxta adversarios, qui negant omnes modos, intima penetratio duabus absolutis entitatibus materiæ & formæ? deinde si Deus crearet aliquam animam rationalem, illamq; penetrativè in meo corpore locaret, in hoc casu vel utraque anima, mea scilicet & de novo creata, esset unita corpori, vel una tantum, vel neutra? non potest dici, quòd tantum mea sit unita, eo quod fuerit prior tempore in hoc corpore; quid enim plus dicit illa prioritas temporis juxta adversarios, negantes omnem durationem, quam entitatem corporis & animæ meæ; ergo vel utraq; erit unita, vel neutra. Quorum utrumque est falsum; ut patet, ergo. Neque consistit in extremis intimè penetratis & proximè dispositis; quia possunt hæc omnia dari, & tamen non existere unitum, uti patet ex superiori casu. Deinde per quid unietur quantitas primum fundamentum omnis dispositionis ipsi materiæ primæ? utique non per
alias

lias dispositiones, quia sic redibit quæstio in infinitum. ergo per sola extrema intimè præsentia, seu penetrata, quod suprà ostendimus fieri non posse. Neque identificatur unio cum extremis intimè præsentibus, proximè dispositis & decreto Dei volentis hîc & nunc illa esse unita cum hoc toto scilicet complexo. Vel enim vult illud decretum Dei ex parte objecti aliquid diversum ab alio decreto, quo Deus vult materiam & formam, intimam earum præsentiam cum omnibus creatis dispositionibus proximè requisitis, vel nil vult diversum? si primum? habemus intentum; quia illud, quod à parte rei vult præter illa omnia, erit *entitas modalis* unionis omnibus superaddita. Si secundum, tunc sicut in secundo decreto cum toto actu proximo creato non consistit unio, ita neque potest identificari cum primo; cum ista duo decreta ex objecto non sint diversa. Neque dicas, præter totum actum proximum creatum Dei requiri etiam negationem miraculi. Quia contra est, vel enim requiritur formalis negatio miraculi, vel radicalis? ultima adest; cum identificetur cum ipso primo decreto, & tamen non datur unio. ergo neque hæc negatio radicalis sufficit. Si autem requiritur formalis negatio miraculi. tunc inassignabilis est terminus hujus negationis. Sed formalis negatio, in qua non potest assignari, quid neget, implicat. ergo hæc non potest requiri ad unionem. M. P. Vel enim negaret aliquid positivum, vel aliquid negativum? Si secundū, tunc est negatio negationis, & con-

sequenter aliquid positivū, quod nihil erit aliud, quàm distincta unio modalis. Si primum, tunc vel terminus ejus negationis esset secundum decretum, vel aliquid distinctum ab illo decreto? Non primum, quia secundum decretum, cujus supra meminimus, non est oppositum primo decreto, cū idem omnino velit ex parte objecti cum primo, ut ostensum est, ergo secundum non esset miraculosum, cū hoc requireretur, ut vel aliquid positivi contra, vel supra naturæ exigentiam ex parte objecti decerneret, vel aliquid positivi exigentiæ naturali debitum negaret, quorum neutrum præstat illud secundum decretum (quia aliàs illud positivum, quod negaret extremis intimè præsentibus & proximè dispositis, esset evidenter unio modalis omnibus superaddita, cū id ipsum ex parte objecti decernat, quod primum decretum.) ergo adesse unitum non potest requiri illius negatio, & consequenter cum istis omnibus non potest identificari sublativum indifferentiæ adesse unitum, ergo necessario superaddi debet entitas modalis, quæ tollat hanc indifferentiam extremorum.

Obj. 1. Nulla est necessitas asserendi unionem modalem distinctam. ergo non datur. Ita Ockamus, cui Tartaretus Scoti discipulus irrisoriè insultat, dum obtrudendo isti unionem hypostaticam, quam Ockamus admittit, inconsequentiae doctrinæ arguit. R. Itaque N. A. constat necessitas ex rationibus nostræ conclusionis.

Objic. 2. Modi præjudicant perfecto dominio Dei. ergo non possunt esse possibiles. R. 1. ergo

go neque unio hypostatica est possibilis, cum neque istius extrema destruere possit illâ conservatâ, nec quoad locum sejungere extrema ab unione hypostatica. R. 2. N. A. neque enim est de essentia Domini Divini posse cum entibus essentialiter respectivis ita disponere, sed tantum cum absolutis. Dices: ergo non debent asseri hujusmodi entia respectiva, quæ essentialiter restringunt Dominium Dei. R. D. Illat, nisi ratio conveniens cogat C. illat. Si ratio conveniens nos cogat N. illat. Obj. 3. Juxta S. Thom. & Arist. 8. met. c. 7, anima & corpus uniuntur immediate sine aliquo medio, ergo non potest aliquod ens tertium intercedere, scilicet unio modalis. R. 1. Me hunc textum in Arist. loco citato non invenisse, sed bene alium 8. met. c. 6. ab initio, qui sic habet: ipsum totum est aliquid aliud præter partes (intellige ut quod, quas solas Arist. & omnes antiqui partes vocant.) ergo totum includit etiam unionem modalem realiter distinctam à partibus ut quod. R. Itaque 2. D. illum textum: anima & corpus uniuntur immediate sine aliquo medio ut quod C. A. uniuntur immediate sine medio aliquo ut quo N. A. & C. Obj. 4. Decretum, quo Deus vult materiam & formam unitas, differt in modo tendendi ab alio, quo Deus tantum vellet simpliciter existentiam materiæ, formæ, & totius actûs proximi creati. ergo potest in priore decreto Dei simul cum toto actu primo proximo creato consistere unio. P. A. Sic etiâ decretum Dei ex solo diverso modo tendendi alligat

gat Christum Dominum stabiliter ad Evcharisticas species sine diversitate objecti voliti. Ita decretum Dei juxta nos facit indispensabiliter actionem externam dependere ab hac determinata causa finali, & morali respectu voluntatis creatæ. Atqui hujusmodi decretum non est diversum ex parte objecti ab alio, quo Deus præcisè vellet existentiam actionis externæ & intentionem creatam propter hunc finem, vi cujus tamen decreti actio externa non dependeret ab hac determinata intentione hujus finis indispensabiliter. ergo tantum ideo actio externa dependet indispensabiliter ab hac intentione finis per prius decretum Dei, quia illud ex modo tendendi est diversum à secundo. ergo id ipsum potest dici de decreto adesse unitum. R. N. A. Etsi etiam esset verum antecedens, negaretur tamen consequentia; quia sola diversitas modi tendendi in decreto extrinseco extremis non sufficit ad tribuendum effectum formalem intrinsecum, qualis est *to* esse unitum, quo tollitur physica indifferentia. Ad primam probationem R. N. A. quia illud decretum Dei alligantis Christum stabiliter speciebus Evcharisticis vult semper simul duas durationes ejusdem classis respectu corporis Christi & quantitatis Evcharistiæ, imò sunt nonnulli Theologi, qui docent aliquam unionem physicam inter quantitatem Evcharisticam & corpus Christi. Ad secundam probationem. C. M. N. m. & dico, illud decretum Dei, quo actio externa indispensabiliter dependet ab hac intentione creata determinati

minati finis semper esse diversum ex parte ob-
jecti à quocunque alio decreto Dei non alligan-
te actionem externam ad hanc intentionem
creatam ; priori enim decreto indispensabiliter
alligante Deus ita dicit : ita volo hanc actio-
nem externam hinc & nunc dependenter ab hac
determinata intentione hominis, ut sine hac ab-
solutè non existeret dependenter ab ulla alia :
decretum verò Dei non alligans solummodo di-
cit : ego volo hanc actionem externam &
istam intentionem hominis creatam, quorum de-
cretorum objecta sunt realiter diversa iuxta præ-
stantes Theologos. Responderi posset secundo
C. M. trans. m. & C. 1. Nego secundam con-
sequentiam : Disparitas est, quia actionem ex-
ternam moraliter & indispensabiliter depende-
re ab hoc determinato fine per agens creatum
intento, est tantum denominatio extrinseca,
quæ utique haberi potest per decretum extrin-
secum solo modo tendendi diversum ab omni
alio non uniente extrinseco : denominatio ve-
rò uniti est intrinseca, cum tollat physicam &
intrinsecam indifferentiam duorum ad esse uni-
tum, quæ utique non potest obtineri per aliquid
extrinsecum. Obj. 5. Potentia & actus nul-
lam habent indifferentiam ad se invicem in esse
unitum. Sed omnia extrema secundum se spe-
ctata unionis sunt potentia & actus. ergo nulla
extrema unionis habent ad sese invicem indiffe-
rentiam ad esse unitum. R. D. M. Potentia
& actus in actu primo nullam habent indifferen-
tiam ad esse unitum N. M. potentia & actus
in

in actu secundo nullam habent C. M. & D. m. Sed omnia extrema secundum se spectata unionis sunt potentia & actus in actu secundo N. m. sunt potentia & actus in actu primo C. m. & N. C. forma secundum se præcisè spectata tantum est actus in actu primo, fit autem actus in actu secundo per actualem unionem, qualiter etiam materia fit potentia. Obj. 6. Unio consistit in solis extremis denotantibus in obliquo totum actum primum proximum tam creatum, quam increatum. ergo gratis requiritur unio modalis istis omnibus superaddita. R. N. A. Si enim omnia illa, quæ hîc dicuntur, importari in obliquo, non sufficiunt ad tribuendum duobus extremis esse unitum, etsi ponerentur in recto, prout hætenus ostendimus, quanto minùs sufficient in obliquo importata? accedit hanc esse jam sæpiùs recoctam cram- bem Connotatorum, quæ cum nauseam moveat, parco calamo.

Est unica inter duo extrema. Ita Suarez disp. 13. sect. 9. num. 13. cum communi Doctorum contra Hurtadum. P. Nulla est necessitas multiplicandi uniones inter eadem extrema. Cum eadem sit via Athenis Thebas & Thebis Athenas. P. 2. Vel illæ duæ uniones essent ad se invicem indifferentes, vel essentialiter respectivæ, ac inseparabiles? Si primum, requiritur tertia, de qua redit eadem quæstio, & sic in infinitum. Si secundum: ergo sunt idem propter mutuam inseparabilitatem realem. ergo quidquid dicatur, intercedit unica tantum unio in-

ter

ter eadem extrema. Obj. 1. Hurtadus. in homine dantur duæ uniones realiter distinctæ, quarum una materialis unit materiam cum anima rationali, & altera spiritualis unit hanc cum materia, quia unica unio materialis non potest recipi in ente materiali & spirituali; simul enim esset materialis & simul non esset. ergo etiam in compositis alijs debent duæ admitti. R. N. A. cum ratione adjectâ; sic enim actus vitales materiales in multorum sententia recipiuntur in anima, & tamen sunt, & manent materiales, quia de ratione entis materialis solummodo est habere perpetuam dependentiam ab ente quantitativo, quam etiam talis unio habet. Dices: unica unio non uniret duo extrema inter se intrinsecè. ergo. R. N. A. imò duæ uniones non unirent intrinsecè materiam & formam, cùm hoc videatur inexplicabile. Obj. 2. Unum extremum unitum verè prædicamentali-ter refertur ad alterum extremum. ergo debent intercedere duæ uniones; cùm non possit per indivisibilem unionem prædicamentali-ter referri; ut patet ex duobus albis. R. C. A. N. C. Cum adjecta ratione; cùm enim duo parietes per eandem albedinem supernaturaliter replicatam dealbarentur, verè prædicamentali-ter ad se invicem referrentur. ergo non requiruntur partes realiter distinctæ in forma dominante relativum. & hæc de unione, quæ rectius dici potest nodus, quàm modus, cùm nulum contradicendi statuat modum.

XVI.

Natura est principium & causa motus & quietis ejus, in quo inest, primò & per se, & non secundum accidens. Pater hujus definitionis veritas, quia convenit omni definito, & excludit omnia alia, quæ non sunt natura, uti ex solutione objectionum patebit. Obj. 1. Angeli, anima separata, & Deus etiam sunt naturalia principia suorum actuum immanentium. ergo istis convenit etiam nostra definitio naturæ. R. D. A. sunt principia naturalia prout tò naturale opponitur supernaturali suorum actuum immanentium C. A. prout tò naturale opponitur violento N. A. & C. ratio est, quia isti non constant partibus, quod tamen ad rationem naturæ requiritur, teste Philosopho dicente, naturam aut subjectum esse, aut subjecto inesse. Dices: saltem subsistentia erit natura respectu suppositi. ergo. R. N. A. quia Arist. per suam definitionem naturæ tantum intellexit illud totum, cujus natura sit pars, quod ipse agnovit tanquam completam radicem operatricem operationum, quod est solum compositum ex materia & forma. Obj. 2. Natura est determinata ad unum. ergo non potest esse causa & principium oppositorum, qualia sunt motus, & quies. R. D. A. Natura in agentibus liberis est determinata ad unum N. A. in necessarijs subdist. est determinata ad unum, stantibus ijsdem circumstantijs C. A. mutatis circumstantijs N. A. & C. sic canis modò fugit, modò accurrit pro diversitate circumstantiarum specierum &c. Obj. 3.

si materia est natura, tunc calor in aqua productus est naturalis. Consequens est falsum, ergo materia non potest esse natura. M. patet, quia calor sustentatur à materia aquæ. R. N. M. quia materia prima unita cum forma aquæ non influit passivè cum inclinatione in calorem, cum suum appetitum semper accommodet illi formæ, quam sibi habet unitam. Obj. 4. formæ substantiales cælorum sunt propriè natura, & non sunt causa motûs & quietis; cum nunquam quiescant. ergo his non convenit nostra definitio. R. 1. cum P. de Quiros D. secundum membrum antecedentis: non sunt causa motûs & quietis simul & copulativè C. A. non sunt causa motûs & quietis sumendo particulam & disjunctivè N. A. & C. ait itaque particulam & in definitione idem sonare *ac vel*. Responderi tamen potest 2. N. secundum membrum antecedentis; quia nomine quietis nihil aliud venit, quàm possessio termini in toto composito producti, sive dein illi diutius, sive tantum unico instanti durent, quales utique etiam dantur in cælis; ut sunt durationes, ubi- cationes &c. nomine verò motûs potest intelligi actio productiva talis termini; unde sæpe contingit, ut eadem res sit identicè simul motus & quies, sicut eadem res potest esse actio, & terminus identicè. Obj. 5. Juxta nos sequitur animam rationalem unitam corpori non esse naturam respectu intellectuum; cum istæ non sint sensibiles. hoc est falsum. ergo. R. D. sequelam majoris si intellectiones nec

mediate, nec immediate essent sensibiles C. sequelam si saltem mediate sunt sensibiles N. sequel. M. & sic cum proportionem distincta m. N. C. intellectio est sensibilis mediante phantasmate, quod debilitat cognoscentem & intensè speculantem.

XVII.

Unde motus naturalis est, ad quem res habet exigentiam, seu jus. 2. Violentus cujus principium est foris nihil prorsus conferente eo, cui vis est illata. Prima pars patet ex eo; quia nulla actio potest dici naturalis, quæ non sit debita alicui enti naturali hujus Universi. ergo necessario debet esse juxta illius exigentiam & appetitum. Secunda pars P. exinde, quia illa definitio violenti convenit omni definito, & excludit omnem motum, qui non est violentus. ut constabit ex solutionibus objectionum.

• *Obj. 1. Vel mors homini invito illata esset homini violenta adhuc existenti, vel non amplius existenti? neutrum potest dici. ergo non est violenta, quod est contra omnes. R. C. M. N. m. & dico, utroque modo esse violentam homini invito: si enim mors dispositivè accipiat pro solis dispositionibus inimicis supposito termino, tunc mors est homini adhuc existenti violenta: si verò accipiat pro formali negatione unionis animam inter & corpus, tunc est violenta homini non amplius existenti; quod fieri potest: sufficit enim hominem in priori immediate instanti existisse, cum mors dicat essentialiter duo instantia; primum, in quo*

quo ultimò existit homo, & secundum, in quo primò non ampliùs existit. Obj. 2. Juxta nos sequitur colaphum à Paulo per arreptam à se meam manum mihi in faciem non esse violentum; cùm proveniat ab intrinseco scilicet manu mea. hæc sequela est falsa. ergo & sententia nostra. R. N. sequel. quia saltem mediatè & causaliter provenit ab extrinseco, quod sufficit ad rationem violenti. Obj. 3. Saltem vi nostræ sententiæ castigatio corporis spontè & ultrò suscepta v. g. ad tuendam virginitatem, non est violenta. sed hæc vel maximè est violentia, teste ipsomet Christo, qui de hujusmodi pijs hominibus ita loquitur: regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. ergo. R. C. M. N. m. quia hujusmodi actiones vel maximè sunt juxta appetitum nobiliorem, scilicet rationalem. Christus autem intelligi debet de violentia minùs strictè accepta, quatenus talis castigatio est contra appetitum animale. Dices: ergo neque cruciatus SS. Martyrum sunt violenti, quia etiam sunt juxta appetitum rationalem. R. N. illat. quia tales cruciatus non sunt absolute juxta appetitum rationalem. sed tantùm ex suppositione, quod tyranni ex odio fidei SS. Martyres ijs ita torqueant; cùm SS. Martyres nunquam possint absolute desiderare sibi à tyrannis inferendam mortem, sed tantùm ultrò, & aliunde ipsis illatam libenter & cum amore & gaudio excipere.

XVIII.

Potest tam à Deo, quàm à creatura inferri violentia rebus. Ita sentiunt, teste Oviedo, omnes

fermè Recentiores cum Gabriele, Durando, Paludano, S. Bonaventura, Suarez, Vasquez contra Eminent. Cardin. Sforzia, Pallavic. aliósque pauculos P. una creatura potest alteri inferre violentiam. ergo etiam Deus creaturæ. C. P. Si Deus non posset inferre violentiam creaturæ, tunc ideo, quia nulla creatura, utpote Deo essentialiter subordinata, potest efficaci voluntati Divinæ resistere, nec ullum aliud jus adversus Deum habere. Sed nec una creatura potest resistere alteri, Deo volente istam operari. ergo aut neque creatura potest alteri inferre violentiam, aut etiam Deus potest. unde sic argumtor: una creatura potest alteri esse violenta, non obstante efficaci voluntate Dei volentis eam violenter in alteram agere. ergo etiam Deus potest creaturæ inferre violentiam, non obstante sua infrustrabili voluntate. Obj. 1. Omnis creatura vult id, quod Deus vult. ergo nulla creatura potest à Deo pati violentiam. C. P. volenti non fit injuria. sed creatura vult omne id, quod Deus vult. ergo per nullum motum à Deo volitum potest creaturæ fieri injuria seu violentia. R. D. A. Omnis creatura vult id, quod Deus vult simpliciter N. A. vult id, quod Deus vult illam velle C. A. & D. C. ergo nulla creatura potest à Deo pati violentiam, si creatura appetitu suo innato semper vellet id, quod Deus simpliciter & absolute vult C. C. si tantum vult id, quod Deus vult illam velle N. C. omnis creatura semper id vult, ad quod Deus illam ordinavit, ut velit & appetat, sed non
semper

semper vult id, quod Deus absolute & simpliciter vult. quod etiam S. Thom. 2. 2. quæst. 104. art. 4. ad 3. tradidit, ubi sic loquitur: etsi non semper homo teneatur velle, quod Deus vult, semper tamen tenetur velle, quod Deus vult eum velle; sic non possum velle vindictam meorum inimicorum, item mortem mei patris desiderare, quam tamen utramque Deus vult efficaciter. Obj. 2. Deus non potest sibi ipsi resistere. ergo neque creatura potest resistere Deo, violentiam inferenti C. P. quidquid creatura appetit propensione innata, id Deus vult appetitu elicitio. sed aqua v. g. petit conservationem frigoris in præsentia ignis. ergo etiam Deus debet velle conservationem frigoris in præsentia ignis. Atqui simul istam non vult, dum actu producit cum igne præsentem calorem expulsivum frigoris in aqua. ergo si Deus potest inferre violentiam creaturæ, vult simul & non vult frigus in aqua conservare. R. C. A. D. C. ergo neque creatura potest efficaciter resistere Deo, violentiam inferenti C. C. non potest resistere inefficaciter Deo, violentiam inferenti N. C. ad prob. D. M. id Deus vult semper appetitu elicitio efficaci N. M. id Deus vult semper appetitu elicitio inefficaci C. M. & D. m. sed aqua v. g. petit efficaciter conservationem frigoris in Præsentia ignis N. m. petit illam inefficaciter C. m. ergo etiam Deus vult illam inefficaciter C. C. vult illam efficaciter N. C. ad subsumptum C. A. D. C. ergo si Deus potest inferre creaturæ violentiam, vult simul & non

vult efficaciter frigus in aqua N. C. vult simul inefficaciter & non vult efficaciter frigus in aqua C. C. istæ duæ voluntates nullo modo sunt sibi contrariæ, quibus Deus dicit: volo in aqua habere calorem & : volo, ut aqua inefficaciter propendeat in frigus conservandum. Obj. 3. Vel Deus ut auctor naturæ, vel ut absolutus Dominus infert creaturæ violentiam? neutrum potest dici. ergo non potest inferre violentiam creaturæ. R. C. M. N. m. & dico, utroque modo Deum posse creaturæ esse violentum, ut absolutus Dominus infert, quando sine ulla exigentia prævia in natura privat v. g. aquam frigore per introductum à se calorem, cum aqua istud inefficaciter appetat etiam contra Deum ut absolutum Dominum, quamvis nullum absolutum & efficax jus habeat ad suum frigus conservandum contra Deum ut absolutum dominum. Sufficit ad violentiam patiendam resistantia inefficax, cum aliàs nullus prorsus esset possibilis motus violentus, quod est contra communem omnium doctorum. ut auctor naturæ verò infert violentiam, quando in aliqua creatura v. g. aqua producit motum violentum calorem scilicet ad exigentiam alicujus alterius creaturæ; etsi id fiat contra exigentiam inefficacem aquæ, quia ad naturalem motum, prout opponitur supernaturali, sufficit, si Deus agat juxta exigentiam alicujus creaturæ. Obj. 4. Qui utitur jure suo nunquam agit contra jus alterius. Sed Deus producendo in aqua calorem utitur jure suo, ergo. R. D. M. qui utitur ju-
re

re suo non agit contra jus alterius inefficax N.
M. non agit contra jus alterius efficax C. M. &
C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. Obj.
5. Ad instrumentum spectat obedire suo artifi-
ci. sed omnis creatura est instrumentum Dei.
ergo omnis creatura debet obedire Deo. R. C.
Syllogismus D. ultimam consequentiam: er-
go nulla creatura potest efficaciter resistere Deo
C. C. nulla potest inefficaciter resistere Deo N. C.
Obj. 6. Omnis motus est juxta universalem ap-
petitum Universi, vel juxta obedientialem Dei.
sed isti duo appetitus sunt primarij & præstan-
tiores particulari. ergo omnis motus in entibus
productus est juxta illarum primarium, & prin-
cipalem appetitum. R. C. M. D. m. sed isti
duo sunt primarij appetitus respectu entium
particularium N. m. sunt primarij appetitus re-
spectu Universi. C. m. D. C. ergo omnis motus
in entibus productus est juxta illarum primari-
um appetitum privatum & particularem N. C.
est juxta illarum primarium appetitum univer-
salem quatenus sunt pars Universi, istiusque exi-
gentiæ se se accommodant C. C. entibus enim
non inferitur violentia, prout sunt pars Univer-
si, & ut sic bonum illius spectant, & observant,
sed quatenus tanquam entia per se & privata
prosequuntur suum speciale & proprium bonum.
ad appetitum obedientialem quod spectat, il-
lum non admitto; cum is nihil aliud sit, quàm
mera capacitas, & potentia patiendi, quidquid
adversus Deo placet immittere, quæ potentia

stat sine ulla inclinatione ad hujusmodi adversa, sed cum resistantia saltem inefficaci.

XIX.

Causa in communi est principium per se influens in aliud sibi insufficiens ad existendum. Cujus bonitas constat ex hoc, quia convenit omni causæ, & excludit omnem non causam. Obj. 1. Si Deus per hypothesein necessario à tota æternitate produceret creaturam, Deus vi nostræ definitionis in hoc casu non esset causa; cum talis creatura non esset defectibilis, & consequenter neque sibi insufficiens. Consequens est falsum. ergo & nostra definitio. R. N. m. adjectam rationem D. talis creatura non esset defectibilis mediatè & defectibilitate extrinseca causæ C. rationem. non esset defectibilis immediate in se, & defectibilitate intrinseca & consequenter etiam sibi insufficiens intrinsecè N. rationem. Dices: nostra definitio causæ etiam convenit actioni productivæ. ergo non convenit soli. R. N. A. Quia actio productiva non est principium ut quod, nec est id, quod per se dat, sed id, quo unum influit in alterum. Dices 2. nostro conceptu causæ nō comprehenduntur causæ intrinsecæ, & causæ per accidens. ergo non est legitima. R. N. A. Quia tam finalis, quam moralis causa moraliter influit in effectum movendo ad ipsum ponendum: item causæ intrinsecæ communicando se ipsas composito in suum influunt effectum: denique etiam causæ per accidens influunt per se, hoc est, per propriam

priam intrinsecam virtutem in suos effectus, si per accidens ad istos disponantur, & applicentur.

XX.

Prioritas naturæ est actualis influxus cum dependentia effectus à causa, & independentia huius ab illo. P. Definitio hæc observat præcipuas definitionis leges. ergo est legitima. A. Constat ex eo, quod conveniat omni & soli, sicut ab inductione ostendi potest. Obj. 1. Actio productiva non respicit essentialiter omnes dispositiones & conditiones ex parte actus primi proximi requisitas. ergo effectus non potest per illam ab istis dependere. R. C. A. D. C. ergo non potest effectus per actionem adæquatè ab istis dependere C. C. ergo non potest per actionem inadæquatè ab istis dependere N. C. Actio non est adæquata prioritas seu causalitas causarum intentionalium. Obj. 2. Etiam causa in actu primo proximo expedita ad operandum dependet ab effectu, & tamen est prior natura ad illum. ergo prioritas naturæ non est independentia causæ ab effectu. R. D. A. etiam causa in actu primo proximo expedita ad operandum dependet ab effectu dependentia à priori N. A. dependet ab effectu dependentia à posteriori tanquam à fine. C. A. & D. C. ergo prioritas naturæ non est independentia à priori causæ ab effectu N. C. non est independentia à posteriori causæ ab effectu C. C. Obj. 3. Etiam causæ intrinsecæ materia v. g. & forma

habent independentiam à suo effectû, qui est totum compositum, & hoc dependentiam ab illis; intercedit præterea causalitas physica, quæ est unio, qua mediante forma & materia causant compositum. ergo etiam causæ intrinsecæ juxta nostram definitionem erunt priores naturâ. R. Trans. primum membrum & secundum. D. tertium membrum: intercedit præterea causalitas productiva effectûs realiter & adæquatè distincti à suis causis N. tertium membrum. intercedit præterea causalitas productiva effectûs inadæquatè identificati cum suis causis C. tertium membrum & N. C. nos requirimus non qualemunque physicam causalitatem, sed quæ est productiva effectûs realiter adæquatè distincti à suis causis. Obj. 4. Juxta probabilem sententiam potest causa dependere ab effectû dependentia à priori. ergo nostra definitio prioritatis naturæ fallit. A. patet ex eo, quia potest dari mutua prioritas naturæ saltem inter unam physicam, & alteram moralem. R. D. A. Potest causa dependere ab effectû dependentia à priori, in & pro eodem instanti reali N. A. pro diversis instantibus C. A. & N. C. sub eadem distinctione debet adjecta ratio intelligi. Dices: pro quocunque instanti detur mutua prioritas naturæ inter causam & effectum, causa non erit independens. ergo necdum definitio nostra tenet. R. D. A. Pro quocunque instanti detur &c, Causa non erit independens independentia intentionali & præcisi-
va N. A. non erit independens, independentia
reali

reali transf. A. & N. C. Dices 2. vel ipsa actio productiva etiam est prior natura ad effectum, vel non est? neutrum potest dici. ergo P. m. non primum, quia ipsa prioritas naturæ, qualis est actio, non est prior naturâ. Non secundum, quia omne medium ad effectum est prius natura. Sed actio est medium. ergo. R. C. M. N. m. & dico, non esse priorem naturâ actionem, cum sit ipsa forma denominans prius, & posterius, quæ causam inter & effectum media non potest esse prior natura, quia non est medium ut quod, sed tantum ut quo in actu secundo causam denominans actu operantem. Dices 3. Actio seu physicus influxus non denominat condiciones actu influentes in effectum. ergo neque priores natura, quia tantum denominat illud prius natura, quod per illam physicè in effectum influit. R. C. A. N. C. Cum adjecta ratione; eadem enim forma potest diversos effectus formales diversis tribuere, ut patet: sic eadem actio denominat causam agentem, & effectum actum. ergo etiam potest eadem condiciones partialiter denominare priores natura, & causas actu influentes simul & priores natura.

XXI.

Mutua prioritas naturæ repugnat inter duas causas físicas. 2. Uti etiam inter duas morales. 3. Aut unam physicam, & alteram moralem. P. Prima pars: repugnat idem esse prius se ipso. ergo repugnat mutua prioritas physica inter duas causas físicas. C. P. in omni mutua

tua prioritate secundarum causarum physicarum idem est prius se ipso. Hoc repugnat. ergo & illa. M. P. quidquid est prius priore, est etiam prius posteriore. Sed ignis a. v. g. est prior natura ad ignem b. suum effectum. ergo etiam est prior natura ad effectum ignis b. (intellige semper in eodem instanti productionis) subsumo atqui effectus ignis b. est ipse ignis a. utpote causa ignis b. in mutua prioritate naturæ. ergo ignis a. in eodem instanti est prior se ipso, quod erat demonstrandū. Item effectus supponeret se existere, antequam existeret, quia supponit priori naturæ causam physicā suæ causæ realiter existere. Sed causa physica suæ causæ est ipse effectus in mutua prioritate naturæ. ergo effectus supponeret se existere, antequam existeret. Ob-
 jic. 1. Saltem non repugnat, ut effectus in eodem instanti physice producat suam causam jam pro priori naturæ aliunde ab alia causa v. g. Deo productam. ergo adhuc est possibilis mutua prioritas inter duas causas physicas. A. P. causa in hoc casu non existeret, antequam existeret; cum pro priori naturæ jam esset effecta à Deo. Neq; effectus supponeret se existere, antequam existeret; quia pro priori naturæ ad se non supponeret suam causam ut productam à se, sed à Deo. nec ista causa esset prior natura, & simul non esset ad suum effectum, sed esset prior natura ad illum per primam actionem à Deo procedentem. & simul in eodem instanti reali esset posterior ad suum effectum per secundam actionem ab effectu suo promanantem, quod
 non

non implicat. ergo est possibilis mutua prioritas duarum causarum physicarum. & N. A. ad prob. transf. A. N. C. alio ex capite implicat, eo quod daretur duplex actio totalis, quarum una esset alteri subordinata, & consequenter una actum ageret essentialiter superflua. Prout in meis Thesibus de Deo pluribus hanc difficultatem persecutus sum, ad quas Benevolum Lectorem remitto. Obj. 2. Ultimus gradus caloris v. g. tanquam prior natura disponit ad formam ignis, & hæc ipsa physicè producit, vel saltem conservat illam in eodem instanti reali. ergo datur mutua prioritas inter ultimum gradum caloris, & formam, ad quam disponit. Secundò terminus productus tanquam subiectum suæ actionis est prior natura ad istam, & vicissim ista est prior natura ad illum; cum terminus efficienter à sua actione dependeat. ergo. Tertiò: materia prima dependet à forma & vicissim hæc ab illa. Quartò: sicut materia est causa materialis formæ, ita forma est causa formalis materiæ primæ. ergo sicut materia est prior natura ad formam, ita vicissim hæc ad illam. [P. C. id, sine quo non potest produci effectus, constituit actum primum proximum. Sed sine forma non potest produci materia prima. ergo forma constituit actum primum proximum ad producendam materiam primam. Quintò: introductio formæ novæ est prior natura ad expulsionem antiquæ, & vicissim expulsio est prior ad introductionem novæ in eodem instanti reali. ergo. P. Secundum membrum antecedentis: negatio impedimenti ad introductionem novæ

novæ formæ est prior natura ad istam. Sed expulsio antiquæ est negatio impedimenti. ergo expulsio antiquæ est prior natura ad introductionem. & ad primum nego secundum membrum antecedentis, quia ultimus gradus disponens ad formam ignis est septimus gradus, qui nec primò producitur, nec conservatur in eodem instanti à producta forma ignis, sed in eodem instanti primò producitur ab agente extrinseco, pro quo eodem instanti non potest conservari à forma producta; cum aliàs daretur duplex actio totalis circa eundem effectum, quorum una esset essentialiter alteri subordinata. Si autem adversarii nomine ultimi gradûs caloris intelligant octavum gradum caloris, tunc concedo quidem in eodem instanti produci à forma ignis tanquam suam proprietatem, sed nego eum esse dispositionem pro eadem forma, sed merissimam proprietatem consequentem. Ad secundum N. A. quoad utrumque membrum; quia nec subiectum merè informationis est prius natura ad suam formam, nec actio productiva ad suum terminum; cum ab illa non tanquam à principio ut quod, sed tantum ut quo efficienter dependeat. Ad summum potest dici, esse prior origine ad suum terminum productum. Ad tertium D. i. membr. anteced, materia prima dependet à forma tanquam à posteriori C. A. tanquam à priori N. A. & C. Ad quartum C. A. N. C. ad prob. N. M, cujus falsitas patet ex actione & fine, sine quibus etiam non potest produci effectus, & tamen

nec actio, nec finis constituit actum primum proximum ad effectum. Ad quintum transf. primum, si est sermo de forma accidentali. N. Secundum membr. ad prob. D. M. negatio impediementi inafferibilis per introductionem formæ novæ est prior natura ad istam C. M. negatio impediementi auferibilis per introductionem est prior natura ad istam N. M. & sic distincta m. N. C, si plura desideras confule Theſes de Deo & alias de hac ipsa materia editas.

XXII.

Poteſt tamen aliquid, poſterius tempore, eſſe prius natura in genere cauſæ moralis. Citantur pro hac S. Thom. 3. P. quæſt. 1. art. 5. ad 3. & Suarez tom. 1. met. diſſ. 14. ſect. 3. num. 41. quos communior modernorum Theologorum & Philoſophorum ſequitur. P. 1. Poteſt aliquid futurum eſſe cauſa moralis ad effectum tempore priorem. ergo aliquid futurum poteſt eſſe prius natura ad tempore prius. A. P. aliquid futurum poteſt ſimpl. citer movere ad effectum tempore priorem. Sed non movet in genere cauſæ finalis. ergo in genere cauſæ moralis, cùm alius movendi modus non ſit ſuper. P. 2. illud A. poteſt aliquid futurum ut independens tam phyſicè, quàm intentionaliter ab effectum movere ad iſtum tempore priorem. ergo futurum poteſt movere ut cauſa moralis ad effectum priorem. C. patet: quia quod movet ut independens tam phyſicè, quàm intentionaliter, verè movet ut cauſa moralis, ut ab inductione conſtat. A. P.
ſic

sic vinitor à futuro plenilunio movetur ad putandas vites, agricola ad ferendos agros, æger ad sumendam medicinam. Sed plenilunium tam physicè, quàm intentionaliter est independens in ordine ad existentiam ab illis effectibus. ergo potest aliquid futurum ut independens movere ad effectus tempore priores. Obj. 1. illud movet ut causa moralis, quod secundum suam realem existentiam jam actuata physicè & intentionaliter independenter movet ad effectum. Sed nihil futurum potest ita movere. ergo nihil futurum potest esse causa moralis. R. N. M. hoc enim argumentum est petitio principii, & formalissimè in quæstione. ergo actuata existentiam non possunt requirere ad rationem causæ moralis, nisi id efficaciter probent. Secundò potest aliquid verè præteritum esse causa moralis. ergo etiam verè futurum. Quid discriminis intercedit, præter id, quod est in quæstione? C. patet: quia si *to aliunde existens* in definitione prioritatis naturæ positum ab ipsis potest ita ampliativè sumi, ut non tantum præsens, prout formaliter præsefert, sed etiam præteritum includat, non est ratio super, cur non etiam extendatur ad futurum, ita, ut includat omnes tres temporis differentias. Tertiò: potest aliquid putativè præteritum, quod nullam unquam habuit realem existentiam, esse prius natura ad effectum. ergo etiam aliquid futurum, cum neutrum existerit realiter. A. patet; si quis ob beneficium putativè sibi collatum gratias ageret Mæcenati. Neque dicas,

in hujusmodi casibus nec præteritum, nec futurum movere, sed semper aliquid præsens, ipsa scilicet cognitio istorum. ergo per istos casus nihil probatur. R. N. A. quia, ut de causa finali traditur, cognitio causarum intentionalium est merissima intentionalis applicatio. ergo sicut applicationi physicæ negatur vis activa, ita etiam applicationi intentionali negari debet vis motiva, alias id ipsum dici poterit in verè, & realiter existente causa morali tam præterita, quàm præsentis. Constat ulterius nostræ responsionis veritas ex eo, quòd illud me moveat in hujusmodi beneficio putativè collato, quod movet in verè, & realiter mihi exhibito. Sed in hoc juxta omnes me non movet ad gratias agendas illius cognitio. ergo neque in illo, sed ipsum objectum, quod cognoscitur. Dices 2. ad causam moralem requiritur, ut moveat vel secundum suam realem & actualem existentiam, vel saltem in aliquo suo effectum, quo mediante movet ad effectum præsentem, sive dein iste consistat in speciebus, quas ex præterito hausit, vel in aliquo alio. Sed nec futurum, nec putativè præteritum potest ita movere. ergo neutrum potest esse causa moralis. R. N. M. quoad utrumque membrum, quod gratiis, & contra manifestam experientiam asseritur; quid enim discriminis interest in ordine ad motionem, sive ego inducar à verè præterito, sive à putativè præterito beneficio ad gratias referendas? Deinde potest me aliquid verè præteritum movere, cujus nec existentia realis certò innotuit, nec in aliquo suo effectum existit:

v. g. si Petro jam ante annum spondenti, se statim pro me expuncturum gratis debita, hoc anno referrem gratias inductus ab eo beneficio præterito, cujus tamen realis existentia mihi nondum innotuit, licet re ipsa ponatur extitisse. Neque hîc dici potest, me à sola promissione beneficii moveri ad gratias referendas, cum hoc experientiæ & communi omnium sensui reclamet: quia promissio falsa, & mendax nos non movet ad ullam actionem. ergo sola promissio non potest nos movere. Obj. 2. Illud est prius natura, quod ut aliunde existens determinat alterum sibi insufficiens ad existendum. hoc non facit futurum. ergo futurum non potest esse prius natura ad effectum tempore priorem. R. Præter retorsionem in putativitæ præterito, quod sine reali existentia est verè prius natura transf. M. N. m. quia futurum habebit existentiam, sicut præteritum habuit, ad quod tò *aliunde existens* se etiam debet extendere, ita, ut pro omni differentia temporis præteritâ, præsentî & futura supponat, aliàs erit in quæstione, sicut ipsa sententia adversariorum, & utrumque negabitur. Obj. 3. Omnia futura, quæ movent ad effectum priorem, vel sunt ipse *finis qui, cui, aut quo*, vel sunt circumstantiæ finis. ergo omnia futura movent per modum finis, & quod consequitur, non sunt priora uatura. R. N. A. Cujus falsitas patet ex hoc, quia licet futurum conducatur ad finem, non tamen propterea se tenet ex parte finis tanquam circumstantia illius, aliàs
etiam

etiam præteritum & præsens esset tantum circumstantia finis, cum eandem habeant conducibilitatem ad finem. Obj. 4. Sæpe ipse *finis qui* non movet, ut sit, & tamen movet in genere causæ finalis. ergo etiam plenilunium futurum, licet non moveat, ut sit, se tenebit ex parte finis. A. P. Aurum in India movet mercatores ad navigationem in genere causæ finalis. sed non movet, ut sit jam existens. ergo potest aliquid in genere causæ finalis movere, licet non alliciat, ut sit, sed quia est. R. C. A. N. C. disparitas est, quod illud futurum, quod est *finis qui*, alliciat ad suum effectum propter finem à se realiter indistinctum; plenilunium verò & alia futura moveant ad suos effectus propter fines à se realiter distinctos, ut v. g. plenilunium futurum allicit ad sumptionem medicinæ propter sanitatē. adventus futurus hostiū ad muniendam urbem propter incolumitatem conservandam; hyems futura ad emenda ligna propter calorem fovendum in membris &c. Urgebis: plenilunium futurum movet ut salubre sumentis medicinam, sicut aurum Indicum, ut acquirerent mercatores. ergo sicut aurum allicit in genere causæ finalis, etiam futurum plenilunium ita movebit ad sumptionem medicinæ. sic discurre de omnibus alijs futuris. R. N. A. quia plenilunium futurum nec est *finis qui*, nec *finis quo*, sicut aurum. ergo neque in eodem genere causæ movent. atque adeo plenilunium ut salubre tantum est concretum ex causa morali tanquam subjecto, & finali tanquam formā

coalitum, cui proinde admitto, quòd moveat secundum solam formam, scilicet sanitatem in genere causæ finalis, secundum subiectum verò in genere causæ moralis. Obj. 5. Quod nihil est, non potest nunc movere. sed futurum nunc nihil est. ergo. R. Præter retorsionem in causa finali, & morali præterita D.M. quod nunc nihil est tam objectivè in intentione, quàm physicè à parte rei non potest nunc movere transf. M. quod nunc nihil est tantum physicè & à parte rei, non potest nunc movere N. M. D.m. sed futurum nunc nihil est objectivè in intentione N. m. nihil est physicè & realiter C. m. & N. C. futurum itaque etsi nunc realiter non existat, est tamen nunc verum objectum meæ intentionis. Urgebis: sæpe futurum est aliquid impossibile. ergo saltem tunc movere sola illius cognitio: cum nihilum nulla possit pollere vi movendi. R. Præter retorsionem in causa finali & morali præterita impossibili C. A. N. C. in huiusmodi futuris allicit putantia vis objectiva. Obj. 6. Prius natura est est medium in executione ad positionem alterius. sed futurum non potest esse medium in executione ad alterum. ergo neque prius esse natura. R. C. M. D. m. sed futurum non potest esse medium physicum in executione ad alterum C. m. non potest esse medium intentionale ad alterum ponendum N. m. & C. Obj. 7. Ordo naturæ est ordo existentiarum. sed futurum non potest esse prius secundum suam existentiam. ergo neque potest esse prius natura ad effectum

effectum tempore priorem. R. Retor. argum. in prima creatione mundi, in qua materia non fuit prior secundum suam existentiam realem ad formas, sed simul tempore. R. secundo: trans. M. D. m. sed futurum non potest esse prius tempore secundum suam existentiam C. m. non potest esse prius natura secundum suam existentiam N. m. & C. Obj. 8. Prioritas naturæ debet esse quædam prioritas realis, & non tantum ab intellectu dependens. sed futurum non habet prioritatem realem, sed tantum intellectuale. ergo. R. Plura in hac objectione esse carpenda, quibus tamen hic, non alibi, dissimulatis, concessa M. N. m. quæ adeo non per se patet, ut liquidò falsa sit ex eo, quia aliàs nulla causa moralis neque præsens, neque præterita haberet prioritatem realem; cum eadem sit cum illa futuri. Obj. 9. Nulla forma existens potest denominationem tribuere puro nihilo. sed prioritas naturæ est forma actu existens, & futurum est nunc purum nihilum. ergo illa non potest istud denominare prius. R. Præter retor. in Antichristo nunc cognito, & causa morali verè & putativè præterita N. M. vel D. nulla forma informans potest puro nihilo suum effectum formalem tribuere C. M. nulla forma præcisè denominans potest puro nihilo suum effectum formalem tribuere N. M. & C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. Obj. 10. Futurum non potest esse meritum ad præmium tempore prius. ergo neque prius natura. A. constat à pari, quia futurum non potest esse

demeritum ad pœnam tempore prius infligendam. ergo neque potest esse meritum. R. N. A. Quia id saltem competere potest merito futuro infiniti valoris, prout in Christo videre est, qui suis meritis omne possibile præmium promeritus est. ergo etiam illam anticipationem temporis. ad rationem à pari desumptam, dico, nullam intercedere paritatem inter pœnam & præmium: quia per pœnam pro priori tempore ad delictum irrogatam vindex faceret creaturæ strictè dictam injuriam, cum tamdiu haberet jus ad impunitatem, donec per actualem noxam illud perdat, simulque vindex jus acquirat ad pœnam infligendam, adeoque vindex per inflictam pro priori tempore pœnam faceret injustitiam; per præmium verò pro priori tempore ad meritum collatum liberalis audit, ergo intercedit summa disparitas.

XXIII.

Causa physica in instanti, quo agit, debet realiter existere. 2. Essentialiter connectitur cum possibilitate effectûs. 3. Et quidem in individuo. P. prima pars. Nemo potest realiter & physicè dare alteri in aliquo instanti, in quo ipse non habet. ergo neque causa physica potest in aliquo instanti physicè & realiter dare existentiam realem effectui, in quo ipsa non habet. A. est certum, quia aliàs posset etiam causa, quæ jam ante centum annos extitit, hodie dare existentiam effectui: item posset causa in instanti immediatè antecedenti ad primum suum esse

esse physicè producere effectum; æque enim nihil sunt, ac illa causa, quæ immediatè antè ultimò exstitit, & nunc, quando physicè agit, non ampliùs existit; quia tò priùs exstitisse nihil confert ad productionem effectûs nunc ponendam. Obj. 1. Causa, quæ immediatè antè ultimò exstitit, etiam nunc virtualiter existit: ea verò, quæ ante centum annos, vel nunquam exstitit, nunc ne quidem virtualiter existit. ergo, est disparitas. R. N. primum membrum antecedentis: quia nunc virtualiter existere causam, nec est nunc effectum causæ non existentis existere; cùm hoc sit petitio principij: nec est nunc virtutem activam causæ, quæ immediatè antè ultimò fuit, existere; quia virtus activa causæ est ipsa entitas causæ, quâ nunc non existente, neque illa potest nunc existere. Objic. 2. Sacramenta Gratiâ physicè efficiunt in instanti, quo non ampliùs existunt. ergo potest causa in instanti producere effectum, quo non ampliùs existit. R. N. A. Sed probabiliùs moraliter tantùm Gratiâ conferunt, vel ad summum secundùm ultima verba formularum physicè, & secundùm priora jam præterita moraliter. Obi. 3. Dispositiones producunt physicè formam substantialem, quando non ampliùs existunt: Cùm detur resolutio usque ad materiam primam. ergo potest causa non existens physicè agere. R. N. A. quod duplici falsitati obnoxium est. Primò: ob improprietatem. Secundò: quia non datur resolutio usque ad materiam primam in formis ac-

cidentalibus. Obj. 4. Animal moritur tunc, quando non amplius vivit, modò immediate antè vixerit. ergo etiam causa physica poterit tunc agere, quando non amplius datur. R. N. Suppositum antecedentis, quòd animal in uno instanti moriatur, sed in duobus; quia mori dicit essentialiter duo instantia; primum, in quo animal ultimò vivit, & secundum, in quo primò non amplius vivit. Obj. 5. Sufficit contiguitas loci in causa ad passum: ergo etiam sufficit contiguitas temporis pro effectu producendo. A. pater: Sic una candela alteri contigua producit in illa ignem. R. C. A. N. C. quia duo contigua sunt tamen simul tempore, non autem duo contigua contiguitate temporis. Deinde denominatio contigui non potest convenire duobus instantibus immediate se invicem sequentibus; quia, teste Philosopho, contigua sunt, quorum extrema sunt simul, quod utique non potest competere duobus hujusmodi instantibus essentialiter successivis.

Essentialiter connectitur cum possibilitate effectus. P. Causa est absolute potens producere effectum. ergo essentialiter est connexa cum possibilitate illius. P. C. Si causa essentialiter, & absolute exigit possibilitatē effectus, tunc necessario connectitur cum illius possibilitate. prius est verum. ergo. M. est indubitata: quia implicat dari potentiam absolutam ad effectum impossibilem. ergo essentialiter potentia absoluta producendi effectum connectitur cum possibilitate effectus. m. P. in causâ potentia producen-

ducendi effectum est independens ab omni conditione. ergo est absoluta. A. P. Si potentia activa causæ dependeret ab aliqua conditione, tunc esset hæc : *si effectus est possibilis*. ab hac conditione non potest dependere : ergo à nulla, & consequenter est absoluta. m. P. implicat aliquid dependere à conditione in alterutram partem contradictoriorum necessaria. Sed hæc conditio : *si effectus est possibilis* est in partem affirmativam essentialiter necessaria. ergo implicat potentiā effectivam causæ dependere ab illa conditione. M. est certa : aliàs dici poterit DEUS habere potentiam conditionatam mentiendi, si nimirum mendacium est licitum : item erit conditionatè potens mille alios Deos producere, si videlicet sint posibles &c. P. 2. juxta communem Theologorum Angeli cognoscunt evidenter in causa creata possibilitatem effectuum. Sed fieri non posset, nisi causa esset essentialiter connexa cum possibilitate effectuum. ergo necessario debet esse connexa.

Et quidem in individuo. P. 1. Eo modo causa physica essentialiter cum possibilitate effectus connectitur, quo modo effectus est possibilis. Sed effectus realiter est tantum possibilis in individuo. ergo causa physica connectitur essentialiter cum possibilitate effectus in individuo. P. 2. Si, implicante effectu possibili a, implicat etiam causa, tunc ista essentialiter respicit effectum possibilem a. in individuo. Prius est verum. ergo & posterius. M. & C.

Est evidens. P. m. Si effectus à possibilis in individuo fieret impossibilis, vel Deus sciret, causam creatam esse de se præditam facultate effectrice illius effectûs a in individuo, vel non sciret? vel sciret, illam de se non esse præditam tali potentia? vel nec sciret, illam de se esse præditam, nec sciret eam de se non esse præditam tali facultate? vel denique sciret utrumque simul, videlicet causam esse præditam facultate productiva effectûs a in individuo, qui ponitur esse impossibilis, & simul illam non esse præditam tali virtute? nihil horum potest dici. ergo. m. P. non primum, quia Deus sciret causam posse producere chymæram, quod implicat. non secundum, quia sic Deus ignoraret aliquam veritatem, quod est blasphemum. Non tertium, quia talis scientia repugnat, sicut implicat effectum possibilem fieri impossibilem. Non quartum, quia sic summa esset ignorantia in Deo, cum ex duobus contradictoriis neutrum sciret. Non quintum, quia hæc scientia esset contraria & implicatoria. ergo causa essentialiter, & absolute connectitur cum possibilitate effectûs a in individuo. Nec dicas, Deum scire, quod causa physica habeat ex se tantum potentiam conditionatâ producendi effectum a possibilem in individuo, quæ scilicet dependeat ab ista conditione: *nisi effectus a possibilis fiat impossibilis*. ergo potest assignari, qualis scientia detur in Deo de virtute productiva effectûs possibilis a in individuo. Sed &. N. A. cujus falsitas ulterius probatur: si causa physica

ca v. g. ignis a essentialiter exigit, & infert
possibilitatem ignis b in individuo, tunc habet
de se absolutam, & à conditione extrinseca in-
dependentem virtutem effectivam ignis b in
individuo. Prius est verum. ergo & posterius.
m. constat; quia nihil potest fieri conditiona-
tum ob conditionem impossibilem, qualis est
hæc: *nisi ignis b fiat impossibilis*, cum in par-
tem affirmativam neque possit purificari: sic
communiter omnes dicunt, hanc promissio-
nem, qua dico: ego dabo tibi centum au-
reos, si digito cælum tangas, esse vel absolute
obligatoriam, vel absolute nullam, eò quod
pars affirmativa conditionis impossibilis sit.
Et P. positivè illa minor: si causa physica v. g.
ignis a non essentialiter exigit, & infert possi-
bilitatem ignis b sui effectûs, tunc ignis a tan-
tùm exigit, & infert illam possibilitatem sub
conditione: *si ignis b est possibilis*. Atqui sub
hac conditione non exigere potest. ergo absolu-
tè & essentialiter exigit possibilitatem ignis b
tanquam sui effectûs. m. P. si tantùm condi-
tionatè exigit possibilitatem ignis b tunc vel
etiam habet potentiam hanc & exigentiam con-
ditionatam ad ignem, si poneretur esse impos-
sibilis, vel non haberet? neutrum potest dici.
ergo. P. m. non secundum, quia ignis a de se
haberet potentiam producendi ignem b saltem
conditionatam, & simul illam non haberet ad
eundem ignem b, quod est implicatorium.
haberet, ut pater, quia ante hypothesein im-
possibilitatis habuit; non haberet, ut ponitur
post

post hypothesein factam. Non primum, quia sic ignis a esset conditionatè potens producere chymæram, si nempe fieret possibilis, quod repugnat, eò quod alias etiam Deus haberet potentiam conditionatam blasphemandi, mentiendi, si nimirum blasphemia & mendacia essent licita, Deoque possibilia. accedit, quod illa potentia producendi Chymæram non possit esse conditionata, sed vel est absoluta virtus producendi Chymæram, vel est absolute simpliciter nulla virtus, cum dependeat à conditione impossibili; illa enim potentia conditionata implicat, quæ essentialiter nunquam potest transire in absolutam impleta conditione. Sed potentia ad Chymæram producendam sub hac conditione: si chymera est possibilis, essentialiter nunquam potest transire in absolutam impleta conditione, cum repugnet Chymæram fieri aliquando possibilem. ergo potentia conditionata producendi Chymæram implicat, & consequenter est absolute nulla. Obj. 1. Vel etiam Deus essentialiter connectitur cum effectibus creatis in individuo, vel non? neutrum potest dici. ergo. P. m. non secundum, quia si Deus tanquam prima causa omnium effectuum non connectitur essentialiter cum illis, à fortiori neque causa secunda essentialiter cum illis connectetur: cum omnes allatæ rationes efficacius probent essentialem connexionem primam causam inter & effectum in individuo, quam inter causam secundam & effectum. Non primum, quia cum Deus sit summè ens, & absolute necessarium in existendo,

non

non potest ita connecti, seu dependere à creatura possibili, ut, quacunque determinata impossibilitata; etiam ipse implicaret contradictionem. Secundo: bonitas & malitia moralis non fundatur in Deo, seu non connectitur Deus cum malitia morali. ergo neq; cum possibilitate effectûs. A. P. mendacium non ideo est malum, quia Deus non potest illud amare, sed ideo non potest illud amare, quia malum est. ergo. Tertiò impossibilitas Chymærae supponitur ad potentiam Dei, quia teste S. Thoma 1. Part. quæst. 25. art. 3. ideo non fit à Deo Chymæra, quia est impossibilis. ergo pariter possibilitas hominis supponitur ad potentiam Dei, ita, ut verum sit dicere: ideo homo fit à Deo, quia est in se possibilis. R. C. M. N. m. & dico, eam essentialem connecti. ad prob. D. rationem: Deus non potest ita connecti cum creaturis tanquam cum aliquo à priori ex inopia perfectionum C. rationem. Non potest ita connecti cum creaturis tanquam cum aliquo à posteriori ex abundantia perfectionum N. rationem. Ad secundum N. A. ad prob. C. A. N. C. quia intrinsecè mala fundantur, & connectuntur cum Deo, quatenus ejus essentialiter recta voluntas & veracitas infert necessario difformitatem mendacii, aliorumque peccatorum cum recta ratione & summa Dei sanctitate. Ad tertium D. A. impossibilitas Chymærae supponitur ad potentiam Dei quoad nos C. A. supponitur ad potentiam Dei quoad se N. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. ita etiam debet intelligi

S. Tho-

S. Thomas. Hinc quoad nos non debet fieri ista causalis: *ideo Chymæra non est possibilis, quia Deus illam non potest producere*, cum nobis denotare videatur aliquem defectum in potentia Dei, licet in se sit verissima. Ratio est: quia possibilitas & impossibilitas passiva in se est notior quoad nos, quam activa, & ideo ex illa hanc inferre solemus. Obj. 2. Nulla est necessitas tam fatalis connexionis causam A. inter & possibilitatem effectus in individuo. ergo non debet asseri. R. 1. Retor. nulla est necessitas tam fatalis connexionis causam inter & effectum possibilem in communi, ut, pereunte possibilitate effectuum, hoc ipso implicet entitas causæ. R. 2. Directè N. A. rationes nostræ connexionis suprà leges. Neque dicas: omnis causa dicit essentialiter potentiam ad effectum possibilem in communi. ergo subest efficax ratio hujus connexionis. C. P. 1. implicat ens essentialiter otiosum & frustraneum. Sed potentia effectiva sine possibilitate passiva effectuum esset ens essentialiter otiosum & frustraneum. ergo implicat virtus effectiva sine possibilitate effectuum, & consequenter essentialiter istam exigit. P. 2. Eadem consequentia: repugnat potentia essentialiter impotens. Sed potentia ad effectum impossibilem est essentialiter impotens. ergo talis potentia repugnat. R. Enim primò: Retor. totum argumentum in connexione essentiali causam inter & effectum possibilem in individuo: omnis causa dicit essentialiter potentiam ad effectum possibilem in in-

individuo, hoc ipso quia potest effectum possibilem in individuo producere. ergo subest efficax ratio hujus connexionis C. P. implicat ens essentialiter otiosum & frustraneum. Sed potentia productiva effectus possibilis in individuo sine possibilitate talis effectus in individuo esset essentialiter otiosa & frustranea. ergo implicat virtus productiva alicujus effectus determinate in individuo possibilis sine istius possibilitate. Præterea etiam talis potentia esset essentialiter impotens, & consequenter implicaret. R. 2. Directè D. M. causa dicit essentialiter potentiam conditionatam ad effectum possibilem in communi C. A. dicit essentialiter potentiam absolutam ad effectum possibilem in communi N. A. & C. ad 1. prob. C. M. D. m. sed potentia effectiva absoluta sine possibilitate effectuum esset essentialiter otiosa C. M. potentia effectiva tantum conditionata sine possibilitate effectuum esset essentialiter otiosa N. m. & C. hinc R. etiam ad secundam probationem C. M. D. m. sed potentia effectiva absoluta sine possibilitate effectuum esset essentialiter impotens C. m. potentia solum conditionata sine possibilitate effectuum esset essentialiter impotens N. m. & C. Hoc argumentum adversarij non solvent, nisi per easdem à nobis pro nostra conclusione allatas rationes probent absolutam potentiam existere in causa producendi effectum. Si ergo illæ rationes sunt efficaciores pro sententia adversariorum, patiantur, oportet etiam pro nostra efficaciores esse, nisi ex alio capi-

te ostendant illarū inefficaciam pro nostra sententia, quam ulteriùs sic urgent: Causa physica v. g. ignis a tantum exigit essentialiter possibilitatem alicujus ignis, & non cujuslibet in individuo. ergo non connectitur essentialiter cum quolibet in individuo, sed tantum cum aliquo disjunctivè. P. A. Ignis a etsi non possit ignem b producere, si ponitur implicare, non propterea est essentialiter otiosa & frustranea ejus potentia effectiva, quia posset adhuc alios ignes c. d. e. possibiles progenerare. ergo tantum datur essentialis connexio causæ cum possibilitate alicujus effectus sub disjunctione. R. Rector. argum. causa physica v. g. ignis a tantum sub disjunctione exigit essentialiter possibilitatem alicujus finis sub disjunctione, vel tanquam causa posse producere effectū, vel tanquam ens in rerum natura existere, ornare Universum, vacuum impedire &c. ergo non connectitur essentialiter cum possibilitate alicujus effectus. probationem pariter repono: ignis a etsi nullum possit producere effectum, si ponitur omnis ignis implicare, non propterea est essentialiter otiosa & frustranea ejus potentia; quia ignis a posset adhuc alios fines, quorum meminimus, obtinere, licet non sub formalitate causæ effectivæ, sed sub ratione entis, substantiæ &c. sicut adversarij nobis dicunt, ignis a. etsi implicante igne b non habere amplius hanc potentiam particularem ignis b producendi, possidere tamen adhuc potentias ad alios ignes possibiles c. d. e. efficiendos, in quibus suum finem suffi-

sufficienter obtineret. ergo datur tantum essentialis connexio & exigentia ignis a ad aliquem finem subdisiunctione. R. 2. directe N. A. ad prob. N. A. quia cum potentia activa particularis efficiendi ignem b in causa sit identificata realiter cum omnibus alijs potentijs particularibus omnium aliorum ignium individualium, illa impossibilita, pariter impossibilitantur realiter omnes reliquæ. Urgebis 2. Impossibilitata potentia particulari efficiendi ignem b non eo ipso sunt impossibiles etiam reliquæ potentia. ergo adhuc ignis a potest alios ignes c. d. e. producere. R. D. A. Non eo ipso formaliter & per conceptum etiam reliquæ potentia particulares sunt impossibiles C. A. non eo ipso realiter sunt impossibiles etiam reliquæ potentia N. A. & D. C. ergo ignis a adhuc potest concipi posse producere alios ignes c. d. e. C. C. ergo ignis a adhuc potest realiter producere alios ignes N. C. Obj. 3. Negata essentiali connexione causam inter & possibilitatem effectus in individuo, melius consulitur indemnitati & possibilitati ad existendum. ergo non debet asseri. R. 1. Retor. negata essentiali connexione causam inter & possibilitatem effectus in communi, adhuc magis consulitur incolunitati & possibilitati. ergo neque hæc debet admitti. A. patet, quia causa posset adhuc propter alios fines existere, ut est ens, substantia &c. R. 2. directe D. A. melius consulitur indemnitati causæ & debet, aut potest ita consuli, ac prospici causæ N. A. & non debet, nec potest

test ita prospici incolumitati causæ ob gravissimas rationes C. A. & N. C. Obj. 4. Causa creata non dat prædicatum individuale effectui, ergo cum illo non potest essentialiter connecti. R. D. A. Non dat realiter N. A. non dat formaliter C. A. & N. C. ad hoc, ut realiter det & communicet hoc prædicatum, sufficit causa creata illud præcontinere virtualiter, seu æquivalenter, id est, ut contineat omnes perfectiones effectûs, demptis imperfectionibus illius specialibus, quales sunt esse distinctum ab omnibus alijs determinatè sumptis: quomodo etiam Deus dicitur præcontinere prædicata individualia effectuum. Obj. 5. Datur in alijs rebus hujusmodi essentialis respectus & exigentia disjunctiva, sic quævis res essentialiter exigit habere aliquam durationem & ubicationem: item causa in actu primo proximo constituta tantum exigit sub disjunctione aliquod individuum effectûs &c. ergo etiam causa essentialiter respicit possibilitatem alicujus effectûs subdisjunctione. R. Præter retorsionem in connexionione causæ cum possibilitate effectûs in communi, ut suprà C. A. N. C. disparitas est; quia illa entia habent respectum & exigentiam ad terminos in actu secundo habendos, quæ utique potest esse solummodo disjunctiva, cum actualis positio hujus, vel illius determinati individui dependeat à Dei libertate: causa verò respicit & exigit essentialiter effectum esse possibilem determinatè in individuo, quæ nunquam potest esse disjunctiva, quia possibilitas passiva individui non depen-

dependet à libertate Dei, sed est necessaria. id ipsum dicitur de disjunctiva exigentia ad formas substantiales in actu secundo habendas in materia prima, quarum tamen possibilitatem essentialiter exigit in individuo. Obj. 6. Effectus producibilis à pluribus causis totalibus æquivocis v. g. calor ab igne, sole, & Deo tantum respicit & essentialiter connectitur cum possibilitate alicujus causæ totalis subdisjunctione. ergo vicissim etiam causa connectitur essentialiter cum possibilitate alicujus effectûs sub disjunctione & in communi. A. de Quirós disp. 52. phys. 16. concedit. juxta hujus opinionem & transf. A. N. C. disparitas est, quia exigentia passiva effectûs ad causam fundatur in insufficiencia effectûs ad existendum; hæc autem insufficiencia ad existendum sufficientissime est auferibilis per quamcunque causam totalem. ergo nullam exigit determinatam in individuo, sed aliquam sub disjunctione: exigentia autem activa causæ ad possibilitatem effectûs fundatur in abundantia perfectionum, ideo essentialiter terminatur ad possibilitatem cujusvis effectûs in individuo. ita communiter respondent sententiæ nostræ patroni ad hanc objectionem. nihilominus judico ob paritatem rationum, quæ omnes pariter utrinque pugnant, omnino admittendum etiam effectum essentialiter connecti cum possibilitate cujusvis causæ suæ totalis in individuo. nam æquè effectus habet absolutam potentiam passivam, ut producat ab hac determinata causa in individuo,

quàm causa potentiam activam absolutam produ-
 ducendi hunc determinatum effectum in indi-
 viduo. ergo sicut, implicante hoc determinato
 effectui in individuo, implicat potentia illa par-
 ticularis activa causæ respondens tali effectui,
 ita etiam, implicante hac determinata causa to-
 tali v. g. sole etiam implicat determinata illius,
 correspondens producibilitas passiva caloris,
 qua dependenter à sole potuisset produci. cum
 autem illa producibilitas passiva sit realiter
 identificata cum omni alia producibilitate, qua
 calor potest produci dependenter ab alijs cau-
 sis totalibus, ideo realiter etiam istæ repugna-
 rent, juxta quæ &. ad obiectionem N. A. Obj.
 7. Una potentia tantum potest unum objectum
 habere, à quo specificetur & dicatur una. ergo
 etiam potentia activa causæ debet tantum unum
 objectum essentialiter respicere, à quo specificetur,
 & dicatur causaliter una. &. D. A. Una po-
 tentia tantum potest habere unum objectum u-
 nitate objecti formalis C. A. tantum potest ha-
 bere unum objectum unitate objecti materia-
 lis N. A. & D. C. ergo etiam potentia activa
 causæ debet tantum unum objectum habere u-
 nitate objecti formalis C. C. debet tantum ha-
 bere unum objectum unitate objecti materialis,
 à quo specificetur, & dicatur una N. C. dico i-
 gitur: Objectum specificativum potentia activæ
 est possibilitas effectus, quatenus illa sub eadem
 ratione singulis convenit: Objectum verò ma-
 teriale illius potentia activæ sunt plures indi-
 vidualitates, & quidem determinatè spectatæ,
 à qui-

à quibus tamen potentia activa non specificatur, licet cum illis determinatè connectatur realiter hoc ipso, quia realiter individualitas est identificata cum possibilitate passiva. Dices: ergo etiam lapis essentialiter connectitur cum Gratia sanctificanre, quam absolutè & per potentiam obedientialem potest producere. R. N. illatum: quia nostra conclusio tantum procedit de causis adæquatis, & totalibus effectuum. Urgebis: implicante Gratia sanctificante, vel quovis alio effectu supernaturali, etiam lapis implicaret: ergo etiam lapis essentialiter connectitur cum effectu supernaturali. R. C.A.D.C. ergo etiam lapis essentialiter connectitur cum effectu supernaturali titulo causæ N. C. essentialiter connectitur cum effectu supernaturali titulo entis præcisè possibilis C. C. omnia enim entia possible essentialiter se invicem mediatè respiciunt, sed non titulo causæ, sed quatenus essentialiter respiciunt possibilitatem causæ primæ, quæ si ponitur implicare, hoc ipso deductivè omnia reliqua entia possible implicant. unde Angelus in essentia lapidis non potest cognoscere possibilitatem Gratiæ sanctificantis, sed tantum causam primam potentem omnes effectus possible producere, quam tamen secundum speciales potentias & prædicata secundaria non comprehendit. Objic. 8. Si effectus creatus essentialiter connectitur cum Deo, tunc etiam cum Sanctissima Trinitate. Cum hac non potest essentialiter connecti. ergo neque cum Deo. m. P. Si effectus est essen-

tialiter connexus cum Sanctissima Trinitate,
 tunc Angelus comprehendendo effectum creatū
 naturaliter cognosceret Sanctissimam Trini-
 tatem. hoc est falsum. ergo & illud. M. P. An-
 gelus causam comprehendendo cognoscit o-
 mnes perfectiones effectūs propter essentialē
 illam connexionem, quam causam habet cum
 effectū. ergo propter eandem, quam effectus ha-
 bet cum causa, Angelus, comprehendens effectū,
 cognosceret omnes etiam perfectiones causæ. R.
 C. M. N. m. ad prob. N. M. ad prob. C. A. N.
 C. ratio dispatitatis est, quia in causa adæqua-
 ta debent omnes perfectiones effectūs relucere,
 non autem vicissim in effectū debent omnes
 perfectiones causæ relucere, sed tantū illæ,
 quas à causa participavit, cū causa possit esse
 effectū perfectior, non autem è contrario, effe-
 ctus perfectior causā suā adæquata. Unde pas-
 sivus respectus, quem effectus habet ad causam,
 specificatur ab omnibus perfectionibus partici-
 patis in effectū, & non ab omnibus perfectio-
 nibus causæ. uti patet ex respectu essentiali
 passivo actionis materialis, qua Deus solus ge-
 neraret rosam, quæ esset materialis, & tamen
 Deus non esset materialis. Atque adeò effe-
 ctus creatus non connectitur essentialiter cum
 toto Deo totaliter spectato, sed cum toto non
 totaliter, sicut actio productiva connectitur cum
 sua causa productiva partiali. Obj. 9. Si causa
 creata essentialiter connectitur cum possibilita-
 te effectuum in individuo, tunc in causa creata
 erunt tot diversæ formaliter potentiæ particu-
 lares,

lares, & respectus, quot sunt posibles effectus numero diversi. sed hujusmodi effectus sunt infiniti posibles. ergo etiam in causa creata sunt infinitæ diversæ formaliter potentiæ & respectus. atqui hoc admitti non potest. ergo causa creata non connectitur essentialiter cum possibilitate effectuum in individuo. subsumptum P. quia ex hoc sequitur causam creatam esse actu infinitam in respectibus & potentijs formaliter diversis, & consequenter à nullo Angelo posse comprehendere ullam causam creatam. quorum neutrum potest dici. ergo.

R. D. M. Si causa creata essentialiter connectitur cum possibilitate effectûs in individuo, ita, ut objectum formale specificativum sit individuum, tunc in causa creata tot erunt potentiæ formaliter distinctæ, quot sunt posibles effectus individualiter diversi.

C. M. si causa creata essentialiter connectitur cum possibilitate effectuum in individuo, ita, ut individuum sit tantum objectum materiale, cum quo causa connectitur, & ratio formalis, sub qua connectitur, ipsa ratio possibilitatis, tunc in causa creata tot erunt &c.

N. M. & distincta m. N. C. ad subsumptum C. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. dico itaque: ratio formalis & specificativa, sub qua causa connectitur cum effectu in individuo, est ratio possibilitatis, quæ univoce inest omnibus & singulis effectibus; illud autem, cum quo tanquam termino materiali causa connectitur, sunt omnia individua finita scilicet in infinitum, à quibus tamen potentia

causæ non specificatur, sed à sola possibilitate effectuum, cujus ratio est eadem in omnibus. est, qui ad hanc objectionem aliter respondet: D. M. Si causa creata essentialiter connectitur cum possibilitate intrinseca effectûs in individuo, tunc in causa creata tot erunt diversæ formaliter potentiæ, quot sunt possibiles individualiter diversi effectus C. M. si essentialiter connectitur cum possibilitate solum extrinseca, & activa effectuum in individuo, tunc in causa creata tot erunt diversæ formaliter potentiæ, quot sunt possibiles individualiter diversi effectus N. M. & sic distinctâ minore. N. C. sed per hanc responsionem minimè satisficit difficultati in objectionem propositæ; nam si causa creata respicit essentialiter & determinatè omnes illas potentias singulares & prædicata secundaria formaliter diversa, quæ Deus habet in ordine ad omnia individua effectuum, tunc non evitatur infinitum categorematicum in causa propter infinitos hujusmodi respectus: si verò causa creata non respicit Deum determinatè in ordine ad omnes potentias activas singularium, sed tantum sub aliqua ratione communi potentiæ activæ, tunc non connectitur causa secunda cū possibilitate effectuum in individuo. ergo manet tota difficultas in hac responsione. Obj. 10. Si causa secunda essentialiter connectitur in individuo cum possibilitate effectuum, sequitur ab Angelo non comprehendi nec intellectum humanum, nec materiam primam. Consequens est falsum. ergo & antecedens. P. sequela majoris: Angelus
lus

lus nequit ullam infinitudinem nec in qualitate, nec in perfectione comprehendere. Sed, si posset comprehendere intellectum & materiam primam, hoc ipso posset comprehendere infinitam multitudinem. ergo. m. P. in intellectu tanquam causa passiva comprehenderet infinitas specie diversas species naturales, omnium cognoscibilium: & in materia infinitas formas substantiales possibiles, cum & ille, & ista essentialiter connectatur. ergo posset comprehendere infinitam multitudinem. & N. M. ad prob. C. M. N. A. quia, licet intellectus & materia prima essentialiter cum omnibus possibili- bus effectibus in individuo connectatur, non tamen illa connexio specificatur ab individualitate effectuum, quæ est tantum objectum materiale, quod essentialiter respicit, sed à ratione formali, sub qua essentialiter ad individualitatem terminatur, quæ nihil aliud est, quam ratio possibilitatis de omnibus univocè prædicabilis, vi cuius essentialis respectus causæ ad omnes effectus in individuo tam realiter, quam formaliter est unus simplicissimusque. Accedit, quod materia hujus Universi non sit capax infinitarum formarum substantialium, & quod consequitur, nec respectiva, prout communior docet.

XXIV.

Causalitas causarum intrinsecarum in actu secundo est sola unio. 2. Licet introductio formæ accidentalis sit prior natura ad expulsionem an-

*tiquæ. 3. Non tamen est prior naturâ introductio
nova formæ substantialis ad expulsionem antiquæ.
P. 1. pars: illud est causalitas causarum intrinse-
carum in actu secundo, per quod illæ se com-
municant effectui. Sed per unionem se commu-
nicant effectui. ergo unio est causalitas. M. P.
causæ intrinsecæ causant suum effectum com-
ponendo. ergo illud est causalitas illarum in a-
ctu secundo, per quod componunt suum effe-
ctum. Sed hoc fit per compositionem, quæ
est ipsa unio. ergo compositio, seu unio est cau-
salitas illarum in actu secundo.*

*Licet introductio formæ accidentalis sit prior
naturâ ad expulsionem antiquæ. P. 1. Ideo expel-
litur frigus in aqua, quia introducitur calor, &
non vicissim. ergo introductio caloris in aquam
mover ad expulsionem frigoris quia est, non ut
sit, consequenter est causa moralis & prior na-
tura. A. P. à pari: juxta communem Theo-
logorum, ideo expellitur gratia sanctificans,
quia introducitur de novo peccatum grave.
ergo istud mover Deum quia est tanquam causa
moralis & prius natura ad expulsionem gratiæ.
ergo etiam in aliis alterationibus forma acciden-
talis mover quia est ad expulsionem prioris.
P. 2. Tamdiu frigus & humiditas in ligno præ-
existens habent jus, & exigunt sui conserva-
tionem, quamdiu non supervenit jus fortius
contrarium determinans Deum ad expulsio-
nem illarum qualitatuum. Sed in alterationi-
bus jus fortius contrarium est ipsa introductio
novæ formæ accidentalis contrariæ priori. ergo.
quod*

quòd autem introductio ultimæ dispositionis pro nova forma substantiali etiam sit prior natura ad expulsionem prioris formæ substantialis, etiam est indubitatum: quidquid enim est prius priore, est etiam prius posteriore. Sed introductio v. g. septimi gradûs caloris est prior natura ad expulsionem proprietatis requisitæ ad conservationem formæ ligni, quæ expulsio proprietatis est etiam prior natura ad expulsionem formæ ligni. ergo introductio septimi gradûs caloris est etiam prior natura ad expulsionem formæ ligni.

Non est tamen prior natura introductio novæ formæ substantialis ad expulsionem antiquæ. Est contra communioem. Compt. tamen adversarius vocat illam satis probabilem. Sed P. hæc assertio ex principiis ipsorum adversariorum: introductio novæ formæ substantialis non est medium ad expulsionem antiquæ. ergo neque prius natura ad istam, quia esse prius natura ad alterum nihil est aliud, quàm esse medium ad alterum. A. P. Formæ substantiales non sunt immediatè quoad suam propriam entitatē inter se contrariæ, sed tantum mediatè quoad suas proprietates. ergo formæ substantiales non sunt media ad se invicem subjecto exturbandas. A. apud Doctores tam certum est, ut ferè in axioma philosophicum abierit; tenet enim illud Arriaga disp. 3. sect. 6. num. 97. & 106. Suarez. disp. 15. de Quiros disput. 70. de generatione sect. 4. num. 43. id ipsam Conimbr. docent ex Arist. qui de sensu & sensibili dicit: ignis qua

qua ignis, terra qua terra non habent contrariū (intellige immeditè) & patet ex eo, quia, teste de Quiros & aliis, si eadem materia supernaturaliter disponderetur proximè pro duplici forma substantiali ignis scilicet & aquæ, naturaliter & sine novo miraculo utraq; uniretur eidē parti materiæ i. ergo evidenter formæ substantiales ignis & aquæ non sunt sibi invicem immediatè contrariæ, cū aliàs id non posset fieri sine novo miraculo, etiam hanc substantialem contrarietatem conciliante. Unde duæ formæ substantiales se habent ad eandem particulam materiæ primæ sicut duo beneficia ecclesiastica incompatibilia ad eundem Clericum. Ergo sicut Clericus per dispensationem Summi Pontificis gratosè habilitatus proximè ad utrumque, jure ipsi debetur utrumque beneficium, si eligatur, ita etiam materia prima proximè per miraculum disposita ad duas formas substantiales exigit naturaliter simul ambas habere. Prima consequentia est pariter certa: eatenus enim una forma est medium ad expulsionem alterius, quatenus huic est contraria. patet hoc ex accidentalibus formis, cū ratio medii ad expulsionem non possit in alio fundari, quàm in contrarietate, uti ex solutione objectionum constabit. P. tamen C. sola introductio ultimæ dispositionis pro nova forma substantiali introducenda est sufficiens & adæquatum motivum Deo tam in actu primo, quàm in actu secundo ad expellendam formam antiquam substantialem, & expulsionem proprietatū formæ antiquæ. ergo gratis asseritur etiam introductionem novæ formæ substant-

stantialis esse motivum saltem parziale. A. his differtis verbis testatur P. Arriaga adversarius loco citato : *Fateor tamen lignum etiam expellendum, licet forma ignis non succederet & produceretur.* C. patet, quia, conciliatis miraculose duabus proximis dispositionibus duarum formarum substantialium, nulla amplius ipsis inest vis motiva ad expellendum se invicem. Obj. 1. Materia prima tam remotè, quàm proximè est incapax ex natura sua habendi simul in eadem parte materiæ duas formas substantiales disparatas. ergo non potest naturaliter illas recipere. R. D. A. materia prima tam remotè, quàm proximè est incapax absolute habendi duas simul formas substantiales N. A. est tantum incapax sub conditione, nisi supernaturaliter, & supra suam exigentiam proximè disposita præsuponatur ad duas habendas simul C. A. & D. C. ergo non potest naturaliter nulla facta hypothefi conciliationis proprietatum contrariarum C. C. facta tali hypothefi N. C. Obj. 2. Ferè omnes Recentiores ; introductio formæ novæ substantialis est in eodem signo cum expulsionem proprietatum antiquæ, cum sint duo effectus simultanei ejusdem causæ moralis, quæ est proxima dispositio ad novam. Sed expulsio proprietatum est in priori signo ad expulsionem antiquæ formæ substantialis. ergo etiam introductio novæ formæ substantialis debet esse in priori signo naturæ ad illam. R. 1. Retor. calor & lux ejusdem solis sunt in eodem signo naturæ utpote effectus simultanei ab eadem causa immediate pro-

procedentes. Sed calor est in priori signo naturæ ad producendum ignem ope speculi ustorii. ergo etiam lux. unde R. 2. directè C. M. C. m. & N. C. ægerrimè enim laborat syllogismus ille, qui huic æquipollet: expulsio proprietatum antiquæ formæ, & introductio novæ formæ substantialis sunt effectus immediatè & simultanei ejusdem causæ. Sed expulsio proprietatum est medium ad expulsionem antiquæ formæ substantialis. ergo etiam introductio novæ est medium ad expulsionem antiquæ. In quo termini utique excedunt requisitum numerum, & medii distributio non datur. Dices: saltem forma substantialis & proprietates contrariæ opponuntur sibi invicem immediatè. ergo introductio novæ formæ substantialis & expulsio proprietatum antiquæ non possunt esse effectus simultanei, sed talis debet assignari ordo signorum: in primo signo datur introductio septimi gradûs caloris &c. in secundo introductio novæ formæ substantialis. In tertio expulsio proprietatum, ad quam immediatè movet pro priori naturæ utraque introductio tam accidentalis, quàm formæ substantialis. In quartò demum signo est primum expulsio formæ substantialis antiquæ. Subsumo: atqui stante hoc ordine signorum etiam introductio novæ formæ substantialis saltem mediatè est prior natura ad expulsionem antiquæ, licèt non sint immediatè oppositæ. ergo si forma substantialis, & contrariæ proprietates sibi invicem immediatè opponuntur, introductio formæ novæ substantialis est prior natura

tura ad expulsionem antiquæ, quamvis duæ formæ substantiales non immediate opponantur, & contrariæ sint. R. N. A. Deinde etsi antecedens esset verum, tamen hîc & nunc essent effectus simultanei; cùm introductio septimi gradûs caloris sit adæquatum motivum tam ad expulsionem proprietatum, quàm introductionem novæ formæ. Unde neutra ex istis posset esse prior natura ad alterâ, & quod consequitur, neque introductio novæ substantialis ad expulsionem antiquæ. Obj. 3. Si introductio novæ non est prior natura ad expulsionem antiquæ formæ substantialis, tunc illa in eodem signo naturæ est cum expulsionem proprietatum, & simul non est. Hæc est contradictio. ergo introductio novæ debet esse prior natura ad expulsionem antiquæ formæ substantialis. M. P. introductionem novæ esse in eodem signo naturæ cum expulsionem proprietatum, est esse in priori signo naturæ ad expulsionem antiquæ. Sed juxta nos introductio novæ non est in priori signo naturæ ad expulsionem antiquæ. ergo illa est, & simul non est in eodem signo cum expulsionem proprietatum. R. Præter retors. in productione caloris & lucis respectu ignis producendi N. M. ad prob. D. M. introductionem novæ esse in eodem signo naturæ cum expulsionem proprietatum respectu istius effectûs est esse in priori signo ad effectum, qui consequitur expulsionem proprietatum C. M. introductionem novæ esse in eodem signo naturæ cum expulsionem proprietatum respectu hujus causæ tantum, est esse in priori signo naturæ ad effectum, qui consequitur expulsionem

nem

nem proprietatum N. M. & C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. Objic. 4. Si introductio ultimæ dispositionis ad introductionem formæ substantialis est prior natura ad istam, tunc introductio formæ novæ substantialis existit in eodem instanti, & simul non existit. Hæc est contradictio. ergo introductio dispositionis proximæ non potest esse prior natura. P. M. si introductio ultimæ dispositionis est prior natura, tunc introductio novæ datur in secundo signo, & simul nō datur in primo signo. sed ista duo signa sunt in eodem instanti. ergo in eodē instanti introductio novæ datur, & simul nō datur. R. 1. Hoc esse merū sophisma in omnibus alijs productionibus effectuum retorquendū. R. itaq; secundo N. M. ad P. D. M. si &c. tunc introductio novæ datur in secundo signo, & simul non datur exclusivè in primo signo N. M. datur in secundo, & simul non datur præcisivè in primo signo C. M. & C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. tō dari in secundo signo est introductionem novæ esse effectum; & non dari in primo signo est illam non esse simul causam & medium ad se ipsum. sed esse effectum, & non esse causam, aut medium ad se ipsum utique non sunt contradictoria; imò tunc essent, si hac ratione introductio novæ etiam daretur in primo signo. Unde licet in & pro toto illo instanti existat introductio novæ formæ substantialis, non tamen concipitur formaliter tanquam medium existens ad se ipsam, sicut neque realiter.

XXV.

*Causa materialis est principium physicè influ-
ens influxu immediatè & essentialiter illi imma-
nente in aliud sibi insufficiens ad existendum.
2. Hinc ejus causalitas in actu secundo est sola a-
ctio generativa immediatè & essentialiter recepta
in causa materiali pro priori naturæ prærequisita.
P. 1. pars: hæc sola definitio ostendit, quomo-
do subjectum sustentativum sit vera causa phy-
fica: secundo bene explicat, quomodo genera-
tio sit debilior influxus & conatus causæ effe-
ctricis, quàm creatio: tertio commonstrat, quo-
modo materia prima aliter concurrat ad genera-
tionem formæ materialis quàm ad productio-
nem animæ rationalis, dum assignat diversita-
tem ex parte subjecti: quarto denique, nulli
probabili in philosophia sententiæ præjudicat.
ergo hæc sententia omnibus alijs est præferen-
da, præsertim, cum sit communissima Docto-
rum. Objic. 1. Potest dici causa materialis
constitui prius natura ad effectum per actionem
immediatè & essentialiter receptam tantum in
termino producto, & per unionem istius termi-
ni cum subjecto, à quo ille perpetuò depen-
det. ergo gratis, & sine ratione asseritur in a-
ctione generativa essentialis & immediatus re-
spectus ad subjectum sustentativum. R. N. A.
cujus falsitas patet ex prohibitione, qua Socie-
tas nostra ex scholis suis proscripsit hanc senten-
tiam, cui suffragatur communissima SS. Patrum,
& Scholasticorum sensus & persuasio, quia o-
mnes judicant actionem creativam ex essentia
sua*

sua fortiolem & nobiliolem esse influxum, quàm generativam. atqui hanc essentialem diversitatem actionum non salvat opinio Lessij. ergo contraria sententia contradicit communi omnium SS. Patrum & Scholasticorum sensui & persuasioni. M. est certa; quia omnes censent ex essentia sua fortiolem esse influxum Dei in animam rationalem, quàm ignis a in ignem b m. adversarij ultrò concedunt. ergo. accedit, quòd juxta adversarios subjectum sustentativum non sit causa physica effectûs sustentati, quod est contra communem omnium Peripateticorum. ergo. Dices: in sententia adversaria ostenditur discrimen inter actionem creativam animæ rationalis, & generativam alicujus formæ materialis. ergo non est rejicienda. A. patet, quia actio creativa animæ non involvit unionem termini perpetuò dependentis à subjecto, quam tamen actio generativa necessariò semper involvit. R. D. A. Ostenditur discrimen merè materiale, & impertinens ad rationem actionis generativæ & ad punctum difficultatis C. A. ostenditur formale discrimen, per quod explicari potest, quomodo actio generativa sit debilior influxus causæ effectricis in effectum N. A. & C. ergo, ut assignetur formale discrimen, debet ostendi, quomodo actio generativa ut comparata ad subjectum, cujus unice & propriè est minuere conatum & influxum causæ effectivæ, aliter se habeat, quàm creativa. quod non præstat sententia contraria. Obj. 2. Potest dici adæquatam causalitatem causæ

causæ materialis consistere in sola actione essentialiter respiciente unionem termini perpetuò dependentis cum subiecto. ergo noster conceptus causæ materialis non est legitimus. P. A. in hac sententia datur essentialis & intrinseca differentia inter actionem generativam specificativè acceptam, & creativam. ergo nihil deest, quod requiri solet ad explicandam debilioris, & fortioris influxûs rationem. R. N. A. ad prob. D. A. in hac sententia datur essentialis & intrinseca differentia actionem inter generativam, & creativam insufficiens & merè materialis, sicut in sententia P. Lessij C. A. datur essentialis differentia inter illas formalis, & apta ad explicandum debiliorem & fortiozem influxum causæ efficientis N. A. & C. ratio est, quia sicut in sententia Lessij non potest explicari per ipsam formaliter inclusam unionem termini perpetuò dependentis cum subiecto, quomodo efficiatur influxus causæ efficientis debilior, ita neque imò longè minùs poterit minor iste conatus causæ generantis explicari per essentialem respectum ad huiusmodi unionem. atque adeò neque ista sententia ostendit disparitatem formalem inter generativam, & actionem creativam ex parte subiecti, quod aliter se debet habere ad actionem generativam, quàm creativam. Deinde etiam ipsa actio generativa est effectus generantis. quænam ergo est causalitas ipsius actionis generativæ? utique non consistet partialiter in unionem realiter ab actione tanquam termino distincta, quia daretur essentialis

fentialis & mutuus respectus ; & consequenter
 essentialis & mutua inseparabilitas actionis &
 unionis, quæ est signum identitatis. Dices :
 ille influxus est debilior, qui connectitur cum
 pluribus ex indigentia: Sed generativus essen-
 tialiter exigens unionem termini producti cum
 subjecto connectitur cum pluribus ex indigen-
 tia, quàm creativus. ergo. R. 1. Retor. il-
 lud ens est debilius, quod connectitur cum plu-
 ribus, quàm aliud. Sed Deus essentialiter con-
 nectitur cum pluribus, quàm ullum aliud. ergo
 Deus est ens omnium debilissimum. R. 2. D.
 M. qui connectitur cum pluribus à priori ex in-
 digentia C. M. qui connectitur cū pluribus tan-
 tū à posteriori, quàm influxus creativus N.
 M. & sic distincta m. N. C. Sola igitur connexio
 cum pluribus à priori arguit indigentiam, non
 connexio cum pluribus à posteriori, ut constat
 ex retorisione. Urgebis: influxus essentialiter
 exigens unionem termini cum subjecto, con-
 nectitur essentialiter cum subjecto à priori, quod
 non fit in influxu creativo. ergo potest expli-
 cari, quo pacto prior influxus fit debilior, quàm
 posterior. R. D. A. Influxus, qui essentiali-
 ter exigit unionem termini cum subjecto, con-
 nectitur essentialiter cum subjecto immediatè &
 ratione sui à priori N. A. connectitur quidem
 essentialiter, sed tantū mediatè ratione unio-
 nis cum subjecto à priori C. A. & N. C.

*Hinc ejus causalitas in actu secundo est sola a-
 ctio generativa immediatè & essentialiter rece-
 pta in causa materiali pro priori naturæ prærequi-
 sita;*

sita. Hæc assertio constat, & manifestè colligitur ex dictis: quia per hanc causalitatem omnium optimè explicatur formalis ratio, ob quam generatio sit debilior influxus ipsa creatione, cum ostendatur diversitas ex parte ipsius subjecti, cujus est minuere conatum efficientis causæ. Obj. 1. Auctoritas Aristol. & S. Thom. quorum primus lib. 2. de gen. ait: materiæ est pati, & moveri; movere autem & facere est alterius potentia. S. Thom. verò in 4. dist. 7. quæst. 2. ad 4. sic loquitur: materia est causa formæ secundum genus causæ materialis quasi sustentans ipsam. S. August. dicit, materiam primam esse propè nihil: Arist. autem, eam per se esse sterilem. ergo non potest exercere physicum influxum in formas, cum aliàs non esset tam vilis. R. C. A. N. C. per illos textus enim tantum activus physicus influxus materiæ primæ denegatur, non autem passivus, qui potius per illos non obscurè asseritur & confirmatur. hoc quidem verum est materiam primam semper determinari ad patiendum, & passivè concurrendum à causa activa, & nunquam à se ipsa. Obj. 2. Materia est strictæ, & limitatæ perfectionis. ergo non potest in infinitas possibiles etiam specie diversas formas physicè influere. C. patet, quia si est strictæ perfectionis non potest omnium perfectiones præcontinere. ergo neque physicè illas potest producere. Secundò: si materia prima potest in infinitas specie diversas formas physicè sed passivè influere, tunc potest etiam dari

causa efficiens secunda, quæ activè potest infinitas formas producere. prius est verum. ergo. & C. A. N. C. ad secundum N. M. ratio est, quia effectio passiva effectûs non arguit præcontinentiam perfectionum in causa materiali, sicut tamen exigit effectio activa, ut causa efficiens præcontineat omnes suorum effectuum perfectiones: causa enim materialis non dat, sed tantum aliunde datas sustentat perfectiones effectûs; efficiens verò dat illas. Obj. 3. Possunt dari duæ intrinsecè æquales & ejusdem speciei actiones, quarum una arguit in agente nobiliorem & fortiolem virtutem, quàm altera, uti patet in duabus actionibus, quarum unâ in hyme, altera in vere producitur rosa. ergo etiam in sententia R. P. Lessij potest explicari debilior & fortior influxus in actione generativa & creativa, licet intrinsecè non differant. & cum Eminent. Card. de Lugo disp. 8. de pœnitentia sect. 8. n. 183. D. A. possunt dari duæ intrinsecè æquales actiones, quarum una arguit in agente nobiliorem & fortiolem, id est, magis absolutam & minùs alligatam virtutem ad circumstantias & materiales dispositiones generationis in operante C. A. quarum una arguit fortiolem virtutem agentis actu fortiori vi, & conatu influentis N. A. & C. ad creationem non sufficit, ut actio arguat nobilius & fortius agens tantum in actu primo, sed præterea requiritur, ut in actu secundo ipsa actio creativa sit fortior & nobilior conatus causæ creatricis. Obj. 4. Non potest ostendi differen-

differentia inter causam effectricem, & passivam, si utraque physicè influit in effectum. debet posse dari discrimen. ergo non potest influere utraque. P. M. ideo causa efficiens influit activè, quia præsупponitur pro priori naturæ & essentialiter & immediatè respicitur ab actione. sed hoc totum reperitur etiam in causa materiali. ergo etiam est efficiens. R. N. M. ad prob. transf. M. D. m. hoc totum & nihil aliud reperitur etiam in causa materiali N. m. hoc totum & tamen aliquid aliud, scilicet immediata & essentialis receptio actionis in causa materiali reperitur C. m. & N. C. duplex igitur assignari solet discrimen inter causam materialem & effectivam: primò: actio non tantum respicit causam materialem, sicut effectricem, sed etiam in ea essentialiter & immediatè recipitur; Secundò causa materialis influit passivè ex indigentia perfectionum, ut sic physicè & passivè influendo acquirat suam connaturalem & intrinsecam perfectionem, scilicet formam tanquam suum complementum vel substantiale, vel accidentale; activa verò efficienter influit in effectum ex abundantia perfectionum. Obj. 5. Si materia physicè influit in effectus, tunc Deus non potest absolute formas generabiles creare; cum non possit causam materialem supplere. Consequens est contra communem omnium, ergo. R. N. M. rationem adjectam D. Deus non potest supplere causam materialem aliquid in se physicè recipiendo, vel patiando C. rati. non potest causam materialem supplere

fortiori conatu activo operando N. rati. Obj. 6. Non potest unum genus causæ per aliud genus causæ suppleri. ergo neq; Deus potest genus patientis causæ supplere per genus causæ agentis. R. D, A. Non potest ita causa suppleri, stante eadem actione productiva C. A. non potest ita suppleri, mutata actione productiva, in ordine tamen ad eundem effectum absolutum N. A. & C. Unde quodocunque suppletur aliqua causa per aliud genus causæ, semper mutatur actio, idem tamen utrobique ponitur effectus. Dices : illud est causalitas causæ materialis, per quod materia prima fit subjectum formæ. Sed materia prima fit subjectum formæ per unionem. ergo unio est causalitas causæ materialis. R. D. M. per quod materia prima fit subjectum sustentativum formæ C. M. per quod fit subjectum informationis, seu receptivum formæ N. M. & D. m. sed per unionem fit subjectum informationis C. m. sed per unionem fit subjectum sustentationis N. m. & C.

XXVI.

Causa finalis est, cujus gratiâ aliquid fit. 2. Ejus causalitas in actu primo nec inadèquâtè consistit in cognitione, sed adèquâtè in ipsa bonitate objectiva finis. Prima pars constat ex Philosopho lib. 2. phys. cap. 3. & 7. & ratio est manifesta: nomine finis enim intelligunt omnes id, ob cujus amorem movetur quis ad operandum aliquid.

Ejus causalitas in actu primo nec inadèquâtè consistit in cognitione, sed adèquâtè in ipsa bonitate

nitate objectiva finis. Ita communissimè D.D. cum S. Thom. P. 1. pars: cognitio finis se habet in genere causæ intentionalis, sicut approximatō in genere causæ physicæ. Sed approximatō non est, nec constituit virtutem activam, id est, causalitatem physicam in actu primo causæ physicæ. ergo neque cognitio est, nec constituit vim motivam, quæ est ipsa causalitas in actu primo finis. In qua paritate omnia argumenta contraria possunt retorqueri. P. 2. eadem pars: illud est causalitas in actu primo causæ finalis, cujus amore & gratiâ ponitur effectus. Sed amore & gratiâ cognitionis non ponitur effectus. ergo cognitio finis nō est causalitas causæ finalis in actu primo. M. est indubitata. m. liquet à posteriori; sic enim ægrotus non patitur sibi resecari carnem, os, manum &c. quia cognoscit sanitatem & vitam, sed quia bonitas sanitatis & vitæ prolongandæ ei arridet. P. jam secunda pars: illud est causalitas causæ finalis in actu primo, quod me potest movere ad ponenda media pro sui conservatione. Sed me ita potest movere sola bonitas objectiva finis, uti ex dictis constat & à posteriori manifestè apparet. ergo. id ipsum docet Arist. lib. 8. moralium cap. 2. S. Thom. Suarezius & teste Giatino communis aliorum. Obj. 1. Causa finalis non movet nisi ut cognita. ergo cognitio movet. C. P. cognitionem finis Deus non potest supplere. ergo cognitio finis non est mera approximatō intentionalis; cū Deus possit omnem approximatōnem supplere, P. Secundò eadem consequen-

tia: hæc est legitima illatio: aqua ut calida calefa-
 cit. ergo calor calefacit. ergo etiam ista: causa fi-
 nalis ut cognita movet. ergo cognitio movet. R.
 1. Retor. in causa physica: ista nō potest agere nisi
 ut approximata. ergo approximatio constituit
 potentiam agendi in causa physica. R. 2. D. A.
 causa finalis non movet, nisi ut cognita redupli-
 cando per particulam *ut* cognitionem tanquam
 meram conditionem C. A. reduplicando cogni-
 tionem tanquam ipsam virtutem motivam finis
 N. A. & C. ad 1. prob. C. quod tantum probat
 cognitionem finis esse conditionem magis neces-
 sariō, imō indispensabiliter requisitam ad hoc,
 ut causa finalis moraliter agat movendo, quā
 approximatio causæ physicae. ad 2. prob. C. A.
 N. C. disparitatem ex dictis collige. Objic. 2.
 Existencia causæ physicae est pars virtutis acti-
 vae. ergo etiam existencia intentionalis causæ
 finalis erit pars virtutis motivæ. Atqui existen-
 tia causæ finalis est cognitio finis. ergo &c. R.
 C. A. D. C. ergo etiam existencia intentionalis
 objectiva causæ finalis erit pars virtutis motivæ
 C. C. formalis existencia intentionalis erit pars
 virtutis motiva finis N. C. subsumpti A. D. at-
 qui existencia intentionalis objectiva causæ fi-
 nalis est cognitio finis N. A. formalis existencia
 intentionalis causæ finalis est cognitio finis C.
 A. & N. C. objectiva existencia intentionalis
 causæ finalis nihil aliud est, quā possibilitas, seu
 cognoscibilitas finis, qua possit esse objectum
 cognitionis; cognoscibilitas ista, cū sit iden-
 tificata cum ipsa bonitate objectiva finis, utique
 rea-

realiter est causalitas in actu primo finis. Obj. 3. Ex nostra definitione sequitur etiam hircocervum posse esse causam finalem; sequela est falsa. ergo & id, unde sequitur. M. P. etiam gratiâ hircocervi capiendi possunt parari venabula, retia, aliâque instrumenta venationis. ergo etiam hircocervus est id, cujus gratiâ aliquid fit. m. P. purum nihil nequit habere virtutem motivam. Hircocervus est purum nihil. ergo nequit habere virtutem motivam. P. 2. eadem. m. potentia realis semper debet habere pro suo objecto aliquid reale. Voluntas est potentia realis. ergo debet pro suo objecto habere aliquid reale. Atqui hircocervus nihil est reale. ergo iste non potest esse objectum voluntatis & consequenter neque finis. R. D. M. potentia realis, quæ suum objectum tantum per species proprias potest attingere, debet semper pro suo objecto habere aliquid reale transf. M. quæ suum objectum etiam per species alienas attingit, debet semper habere pro suo objecto aliquid reale N. M. D. m. sed voluntas est potentia realis, quæ suum objectum etiam per species alienas valet attingere C. m. est potentia realis, quæ tantum per species proprias exigit objectum suum attingere N. m. & C. Unde licet requiratur proportio inter potentiam & objectum, non tamen semper adæquata proportio; aliàs Deus nullam creaturâ posset cognoscere. Sufficit ergo proportio convenientiæ objectum inter & potentiam, nec requiritur etiam proportio entitativa: proportio autem convenientiæ consistit in hoc, ut objectum ha-

beat

beat rationem formalem, sub qua tendit talis potenria: sic objectum intellectûs debet esse cognoscibile, & voluntatis amabile, quia cognoscibilitas & amabilitas sunt duæ rationes formales, sub quibus tendit potentia intellectiva & volitiva. Dices: etiam malum potest movere voluntatem ad sui amorem. ergo ratio formalis sub qua prosecutionis non est tantum bonitas, sed etiam malitia. R. D. A. etiam malum cognitum sub ratione alicujus boni potest voluntatem allicere ad amorem sui C. A. etiam malum cognitum ut malum potest voluntatem ad sui amorem allicere N. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. pluribus hac de re in aliis meis Thesisibus videre est.

XXVII.

Datur causa efficiens creata. 2. Cujus causalitas in actu secundo est actio. Prima pars est de fide; sic enim homo est vera causa physica effectrix suorum actuum intentionalium præsertim intellectionum: constat ex scripturâ Gen. 1. & Concilio Tridentino, quod tanquam hæreticos illos damnat, qui dixerint, liberum arbitrium nihil omnino agere, sed se habere merè passivè & mortuo modo. P. etiam secunda pars: illud est causalitas causæ physicae in actu secundo, per quod causa physica communicat perfectiones effectui. Sed per actionem productivam effectui communicat perfectiones. ergo actio est causalitas physica in actu secundo. Obj, 1. Deus operatur omnia in omnibus, scriptura teste. ergo crea-

creaturæ nihil operantur. Secundo : inter esse, & non esse intercedit infinita distantia. ergo infinita virtus requiritur ad transferendum aliquid à sui non esse ad esse. Atqui creaturis non competit infinita virtus. ergo neque vis aliquid efficiendi. R. D. A. Deus operatur omnia adæquatè in omnibus N. A. Deus operatur omnia inadæquatè tanquam causa universalis in omnibus C. A. & N. C. ad 2. D. A. inter esse, & non esse tam sui, quàm subjecti intercedit infinita distantia C. A. inter esse, & non esse tantum sui intercedit distantia infinita N. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. Obj. 2. Omnis virtus activa creata præsupponit necessariò aliam virtutem adæquatam & completam operandi in Deo. ergo virtus operatrix creata est frustranea, cum possit solus Deus omnia efficere. R. C. A. N. C. etsi Deus in actu primo habeat adæquatam virtutem producendi omnia, non tamen in actu secundo adæquatè illam exferit, hoc ipso, quia ipsi placuit vim operativam etiam tribuere creatis, uti patet ex fide.

XXVIII.

Consistit autem actio in entitate modali totè actui primo proximo superaddita. Ita communis. P. Debet admitti sublativum indifferentiæ, quam effectus habet ad procedendum ab hac, vel illa causa. aliud non potest assignari nisi entitas modalis causæ & effectui in toto actu primo proximo tam creato, quàm increato positus superaddita. ergo sublativum indifferen-

tiæ effectûs ad procedendum à determinata cau-
 sa est entitas modalis superaddita M. Constat
 à pari cum unione modali. m. P. nec extrema,
 aut totus actus primus proximus creatus, nec
 Decretum Dei potest admitti pro sublativo hu-
 jus indifferentiæ. ergo debet intercedere enti-
 tas modalis his omnibus superaddita. C. est
 certa, quia nihil aliud potest assignari præter
 ista. A. P. Si ex una parte causa & effectus cum to-
 to actu primo proximo creato est adhuc indiffe-
 rens, ut effectus ab hac determinata causa de-
 pendeat, vel ab alia; & ex altera non possit
 explicari, quid decretum Dei volentis, ut effe-
 ctus dependeat ab hac determinata causa, aliud
 & diversi velit ab alio decreto Dei volentis tan-
 tùm causam & effectum, & hunc totum actum
 primum proximum, tunc nec extrema, aut actus
 primus proximus, nec decretum Dei potest esse
 actualis determinatio effectûs ad dependendum
 ab hac determinata causa. prius est verum. ergo.
 M. per se clara est. m. constat à pari cum unio-
 ne modali, ad quam Lectorem remitto. Obj. 1.
 Posito actu primo proximo tam creato, quàm in-
 creato nulla datur ampliùs indifferentia in effectû
 ad dependendum ab hac determinata causa, cùm
 impossibile sit effectum non procedere ab hac
 causa, si Deus velit. ergo non opus est distincto
 determinativo. R. D. A. Nulla datur ampliùs
 indifferentia radicalis C. A. nulla datur ampliùs
 indifferentia formalis tollenda N. A. & C. R.
 potest 2. & quidem meritò N. A. quia cùm inter
 illa duo decreta nulla possit ostendi diversitas ex
 parte

parte objecti, & uno istorum posito non tollatur indifferentia, neque per alterum tolli potest. Accedit, quòd hoc argumentum possit retorqueri in solo decreto Dei. Obj. 2. Effectus creati non sunt indifferentes, ut procedant à Deo, ergo saltem Deus influit sine entitate modali. R. D. A. effectus creati non sunt indifferentes, ut simpliciter procedant à Deo C. A. non sunt indifferentes, ut vel à solo Deo, vel simul etiam à creatura procedant N. A. & C. Dices 1. Ex eo, quòd unio inter corpus & animam sit indifferens, ut vel soli corpori & animæ, vel etiam alicui subsistentiæ increatæ uniatur, non rectè inferitur, quòd talis unio non se ipsa essentialiter uniatur corpori & animæ. ergo pariter non rectè arguitur, quòd effectus creatus non se ipso essentialiter procedat à Deo, licet sit dicto modo indifferens. R. C. A. N. C. Disparitas est, quia unio est tantum indifferens, ut etiam uniatur alicui subsistentiæ increatæ per superadditam unionem, vel non uniatur; non autem est indifferens, ut uniatur se ipsa corpori & animæ; effectus autem creatus est indifferens, ut in se ipso tam à Deo solo, quàm à creatura simul dependeat, vel non. ergo hinc requiritur distincta entitas ad dependendum determinatè, non autem in priori casu ad esse unitum. Dices 2. neque effectus creatus est indifferens, ut se ipso dependeat à Deo. ergo adhuc est paritas. R. N. A. quia si effectus se ipso dependeret à Deo & à causa secunda per actionem distinctam, tunc effectus dependeret bis à Deo: semel per se ipsum-

ut

ut ponitur, & semel per actionem causæ secundæ; cum omnis actio causæ secundæ etiam necessario debeat procedere à Deo, & consequenter etiam per ipsam terminus dependeret à Deo. Duplex autem hæc dependentia est naturaliter frustranea, cum æquivaleret duplici actioni totali, vel saltem uni totali; & alteri partiali. Objic. 3. Juxta nos sequitur, etiam requiri actionem ad actionem. Sequela non est admit-
tenda, ergo. M. P. actio est indifferens, ut procedat ab hac causa, vel non procedat, quia potest simpliciter non existere. ergo requiritur sublativum hujus indifferentiæ, & consequenter actio. R. N. M. ad prob. D. A. actio est indifferens indifferentiæ Logica, ut procedat, vel non procedat ab hac causa C. A. est indifferens indifferentiæ physicæ, ut procedat, vel non procedat ab hac causa N. A. & C. indifferentia Logica nihil est aliud, quam contingentia, quæ res aliqua potest simpliciter existere, vel non existere, quæ causaliter tollitur per decretum Dei, formaliter verò per ipsam formalem existentiam identificatam cum re. Indifferentia physica est, vi cujus idem effectus potest realiter vel dependenter ab hac, vel alia causa physica existere. Urgebis: actio etiam est indifferens ad procedendum ab hac, vel alia determinata causa. ergo adhuc requiritur actio ad actionem. A. P. juxta S. Thom. quæst. 105. art. 5. in corpore: quidquid Deus potest producere cum creaturis, debet posse etiam se solo producere. sed actionem potest producere cum
crea-

creaturis. ergo etiam debet illam posse se solo
producere, & consequenter actio est indifferens,
ut procedat vel à solo Deo, vel à Deo & crea-
tura simul. R. N. A. ad prob. D. M. quid-
quid Deus potest producere cum creaturis, de-
bet posse etiam se solo producere, nisi effectus
essentialiter exigat etiam procedere à creatura
C. M. si essentialiter exigat etiam procedere à
creatura N. M. & C. m. sub eadem distinctione
C. & N. C. sunt enim aliqui effectus, qui in sua
essentia includunt determinatas causas tanquam
terminos, quos essentialiter respiciunt.

XXIX.

Quàmvis duplex actio totalis naturaliter. 2.
Non tamen supernaturaliter repugnat. Primam
partem tuentur P. Franc. Suarez disp. 26. sect. 4.
& communis Philosophorum contra Nomina-
les, Ockanum, Adamum Gabr. Loricam, Ca-
jet. Gabrielem de Henau, quos citat, & sequitur
P. de Quiros disp. 35. sect. 5. num. 35. P. illud
naturaliter fieri nequit, ad quod nulla datur in
tota natura positiva exigentia: sed ad duplicem
actionem totalem in tota natura nulla datur po-
sitiva exigentia. ergo duplex actio totalis na-
turaliter repugnat. M. est evidens m. P. illa po-
sitiva exigentia non potest consistere in duabus
causis adæquatè proportionatis & simul appli-
catis, nec in indigentia effectûs ad existendum,
nec in passo, nec in omnibus simul. ergo nul-
la datur positiva exigentia ad duplicem actio-
nem totalem. C. est certa, quia nihil aliud po-
test

test assignari, in quo resideat positiva exigentia A. P. quoad primum membrum: duæ causæ in actu primo totales non exigunt fortio-rem influxum exferere in actu secundo, quàm indigentia effectûs postulat. Sed indigentia effectûs non potest majorem conatum causæ exigere, quàm adæquatè sufficientem ad sublevandam perfectè omnem indigentiam ad existendum. ergo duæ causæ in actu primo totales talem debent naturaliter exerere conatum, qui sit perfectè sufficiens ad sublevandam indigentiam effectûs ad existendû. M. est liquida, quia sicut ubi nulla est indigentia effectûs, ibi nullus potest dari influxus, ita, ubi minor est indigentia, etiam minor debet esse, & requiritur conatus causarum. subsumo: atqui unus totalis influxus perfectè tollit omnem indigentiam effectûs ad existendum. ergo effectûs indigentia tantum postulat unicum influxum totalem. P. etiam secundum membrum: indigentia effectûs ad existendum perfectè sublevatur per unicum influxum totalem vel ab una causa adæquatè, vel à duabus partialiter provenientes. ergo non potest fortio-rem exigere, cum illi excessui conatûs non corresponderet naturaliter in effectu indigentia. P. tertium: Materia prima nihil aliud exigit, quàm compleri per unicam formam substantialem sive deinde ista sit per unam, vel per duplicem actionem totalem producta, ad quod passum, seu materia prima se non repugnanter habet sine ulla positiva exigentia. P. denique quartum: indigentia effectûs non exigit positi-

vè duplicem actionem totalem. ergo neque omnia simul illam positivè petunt. C. est certa ex eo, quia omnia reliqua, ut sunt causa efficiens & patiens, suum influxum commensurant exigentiæ effectûs, si ergo ista non est ad duplicem actionem totalem, neque omnium simul erit ad duplicem. Obj. 1. Si eadem indifferentia effectûs est bis totaliter auferibilis, tunc datur in effectû exi gentia ad duplicem actionem totalem. prius est verum. ergo. R. D. M. si eadem indifferentia effectûs ex positiva propensione est bis totaliter auferibilis, tunc datur in effectû exi gentia ad duplicem actionem totalem C. M. si eadem indifferentia effectûs ex mera non repugnantia est bis totaliter auferibilis, tunc datur in effectû exi gentia ad duplicem actionem totalem N. M. & sic distincta m. N. C. adeoque præcisè non repugnat eandem effectûs indigentiam ad existendum bis tolli, non positivè exigit. Obj. 2. si quævis ex duabus causis necessarijs in actu primo totalibus potest naturaliter in actu secundo totum totaliter effectum ponere, tunc simul applicatæ eidem passo in actu secundo naturaliter ponunt illum per duplicem actionem totalem. prius est verum. ergo. M. P. si applicatæ eidem passo non ponerent in actu secundo effectum per duas actiones totales, tunc ideo, quia alterutra non potest ponere effectum totum totaliter in actu secundo. sed quævis potest. ergo ponit. R. D. M. si quævis ex duabus causis necessarijs in actu primo totalibus seorsim potest naturaliter in actu

secundo ponere totum totaliter effectum, tunc simul applicatæ eidem passo in actu secundo naturaliter ponunt illum per duplicem actionem totalem N. M. si quævis ex duabus potest etiam in consortio alterius in actu secundo ponere totaliter effectum, tunc simul applicatæ eidem passo naturaliter ponunt illum per duplicem actionem totalem subdistinguo: si id potest potentiâ tantum remotâ N. M. si id potest naturaliter potentiâ etiam proximâ C. M. & sic distincta m. N. C. nulla igitur causa totalis potest in consortio alterius potentiâ proximâ naturaliter ponere effectum actione totali, quia hæc potentia proxima involvit decretum Dei gratuitum, & supra omnem naturæ exigentiam factum. ex quibus etiam patet responsio ad probationem. Obj. 3. Duæ causæ totales in actu primo, si æqualiter passo simul applicatæ sint, tantum agunt in actu secundo, quantum possunt. sed quælibet illarum potest in actu secundo producere effectum per actionem totalem. ergo. R. D. M. Tantum agunt in actu secundo, quantum possunt potentiâ proximâ C. M. quantum possunt potentiâ remotâ N. M. & D. m. sed quælibet illarum seorsim potest in actu secundo ponere effectum per actionem totalem C. m. quælibet illarum in consortio & conjunctione alterius potest in actu secundo ponere effectum per actionem totalem subdist. hoc potest potentia remotâ C. m. potest hoc potentiâ proximâ N. m. & C. sensum ex dictis cape. Obj. 4. Potest naturaliter dari duplex

duplex passio totalis. sed actio & passio sunt idē. ergo etiam potest naturaliter dari duplex actio totalis. P. A. ex hypothesi indivisibilitatis eadem anima materialis sustentatur à materia pedis, capitis, cordis &c. ergo sustentatur per plures passiones totales. R. N. A. ad prob. D. A. Ex hypothesi indivisibilitatis eadem anima materialis sustentatur à materia pedis, cordis, capitis &c. ubique totaliter N. A. non totaliter C. A. & N. C. Obj. 5. Potest dari naturaliter duplex causa vel finalis totalis, vel moralis in actu secundo. ergo etiam duplex causa physica in actu secundo. A. P. ex instantijs. 1. potest homo ab eodem peccato bis & sæpius absolvi, & consequenter idem debitum bis & sæpius remitti. 2. Eandem hostiam consecrant cum Episcopo plures Neomystæ. 3. Eundem Episcopum consecrare possunt tres Episcopi, licet unus sufficiat, 4. Potest quis ad Universitatem aliquam abire, ut studeat Jurisprudentiæ, & simul, ut liberiori & ad genium accommodatiori fruatur aurâ. atqui in his omnibus datur multiplex causa moralis, vel finalis totalis in actu secundo. ergo. R. N. A. quia ad adæquatam causalitatem causarum intentionalium requiritur etiam intentio, quæ semper est diversa, quando effectus procedit ab una tantum causa morali, vel finali, ab illa intentione, vi cuius effectus producitur dependenter à duabus causis moralibus, vel finalibus propter essentialem respectum, quem intentio habet ad causas intentionales. ad instantias quod atti-

net &. ad primam, per eam nimium probari; sequeretur enim, quod sicut absolutio ejusdem peccati potest totaliter successivè iterari, ita etiam plures actiones totales successivè sint possibiles naturaliter. unde C. A. N. C. quia sæpius repetitæ remissiones ejusdem peccati habent finem, cum semper conferant novam Gratiā sanctificantem. & dicitur à Theologis idem peccatum sæpius radicaliter, non formaliter dimitti per absolutionem, quatenus scilicet infunditur semper Gratia sanctificans de se expulsiva peccati, si adesset. Ad secundam dico, nullum ex illis totaliter consecrare hostiā, sed omnium consecrationes sunt una completa causa moralis totalis respectu Dei ad ponendum Christum sub speciebus sacramentalibus. Ad tertiam idem dico, quod ad secundam. Ad quartam &. neutrum ex illis duobus finibus esse in actu secundo totalem, sed tantum partialem; nam longè alia esset intentio, si illa profectio poneretur dependenter ab uno tantum ex illis finibus. Unde ad subsumptum N. A. Obj. 5. Possunt à natura exigi strumæ à collo pendentes, item sextus digitus in manu, licet sint superflua entia. ergo etiam potest natura exigere duplicem actionem totalem, non obstante superfluitate. &. D. A. Possunt à natura absolute & ex primaria intentione sua exigi strumæ, & sextus digitus N. A. possunt à natura solum ex aliqua hypothesis & secundaria intentione exigi strumæ & sextus digitus in manu C. A. & N. C. atque adeò strumæ, sextus digitus, gibbus, monstra &c. sunt

sunt aliquid superfluum in natura quoad primarium & absolute intentum illius finem, non sunt tamen aliquid superflui, facta aliqua suppositione & in ordine ad finem naturæ secundarium, & per accidens intentum.

Non tamen supernaturaliter repugnat. Hanc assertionem tenent de duplici actione totali disparata P. Suarezius disp. 26. sect. 4. Hurtadus disp. 8. sect. 10. Aversa quæst. 16. sect. 5. de Quiros disp. 53. sect. 5. num. 34. & 35. Compr. cum pluribus alijs supra citatis: Varij varijs conantur possibilitatem duplicis actionis totalis disparatæ adstruere argumentis, nos, missis omnibus, unica ratione id ipsum efficaciter præstabimus. P. itaque assertio: si eadem indifferentia, & indigentia effectûs divinitus est pro eodem signo naturæ ita auferibilis per duplicem actionem totalem, ut quacunque actione deficiente, eadem indifferentia actûs tolleretur adhuc perfectè & adæquatè ab altera, tunc supernaturaliter non repugnant duæ actiones totales. sed prius fieri potest. ergo. M. est indubitata, quia nomine actionis totalis nihil aliud intelligimus. m. P. eadem indifferentia effectûs est divinitus bis simul simultate naturæ tota totaliter auferibilis. ergo non repugnat duplex actio totalis disparata pro eodem signo naturæ. C. est evidens. A. negari non debet, nec potest, nisi ostendatur repugnantia; an autem aliqua subsit, responsiones nostræ ad argumenta contraria elucidabunt. Confirmatur assertio à pari: potest supernaturaliter eadem res ubicari per duplicem

ubicationem totalem diversæ classis. ergo etiam potest idem effectus produci per duas actiones totales diversæ classis. A. constat ex replicatione, consequentiam suadet omnimoda paritas rationum, prout consideranti patebit. Obj. 1. Poni aliquid ab utraque actione totali realiter distinctum, & unâ illarum nihil poni realiter distinctum, sunt luculenta contradictoria. sed utraque actio totalis poneret aliquid à se realiter distinctum, & simul una illarum nihil poneret realiter à se distinctum. ergo de duplici actione totali verificantur contradictoria. M. patet m. quoad secundum membrum P. si alterutra actione sublata & altera adhuc remanente, nihil distinctum à se perit & aufertur, tunc alterutra actio in consortio alterius nihil à se distinctum ponit. prius est verum. ergo. M. P. si interitus unius entis, nullo alio neque æquivalenter in ejus locum subrogato, non est causa interitus alterius entis, neq; positio prioris entis potest esse causa positionis posterioris. Sed interitus unius actionis ex duabus totalibus, nullo alio neq; æquivalenter in ejus locum subrogato, non est causa interitus ullius entis à se distincti. ergo neq; positio actionis totalis in consortio alterius potest esse causa ullius entis positi. M. patet à pari: ideo enim albedo, duratio, ubicatio nihil præter se ipsas ponunt in subiecto, quia, iis ablati, nihil à se distinctum perit. R. C. M. N. m. ad prob. N. vel D. M. si alterutra actione sublata, & altera adhuc remanente, nihil distinctum à se perit & aufertur, tunc alterutra
actio

actio in consortio alterius nihil à se distinctum ponit N. M. tunc alterutra actio se sola nihil à se distinctum ponit C. M. & C. m. sub eadem distinctione C. & N. C. ad prob. D. M. si interitus unius entis se solo præsentis, nullo alio neque æquivalenter in ejus locum substituto, non est causa interitus alterius entis à se distincti, neque positio prioris entis potest esse causa posterioris positi C. M. si interitus unius entis in consortio alterius præsentis &c. non est causa interitus alterius entis à se distincti, neque positio prioris in consortio alterius potest esse causa posteriùs positi N. M. non semper igitur negatio unius entis est negatio causalis alterius ponendi. Ex quibus manifestè apparet, hoc totum argumentum esse in quæstione, adeoque contra nos nullam habere vim. Obj. 2. Duplex actio totalis non est prudenter à Deo intendibilis. ergo non est possibilis. Consequentia est S. Augustini. A. P. duplex actio totalis nec est prudenter intendibilis ut finis, nec ut medium. ergo non est prudenter intendibilis. A. P. non ut finis, quia actio ex essentia sua est medium ad finem. ergo non habet amabilitatem ratione sui, sed ratione alterius, & consequenter neque potest habere rationem finis. Non secundum: nam si simultas actionum totalium esset prudenter intendibilis ut medium, deberet prudenter intendi tanquam medium ad existentiam effectûs simpliciter. Sed ad hunc finem non potest prudenter intendi simultas actionum. ergo. M. P. illa simultas non potest prudenter à Deo intendi ut

medium, quæ essentialiter est talis, ut illa partialiter deficiente, semper & in omnibus omnino circumstantiis idem finis sufficientissime obtineatur. Sed simultas actionum totalium est ex essentia sua talis &c. ergo. M. P. Deus non potest prudenter intendere id tanquam medium, quod est essentialiter superfluum ad finem. Sed simultas actionum totalium, quæ essentialiter est talis, ut, illa partialiter deficiente, idem totus finis sufficientissimè & adæquatissimè obtineatur, respectu ejusdem effectûs ponendi est essentialiter superflua. ergo non potest à Deo prudenter intendi. R. N. A. ad prob. N. A. & dico, duplicem actionem totalem esse intendibilem tanquam medium ad finem. Ad prob. C. M. N. m. ad prob. N. M. ad prob. C. M. D. m. sed simultas actionum totalium &c. respectu ejusdem effectûs ponendi est essentialiter superflua, id est, non absolutè necessaria C. m. est essentialiter superflua, ita, ut nullum habeat, & possit habere finem, & utilitatem N. m. & C. cum utraque actio totalis tollat indifferentiam effectûs, illumque faciat dependere à sua causa, habet utique simultas actionum totalium suum finem, & quidem eundem, quem seorsim quævis obtinet. Ut tacëam speciales fines, quos Deus potest per hujusmodi complexum actionum totalium intendere, vi quorum potest moveri Deus, ut potius effectum producat per duas actiones totales, quàm per unam, licet simultas actionum totalium non sit specialiter necessaria ad producendum effectum.

effectum præ una tantum actione totali. Obj. 3. Est in quæstione, an eadem indifferentia effectus ad existendum sit bis totaliter auferibilis. ergo immerito id nos supponimus. R. N. A. quod tamdiu est falsum, quamdiu adversarii non ostendant implicantiam in hac propositione: indifferentia effectus ad existendum est supernaturaliter bis simul simultate naturæ totaliter auferibilis, quæ propositio tamdiu vera est, quamdiu pro illa stat omnipotentia Divina, quæ facit, ut non sit in quæstione. Obj. 4. Alterutra actio ex complexo duarum nullam habet indifferentiam tollendam. ergo repugnat duplex actio totalis. A. P. omnis indifferentia auferitur per alteram totalem. ergo alterutri non manet indifferentia tollenda in effectu. R. N. A. ad prob. D. A. omnis indifferentia effectus auferitur per alteram actionem totalem pro priori naturæ N. A. pro eodem signo naturæ C. A. & D. C. ergo alterutri non manet amplius indifferentia tollenda in effectu, si una pro priori signo naturæ omnem indifferentiam auferret C. C. si utraque actio pro eodem signo naturæ datur N. C. Obj. 5. De ratione actionis totalis est, ut se sola exclusivè tollat omnem indifferentiam effectus. ergo implicat duplex actio totalis. R. N. A. quod est formalissimè in quæstione. Obj. 6. De essentia omnis actionis totalis est, ita essentialiter respicere indigentiam effectus, ut independententer ab hac actione in isto instanti non esset auferenda indifferentia. ergo implicant duæ actiones totales, quia neu-

neutra ita posset respicere effectum indigentem.
 3. N. A. de hoc enim formaliter quæritur. Ob-
 jic. 7. Alterutra actio totalis non potest dare esse
 effectui. ergo repugnat duplex actio totalis. C.
 est certa, quia de ratione & essentia actionis to-
 talis est communicare effectui existentiam, il-
 lumque denominare dependentem ab hac causa
 determinata. A. P. implicat, ut res accipiat ab
 altero id, quod jam aliunde sufficientissime &
 adæquatè habet. Sed effectus jam ab una actio-
 ne adæquatissime & sufficientissime habet suum
 esse. ergo non potest illud amplius recipere ab
 altera. M. constat à pari: sic nemo potest flo-
 renum accipere à Paulo, quem jam perfectissime
 habet & possidet à Petro. 3. N. A. ad P. D. M. im-
 plicat, ut res accipiat ab altero id, quod jam a-
 liunde pro priorì naturæ sufficientissime habet
 C. M. implicat, ut res accipiat ab altero id, quod
 jam aliunde pro eodem signo naturæ adæquatif-
 sime & sufficientissime & jam possidet & habet
 N. M. & sic distincta m. N. C. quia effectum
 accipere suum esse, item actionem dare esse ef-
 fectui est formaliter actionem determinare ad ef-
 fectum existendum. Neque hic in physicis tò
 dare & accipere ita materialiter intelligi debet,
 sicut quando unus alteri ex suo marsupio aure-
 um dat, & alter accipit. Obj. 8. Duæ actio-
 nes totales nihil aliud faciunt, quàm quòd una
 causa agat jam actum ab altera, det effectui esse,
 quod jam adæquatissime possidet dependenter
 ab alia, ferat auxilium ad victoriam jam aliun-
 de obtentam. Hæc sunt ridicula. ergo etiam no-
 stra

stra sententia. & D. M. Duæ actiones totales essentialiter sibi invicem subordinatæ nihil aliud faciunt, quàm ista C. M. duæ actiones totales disparatæ nihil aliud faciunt; N. M. & concessa m. D. C. ergo & nostra sententia, si admitteret duas actiones totales subordinatas esse possibiles C. C. si admittit duas totales disparatas N. C. Obj. 9. Juxta nos sequitur in secundo instanti eundem effectum posse totaliter conservari à Deo, & simul etiam pro eodem signo naturæ etiam ab aliqua creatura. Sequela est falsa. ergo. & C. M. N. m. & quid inde nisi admirationes & exclamationes? Quæ ubi contra veritatem exoriuntur, parùm curandæ sunt. Ratio nostræ responsionis colligitur à pari in multiplici ubicatione totali diversæ classis, quæ contingit in omni replicatione, in qua proinde totum argumentum retorqueri potest & debet. Obj. 10. Vi nostræ sententiæ sequitur, possibile esse duorum dominium in solidum in eadem rem. Sequelam omnes Jurisperiti cum Theologis reprobant. ergo & nostram sententiam. & Trans. M. N. m. multi enim Theologorum & Juristarum contrarium docent, prout etiam in hac Academia non ita ante multos annos traditum est. Obj. 11. Si effectus potest procedere à diversis causis per duplicem actionem totalem, poterit etiam procedere ab eadem causa per duplicem actionem totalem. Prius juxta nos est verum. ergo. M. videtur certa, si enim eadem indiffentia est bis totaliter auferibilis per duas actiones totales diversarum causarum, quid

ni etiam ejusdem causæ ? R. 1. Retor. argum. si idem Petrus potest ubicari per duas ubicationes totales in diversis locis, poterit etiam ubicari per duas ubicationes totales in eodem loco. Prius etiam juxta nos est verum. ergo. R. 2. N. M. Ratio disparitatis est clara ; quia duæ actiones totales duarum causarum sunt diversæ classis, unius autem causæ sunt ejusdem classis. Sicut discurretur in ubicationibus, & consequenter secunda ejusdem classis nullū penitus haberet finē diversum à fine primæ actionis, cum per unicam solam actionem totale effectus adæquatè determinetur tam ad existendum quàm ad dependū ab hac determinata causa, atq; adeò secunda actio totalis esset essentialiter superflua & frustranea. Obj. 12. Si est possibilis duplex actio totalis, tunc etiam possibilis est actio ad actionem ejusdem & diversarum causarum : item duplex actio totalis subordinata. Consequens est falsum. ergo. R. N. M. quod non possit dari actio ad actionem respectu ejusdem causæ, abunde constat ex priori objectione, quia secunda actio procederet bis totaliter ab eadem causa per se ipsam scilicet, cum sit productio & dependentia totalis sui ipsius ab hac determinata causa : deinde per aliam actionem ejusdem causæ realiter distinctam, quod fieri nequit. Quod autem neque possit actio totalis procedens à causa a, simul per aliam actionem totalem produci à causa b. Exinde habetur ; quia actio totalis procedens à causa a nullam habet indifferentiam nec disjunctivam quidem procedendi ab

ab alia causa, sed essentialiter & totaliter respicit solam causam a: secus res se habet in effectu absoluto, qui saltem disjunctivam habet indifferentiam procedendi à pluribus causis, sicut materia prima recipiendi plures formas, & ideo sicut ista potest supernaturaliter etiam simul plures formas substantiales habere, ita etiam idem effectus absolutus simultate actus per plures actiones totales à pluribus causis prodire. Ad secundum de duplici actione totali subordinata &. nullam esse paritatem, quia neutra ex duabus actionibus in & pro eodem signo naturæ actum agit, quod tamen necessario facit una subordinata alteri. Obj. 13. Si potest dari supernaturaliter duplex actio totalis, eadem dabitur etiam naturaliter. Consequens est contra nos. ergo. P. M. Si possunt duæ totales causæ v. g. duo ignes applicari eidem passivo, & præterea eadem indifferentia effectus est bis totaliter auferibilis in actu secundo, tunc naturaliter potest utraque causa per duas actiones totales progenerare effectum. Prius est verum. ergo. &. N. M. ad prob. D. secundum membrum majoris: etsi præterea eadem indifferentia effectus est bis totaliter auferibilis proximè C. M. etsi præterea eadem indifferentia effectus est bis totaliter auferibilis tantum remote, tunc naturaliter potest utraque causa per duas actiones totales progenerare effectum N. M. & sic distincta m. N. C. argumentum hoc retorquetur in materia prima complebili per duplicem simul formam substantialem, quod ideo fieri naturaliter non potest, quia illa compleibilitas materiæ
pri-

primæ non dicit positivam exigentiam, sed tantum meram non repugnantiam. Hinc nunquam potest dari naturaliter proximè complebilitas.

XXX.

Sola substantia producit substantiam. 2. Et qualitates ad intra primarias. P. prima pars: accidentia nec sunt causa adæquata, nec inadæquata substantiæ. ergo sola substantia. P. A. quoad primum membrum: nemo potest dare, quod non habet. sed accidentia non continent perfectiones substantiæ. ergo non possunt eas substantiæ tanquam causa adæquata communicare: neque valet ista distinctio principii, qua adversarij dicunt, sufficere modò causa principalis præcontineat perfectiones effectûs, & sit proportionata; non requiri, ut etiam immediata, & instrumentalis causa illas habeat: sic enim illam impugno, & simul probo assertionem secundo: si ex una parte nulla prorsus est ratio, necessitas, aut utilitas, cur immediatus influxus in substantias potius accidentibus, quàm substantiæ adscribatur; & ex altera magis salvatur instinctus & naturalis persuasio de proportionem causam adæquatam inter & effectum, si substantia efficienter attingat substantiam, & præterea hæc distinctio viam pandat negandi omnem proportionem effectum inter & causam creatam, tunc debet concedi immediatus influxus substantiæ in substantias. prius secundum omnia membra est verum. ergo & posterius. M. est planè indubitata. m. quoad primum etiam tenet, nisi
adver-

adversarij ostendant rationem, & necessitatem efficacem recurrendi ad causam improporcionatam. P. tamen idem membrum: si æquè substantia semper & ordinariè producitur in præsentia substantiæ sufficienter proportionatæ, quàm accidentium, neque effectui, nec causæ substantiali exoptabilius est, ut potius accidentia immediatè influant, quàm substantia in substantias, tunc non est ratio, aut ulla necessitas, nec utilitas asserendi immediatum influxum accidentibus in substantiam. prius est verum. ergo. m. patebit ex solutione objectionum. P. nunc secundum membrum minoris in priori syllogismo: innegabile est, dari maiorem proportionem substantiam inter & substantiam, quàm accidentia inter & substantiam. ergo per immediatum influxum substantiæ assertum in substantiam meliùs salvatur naturalis & communis persuasio causam inter & effectum; quia nomine causæ communiter omnes intelligunt id, quod physicè effectum progignit. Atque ex hoc probatur etiam tertium membrum: si proportio debet tantum intelligi de causa mediata ad effectum, tunc nulla ratione adversarij probare amplius possunt, requiri proportionem causam creatam inter & effectum, sed sufficiet proportio, quæ intercedit causam primam inter & effectus creatos, adeoque illa principia lumine naturæ nota: nemo potest dare, quod non habet, omne agens cupit sibi assimilare passum &c. tantum debent intelligi de causa prima, & effectibus creatis, inter quos solos proportionem & præcontinentiam

nentiam perfectionum arguent. Unde sequitur ulterius, hac ratione posse à quolibet quodlibet produci tanquam à causa instrumentali, Deoque subordinata; cum non minus omnes causæ sint Deo tanquam causæ primæ subordinatæ, quàm accidentia substantiæ. Hæc admitti utpote aperte absurda non possunt. ergo neque adæquatus influxus accidentibus in substantias. P. nunc accidentia neque esse causam inadæquatam substantiæ: nulla est ratio, aut necessitas admittendi accidentibus physicum influxum in substantias. ergo non debet illis concedi hæc virtus. P. 2. in præsentia duorum entium effectus debet adscribi enti univoco sufficienter & adæquate proportionato, & non æquivoco, de cuius vi effectrice aliunde & independenter à tali conjunctione non constat. Sed effectus substantialis semper & ordinariè produci-
tur in præsentia substantiæ & accidentium, quorum illa est univoca & adæquate proportionata: ista verò æquivoca & improporcionata, ergo soli substantiæ debet admitti immediatus influxus in substantias. P. 3. accidentia nec sunt causa partialis necessario & per se requisita, nec sunt causa partialis non necessario & per accidens requisita. ergo non sunt causa partialis. A. P. quoad primum: accidentia nullum suppleant defectum proportionis in substantia reperibilem; cum hæc sit adæquate proportionata ad effectum substantialem. ergo non est causa partialis necessario & per se requisita de cuius ratione est dare effectui aliquam perfectionem

in altera concausa non reperibilem. P. secundum membrum: ad causam partialem per accidens, & non necessario requisitam ad effectum requiritur, ut aliunde constet de ejus vi effectrice in talem effectum: ideo enim secundo igni cum primo æqualiter applicato ad idem passum admittitur etiam influxus physicus, quia aliunde constat, eum pollere facultate producendi ignem. Sed de accidentibus aliunde & independententer ab hoc casu, de quo controversatur, nulla ratione constat, ea esse productiva substantiæ. ergo neque hîc debet illis concedi hæc virtus tanquam causæ per accidens. Dices: substantia non continet adæquatam virtutem effectricem substantiæ, licet reliquas perfectiones effectûs habeat. ergo accidentia sunt causa partialis necessario requisita, cum suppleant hunc defectum. R. 1. Unde adversarij probant accidentibus inesse hanc virtutem? deinde si substantia immediatè producit ipsa accidentia, iisque communicat istam virtutem, utique etiam ipsa debet præcontinere istam virtutem, quomodo alias eam communicabit accidentibus? R. 2. N. A. quia, an ens aliquod habeat virtutē productivam alicujus effectûs, desumitur à posteriori, si nimirū videns talem effectū produci semper & ordinariè in præsentia illius entis præcontinentis omnes alias perfectiones in effectû reperibiles, bene & legitimè colligimus & inferimus: ergo hoc est ens habens virtutem productivam talis effectûs; imò illum actu producit, alius enim modus colligendi ab

hac productum esse in causa non suppetit. ex quo apparet, esse fundamentum pro substantia asserendæ hujus virtutis, nullum autem pro accidentibus haberi eandem ijs tribuendi. Obj. 1. S. Thom. ait, substantiam non esse immediate operativam substantiæ. ergo. R. D. A. non esse immediate, hoc est, sine ullo medio etiam dispositivo operativam substantiæ C. A. non esse immediate, id est, sine ullo medio effectivo operativam substantiæ N. A. & C. & sic intelligendus est S. Doctor. Obj. 2. Substantia agit in distans, nisi accidentia adæquate influant in substantiam. ergo. antecedens patet in sole producente in terra ignem, qui utique non est applicatus, sed distantissimus. R. N. A. Sol, uti & reliquæ substantiæ remotæ semper sunt applicatæ vel immediatione virtutis activæ, vel saltem dispositivæ, aut per alium effectum intermedium, quod sufficit. Obj. 3. Sæpè producit effectus substantialis solis accidentibus præsentibus. ergo debet istis admitti adæquatus influxus physicus in substantias. A. patet in productione insectorum, item auri &c. R. 1. Et quæritur ex adversarijs, ubi sit pro hujusmodi effectibus causa, ut vocant, principalis? quam si assignaverint, etiam nos habebimus illam ipsam pro causa immediate effectiva istorum effectuum. R. 2. N. A. Semper enim erit sufficienter applicata aliqua substantia proportionata. quod si creata haberi nequeat, ad increatam sine horrore recurrendum est, prout etiam adversarij ad illam tanquam causam principa-

cipalem recurrunt. Obj. 4. Modus perfectissimus operandi competit soli Deo. sed modus immediatè principaliter operandi est perfectissimus. ergo competit soli Deo. Ut autem iste modus operandi competat soli Deo, Thomistæ negant illum substantiæ, & admittunt accidentibus in substantias; imò etiam istis substantijs in accidentia. R. C. M. N. m. modus enim operandi perfectissimus est ille, qui est independens ab omnibus dispositionibus & conditionibus, imò etiam subiecto, qui soli Deo competit. Obj. 5. Operari sequitur ad esse. esse & operari distinguuntur in creatis. ergo etiam potentia essendi, & operandi realiter distinguuntur. Secundò: Substantia non est immediatè operativa accidentis. ergo neque substantiæ. A. patet ex illo apophtegmate Thomistarum: actus & potentia debent esse in eodem ordine, in quo non sunt accidentia & substantia. Tertiò: Nihil est aptum agere, vel pati, nisi quod habet contrarium. sed substantia non habet contrariū, teste Philosopho de sensu & sensibili, ubi ait: ignis qua ignis, terra qua terra nō habent contrarium. ergo. R. ad primum præter retorsionem in ipsis accidentibus ut sunt juxta Thomistas productiva substantiæ C. A. N. C. ad secundum N. A. ejus rationem retorquendo in accidentia ut sunt juxta adversarios productiva substantiæ, cum tamen non sint in eodem ordine. ad tertium concessa M. D. m. substantia non habet sibi immediatè contrarium C. m, non habet sibi mediatè contrarium N. m. & C. Obj. 6. Mo-

dus mediatè per accidentia influendi in substan-
 tias est substantiæ accommodatior & utilior ad
 suum finem. ergo hoc solo gaudet substantia.
 A. P. substantia per mediatum modum influen-
 di in substantias potest agere ubi, & quando non
 existit. sed iste agendi modus est substantiæ u-
 tilior & ad finem accommodatior. ergo iste de-
 bet admitti substantiæ. R. N. vel D. A. me-
 diatus modus agendi per accidentia est substan-
 tiæ accomodator ac utilior, & simul etiam ra-
 tionabilis ac proportionatus N. A. & simul est
 irrationabilis ac impropportionatus C. A. & N.
 C. aliàs sequitur etiam homini debere admitti
 facultatem volandi per aëra, cùm iste modus
 conficiendi itinera homini esset omnium exo-
 ptatissimus & utilissimus. accedit, quod ille
 modus mediatè operandi non habeat illam uti-
 litatem, quam adversarij contendunt, cùm per
 istum modum tam parùm ostendant & solvant
 difficultatem in assignanda quibusdam spontè
 nascentibus effectibus causa principali, quàm
 nos in assignanda immediatè effectiva, prout
 suprà jam insinuavi; quam enim assignabunt
 causam principalem illorum viventium ex pu-
 tri nascentium & plurium effectuum spuriorum,
 ut sunt leopardus, lynx, mulus &c. item mon-
 strorum? in quibus omnibus aliam causam prin-
 cipalem assignare non possunt, nisi Deum,
 quem & nos pro immediata causa effectrice il-
 lorum damus. Obj. 7. Princeps potest per
 suos Legatos agere. ergo etiam substantia per
 accidentia. R. C. A. N. C. disparitas est, quia
 Lega-

Legatus Principis moraliter censetur esse ipse Princeps in hujusmodi actionibus; uti etiam Sacerdos administrans Sacramenta nomine Christi censetur moraliter esse ipse Christus, & voluntas Tutoris esse voluntas pupilli. an dicis, etiam accidentia esse physice ipsam substantiam, cum debeant nomine illius physice agere? Obj. 8. Malleus potest opera artificialia tanquam instrumentum conficere. ergo etiam accidentia substantiam tanquam instrumenta naturalia. R. C. A. N. C. Quia malleus tanquam instrumentum mechanicum non immediate producit formam artificialem, quæ consistit in certis ubicationibus, sed tantum mediate. accedit, quod malleus esset proportionatus ad artificialem effectum, non item accidentia ad substantialem. Obj. 9. Nos sine ratione admittimus substantiæ immediatum influxum in substantias. ergo. R. N. A. rationes intelliges ex nostra assertionem. Obj. 10. Ideo species & habitus physice influunt in cognitionem, quia intellectum determinant, ut hanc potius, quam illam intellectiorem producat. sed etiam accidentia determinant substantiam, ut potius hunc, quam illum effectum substantialem progignat. ergo etiam accidentia physice influunt in illum. R. N. M. Sed ideo species & habitus influunt, quia intellectus solus non continet omnes perfectiones cognitionis. adeoque species & habitus tribuunt aliquam perfectionem cognitioni non reperibilem in intellectu alterâ scilicet concussa. Obj. 11. Juxta nos sequitur ignem super-

naturaliter spoliatum omni calore ad intra posse producere ignem ad extra. consequens est falsum. ergo. R. D. M. sequitur ignem talem posse potentiâ remotâ producere ignem ad extra C. M. sequitur talem ignem posse potentiâ proximâ producere ignem ad extra N. M. & sic distincta m. N. C. ratio est, quod proximè non possit, quia deest conditio, vi cuius requiritur, ut ignis semper sit, & habeat omnes suas perfectiones intrinsecas tam substantiales, quàm accidentales, antequam ad extra operetur. præterea deest etiam dispositio ex parte passi extranei. Obj. 12. Oviedo & Arriaga: non repugnat accidens, quòd inadæquatè influat in substantiam, neque implicat substantia, quæ tantum inadæquatè possit producere substantiam. ergo non est potior ratio dicendi substantiam adæquatè influere in substantiam, quàm tantum inadæquatè. R. 1. Retor. sunt possibile potentiæ distinctæ ab anima rationali, item etiam est possibilis substantia adæquatè influens in substantiam, & accidentia, quæ nullo modo possunt physicè in substantiam influere. ergo debemus dicere substantiam adæquatè de facto producere substantiam. R. 2. Trans. A. N. C. quia habentur rationes potius unum, quàm alterum de facto arguendi.

Et qualitates ad intra primarias. Ratio hujus partis constat ex reparatione qualitarum deperditarum; sic aqua recuperat frigus deperditum, quæ reparatio, seu productio non potest adscribi residuo frigori in aqua, quia nulla qualitas se in-

intendit in proprio subiecto ; neque alteri agenti extrinseco , cum sæpè nullum aliud adsit. Dices cum Javello : potest attribui alicui qualitatibus occultæ & stabiliter permanenti in aqua hæc reparatio. R. N. A. Quia gratiis illa confingitur. & deinde quis ipsam primò producit & conservat ? Plura vide in Thesibus de causa productiva accidentium Lite secunda.

XXXI.

In accidentia tamen ad extrà similia accidentibus ad intrà substantia unà cum suis proprietatibus influit. Tuentur hanc sententiam P. Oviedo, de Quiros, Pontius, Mastrius, Major cum pluribus R. R. probatur : substantia continet omnes perfectiones accidentis ad extrà, quod est ejusdem speciei cum accidente ad intrà : est simpliciter activa ad extrà scilicet substantiæ : habet simpliciter operativam vim talis accidentis : neque substantia exigit tantum producere accidentia ad intrà : est præterea sufficienter applicata ad progignenda accidentia ad extrà : item accidentia ad extrà sunt effectus absoluti, neque petunt potius immanenter, quam transeunter produci : & nulla alia ratio in contrarium obstat. ergo immeritò substantia excluditur à physico influxu in accidentia ad extrà ejusdem rationis cum illis ad intrà. A. quoad omnia sua membra est certum, eo ipso, quia substantia producit accidentia ejusdem rationis ad intrà, & est applicata immediate suppositi sæpe ad progignenda accidentia in subiecto extraneo, qua majorem gratiis adversarii requirunt, & probare tenentur. Calorem au-

tem, aliasque primas qualitates in subiecto extraneo productas esse effectus absolutos nemo in controversiam vocat. Nullam aliam verò rationem superesse solutiones objectionum ostendunt. Fusius ista deducta invenies in aliis meis Theſibus Lite ſecunda §. 2. num. 17. Obj. 1. Vel ſubſtantia pollet adæquata virtute effectrice accidentis ad extrà, vel tantum in-
adæquata? neutrum poteſt dici. ergo. P. M. non ſecundum, quia ſi argumenta noſtra tenent, probant adæquatam illi inefſe virtutem. Non primum, quia illa virtus non datur, quæ naturaliter nunquam poteſt exire in actum ſecundum. Sed ſubſtantia nunquam poteſt naturaliter producere adæquatè accidens in ſubiecto extraneo. ergo non habet adæquatam virtutem productivam illius. R. C. M. N. m. & dico, ſubſtantia inefſe adæquatam virtutem effectricem accidentis ad extrà. ad prob. R. 1. C. M. N. m. ſi enim Deus ſupernaturaliter inhiberet virtutem operatricem accidentium ad intrà, tunc ſola ſubſtantia applicata paſſo extraneo efficeret accidentia in illo. R. Tamen 2. D. M. illa virtus non datur, quæ naturaliter in nullis circumſtantiis poteſt exire in actum ſecundum C. M. quæ tantum in aliquibus circumſtantiis nunquam poteſt exire in actum ſecundum N. M. & conceſſa m. D. C. ergo ſubſtantia non inefſt adæquata virtus producendi accidens ad extrà, niſi illud ipſum poſſet adæquatè producere ad intrà C. C. ſi poteſt illud ad intrà adæquatè efficere N. C. Di-
ces:

ces: si ignis v.g. habet adæquatam facultatem efficiendi accidens ad extrâ, non esset illi calor ad intrâ necessarius ad operationem ad extrâ. Sed iste est illi necessarius ad agendum transeunter. ergo ignis non potest pollere adæquata vi effectiva accidentium ad extrâ. **m.** **P.** ignis sine calore ad intrâ nunquam operatur ad extrâ. ergo ille est necessarius. **ꝛ.** **D. M.** Si ignis habet adæquatam facultatem remotam efficiendi accidens ad extrâ, non esset illi necessarius ad operationem ad extrâ calor ad intrâ **N. M.** si habet adæquatam facultatem etiam proximam efficiendi accidens ad extrâ, tunc calor ad intrâ non est illi necessarius **C. M.** & concessa **m.** sub eadem distinctione **C. & N. C.** **Obj. 2.** Ignis ad producendum calorem debet esse applicatus per unionem physicam. Subiecto extraneo non est applicatus per unionem physicam. ergo in subiecto extraneo non potest producere calorem. **ꝛ.** **N. M.** Unde enim adversarii probant tantam applicationem requiri ad effectum absolutum progenerandum? **Obj. 3.** Deus non potest producere se solo cognitiones spirituales meas; nec intellectus & species prima impressa immediatè ipsam speciem rememorativam: neque phantasma & intellectus immediatè ipsam cognitionem spirituales. ergo neque substantia ignis potest immediatè progignere calorem ad extrâ. **ꝛ.** **C. A. N. C.** Ratio disparitatis est, quia cognitio essentialiter exigit ab immanente causa elici. Eodem modo species rememorativa ab ipsa cognitione. accedit, quòd species rememorativa non sit effectus eiusdem

dem speciei cum cognitione spiritali, quam intellectus & species prima impressa immediate eliciunt. Quod ipsum intercedit, quò minus intellectus & phantasma valeant immediate elicere cognitionem spiritualem. Plura invenies insuprà citatis Thesibus.

XXXII.

Demonstratur existentia Dei etiam permissio processu in infinitum. Ita communis ferme omnium, uti videre est apud P. Zyuierto Tom. 1. de Deo. Tract. 1. disp. 1. quæst. 7. P. existit ens creatum. ergo increatum. Antecedens ab experimentalis notitia est evidens. C. P. illud ens existens vel est productum, vel improductum? si secundum habemus intentum. Si primum, tunc vel est productum ab alio, vel à se? nihil potest esse productum à se. ergo ab alio. Jam sic: hoc aliud vel iterum est productum, vel improductum? Si secundum, existet Deus. Si primum, redit eadem quæstio ulterius in infinitum, vel mutua prioritas naturæ. Sed tam processus in infinitum, quàm mutua prioritas naturæ repugnat. ergo debet dari ens primum increatum, à quo cætera profluant. Hoc argumentum, teste Suarezio tom. 2. disp. 29. sect. 1. n. 21. evidenter concludit. Demonstratur nunc Deus etiam permissio processu in infinitum cum Suarezio loco cit. num. 26. & communi aliorum: implicat nihil existere. ergo necessario aliquid existit. ergo Deus. A. demonstratur: si posset nihil existere, tunc possibilia possent fieri impossibilia. Hoc repugnat. ergo repugnat posse nihil existere, M. est evidens: quia illud est im-

impossibile, cui repugnat actu realiter existere. Sed si nihil existeret, repugnat aliquid actu & realiter existere; cum nulla daretur causa effectiva, neque à se ipso posset produci. ergo. Jam sic ulterius promoveo demonstrationem: vel illud, quod actu existit, est contingens, vel necessarium? si secundum, erit D E U S. Si primum, tunc est productum ab alio, & alio contingente in infinitum, vel dabitur mutua prioritas, vel erit productum à se. Mutua prioritas, uti etiam productum esse à se evidenter implicat. ergo semper est processus in infinitum in entibus contingentibus. Atqui etiam tota infinita collectio entium contingentium est aliquid contingens. ergo etiam productum. non ab alio contingente. ergo necessario. Demonstratur secundo Deus ex hypothesis infiniti: vel actu in hoc instanti existunt infinita entia producta, vel tantum finita? quidquid dicitur, datur ens improductum. ergo. P. m. Si secundum, tunc ista finita entia in hoc instanti debent conservari. Non ab aliquo intra collectionem. ergo ab alio extra illam. m. est certa, quia vel daretur mutua prioritas naturæ in eodem instanti, vel aliquod ens conservaretur à se ipso, vel denique inter illa finita concluderetur etiam ens improductum & à se necessario existens nulla indigens conservatione. Quorum priora duo implicant; tertium est Deus. Subsumo: atqui ens, extra illam finitam collectionem existens, non potest esse productum; alias etiam deberet in hoc instanti conservari ab alio & alio in infinitum, quod stante hypothesis finitæ solummodo collectio-

lectionis entium, actu existentium, dici non potest. ergo debet esse ens improductum. Quod si dicas, in hoc instanti existere infinita entia producta, quod est primum membrum majoris, ita arguo: si in hoc instanti dicantur infinita entia contingentia, tunc hæc ipsa infinitas entium contingentium jam à tota æternitate necessario duravit, & in omnem æternitatem necessario durabit, hoc evidenter repugnat: cum hæc infinita collectio entium contingentium esset contingens, & simul non esset, cum sit absolute necessaria in existendo. ergo in hoc instanti repugnat existere infinitam multitudinem contingentium, & consequenter in hoc instanti necessario existit ens necessarium & improductum. quid his demonstrationibus opponere possit Atheus, leges in Thesis nostris de ente improducto. Demonstratur assertio 3. singula entia sunt producta ab alio. ergo tota collectio infinita entium est ab alio. sed non est ab alio ad intra. ergo ab alio extra collectionem omnium productorum. prima consequentia est certa. quia id esse ab alio est ex illa classe prædicatorum, quæ per additionem omnium aliarum partium in collectione contentarum nec minuuntur, nec augentur. Demonstratur 4. assertio: omne sibi insufficiens ad existendum indiget perfecta & adæquatè à se distincta sufficientia ad existendum. sed collectio entium contingentium est sibi insufficiens ad existendum. ergo etiam indiget perfecta & adæquatè à se distincta sufficientia ad existendum. Consule suprà

CITAT

citatas Theses, si cupis scire, quas tenebras coneretur his demonstrationibus Atheus effundere. Obj. 1. Atheus: per hæc argumenta evertitur processus in infinitum, quem tamen sibi à nobis permissum habet. ergo non concludunt ex hypothesis admissi processûs in infinitum. P. A. vel unum solummodo ens ex infinita multitudine producibilium accipit primam suam existentiam ab aliquo extra totam collectionem, vel successive producuntur ab aliquo extra collectionem: vel omnia infinita entia simul? non primum, quia sic evidenter sistitur processus in infinitum; cum deveniatur ad primum. non secundum, quia sic tollitur, quod Atheo concessum est, nimirum singulas creaturas esse productas ab alijs creaturis. ergo hæc argumentatio non procedit ex suppositione processûs in infinitum. R. N. A. ad prob. C. M. N. m. & dici potest, quod tota collectio secundum omnes sui partes immediate producatetur ab aliquo extra collectionem. vel, si admittatur infinitum clausum terminis, potest etiam unum determinatum ens primò produci ab aliquo extra collectionem, à quo deinde reliqua mediate progignantur. ad primam rationem in contrarium nego fitti infinitum clausum terminis, concedo tolli infinitum nullis conclusum terminis. ad secundam nego suppositum nos unquam Atheo concessisse singulas creaturas esse productas ab alia creatura tanquam à causa adequata & per se requisita, prout pluribus Theses de Deo hoc deducunt, & Atheo respondent. Obj. 2. Ex mente Athei:

thei: ista illatio est nulla: singuli homines sunt
 generati ab alio homine. ergo tota collectio
 hominum est generata ab alio homine. ergo et-
 am ista: singula entia producta sunt ab alio.
 ergo tota collectio entium est producta ab alio.
 C. pater, quia per collectionem omnium enti-
 um productorum tollitur terminus prædicati,
 quod dicebatur de singulis, scilicet esse ab alio
 producto; cum extra totam collectionem o-
 mnium entium productorum implicet esse aliud
 productum, sicut extra collectionem omnium
 hominum genitorum non potest esse alius ge-
 nitus. R. C. A. N. C. cum adjecta ratione,
 quia ista propositio: singula entia sunt produ-
 cta ab alio, ex parte prædicati præscindit, an
 sint ab alio producto, vel improducto, & iste
 est legitimus sensus. Obj. 3. Major hujus ar-
 gumentationis est falsa: singula entia producta
 vel sunt ab alio producto, vel à Chymera. non
 sunt ab alio producto. ergo à Chymera. ergo ne-
 que ista major est vera: singula entia producta
 sunt ab alio vel producto, vel improducto. sed
 non sunt ab alio ente producto. ergo ab ente
 improducto: cum juxta Atheum ens improdu-
 ctum sit Chymera. R. C. A. N. C. Ratio est,
 quia per demonstrationem minoris in secundo
 syllogismo convincitur Atheus ens improdu-
 ctum non esse Chymæram, atque adeò illos du-
 os syllogismos non esse æquipollentes. Obj. 4.
 Evidens experientia sensuum docet singula entia
 producta esse ab alio producto. ergo antecedens:
 singula entia producta sunt ab alio producto est
 veris.

verissimum. Consequentia hæc si negatur, tollitur processus in infinitum, quod est contra hypothesin. R. D. A. Evidens experientia sensuum docet singula entia producta esse simpliciter ab alio producto sive de in adæquate, sive inadæquate. C. A. docet singula entia producta esse adæquate ab alio eodem producto. N. A. & C. ab experientia sensuum plus non habemus, quam ad summum, quod singula procedant ab alio producto; non autem, an ab hoc producantur adæquate, vel tantum inadæquate, & consequenter etiam nos recte abstrahimus in hac propositione: singula entia sunt producta ab alio, ex parte prædicari an sint ab alio producto, vel improducto, vel, an sint ab alio producto adæquate, vel tantum inadæquate? plura inveniens in citatis The-
sibus de Deo.

XXXIII.

Implicat infinitum categorematicum creatum.
2. *Licet sit possibile syncategorematicum.* Ita S. Thom. 1. Part. quæst. 7. art. 4. Scotus, S. Bonav. Suarezius disp. 30. metaph. sect. 7. num. 16. Pallav, Toletus, Valentia, Maurus, & plerique alij. Demonstratur 1. illud totum repugnat, quod essentialiter habet partes, & simul non habet partes, sed infinitum categorematicum creatum, si daretur, esset totum constans partibus, & non constans partibus. ergo implicat. m. P. quoad primum: omne infinitum categorematicum creatum essentialiter constat infinitis infinitatibus. ergo habet partes. P.
R. modò

modò etiam quoad secundum membrum: si quavis infinitate, imò etiam magno numero infinitatum ablato, non perit, nec minuitur infinitum categorematicum creatum, tunc omnes illæ infinitates ablatae non fuerunt partes infiniti categorematici. prius est verum. ergo. m. est evidens, quia aliàs infinitum exhauriretur per ablationem finiti numeri infinitatum, quod repugnat. Demonstratur secundò: repugnat, partem esse æqualem toti. hoc fieret in infinito categorematico creato. ergo istud pariter implicat. m. demonstratur: si quivis ex infinitis discipulis habens decem calamos in adeunda lectione perderet novem calamos, tunc vel residui calami conflant adhuc infinitum, vel non? neutrum potest dici. ergo. P.m. non secundum, quia per finitam ablationem infinitatum exhauriretur infinitum, & consequenter neque ipsi discipuli essent infiniti, cùm adhuc tot residui sint calami, quot discipuli. non primum, quia sic pars una, scilicet residua infinitas calamorum esset æqualis toti, id est, infinito conflato ex decem infinitatibus, cùm unum infinitum categorematicum nequeat esse majus altero. ergo in infinito categorematico creato pars esset æqualis toti, quod repugnat, & consequenter etiam ipsum infinitum categorematicum. Demonstratur 3. Numerus finitus maximus implicat, omne infinitum categorematicum creatum illum essentialiter involvit. ergo omne infinitum categorematicum creatum involvit contradictionem. M. tanquam aliunde demonstra-

ta supponitur. m. demonstratur : designa in linea in infinitum porrecta determinatum aliquod punctum ; vel omnia reliqua puncta, quæ consequuntur, distant finities, vel infinities ? non finities, quia sic terminaretur, ac finiretur linea in infinitum porrecta, quod in terminis repugnat, nec possunt omnia distare infinities ; quia statim consequens, & immediate contiguū punctum utique non distat infinito intervallo à puncto designato. ergo necessario aliqua puncta distabunt finities, & alia infinities à designato puncto. jam sic : ultimum punctum, quod adhuc distat finito intervallo conficit numerum finitum maximum. ergo in linea in infinitum porrecta involvitur essentialiter numerus finitus maximus. P. A. punctum, quod immediate post ultimum finities distans sequitur, jam distat infinities à determinato illo, & designato puncto. ergo prius punctum complet numerum finitum maximum, qui adjecto unico ulteriore puncto evadit infinitus. Obj. 1. de Deo, qui est infinitus categorématique in essentia, omnes istæ contradictiones verificantur. ergo aut neque Deus est infinitus in perfectionibus, aut omnes illæ contradictiones sunt merissima sophismata. R. N. A. quia infinitas entis increati, & infinite perfecti est simplicissima, & omni carens parte, ac compositione reali, & ideo in Deo istæ propositiones : pars est æqualis toti, unum infinitum est majus altero, continet numerum finitum maximum, non sunt de subjecto supponente : cum in Deo non

detur unum, & alterum, & consequenter neque numerus, sed est magnus Dominus, & laudabilis, cujus magnitudinis non est finis, ut exclamat Regius vates Psalmo 144. Obj. 2. Unum infinitum categorematicum est tantum materialiter majus altero, non formaliter. ergo potest sine contradictione unum esse materialiter majus altero, & formaliter non esse majus illo. R. N. A. Hoc ipso enim, quod unum esset majus in re numerata, etiam esset majus in numero; quia cuilibet rei numeratæ correspondet suus numerus. Obj. 3. Majus, & minus, æquale, & inæquale non habent locum in quantitate infinita. ergo malè inde formatur argumentum contra infinitum actu. A. P. æqualitas, vel inæqualitas sunt proprietates quantitatis finitæ. ergo non possunt prædicari de infinita, cum non sint prædicata de subiecto supponente. R. 1. Retor. neque ratio infiniti habet locum in quantitate creata, cum sit proprietas solius entis increati, scilicet Dei. R. 2. N. A. sed haberet, & simul non haberet, quæ est luculenta contradictio: secundam partem adversarij adstruunt, primam ego probo: æquale, inæquale, & mensurabile &c. sunt proprietates entis quanti qua talis. sed ratio infiniti non evertit rationem quanti. ergo neque ejus proprietates, ut sunt æquale. inæquale, mensurabile, comparabile &c. Obj. 4. Inter lapidem, & leonem infinitæ sunt possibiles species entium, quarum nulla in perfectione adæquet perfectionem leonis, nec in imperfectione attingat lapidem.

dem. ergo est possibile infinitum clausum terminis. R. D. A. inter lapidem, & leonem sunt categorematicè infinitæ possibiles species entium N. A. sunt syncategorematicè infinitæ possibiles species entium C. A. & D. C. ergo est possibile infinitum categorematicum clausum terminis N. C. ergo est possibile infinitum syncategorematicum clausum terminis subdist. clausum terminis extrinsecis C. C. est possibile infinitum syncategorematicum clausum terminis intrinsecis N. C. sensum collige ex Thesis de DEO. Objic. 5. DEUS potest nunc simul producere omnes effectus possibiles. sed omnes effectus possibiles sunt infiniti. ergo DEUS potest nunc simul infinitum producere, & consequenter est possibile infinitum actu creatum. P. M. nullus est effectus possibilis, quem Deus in hoc instanti non possit producere. ergo potest omnes simul. 2. Deus in hoc instanti potest majus omni finito producere. sed majus omni finito est infinitum. ergo potest nunc in hoc instanti infinitum perducere. R. D. M. Deus potest nunc simul simultate potentiæ producere omnes effectus possibiles C. M. DEUS potest nunc simul potentiâ simultatis producere omnes effectus possibiles N. M. D. m. sed omnes collectivè accepti effectus possibiles sunt infiniti C. m. sed omnes distributivè accepti effectus possibiles sunt infiniti subdist. syncategorematicè C. m. sunt infiniti categorematicè N. m. & C. ad prob. D. A. nullus est effectus possibilis, quem Deus non possit distributivè producere C. A. quem Deus non possit collectivè producere N. A.

& C. Ad secundam probationem D. M. Deus potest in hoc instanti majus omni finito distributive spectato producere C. M. Deus potest majus omni finito collective accepto efficere N. M. & D. m. sed majus omni finito distributive accepto est infinitum N. m. majus omni finito collective sumpto est infinitum C. m. & N. C. Obj. 6. Deus juxta dicta habet nunc simultatem potentiae ad infinitos producendos effectus. ergo nunc debent simul objective esse possibiles infiniti effectus, quia potentiae debet correspondere possibilitas effectus. R. D. A. Deus nunc habet simultatem potentiae ad infinitos effectus collective producibiles N. A. habet nunc simultatem potentiae ad infinitos effectus distributive per collectiones finitas in infinitum producendas C. A. & N. C. Obj. 7. Inter Deum, & quamlibet creaturam intercedit infinita distantia, atqui distantia creaturae à Deo est major respectu unius, quam alterius creaturae, prout est perfectior, vel imperfectior. ergo una infinita distantia potest esse major alterâ itidem infinitâ distantia, & consequenter unum infinitum majus altero. R. D. M. inter Deum, & quamlibet creaturam datur infinita distantia infinitate intrinsecâ, & propriâ creaturae N. M. infinitate extrinsecâ tenente se præcisè ex parte Dei, utpote alterius membri hujus relationis C. M. & D. m. sed distantia unius creaturae à Deo est major finities, quam distantia alterius creaturae C. m. sed distantia unius est infinities major

major, quàm distantia alterius creaturæ à Deo
N. m. & N. utramque consequentiam.

Licet sit possibile infinitum syncategorematicum.
Demonstratur: si datur Deus, tunc debet illi
concedi, quòd plura, & plura in infinitum possit
producere, alias non esset infinitus in potentia.
sed plura, & plura in infinitum sine fine est infi-
nitum syncategorematicum. ergo, si datur De-
us, est possibile infinitum syncategorematicum.
si non datur Deus, tunc necessario debet admit-
ti infinitum categorematicum in causis tam pro-
ducentibus, quàm conservantibus, prout Athe-
us contendit; quo admissio nulla amplius est ra-
tio negandi possibilitatem syncategorematici.
ergo, si non datur Deus, est possibile infinitum
syncategorematicum. Demonstratur secundò:
Angeli, & animæ rationales æternùm existen-
tes producent aliam, & aliam ubicationem, co-
gnitionem, amorem &c. sine fine. sed alia, & a-
lia ubicatio, cognotio, amor &c. sine fine est in-
finitum syncategorematicum. ergo est possibile
infinitum syncategorematicum. Obj. 1. Omnipoten-
tia Dei tot potest creaturas simul producere,
quot successivè, sed successivè potest infinitas ef-
ficere. ergo etià simul. M. P. 1. totum nihil aliud
est, quàm omnes partes collectivè sumptæ. sed in-
finitum syncategorematicum est aliquod totum.
ergo infinitum syncategorematicum dicit colle-
ctionem omnium suarum partium. P. eadem
M. 2. infinitum syncategorematicum est, cujus
secundum quantitatem accipientibus semper est
aliquid extra accipere. ergo possunt, & debent

per modum unius collectionis ejus partes sumi.
 C. P. Illud subjectū propositionis supponit col-
 lectivè, cujus prædicatum cum veritate tantum
 convenit omnibus partibus subjecti simul sum-
 ptis. sed hoc prædicatū, quod est; semper esse ac-
 cipere extrā. tantum convenit omnibus partibus
 infiniti syncategorematici simul sumptis. ergo
 infinitum syncategorematicum colligit omnes
 partes per modum unius. M. patet ex hac pro-
 positione: omnes Apostoli sunt duodecim. m.
 P. rō semper esse extrā accipere de nulla colle-
 ctione finita possibilitum potest cum veritate af-
 firmari. ergo tantum de infinita. Atqui, si in-
 finitum syncategorematicum colligit suas partes
 per modum unius, tunc evidenter est etiam infi-
 nitum categorematicum creatum possibile. ergo,
 stante possibilitate infiniti syncategorematici,
 etiam datur possibilitas infiniti categorematici.
 2. N. M. quia hoc, teste Suarezio. non est de
 ratione omnipotentiae, sed sufficit posse plura,
 & plura in infinitum sine fine efficere. Ad prob.
 primam D. M. totum instantaneum nihil aliud
 est, quàm omnes partes collectivè sumptæ C.
 M. totum successivum nihil aliud est, quàm
 omnes partes collectivè acceptæ subdist. si est
 totum successivum successione secundum o-
 mnes partes jam actuatā, vel saltem aliquando
 actuanda C. M. si est successivum successione
 secundum partes tantum finitas semper actuan-
 da, & in infinitum per alias, & alias partes sem-
 per actuabilis N. M. & sic distincta m. N. C.
 ad secundam prob. C. A. N. C. ad prob. C. M.
 N. m.

N. m. ad prob. D. A. τ semper esse extra accipere de nulla collectione finita possibilium impotente augeri in infinitum potest cum veritate affirmari C. A. de nulla collectione finita potente tamen crescere in infinitum per adjectas finitas sine fine collectiones partium potest cum veritate affirmari subdist. denominativè accepta C. A. essentialiter, & concretivè accepta N. A. & C. Urgebis : repugnat capacitas infiniti augmenti, nisi infinitum augmentum sit possibile. Sed juxta nos repugnat infinitum augmentum. ergo etiam capacitas ad illud. $\mathcal{R}$. C. M. D. m. Sed juxta nos repugnat categorematicè infinitum augmentum C. m. repugnat syncategorematicè infinitum augmentum N. m. & D. C. ergo etiam repugnat capacitas ad augmentum infinitum categorematicè C. C. ergo repugnat capacitas ad augmentum infinitum syncategorematicè. N. C. Obj. 2. Nullum totum dicit exclusionem suæ partis. Sed infinitum syncategorematicum essentialiter impotens aliquando secundum omnes suas partes actuari semper includit exclusionem alicujus partis. ergo infinitum syncategorematicum non est totum, aut, si est, necessariò debet colligere omnes suas partes per modum unius, & posse secundum omnes suas partes actuari. $\mathcal{R}$. D. M. Nullum totum secundum omnes suas partes jam actuatim, vel saltem aliquando secundum omnes actuandum dicit exclusionem suæ partis C. M. nullum totum semper tamen secundum partes finitas actuatim, vel actuandum, & se-

cundum alias, & alias sine fine in infinitum actuabile dicit exclusionem suæ partis N. M. & D. m. sed infinitum syncategorematicum dicit exclusionem suæ partis, & est totum secundæ classis C. m. & est totum primæ classis N. m. & C. Obj. 3. Id, quod necessario non existit, est chymæra. Sed nullus homo est chymæra. ergo nullus homo necessario non existit, & consequenter falsa est contradictoria propositio: ergo aliquis homo necessario non existit. R. C. M. D. m. Sed nullus homo complens infinitam actu collectionem hominum impotentem ulterius augeri est chymæra N. m. sed nullus homo componens collectionem ulterius, & ulterius potentem augeri est chymæra C. m. & D. C. ergo nullus homo componens collectionem hominum ulterius potentem augeri necessario non existit C. C. ergo nullus homo componens collectionem hominum impotentem ulterius augeri necessario non existit N. C. Objic. 4. Deus scit, extra omnia possibilea nihil amplius esse possibile. ergo cognoscit omnia ex parte objecti per modum unius collectionis. ergo etiam per modum unius collectionis sunt possibilea; cum Deus cognoscat entia, prout sunt in se. P. A. Deus unum ex contradictoriis necessario, & infallibiliter debet scire. Sed: extra omnia possibilea est aliquid possibile, extra omnia possibilea nihil est possibile, sunt contradictoria. ergo alterutrum debet Deus determinate scire. Atqui non potest scire affirmativum, cum sit falsum. ergo debet necessario sci-

re

re negativum. R. N. A. ad prob. retor. argumentum. Sed B. Virginem fuisse confessam sua peccata, & illam non fuisse confessam, sunt contradictoria. ergo Deus determinatè unam partem illorum debet scire. R. 2. D. M. Deus unum ex contradictoriis, quæ sunt de subjecto supponente, necessariò debet scire C. M. Deus unum ex contradictoris, quæ non sunt de subjecto supponente, necessariò debet scire N. M. & D. m. sed extra omnia possible nihil est possibile, extra omnia possible est aliquid possibile, sunt contradictoria de subjecto supponente N. m. sunt contradictoria de subjecto non supponente C. m. & N. C. ad subsumptum. Resp. potest D. A. atqui non potest scire affirmativum, si sumatur in suppositione collectiva C. A. si sumatur in suppositione distributiva N. A. cum sua ratione, & consequentiam. Dico enim, hanc propositionem: extra omnia possible est aliquid possibile esse veram, si *tò omnia* sumatur distributivè, secus si collectivè. Objic. 5. Quælibet pars infiniti syncategorematici nunc est determinatè possibilis. ergo Deus nunc simul cognoscit quamlibet partem infiniti syncategorematici per modum unius collectionis. R. D. A. Quælibet pars infiniti syncategorematici collectivè sumpta nunc est determinatè possibilis N. A. quælibet pars distributivè accepta infiniti syncategorematici nunc est determinatè possibilis C. A. & N. C. Objic. 6. Si Deus cognoscit omnia possible simul simultate cognitionis, tunc ipsa cognitio divina est simultas

ras, & collectio omnium possibilium. Sed omnis cognitio, quæ est collectio sui objecti, est collectiva. ergo, si cognitio divina omnium possibilium est simultas, & collectio omnium possibilium, etiã erit collectiva omnium possibilium, & consequenter Deus per illam cognitionẽ cognoscit omniaabilia collectivẽ. R. D. M. Tunc ipsa cognitio divina est simultas, & collectio in modo essendi, seu entitativẽ C. M. est collectio in modo repræsentandi, seu repræsentativẽ N. M. & D. m. Sed omnis cognitio, quæ est repræsentativẽ collectio sui objecti, est collectiva C. m. sed omnis cognitio, quæ est entitativẽ solũ collectio sui objecti, est collectiva N. m. & C. sic etiam ista cognitio: omnis homo habet duos oculos, est entitativẽ, seu in modo essendi collectio sui objecti; cùm sit una, & indivisibilis, nec tamen est collectiva, sed distributiva. Ob-
 jic. 7. De essentia infinite perfecti artificis Dei est, non tantũ comparare partes inter se, sed etiam istas cum toto opere, quod per totam æternitatem moliturus est Deus. Sed hoc Deus non potest facere, nisi omniaabilia cognoscant per modum unius. ergo debet illa ita cognoscere. R. D. M. De essentia infinite perfecti artificis Dei est, non tantũ comparare partes inter se, sed istas etiam cum toto opere secundũ omnes suas partes aliquando actuando, vel actuabili c. m. sed istas etiam cum toto opere nunquam secundũ omnes suas partes actuabili, sed essentialiter semper tantũ per partes finitas in infinitum perfectibili N. M. & C. m. D. C.
 ergo

ergo debet Deus omnia possiblea collectivè cognoscere, si totum opus secundum omnes suas partes esset aliquando actuabile C. C. si tantum est essentialiter per partes finitas in infinitum perfectibile N. C. adeoque Deus tantum potest singulas partes cum quavis collectione finita ulteriore, & ulteriore in infinitum conferre, ita, ut dicat: hæc creatura benè congruit cum collectione finita possibili a & b. & c. & d. &c. ita tamen, ut in terminis, ad quos illa creatura comparatur, nunquam deveniatur ad finem.

XXXIV.

Deus determinat ad individuum. Ita P. Suarez disp. 5. metaph. præsertim num. 31. & 34. sectionis 3. cum communissima contra Thomistas P. 1. Nec causa activa, nec passiva, nec tota collectio circumstantiarum individuantium potest determinare ad individuum effectûs. P. A. Non causa activa, quia, si est necessaria, est naturaliter indifferens hîc, & nunc secundum se ad omnia possiblea individua, & solummodo ad speciem determinata: si verò est libera, tunc ob defectum discretionis inter individua possiblea nō potest eligere, & consequenter neque determinare ad aliquod certum ex omnibus. Non causa passiva, quia est essentialiter, & naturaliter indifferens ad omnia individua formarum, uti etiam ad hanc, vel illam numero determinatam collectionem accidentium individuantium, cum successivè possit tam specie, quam numero diversis formas, & collectiones
acci-

accidentium recipere naturaliter neque tota collectio circumstantiarum individuantiū. quia etiā illa est indifferens, ut sit hæc, vel alia numero collectio, & consequenter etiam indiget ulteriore determinativo ad individuum. neque dici potest, ea determinari per circumstantiam temporis, vel loci. quia etiam tempus, & locus intrinsecus, seu duratio, & ubicatio sunt indifferentes, ut sit hæc, vel alia numero duratio, & ubicatio. cum infinitæ sint possibiles eiusdem classis. adeoque etiam istæ postulant distinctum determinativum; redit jam quæstio de isto, an etiam sit indifferens, vel non? non potest dici secundum, cum omnis effectus creatus sit ita indifferens. non primum. quia sic redimus in infinitum. ergo necessario hæc determinatio in Divinam voluntatem reducenda est. neque potest hæc determinatio ad individuum refundi in actionem productivam effectūs, quia, licet non sit indifferens ad individuum effectus à se producti, est tamen ista indifferens quoad proprium individuum, cum potuisset æquè loco actionis productivæ a existere actio b eiusdem classis, cum sint infinitæ possibiles eiusdem classis. Confirmatur hæc assertio ex Suarezio disp. 5. sectio 3 num. 311 ubi ait, Deum determinare ad individuum illorum effectuum, quos immediate p se producit, uti sunt angeli, aliæque. ergo etiam determinat ad individuum in omnibus alijs effectibus, cum ex una parte aliud non possit haberi determinativum, & ex altera Deus simpliciter possit determina-

minare ad individuum sine absurdo. Obj. 1. creatura determinat ad speciem actûs ergo etiam determinat ad individuum. A. parebit ex sequenti Thesi. C. P. species est identificata cum individuo, ergo, quod determinat ad speciem actûs, etiam determinat ad individuum. P. secundò: eadem C. Deus non potest determinare ad speciem, ergo neque ad individuum. C. pater, cum aliàs etiam determinaret ad speciem ob identitatem speciei, & individui effectûs R. C. A. N. C. ad prob. C. A. D. C, ergo. quod ad speciem actûs determinat, etiam determinat ad individuum unius potius speciei, quàm alterius C. C. etiam determinat ad individuum unius speciei præ alio individuo ejusdem speciei N. C. ad secundam probationem C. A. D. C. ergo neque ad individuum unius potius speciei, quàm alterius C. C. ergo neque ad individuum unius præ alio individuo ejusdem speciei subdist non potest determinare absolute, & nulla facta suppositione C. C. non potest hoc facere ex hypothesi, quod creatura se jam determinaverit ad certam speciem N. C. exemplum hujus determinationis esto hoc: si serenissimus noster decerneret alicui Metaphysico stipendium, determinationem autem ad individuum Metaphysici relinqueret Professori; in hoc casu Professor determinat ad individuum Metaphysici, cui conferre potest stipendium; serenissimus verò determinat ad speciem studiosi, nimirum Metaphysici potius, quàm Physici, aut Theologi. Obj. 2. idem effectus
non

non potest duobus Principiis immediatè esse liber. ergo non potest Deus determinare ad individuum v. g. amoris, & creatura ad illius speciem. R. D. A. idem effectus non potest esse duobus Principiis esse liber immediatè secundum eandem rationem C. A. non potest esse immediatè liber secundum diversas formaliter rationes N. A. & C. quia creaturæ est liber secundum speciem, & Deo secundum individuum, cujus possibilitas patet ex casu supra insinuato. Obj. 3. Ecclesiastici 7. dictum: honora Patrem tuum, & gemitus Matris tuæ, ne obliviscaris, memento, quoniam, nisi per illos, natus non fuisses. ergo causa secunda determinat ad individuum. R. Spiritum Sanctum loqui de parentibus in genere, non de illis in individuo. utique enim verum est, quod ego natus non fuissem sine ullis parentibus. Obj. 4. melior est ordo per se, quàm per accidens, & arbitrarius. ergo debet dari determinatio ad individuum in natura creata. R. D. A. si potest haberi ordo per se C. A. si non potest haberi, nec magis conducit ad finem naturæ creatæ N. A. & C. Obj. 5. homo potest eligere inter individua v. g. aureum A. præ aureo b. ergo etiam creatura determinare ad individuum producendum præ alio R. C. A. N. C. disparitas est quia homo discernit inter individua aureorum actu existentium, non autem creatura potest discernere individua purè possibilis. Obj. 6. ad illud debet creatura libera determinare, per quod formaliter peccat, sed per individu-

um actus odii formaliter peccat. ergo debes determinare ad individuum actus odii. R. C. M. D. m. sed per individuum actus odii præ alio dissimili amoris formaliter peccat c. m. per individuum actus odii præ alio simili in individuo ejusdem speciei formaliter peccat N. m. & D. C. ergo debes determinare ad individuum actus odii præ alio individuo dissimili amoris, seu, quod idem est, ad individuum objecti C. C. debes determinare ad individuum actus odii præ alio simili ejusdem speciei N. C.

XXXV.

Non tamen ad speciem actus; unde non datur prædeterminatio physica Thomistarum. ita communissima contra Thomistas. P. illa potentia liberè agit, quæ positis omnibus in actu primi proximo requisitis hîc, & nunc potest agere, vel non agere, vel agere oppositum. sed nec potentia physicâ prædeterminatione munita, nec illâ destituta, si ea requiritur, potest hîc, & nunc proximè agere, vel non agere. ergo nec potentia physicâ prædeterminatione instructa, nec illâ destituta liberè agit. M. continet definitionem potentiae liberæ libertate indifferentiæ, quæ definitio, teste Suarezio Proleg. 1. de gratia cap. 3. est communis omnium Scholasticorum, nullo, ne quidem ex adversariis, refragante; vi cuius ad liberam facultatem necessariò requiruntur sequentia: primò ad potentiam liberam liberate

S

berrate

bertate indifferentiæ non sufficit qualiscun-
bue potentia in ratione virtutis activæ com-
pleta ad agendum opposita, sed necessario
requiritur potentia proximè expedita hîc & nunc
ad utrumvis ex oppositis agendum, vel saltem, ut
habeat in potestate, quid quid ad potentiam pro-
ximè expeditâ ad agendum hîc & nunc utrumvis
ex oppositis requiritur; aliàs enim, si prior po-
tentia ad opposita sufficiat, etiam Beati in cælo
liberè libertate indifferentiæ amabunt Deum;
Petrus vinculis insolubiliter & aliunde ligatus
liberè manebit domi, intellectus prævio volun-
tatis imperio determinatus ad unam partem ex
duabus æqualiter probabilibus liberè formaliter
eliciet assensum; ignis ritè passo applicatus li-
berè producet alium ignem, & canis ad exhibi-
tum ipsi carnis frustum liberè accurret; parvu-
lus, cujus etiam inviti moderator ducit manum
ad formandum characterem, liberè scribet; vo-
luntas Calvinî decreto determinata liberè aget,
& quidem libertate indifferentiæ. Secundò re-
quiritur ad actum liberum, ut is à potentia pro-
ximè ad operandum expedita hîc & nunc ita
procedat, ut etiam hîc & nunc loco illius potuisset
ab eadem potentia in iisdem circumstantiis &
eodem toto actu primo proximo constituta & ex-
pedita procedere omisio illius actûs, vel etiam
actus oppositus; aliàs ea ipsa absurda sequentur,
quorum suprà memini. P. nunc m. illius syllo-
gismi, quoad primam partē, & quidem auctori-
tate Bannezij, qui fuit Auctor, Dux, Paréns-
que prædeterminationis physicæ. ait is i. p.
quæst.

quæst. 14. art. 13. nulla causa secunda potest operari, nisi sit efficaciter à prima causa determinata. huic subscribit Alvarez, & ut ajunt, etiam S. Thom. 1. p. quæst. 83. art. 1. ad 3. Secundò ratione: potentia, quæ caret aliquo ad operandum essentialiter prærequisito, neque hoc in sua potestate habet, non est proximè expedita ad operandum. sed potentia carens prædeterminatione physica ad aliquem actum evidenter est destituta aliquo ab operatione ponenda realiter distincto, & essentialiter ad illam prærequisito. ergo potentia carens prædeterminatione physica non est proximè expedita ad operandum. M. est evidens, quia forma denominans potentiam proximè expeditam ad operandum non tantum est virtus activa illius, sed etiam conditiones & dispositiones, negatio impedimenti per ipsum actum secundum inauferribilis &c. P. jam prima pars minoris suprà factæ: illa potentia non est proximè expedita ad eliciendum hîc & nunc amorem, vel odium, quæ hîc & nunc proximè expedita ad amorem eliciendum non potest hîc & nunc loco amoris elicere odium. sed potentia habens prædeterminationem physicam ad amorem non est potentia hîc & nunc ita proximè expedita ad eliciendum amorem, ut possit hîc & nunc loco amoris elicere odium. ergo potentia habens prædeterminationem physicam ad amorem non est proximè expedita ad eliciendum hîc & nunc odium loco amoris. M. est certa; neque juvat dicere esse tantum impotentiam consequentem,

ostendemus enim in solutione objectionum; esse vana effugia, & nullius momenti. m. P. argumento Admodum R. P. Nostri Thyrsi Gonzalez moderni Generalis nostræ Societatis: actum amoris creati realiter existere est illum oriri à voluntate ut prædeterminata ad amandum. sed nulla voluntas creata habet potestatem faciendi, ut actus amoris creati non oriatur à voluntate prædeterminata ad amandum. ergo nulla voluntas creata ut prædeterminata ad amorem habet potestatem faciendi, ne actus amoris existat realiter. M. est adversariorum; Cum juxta illos nunquam existere possit realiter actus amoris, nisi oriatur à voluntate creata ut prædeterminata ad amandum. m. iterum est illorum, quia posita prædeterminatione physica ad amorem repugnat non sequi in eodem instanti reali actum amoris. subsumo: atqui voluntas creata non habens potestatem faciendi, ne actus amoris hîc, & nunc existat à parte rei, non est proximè expedita ad omissionem amoris nec radicalem, nec formalem. ergo voluntas prædeterminata ad amorem non est proximè expedita ad omissionem amoris, vel positionem odij, quæ est radicalis omisio. Consequentia est certa, quia voluntas prædeterminata ad amandum nec habet potentiam proximè expeditam ad omissionem amoris in sensu composito cum prædeterminatione physica ad amandum ponendam; nec in sensu diviso ab illa prædeterminatione ad amandum voluntas habet potentiam proximè expeditam ad omissionem amoris.

ratio prioris est clara, cum juxta adversarios omis-
sio amoris sit in composibilis cum præde-
terminatione physica ad amorem. ratio poste-
rioris est, quia voluntas ut prædeterminata ad
amorem non habet à se vires dividendi, & ab-
ripiendi prædeterminationem ad amorem, ali-
amque pro libitu acquirendi, cum juxta adver-
sarios omnis prædeterminatio infundatur animæ
liberrimè à Deo independenter à voluntate,
hujusque actu. P. tamen illa consequentia ul-
teriùs: illa potentia non est proximè expedita
hîc, & nunc ad omissionem amoris, vel posi-
tionem odij, quæ habet essentialè, & à se inauf-
feribile impedimentum ad omissionem amoris,
& positionem odij. sed voluntas ut prædeter-
minata ad amorem habet hîc, & nunc essentialè,
& à se inaufferibile impedimentum ad omis-
sionem amoris, & positionem odij. ergo volun-
tas ut prædeterminata ad amorem non est pro-
ximè expedita ad omissionem amoris, vel po-
sitionem odij. M. est evidens; utique enim ne-
gatio essentialis, & inaufferibilis impedimenti
ad effectum spectat ad potentiam proximè ex-
peditam ad ponendum illum effectum. m. P.
prædeterminatio physica ad amorem est essen-
tialiter in composibilis ad omissionem amoris,
vel positionem odij; neque illa est aufferibilis,
vel impedibilis à voluntate creata, cum ejus exi-
stentia, vel negatio existentia sit unicè, & im-
mediatè soli Deo libera juxta adversariorum do-
ctrinam. Videamus modò, quid adversarij op-
ponant his argumentis mihi sanè evidentibus.

Obj. 1. Alvarez: prædeterminatio physica non dat posse agere, sed tantum facit actu agere. ergo voluntas etiam sine prædeterminatione ad odium potest elicere odium, licet illud nunquam actu elicitura sit sine illa. & in hoc sensu debent intelligi S. Thom. & Bannez. R. N. A. quia omne illud dat posse saltem proximè agere, quod est independens ab actu secundo, istumque nec formaliter involvit, nec supponit. quod si neges, sequitur etiam, Petrum ligatum vinculis liberè manere domi, Beatos in caelo liberè amare &c. cum omnibus alijs illis absurdis suprà in primo requisito adductis; pariter enim dici potest: ligatio pedum in Petro, visio beatifica in Sanctis, Decretum Calvinii in homine non dare ijs posse agere, sed tantum facere, ut actu agant. Præterea nego S. Thom. & Bannezium ita debere intelligi; utique enim non idem est, creaturas non posse agere, non esse sufficientes ad agendum, & creaturas non esse operaturas. aliàs isti textus S. Script. Sine me nihil potestis facere, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum cælorum, haberent istum sensum: sine me nihil agetis, nisi renati fueritis, non introibitis in regnum cælorum, licet sine me possitis aliquid facere, & non renati ex aqua & Spiritu Sancto possitis introire in regnum cælorum. quod quam verum & Catholicum sit judicent adversarij. ad illud, quod dictum est, prædeterminationem physicam tantum facere, ut voluntas agat, iterum manifestè falsum est, quod sic

osten-

ostensum eo: si prædeterminatio physica facit voluntatem actu agentem, vel hoc præstat in genere causæ formalis, vel in genere effectivæ, vel per modum conditionis, vel in genere causæ dispositivæ? nihil horum potest dici. ergo prædeterminatio physica non facit voluntatem actu agentem. M. est certa; neque enim alius modus superest, quo id præstet. m. P. non in genere causæ formalis, quia sola operatio libera in actu secundo est adæquata forma denominans voluntatem actu agentem: prædeterminatio physica verò nec est ipsa operatio libera, nec illā involvit, vel supponit, sed pro priori ad illam requiritur. ergo. Non in genere causæ effectivæ, alias evidenter daret posse agere voluntati. neque per modum conditionis, quia omnis conditio prærequisita ad agendum est prior natura ad effectum, & se tenet ex parte actûs primi proximi dans potentiæ proximè posse agere. id ipsum dic de causa dispositiva, seu de dispositionibus. Obj. 2. Prædeterminatio physica tantum est infallibilis applicatio, & reductio actûs primi proximi ad actum secundum. ergo non se tenet ex parte actûs primi proximi, cum sit media inter illum, & actum secundum, & consequenter neque constituit potentiæ proximè expeditam. R. 1. Retor. argumentum in Petro vinculis ligato, intellectu per imperium voluntatis ad unam probabilitatis partem determinato, cane accurrente ad frustum carnis post ejus ostensionem, Beatis visione beatifica præditis &c. R. 2. N. A. Quia ablata

prædeterminatione physica ad amorem voluntas non potest proximè amorem elicere. ergo illa constituit potentiam proximè expeditam ad amandum. Dices, voluntas etiam sine prædeterminatione physica ad amorem proximè posse elicere amorem potentiâ antecedente, non posse autem potentiâ consequente. ergo adhuc prædeterminatio non constituit potentiam proximè expeditam ad amandum, quia aliàs neque potentiâ antecedente voluntas posset proximè elicere amorem. R. N. A. quia prædeterminatio physica est realiter distincta ab actuali operatione, ad istam pro priori naturæ requisita, neque est in potestate voluntatis quoad existentiam, nec quoad sui usum, & neque formaliter involvit actualem operationem, nec istam supponit. ergo voluntas sine prædeterminatione physica non potest proximè elicere amorem impotentiâ antecedente. Præterea juxta Alvarez eo modo requiritur prædeterminatio physica ad amorē: quo lumen, & applicatio objecti in potentiâ visiva ad visionem, & juxta S. Thom. applicatio securis ad scindendum. Sed lumen, & applicatio objecti ad visionē, & securis ad scissionē se tenent ex parte actūs primi proximi, seu, quod idem est, ex parte potentiæ proximè expeditæ. ergo etiam prædeterminatio physica ita requiritur ad amorem v. g. Obj. 3. Conclusion. prædeterminatio physica ad amorem non est impedimentum ligans potentiam ad oppositum, licet sit impedimentum inafferibile ab operante. ergo non constituit potentiam pro-

ximè expeditam. P. A. Si prædeterminatio physica ad amorem tantum excludit in, & pro eodem instanti conjunctionem actûs oppositi cum actu amoris, ne possit simul existerè in eodem instanti, nullam ligat potentiam; cum nulla detur ad sensum compositum actuum oppositorum in, & pro eodem instanti. Sed prædeterminatio physica ad amorem tantum excludit conjunctionem actûs oppositi in, & pro eodem instanti. ergo. R. N. A. ad prob. transf. M. N. M. quia prædeterminatio physica ad amandum non tantum excludit conjunctionem actûs oppositi cum actu amoris, sed etiam essentialiter impedit disjunctionem actuum oppositorum in, & pro eodem instanti, ita, ut potentia, habens prædeterminationem ad amorem, non possit in, & per eo instanti, quo illam habet, loco amoris elicere actum odii, vel omittere amorem, quod tamen est de essentia potentiæ proximè expeditæ ad liberè agendum. ergo evidenter ligat hanc potentiam. Pater evidentiâ hujus responsionis ex instantiis de Petro ligato, intellectu per imperium voluntatis in alterutram partem probabilitatis ad assensum determinato, & Beatis in cœlo Deum amantibus &c. in quibus totum argumentum retorqueri potest. Urgebis: etiam nostra gratia efficax pro actu amoris essentialiter excludit actum oppositum odii etiam disjunctivè ponendum loco amoris. ergo etiam nostra gratia efficax ligat potentiam liberam. R. D. A. Etiam nostra gratia efficax pro actu amoris essentialiter excludit antecedenter, & inimpedibi-

liter oppositum actum odii sub disjunctione ponendum N. A. essentialiter illum excludit consequenter & impedibiliter. C. A. & N. C. quia nostra gratia est extrinsecè efficax per scientiam mediam, hæc autem est consequens ad actum secundum liberum conditionatum, istumque necessariò supponit, quod non facit prædeterminatio physica, quæ est independens à voluntate creata tam quoad existentiam, quàm quoad sui usum; neque involuit formaliter, aut supponit actum secundum liberum, sed est suppositio simpliciter antecedens operationem liberam; cùm juxta Divum Anselmum lib. de concordia liberi arbitrii cum præscientia & prædestinatione cap. 1. a. 2. suppositio antecedens sit illa, quæ actum secundum præcedit, & ab eodem est independens, in quantum illum nec involuit, nec supponit, sed potius est illius causa, & facit actum esse, talis enim suppositio aliunde, quàm ab operante per actionem liberam inducitur. Obj. 4. Prædeterminatio physica ad amorem est tantum impedimentum inafferibile ab operante ad omissionem amoris in sensu composito, & nō in sensu diviso. ergo prædeterminatio non constituit potentiam proximè expeditā ad utrumvis ex oppositis hīc & nunc operandum. R. præter retorsionem in casibus suprā dictis N. A. quia prædeterminatio physica ad amandum non impedit essentialiter simultaneam tantum conjunctionem actūs amoris & odii, sed etiam excludit essentialiter actum odii disjunctivè ponendum hīc & nunc
loco

loco amoris, ut suprà diximus. Triplex potest cogitari sensus compositus. Primus ex parte istorum actuum oppositorum, & dicitur tunc dari, quando uterque actus oppositus in eodem instanti simul existit. Secundus se tenet ex parte mediorum pro priori naturæ requisitorum ad actum secundum, qui tunc reperitur, quando cum eodem numero & specie medio pro priori naturæ requisito potest conjungi uterque actus oppositus in & pro eodem instanti sub disjunctione, id est, iste vel ille. Tertius denique sensus compositus pertinet ad potentiam remotam secundum se & præcisè ab omnibus circumstantiis consideratam, quem illa habet potentia remota, quæ secundum se præcisè spectata & in actu remoto potest in & pro eodem instanti reali conjungi cum utroque actu opposito sub disjunctione; sic potentia loco motiva canis remota & præcisè ab omnibus circumstantiis considerata potest vel quiescere, vel currere, latrare vel sedere &c. Primus ad libertatem non requiritur: Tertius non sufficit. Secundus omnino necessarius est ad illam, quem adversarii per suam physicam prædeterminationem destruunt, & evertunt, & cum illo libertatem. Obj. 5. Gonetius: prædeterminatio physica ad amandum tantum inducit necessitatem antecedentem causalem ad amorem, non formalem, ergo non tollit libertatem, cum sola formalis necessitas officiat libertati indifferentiæ. A. P. Ipsa actualis operatio est formalis necessitas, ergo, &c. Præter instantias suprà ad-

adductas tranſ. A. N. C. actus ſecundus eſt ad ſummum formalis neceſſitas conſequens, vi cuius in ſenſu compoſito excludit oppoſitum a, etum, ſed minime in ſenſu diſiſo, quod tamen eſſentialiter facit prædeterminatio phyſica, & conſequenter eſt formalis neceſſitas antecedens. Objic. 6. Ideo ligatio pedum tollit libertatem, quia impedit cognitionem indifferentem. hanc non tollit prædeterminatio phyſica. ergo relinquit potentiam proximè expeditam, & indifferentem ad utrumvis ex oppoſitis, & conſequenter non lædit libertatem. Suppoſitum maioris, quod ſcilicet ligatio pedum in Petro impediat cognitionem indifferentem, probatur: ſi Petrus, ſciens ligationem ſuam inſolubilem, non poteſt judicare ſe hîc, & nunc ita domi manere, ut, ſi vellet, poſſet etiam hîc, & nunc iſtius loco exire, tunc ligatio pedum inſolubilis tollit in Petro cognitionem indifferentem præviam. Prius eſt verum. ergo. M. eſt indubitata. m. P. ſi Petrus evidenter ſcit ligationem pedum inſolubilem eſſe incompoſibilem cum ambulatione etiã ſub diſiunctione loco permanentiæ ponenda, tunc evidenter judicat ſe hîc, & nunc non poſſe ambulare loco permanentiæ. Sed prius evidenter ſcit. ergo & poſterior evidenter judicat. Atqui, ſi evidenter indicat ſe hîc, & nunc loco permanentiæ non poſſe ambulare, tunc evidenter non poteſt judicare ſe hîc, & nunc ita manere domi, ut poſſet etiam, ſi vellet, hîc, & nunc loco iſtius exire, quia ſunt duo contradictona, quæ utrique intellectus judicare non poteſt.

ergo.

ergo. idem dic de visione Dei in Beatis, & consequenter non est paritas inter ista exempla, & prædeterminationem physicam. R. 1. Saltem intellectus, imperio voluntatis ad unam ex probabilibus determinatus, liberè assensum elicit, cum imperium voluntatis non tollat cognitionem indifferentem, quam habet de utriusque partis probabilitate. R. 2. Trans. M. N. m. subjunctâ probationē ex asse applico prædeterminationi physicæ, qua longè efficacii ostendam per illam tolli omnem cognitionem indifferentem : numquid enim Thomistæ sciunt, & sibi fortissimè persuadent, ad amorem requiri necessario prædeterminationem essentialiter cum illo connexam, & exclusivam omnis actûs contrarii pro priori naturæ ad amorem requisitam, & independentem ab illo, quem nec formaliter involuit, nec supponit ? quomodo ergo possunt evidenter judicare, se prædeterminatos ad amandū hîc, & nunc ita elicere amorem, ut etiam loco ipsius possent hîc, & nunc ponere odium, aut omissionem amoris ? utique non judicabunt simul duo contradictoria esse vera ? neque hîc velim, mihi reponant solitas suarum distinctionum phrasés, quæ nihil aliud sunt, quàm inanes verbotum næniæ ; eas enim omnes adhibebo ad probandum, quòd neque ligatio pedum in Petro, nec visio Dei in Beatis, nec Decretum Calvini in homine impediat cognitionem indifferentem præviam, & consequenter neque libertatem, cum relinquant potentiam proximè expeditam ad utrumvis ex oppositis agen-

agendum, sicut prædeterminatio physica, si superis placet. Unde argumentum novum formo contra prædeterminationem physicam hac ratione: illud non potest dari, quod semper falsificat universalem instinctum, & persuasionem à natura omnibus ingeneratam. Sed prædeterminatio physica semper & necessario falsificat universalem instinctum, & persuasionem à natura omnibus ingeneratam. ergo prædeterminatio physica non potest dari. M. supponit principium evidens, & ab omnibus approbatum, quo dicitur: instinctus universalis à natura ingeneratus nunquam potest esse falsus. m. P. omnibus creaturis rationalibus à natura indita est universalis persuasio, qua judicant, se quotiescunque cum advertentia indifferente rationis agunt, hinc & nunc ita operari, ut possent hinc & nunc etiam omittere omnem operationem, vel actum oppositum elicere. Atqui hoc naturale & universale judicium, stante prædeterminatione physica, semper & necessario est falsum. ergo universalis instinctus, & persuasio omnibus ingenerata est semper, & necessario falsa, si datur prædeterminatio physica. M. ipsa experientia facit indubitatam. m. P. tam parum homo, sciens se habere prædeterminationem physicam ad amandum, potest cum veritate judicare se hinc & nunc ita elicere amorem, ut posset etiam istius loco elicere odium, vel ommittere amorem, quàm parum Petrus ligatus vinculis potest sibi cum veritate persuadere, se hinc & nunc ita permanere domi, ut posset etiam exi-

re,

re, item quàm parùm homo, Decreto Calvinì determinatus ad amorem, potest judicare, se hìc & nunc ita elicere amorem, ut ipsius loco etiam posset producere actum odii, vel omittere amorem. Sed isti ex ipsa adversariorum confessione non possunt hujusmodi judicium verum elicere. ergo neque ille, qui habet prædeterminationem physicam. M. evidenter constat ab omnimoda paritate rationum rem hanc vel obiter consideranti, & quæ hætenus dicta sunt, recolenti. Ex quibus ita subsumo: atqui implicat, ut universale hoc judicium, quo naturaliter omnes sibi persuadent, se hìc & nunc ita operari, ut possent etiam omittere omnem operationem, vel oppositam ponere, sit semper & necessario falsum. ergo etiam repugnat prædeterminatio physica in homine ad actus liberos. Obj. 7. In homine uterque actus oppositus est eligibilis in & pro eodem instanti, etiam stante prædeterminatione physica. Hæc eligibilitas utriusque oppositi in & pro eodem instanti non potest dari in brutis, stante illorum connexione determinata ad unum. ergo intercedit lata disparitas inter cognitionem brutorum, & prædeterminationem physicam Thomistarum. R. 1. D. M. in homine uterque actus oppositus est eligibilis proximè N. M. est remotè eligibilis c. M. & concessa m. D. C. ergo intercedit lata disparitas, si uterque actus opppositus in homine esset proximè eligibilis C. C. si non esset proximè eligibilis N. C. R. 2. N. simpliciter M. quia, cum nunquam sit eligibilis proximè uterque actus

actus oppositus, stante prædeterminatione physica, neque potest esse eligibilis remotè; si enim eligibilitas illa remota nunquam potest fieri proxima, etiam ista repugnat, cum nulla dari possit potentia, quæ nunquam redigi possit in actum secundum. Obj. 8. prædeterminatio physica tantum se tenet ex parte actûs secundi. ergo non constituit actum primum proximum, seu potentiam proximè expeditam ad operandum. & N. A. quia id, quo ablato immediatè perit actus primus proximus, & potentia proximè expedita, constituit actum primum proximum Sed ablata prædeterminatione cæteris omnibus manentibus immediatè perit actus primus proximus. ergo. secundò: prædeterminatio est prior natura ad actum secundum. ergo spectat ad actum primum proximum. Tertiò, & principaliter: prædeterminatio physica, ut volunt thomistæ, est præmotio S. Aug. & S. Thomæ. sed præmotio S. August. & S. Thomæ spectat ad actum primum proximum. ergo etiam prædeterminatio physica Thomistarum. m. liquet ex eo, quod nomine præmotionis S. August. intelligat gratiam efficacem, quam ubique docet pertinere ad actum primum proximum uti videre est ex ejus textibus. Obj. 9. varii textus ex S. Thoma, quibus dicit, primam causam movere secundam ad operandum, has non agere, nisi motas à Deo. ergo datur præmotio physica. &. i. per hos, & similes textus probari, præmotionem physicam requiri ad actum primum, teste eodem

dem S. Thoma 3. contra gentes cap. 149. sic loquente: motio moventis præcedit motum mobilis ratione & causa 2. 2. C. A. D. C. ergo datur præmotio physica in sensu Thomistarum N. C. in alio sensu, quem nunc exponam C. C. triplex potest excogitari motio primæ causæ. primò potest intelligi simultaneus concursus Dei cum creatura, qui in actu secundo est indistinctus ab ipsa actuali operatione causæ. secundò: nomine præmotionis S. Thom. & Arist. nihil aliud denotant, quàm conservationem existentiæ, & virtutis activæ causæ secundæ, quia per hanc causa secunda physice movetur, id est, producit. Tertiò denique: Deus dicitur præprie præmovere causam secundam, dum illam à se conservatam constituit in actu primo proximo ad agendum requisito, per quem actum primum proximum à Deo causæ secundæ concessum potentiam creatam absolute, & antecederet determinat ad simpliciter agendum, licet non ad ponendum potius hunc specie effectum, quàm alium v. g. amorem potius quàm odium, si sit facultas libera, secus, si est necessaria, quæ cum exigit diversum actum primum proximum ab illo, quo gaudet potentia libera, ideo Angelicus Doctor ait, quamlibet creaturam secundum suam dispositionem, seu conditionem, modumque proprium suæ naturæ à Deo moveri, & applicari ad agendum, uti habetur 1. 2. quæst. 10. num. 4. & in secunda distinctione 25. quæst. un. art. 1. & alibi passim.

XXXVI

Locus intrinsecus est entitas modalis essentialiter determinans rem adesse formaliter in certo loco. 2. est identificata cum actione productiva sui, P. ubicatio non consistit adequate in Decreto Dei volentis Petrum esse hic, entitate rei locatae, determinato loco extrinseco, v.g. a nec in negatione distantiae ab illo loco. ergo debet consistere in entitate modali, quae sit actualis determinatio rei secundum se indifferentis ad determinatum locum. consequentia patet, quia aliud, quod pro determinativo assignari posset, non est super, prout solutiones objectionum dabunt. A. intelligendum est tam in sensu colectivo, quam distributivo, id est, nec in omnibus simul, nec in aliquo illorum seorsim posse consistere. P. quoad primum: etiam dato Decreto Dei volentis Petrum esse hic v. g. in loco extrinseco a Petrus potest esse alibi. ergo decretum non est actualis determinatio petri ad locum a. A. patet ex eo, quia non potest assignari, quid hoc decretum plus velit ex parte objecti, quam aliud, quo deus vult entitatem Petri, & entitatem loci extrinseci a. hoc autem non potest esse determinatio petri ad locum a potius, quam ad alium. ergo neque illud potest Petrum determinare. neque dicas, Deum per prius Decretum velle entitatem Petri, & loci a cum inexistencia illius in isto: nam quaeritur, utrum illa inexistencia sit aliquid ex parte objecti praeter Petrum & locum a, vel non? si est, habemus intentum, vel

vel debebis assignare, quid illud sit diversi ab entitate modali? si nihil est aliud, manet tota difficultas. neque valet dicere; decretum illud præter ista etiam velle negationem præsentiae Petri in alio loco diverso à loco a, quia est inexplicabilis terminus illius negationis; neque enim negatur simpliciter omnis existentia aliterius loci, neque existentia petri aut loci a. si autem aliquid aliud negatur, illud erit entitas modalis à nobis asserta; cum nihil possit aliud assignari, & consequenter habemus intentum. neque reponas, negari indistantiam ab alio loco: redit enim eadem quaestio de hac indistantia, quid sit præter entitatem petri, loci a, & existentiam aliorum locorum? quorum nihil potest negari. accedit, quòd Petrum esse in loco a, non possit esse formaliter Decretum Dei volentis existentiam Petri, & loci a cum negatione indistantiae, seu præsentiae in aliquo alio loco; cum Petrus divinitus possit in pluribus locis existere eodem tempore, & consequenter non habere negationem præsentiae alio loco præter locum a. idem respondendum requiranti negationem distantiae à loco a. secundum membrum primi antecedentis non indiget probatione, cum res locata secundum se spectata formaliter indifferens ad existendum in hoc, vel alio loco, & consequenter indigeat alio distincto determinativo. Neque præterea requiras actum primum proximum exigentem rem, esse in hoc determinato loco a. quia actus primus proximus ad hoc, ut mundus sit potius in hoc,

quàm alio loco, est sola voluntas, & Decretum Dei. hoc autem non sufficere jam ostendimus ad hanc determinationem. Ad hoc autem, ut ego moveam calamum ex loco a in locum b actus primus proximus est locus b. ubicatio calamini immediate contigua in loco a habita, volitio mea, potentia loco motiva, & Decretum Dei cum negatione impedimenti. in his omnibus simul sumptis non potest constitui determinativum. ergo neque in actu primo proximo ad motum. de loco b & a. volitione mea, loco motiva potentia, & decreto Dei constat: negationis autem impedimenti nullus est assignabilis terminus negatus. De tertio, & quarto membro antecedentis pariter certum est, in ijs non posse constitui determinativum; quia locus a est indifferens; in negatione verò distantiae à loco a non potest assignari terminus, cum sit inexplicabile, quid sit indistantia præter entitatem rei locatæ, & loci a. nisi admittatur ens tertium, & quidem modale, quod hætenus probatum ivimus. ex quibus constat, neq; in omnibus simul sumptis posse consistere determinativum rei ad existendum formaliter in loco a; cum totum complexum patiatur easdem difficultates, quas singulæ ejus partes. Neque satisfacis dicendo, rem esse in loco a formaliter haberi per hoc, quòd res producta fuerit in certa, & determinata virtualitate Immensitatis Divinæ correspondente loco a. quia in Immensitate Divina non datur unum, & alterum, nec diversitas virtualitatum antecederet ad intellectum;

lectum; cum sit simplicissima perfectio Dei, & tota simul coexistat omnibus, & singulis locis creatis. Obj. 1. Petrum esse in loco a est Petri, & loci entitas cum negatione interpositi corporis inter Petrum, & locum a. ergo non requiritur entitas modalis. R. N. A. Quia hoc totum datur, quando Petrus est tantum contiguus loco a, cum etiam immediata contiguitas excludat interpositionem omnis alterius corporis. accedit, quod negatio interpositionis nullum habeat terminum. quid enim negatur? Obj. 2. Si ubicatio est quid distinctum à re ubicata, tunc res producendo physice suam ubicationem primam agit, & nullibi existit. hoc implicat. ergo non potest esse aliquid distinctum. M. paret, quia alias res esset in loco, antequam esset. R. D. M. tunc res producendo physice suam ubicationem primam agit, & nullibi, id est, in nullo loco exclusive existit N. M. tunc in nullo loco tantum præcisive existit C. M. & D. m. hoc implicat in primo sensu C. m. in sensu secundo N. m. & C. alij respondent aliter dist. M. tunc nullibi existit formaliter C. M. tunc nullibi existit radicaliter N. M. & sic distincta m. N. C. rem radicaliter existere in aliquo loco, est rem habere proximam potentiam in illo ipso se ponendi, suamque ubicationem physice producendi. Urgebis, ut Petrus eliciat physice visionem, debet priori naturæ esse formaliter in loco determinato. ergo etiam, ut physice producat suam ubicationem, debet esse priori naturæ in de-

terminato loco. *a*. C. A. N. C. ratio est; quia quævis res primò sibi procurat illas perfectiones omnium maximè necessarias, quales sunt durationes, & ubicationes, sine quibus ne quidem divinitus existere posset, deinde reliquas. ergo non est mirum, istas semper acquiri; illis jam suppositis; non item primas, cum aliàs in infinitum procedere deberet. Deinde aliud est agere physicè pro loco acquirendo, & aliud agere in loco jam acquisito. sicut materia prima ad omnem effectum sustentandum debet pro priori esse quanta, non tamen ad ipsam quantitatem sustentandam.

Est identificata cum actione productiva sui. Ratio est, quia actio productiva essentialiter respicit ubicationem *a* tanquam suum terminum. ergo etiam essentialiter saltem mediàtè ipsum locum *a* ergo actio productiva ubicationis *a* ex intrinsecis suis prædicatis non est indifferens ad hunc determinatum locum *a*, cuius ubicationem producit; & consequenter est ubicatio sui ipsius in hoc determinato loco *a*, adeoque identificata cum ipso suo termino, qui est ubicatio *a*, qua res ipsa absoluta formaliter constituitur in loco *a*. Secundò: si actio productiva ubicationis *a* ubicatur per distinctam ubicationem, tunc vel debet ubicari per suum terminum, vel per aliam ubicationem secundam? non per secundam, quia de hujus ubicationis actione productiva rediret quæstio, per quam ipsa iterum ubicetur, & sic in infinitum. non potest ubicari per suum terminum distinctum,

etiam, quia sic actio & terminus essent essentialiter & in individuo à se invicē mutuò inseparabiles, & consequenter realiter identificari, cū mutua inseparabilitas sit signum identitatis.

EX METAPHYSICA.

XXXVII.

Generatio substantialis est mutatio totius in totum, nullo sensibili remanente ut subiecto eodem. 2. Conversio autem est transitus unius rei in aliam. Prima pars ex Arist. habetur 1. de generatione c. 4. text. 23. Dices: ex hac definitione sequitur, si divinitus ex eadem particula materiæ, jam jam informata una forma substantiali, educeretur etiam altera, eique uniretur, hanc secundam productionem non fore generationem. hoc est falsum, cū utique non sit creatio. ergo. R. D. M. sequitur, non fore generationem mutativam C. M. non fore generationem, prout opponitur creationi N. M. & D. m. hoc est falsum in primo sensu N. m. est falsum, quòd non sit generatio in sensu secundo C. m. & N. C. Obj. 1. Terminus generationis non est forma, sed totum compositum. ergo generatio non est mutatio ad formam, sed ad compositum. A. patet, quia illud dicitur generari, quod per se existit: solum autem compositum per se existit. ergo. R. D. A. Terminus generationis productus non est forma, sed compositum N. A. generationis terminus generatus non est forma, sed compositum subdi-

stinguo, principaliter est compositum C. A. forma non est terminus generatus minùs principaliter N. A. & C. quia totum compositum utique est subjectum denominationis. ergo principaliter denominat generatio totum compositum generatum; formam verò minùs principaliter. Dices: in generatione substantiali manet idem subjectum accidentium. ergo non perit sensibile. R. D. A. Manet idem subjectum inhæſionis accidentium C. A. manet idem subjectum denominationis accidentium N. A. & sub eadem distinctione C. & N. C. materia, quæ adhuc manet in genito, est tantum subjectum inhæſionis: totum verò compositum, quod perit, est subjectum denominationis. Objic. 2. Si generatio est mutatio, tunc id, quod generatur, mutatur. sed forma generatur, ergo si generatio est mutatio, eadem forma generata mutatur. R. 1. Reror. si actio est passio, tunc id, quod agit, etiam patitur. sed ignis v. g. agit. ergo, si actio est passio, ignis etiam patitur, vel, quod idem est, tunc agens est patiens. sed ignis est agens. ergo & patiens. R. 2. N. M. ex identitate enim formarum non licet inferre identitatem subjectorum in duobus concretis, cum possint esse inadæquate distinctæ realiter, sicut agens, & patiens, generatum, & mutatum.

Conversio autem est transitus unius rei in aliam. ita communis DD. uti videre est apud Compt. disp. 3. de generatione viventium lect. 1. n. 1. nec opus est alia probatione.

XXXVIII.

Terminus ad quem in conversione formalis non debet simpliciter de novo incipere. P. 1. In nutritione fit propriè conversio formæ alimenti in formam hominis, sed forma hominis, scilicet anima rationalis, non incipit simpliciter de novo, sed tantum quoad inexistentialiam, ergo in conversione formalis non requiritur, ut terminus ad quem simpliciter incipiat quoad existentialiam, sed sufficit, modò de novo inexistere incipiat.

2. Eucharistica Conversio, qua substantia panis, & vini convertuntur in Corpus Christi, est vera formalis conversio, atqui Corpus Christi non incipit simpliciter de novo existere, sed tantum inexistere, seu subistere speciebus panis, & vini. ergo terminus ad quem in formali conversione non debet simpliciter de novo incipere.

m. patet, quia implicat duplex actio totalis, aut una totalis, & altera partialis in eodem instanti. sed alterutra daretur, si Christus simpliciter de novo inciperet in S. Eucharistia, ergo non potest de novo simpliciter incipere.

P. 2. Si requireretur nova productio termini formalis ad quem, tunc hæc vel colligeretur ex ratione, vel auctoritate, vel conceptu metaphysico conversionis. ex nullo horum colligitur, ergo non requiritur, minor quoad primam partem constabit ex solutione objectionum. quoad secundam est certa, cum longè plures D.D. nostram tueantur, quàm adversarij, tenent enim illam Scotus in 4. dist. 11. quæst. V. usq. Lugo, Lyn-

Lynceus, Oviedo, & alij communissimè contra Suarezium, de Quiros & nonnullos alios. Tertia pars illius minoris probatur: conceptus conversionis in genere plus non dicit, nec requirit, quàm aliquam inceptionem termini formalis ad quem, præscindendo, an quoad existentiam, vel tantum inexistentiam, sicut etiam requirit solummodo aliquam definitionem termini formalis à quo, abstrahendo, an quoad existentiam simpliciter, vel tantum quoad inexistentiam. Obj. 1. Conversio Eucharistica est conversio substantialis, & transubstantiatio. ergo terminus ad quem, seu Christus debet simpliciter incipere quoad existentiam. C. P. si tantum nova ubicatio producitur, qua Christus incipiat solummodo substare speciebus panis & vini, tunc est conversio tantum accidentalis. consequens est contra definitionem Tridentini & fidem. ergo. M. P. illa conversio tantum est accidentalis, cujus terminus est accidens, uti patet à posteriori. sed terminus conversionis Eucharisticae tantum est accidens juxta nos, scilicet ubicatio Christi. ergo. R. C. A. N. C. ad prob. N. M. ad prob. D. M. illa conversio est tantum accidentalis, cujus terminus productus est accidens N. M. cujus terminus introductus est accidens C. M. & sic distincta m. N. C. Objic. 2. Terminus totalis ad quem debet de novo produci. ergo etiam terminus formalis ad quem. R. C. A. N. C. Ratio disparitatis est, quia alias terminus totalis ad quem nullam posset habere inceptionem, cum non possit incipere quoad in-

exi.

existentiam. ergo necessariò debet incipere quoad existentiam; alius enim modus incipiendi non est super. Secus terminus formalis ad quem, qui potest utroque modo incipere. Obj. 3. Vel conversio formalis involuit etiam commune tertium sicut totalis, vel non? neutrum potest dici. ergo formalis conversio simpliciter non est conversio. R. C. M. N. m. & dico, etiam in formali conversione involui commune tertium, sed tantum in obliquo denotatum, per quod differt à totali, quæ commune tertium dicit in recto. Obj. 4. SS. PP. & Ecclesia sæpè dicit, in Evcharistia Corpus Christi fieri, creari, confici. ergo de novo producitur. R. C. A. D. C. ergo Corpus Christi ut substans speciebus formaliter sumendo hoc concretum de novo fit C.C. ergo Corpus Christi substans denominativè acceptum de novo fit N. C. adeoque Corpus Christi substans speciebus secundum ubicationem, scilicet formam, de novo fit, non secundum subjectum. Obj. 5. Terminus formalis à quo debet simpliciter desinere quoad existentiam. ergo etiam terminus formalis ad quem debet simpliciter incipere. c. P. eo modo debet terminus formalis ad quem incipere, quo terminus formalis à quo desinere. ergo, si ille debet desinere simpliciter, etiam iste simpliciter incipere. P. nunc primum antecedens: Tridentinum deduxit ex natura Conversionis Evcharisticæ omnimodam desitionem substantiæ panis & vini, ergo de ratione conversionis formalis est omnimoda desitio termini à quo. A. patet ex eo,

eo, quòd Concilium definiverit contra Hæreticos Impanatores. Nullã remanere in Hostia consecrata substantiam vini, & panis. P. idem A. secundò: si terminus formalis non debet omnimode desinere, sequitur, animam hominis per mortem converti in cadaver. 2. Corpus Christi converti in chylum, vermes, item Petrum converti in lapidẽ, si Petrus loco illum propellat, illique in locum succedat. Sequelæ sunt absurdæ. ergo. & N. A. ad prob. etiam N. A. licet enim Haunoldus cum nonnullis Theologis censet, Tridentinum definivisse omnimodam annihilationem substantiæ panis, & vini, non tamen hanc desitionẽ omnimodam ex natura conversionis à Concilio deductam docent. Nihilominus alii, & plerique Theologorum tenent, ne quidem omnimodam desitionem substantiæ panis, & vini à Concilii fuisse definitam, sed tantum quoad inexistẽtiam sub iisdem speciebus, quod suffecit ad redarguendum errorem Impanatorum. Ad secundam probationem nego omnes sequelas præter primam, quæ in rigore physico est verissima. Quod autem Corpus Christi malè dicatur converti in chylum, & vermes, inde fit, quia nulla est conversio ob defectum communis tertii, nihil enim transit ex Corpore Christi substante speciebus panis, & vini in chylum: non materia prima, neque temperies accidentium propria pani, & vino, cum mutetur in temperamentum chyli, & vermium. Idem dic de tertia sequela. Ratio autem negandi desitionẽ omnimodam termini à quo, est

est, quia hæc nec ratione, nec auctoritate, nec ex conceptu metaphysico conversionis concluditur; nam essentia conversionis tantum exigat aliquam desitionem termini in communi, sive deinde sit quoad existentiam simpliciter, sive tantum quoad inexistentiam. Neque ex auctoritate Concilii Tridentini illa colligi potest, cum ad veritatem verborum consecrationis non requiratur totalis desitio termini formalis à quo. ergo, licet Tridentinum ex illis deduxerit conversionem formalem substantiæ panis, & vini in Corpus Christi, non tamen deduxit etiam omnimodam substantiæ panis desitionem, quia aliud ex verbis colligere non potuit, quam id, quod ad illorum veritatem requiritur. Obj. 6. Conversio naturalis definitur. Sed de essentia conversionis naturalis est desitio omnimoda termini à quo. ergo etiam definitio, seu conceptus conversionis formalit. illam essentialiter exigit. R. D. M. conversio naturalis denominative, seu specificative accepta definitur C. M. conversio naturalis quæ talis, seu concretive spectata definitur N. M. & D. m. Sed de essentia conversionis naturalis quæ talis est omnimoda desitio transf. m. de essentia conversionis naturalis specificative sumptæ est omnimoda desitio N. m. & C. adeoque tantum definitur conversio præcisè spectata à naturalitate, & supernaturalitate. Præterea negatur etiam absolute minor, cujus falsitas patet ex conversione hominis in cadaver, ubi terminus formalis à quo scilicet anima rationalis naturaliter non desinit, nec perit.

XXXIX.

Alteratio est mutatio in passionibus contrariis, aut mediis manente eodem subjecto sensibili. Ita Arist. lib. 1. de generatione & corrupt. c. 4. text. 23. & cum eo communis Philosophorum: nec requirit aliam probationem præter exactam vocularum explicationem, quam hic supponimus, cum nostri instituti non sint prolixæ explicationes. Obj. Tamen: vel hæc nostra definitio etiam competit alterationi, quæ contingit in qualitatibus purè perfectivis, vel non? neutrum potest dici. ergo. m. P. non secundum, quia deber etiam isti convenire, cum sit vera mutatio in passionibus contrariis, aut mediis, quando ex pariete nigro fit albus, aut cæruleus. Non primum, quia Arist. lib. 7. Phys. c. 3. text. 16. docet: alterationem generationis substantialis comitem esse, viamque ad illam. Atqui alteratio in purè perfectivis non est connexa cum generatione substantiali. ergo his alterationibus non potest convenire definitio nostra alterationis. R. C. M. N. m. & dico, convenire. Ad prob. C. M. D. m. atqui alteratio in purè perfectivis non est immediate connexa, nec comes immediata generationis substantialis C. m. non est mediatè connexa, & comes mediata N. m. & C. R. Tamen potest secundo: C. M. N. m. & dico ei non comperere nostram definitionem; quia per eam solummodo definitur alteratio in qualitatibus contrariis, & corruptivis immediate per se & ex natura sua ordinata ad
gene.

generationem substantialem tanquam immediata-
rum satellitium formarum. Definitio verò alte-
rationis purè perfectivæ est hæc : alteratio est
motus ad qualitatem sensibilem mediam, aut
extremam. Ita Arist. lib. 1. de generatione c. 4.
quæst. 1.

XL.

*Anima est actus primus corporis organici poten-
tiâ vitam habentis.* 2. *Quæ corpori verè per
unionem physicam informativam unitur.* Ita
cum suo Principe Aristotile lib. 2. de anima c. 1.
Omnes Peripatetici. Nec indiget probatione a-
lia, nisi illâ, quæ conceptibus rerum communi-
ter adhiberi solet : convenit omni & soli animæ.
ergo est legitima. A. Facile constat à postero-
ri, & enumeratione omnium. Objic. 1. Non
potest explicari, quid nomine corporis intelli-
gatur. ergo etiam ipsa definitio animæ est du-
bia. missis variis opinionibus D.D. quas apud
Conimbr. lib. 2. de anima quæst. 1. art. 1. videre
est. R. Cum iisdem & D. Tho. hoc loco text.
4. nomine corporis venire materiam primam
affectam organis ad functiones vitæ administran-
das. Obj. 2. Etiam forma cadaverica est actus
primus corporis organici. ergo etiam est anima.
R. 1. D. A. Etiam forma cadaverica est actus
primus corporis organici potentiâ vitam haben-
tis N. A. est actus primus corporis organici,
quod potentiâ proximâ non habet vitam C. A.
& N. C. R. potest 2. cum Arist. lib. 2. de a-
nima c. 1. text. 9. & lib. 7. Metaph. cap. 10.
text.

text. 35. distinguo A. etiam forma cadaverica est actus primus corporis organici organizatione univoca cum organis viventium N. A. est actus primus corporis organici organizatione tantum æquivoca cum organis viventium C.A. & N.C. nam oculi, pedes, manus, aliæque partes dissimilares cadaveris tantum analogicè cum manibus, pedibus, & oculis viventium conveniunt. Obj. 3. Juxta Perionum Arist. per hanc definitionem tantum descripsit animam pingui minerva. ergo hæc definitio non est essentialis; C. pater ex eo, quod Plotinus lib. 2. Enn 4. Aristotilem reprehenderit, uti & Proclus cap. 5. in Timæum, quod non docuerit, quid sit anima, sed tantum, cujus sit nempe corporis organici. R. tamen N. A. sed est vera, stricta, & essentialis definitio animæ, qua meliorem nec Plato, nec alii Philosophi tradiderunt, prout videre apud Theodoretum in libro de anima hominis, & Lactantium in lib. de opificio Dei C. 27. & Albertum magnum; quia fit per intrinsecum, & essentialem respectum ad instrumenta primariæ operationis, scilicet vitalis.

Quæ corpori verè per unionem physicam informativam unitur. Ratio est, quia constituit unum per se cum corpore. Secundo contrariam Doctrinam Concilium Viennense, & Lateranense proscripsit tanquam hæreticam. Obj. 1. pereunte temperamento quatuor qualitatuum perit animal. ergo temperamentum est anima, ita Galeni error docet. R. D. A. perit immediate, & formaliter animal pereunte tempera-

peramento N. A. perit tantum causaliter, & mediatè C. A. & N. C. Galenus hac in re tam varius fuit, ut videatur non satis constitutum habuisse, in quam sententiam descenderet, prout ipsemet testatur in lib. de naturæ facult. & subst. & libro 3. de usu partium: ubi ait, ignorare se, quid sit anima. cur autem temperamentum non possit esse anima, hisce rationibus concluditur. Primò: quia anima est forma viventium, à qua vivens accipit esse. Secundò: functiones animæ sunt nobiliores temperamentò qualitatatum. Tertio: animus rationalis cohibet insurgentes motus in appetitu sensitivo, moderaturq; passionibus: quod præstare non potest qualitatatum turba, quæ potius hujusmodi perturbationes appetitus sensitivi promoveret. Obj. 2. teste D. August. Aristoteles docuit, animam esse quintam essentiam ex materia, & forma cælesti coalitam. ergo & N. id docuisse Aristotelem. Unde suspicantur eruditissimi Conimbricenses D. Augustinum ex memoriæ lapsu tribuisse Aristoteli, quod hausit ex Cicerone. Obj. 3. anima potest naturaliter, existere extra corpus. ergo non appetit unionem cum corpore. Confirmatur: anima non potest appetere impedimentum nobilissimarum suarum operationum. Sed unio cum corpore est hujusmodi impedimentum. ergo. & D. A. anima potest pro omni tempore naturaliter existere extra corpus N. A. potest pro aliquo tempore existere extra illud C. A. & N. C. ad confirm. D. M. non potest appetere im-

U

pedi-

pedimenrum nobilissimarum suarum operationum sibi pro omni tempore debitarum C. M. tantum pro aliquo tempore debitarum N. M. & D. m. sed unio cum corpore est hujusmodi impedimentum, quod tamen compensatur per substantiale & intrinsecum complementum animæ C. m. quod non compensatur N. m. & C. Obj. 4. indivisibilis particula animæ indivisibilem particulam materiæ primæ quoque informat. ergo talis pars animæ non est actus primus corporis organici. R. C. A. D. C. si neque exigeret reliquas partes corporis organici C. C. si saltem exigit illas N. C.

XLI.

In homine est unica. 2. nec una succedit alteri in prima sui productione. Primam partem Philosophus. lib. 1. de anima c. 5. rext. 91. docet cum S. Th. 1. part. quæst. 76. art. 3. cum communissima R. R. ratio est negativa: cum nullum sit fundamentum multiplicandi animas in eodem supposito; omnes enim operationes vitales possunt uni, eidemque principio adscribi. accedit gravissima auctoritas S. S. P. P. Summorum Pontificum: imò ipsius scripturæ, in qua ubique unius tantum animæ mentio fit. hinc factum, ut contrariam opinionem nonnullicum Heruæo ut aperte hæreticam damnent: alii ut erroneam, omnes certè ut minùs tutam, quibus conimbricenses subscribunt, dum illam lib. 1. de generatione, & corrupt. c. 4. quæst. 21. art. 2. minùs tutam,

&

& nullo pacto in Philosophia admittendam pronantiant.

Nec una succedit alteri in prima sui productione P. primò negativè ; quæ enim utilitas, aut ratio multiplicandi productiones, & destructiones animarum in animatione ejusdem viventis? P. 2. materia disposita pro vegetationibus hoc ipso jam est sufficienter disposita pro anima rationali recipienda. ergo immediate infunditur anima rationalis. A. P. gratis requiritur maior dispositio, & organizatio. ergo sufficit organizatio pro vegetatione A. P. quia ex una parte materia prima organizata pro vegetatione humana iam est naturaliter determinata ad animam rationalem; cum etiam iuxta adversarios non exigit qualemcumque animam vegetativam, sed naturaliter subordinatam animæ rationali: ex altera parte anima rationalis est operativa vegetationum, quarum organizatio sufficit; quia aliàs anima rationalis primum tunc infundi deberet naturaliter, quando corpus esset tam perfectè organizatum, ut in eo posset producere etiam intellectiones. ergo materia prima proximè disposita pro vegetationibus humanis est proximè organizata pro anima rationali. confirmatur: potest anima rationalis aliquas partes informare, in quibus nunquam potest alias, quàm vegetationes elicere, ut sunt ossa, crines, ungues &c. ergo etiam potest informare totum corpus, in quo per exiguum temporis spatium non potest, nisi vegetationes producere Obj. 1. materia prima disposita pro vegetatione humana est tantum medi-

atè connexa cum anima rationali. ergo non est proximè pro istâ organizata. R. N. A. tunc enim corpus est immediatè, & proximè dispositum pro anima rationali, quando est instructum organis pro operatione propria, & naturaliter respiciente animam rationalem, qualis utique est vegetatio humana. Obj. 2. auctoritas Arist. & S. Thom. quorum prima ait de homine: non simul fit animal, & homo. ergo foetus hominis priùs est animal, quàm homo. item S. Thom. ait: ex putri fit primò aliquid imperfectius, deinde aliud melioris notæ, nempe animal emergit. ergo datur successio animarum R. omnes istos, & similes textus esse intelligendos de successione accidentali operationum, non substantiali principiorum, & in priori sensu natura in viventibus pergit ab imperfectioribus ad perfectiora, non in posteriori. ita etiam S. Thom. exponitur de imperfectiore figurâ corporis, & operatione vitali. Obj. 3. diversæ operationes arguunt diversas radices. sed in homine dantur diversæ operationes. ergo R. 1. hoc argumento probari, dari in homine simul tres animas R. 2. præter plures retorsiones in intellectûs, & voluntatis operationibus D. M. diversæ operationes arguunt diversas radices in diversis suppositis C. M. in eodem supposito N. M. & sic distincta m. N. C.

XLII.

Ad actum vitalem requiritur immanencia tam activa. 2. Quàm passiva. 3. Et quidem vi
secun-

secunda sub formali ratione principij sui effectivi.

Prima pars ex eo clarè desumitur, quòd aliàs motus à dæmone in obfesso elicitus esset vitalis, cùm habeat passivam immanentiam. Probatur tamen ulterius: vivere est se ipsum movere juxta communem omnium sensum. sed per solum motum ab intrinseco elicitedum, & receptum ens movet se ipsum. ergo vivere in actu secundo est motum produci, & recipi à principio intrinseco. P. 2. prima pars ex auctoritate Concilij Tridentini, quod sess. 6. can. 4. anathema in illos torquet, qui dixerint, liberum arbitrium se merè passivè habere, & velut inanime quoddam nihil omnino agere. ergo agens liberum non potest esse principium merè passivum respectu actûs sui vitalis liberi.

Quàm passiva. 3. & quidem vi secunda sub formali ratione principij sui effectivi. Hæc assertio extra omne dubium est quoad primam partem; cùm omnium sensus sit actum vitalem debere simpliciter in subjecto esse, quod denominatur per illum vivere. P. nunc secunda pars assertionis: omnis actus vitalis debet habere specialem passivam immanentiam in suo principio substantiali effectivo tanquam prædicatum differentiale ab omni actu non vitali. • sed hæc specialitas immanentiae omnium optimè explicatur hac ratione. ergo hæc ratio immanentiae passivæ essentialiter requiritur ad omnem actum vitalem. M. est juxta communem omnium Doctorum persuasionem, qua judicant, actum vitalem debere specialiter immanere suo

principio effectivo. m. P. actus vitalis per essentialem respectum sui subjecti sub formali ratione principij sui effectivi ex una parte essentialiter differt ab omni actu non vitali ; cum nulla alia actio non vitalis sub hoc respectu insit suo subjecto : ex altera nulli probabili sententiae præjudicat. ergo specialitas immanentiae rectè constituitur in hoc essentiali respectu. C. est indubitata ; antecedens quoad secundum membrum probatur : probabiles sententiae sunt, quæ docent primò actiones vitales materiales tam phycas, quàm intentionales non recipi immediate in anima ne quidem inadæquatè. 2. actiones vitales præsertim phycas non esse identificatas cum suis terminis. 3. Potentias esse realiter distinctas ab anima. 4. Unionem continuativā, qua ignis a aggenerando secum continuat ignem b produci phycè, & immediate à sola quantitate, aliisque proprietatibus ignis &c. his alij per suos conceptus vitæ necessariò videntur præjudicare, nisi malint pluribus actibus eos convenire non vitalibus. accedit, quòd prædicatum, à nobis assertum, sit primum, quia constituit specialem immanentiam, quæ respectu actus vitalis utique est omnium præcipuum, & maximè proprium prædicatum. P. 2. eadem secunda pars: si hæc specialitas immanentiae non admittatur, nulla alia potest dari ratio, cur actio emanativa octavi gradus proprietatum in igne, actio productiva specierum spiritualium, actio aggenerativa ignis, motus gravium deorsum, & levium sursum, actio effectiva unionis infor-

informativæ, quam materia prima producit se ipsam inter, & quantitatem, effectio motûs in magnete, productio unionis continuativæ inter partes integrales tam formæ substantialis, quàm materiæ primæ in igne &c. non sint operationes vitales, cùm omnes istæ actiones habeant requisitam ab adversarijs immanentiam tam activam, quàm passivam, nisi malint præjudicare alijs probabilibus sententijs, aliâque supponere sine ulla specie probabilitatis. Obj. Potest salvari sine hujusmodi essentiali respectu à nobis asserto, cur actio effectiva unionis continuativæ inter materiam primam ignis a, & materiam primam ignis b. de novo aggeneretur. 2. Actio productiva unionis informativæ, quam materia prima se ipsam inter & quantitatem efficit. 3. Effectio unionis continuativæ quantitatis. 4. Actio productiva unionis continuativæ partium in materia prima. 5. Productio motûs in magnete. 6. Uti & motûs sursum & deorsum in gravibus, & levibus non sint vitales actus. ergo non debet fingi talis respectus. P. A. prima actio non procedit immediatè à principio substantiali, sed à solis proprietatibus ignis, ejusque quantitate. Secunda actio ideo non est vitalis, quia materia prima non est adæquatus finis cui quantitatis, præsertim si est spoliata omni forma substantiali. Tertia ideo excluditur à ratione actûs vitalis, quia procedit activè & immediatè ab accidentibus quantitati physicè inhærentibus, & non à principio substantiali, ne, si vel à for-

mâ substantiali, vel materiâ primâ physicè, & im-
 mediatè oriretur, opus sit conservatione super-
 naturali pro unione continuativa quantitatis
 spoliatae omni formâ in SS. Eucharistia. Quar-
 ta ideo non participat vitalitatem, quia physi-
 cè, & imediatè procedit à sola quantitate. Quin-
 ta, & sexta actio ideo non sunt vitales, quia ea-
 rum principium effectivum sunt accidentia, &
 non substantia. sic in magnete est aliqua qua-
 litas occulta: in gravibus, & levibus est gravi-
 tas, & levitas. quibus omnibus non conveni-
 hæc definitio: vita in actu secundo est opera-
 tio activè, & imediatè procedens à principio
 substantiali, eique imediatè immanens. ergo
 potest reddi ratio, cur non sint vitales illæ a-
 ctiones. & N. A. in probatione nego primum
 membrum, quod est contra communem sensum;
 cum ignis dicatur sibi aggenerare alium ignem,
 & non proprietates illius, aliàs non esset ratio,
 cur non etiam in viventibus dicatur aggenera-
 tio imediatè procedere à proprietatibus viven-
 tium, & certa temperie primarum qualitatum, &
 quantitate. Ad secundum N. A. quia neque a-
 nima rationalis est adæquatus finis cui intelle-
 ctionum, & volitionum, sed totum suppositum,
 & tamen sunt vitales. Secundò: saltem tunc
 illa actio erit vitalis, quando procedit à mate-
 ria prima ut unita formæ substantiali, sicut in-
 tellectio est vitalis, quia procedit, & recipitur
 in anima ut unita materiæ primæ. Tertiò:
 falsum est, quòd in conservatione materia pri-
 ma spoliata omni formâ substantiali non sit ad-
 æqua-

æquatus finis cui quantitatis: cùm in probabili sententia materia ita spoliata conservetur naturaliter, cui proinde adversarij per suum conceptum vitæ præjudicant. Ad tertium nego, illam actionem activè produci à qualitatibus quantitati inhærentibus, sed vel à forma substantiali, vel materia prima, quo non obstante unio continuativa partium in quantitate Eucharistica conservatur naturaliter, quia cùm illa habeat suum subiectum, scilicet quantitatem, exigit naturaliter conservari à Deo, sicut propter eandem rationem petunt à Deo naturaliter conservari cæteræ qualitates quantitati tanquam suo subiecto inhærentes. Ad quartum iterum nego, eam physicè produci à sola quantitate; gratis enim hoc dicitur. Secundo: quia quantitas pro priori naturæ præsupponit unionem continuativam partium integralium materiæ primæ, sicut etiam qualitates unionem partium integralium ipsius quantitatis. ergo nec istæ, nec illa possunt esse immediata principia effectiva unionum continuativarum, sed vel ipsa materia prima, vel Deus ad exigentiam, ejus illam unionem efficit. Deinde etsi prima, tertia, & quarta actio oriretur ab accidentibus immediatè, tamen non probaretur propterea non esse actus vitales: siquidem Thomistæ possint tueri intellectiones, & volitiones esse vitales, non obstante, quòd juxta illorum sententiam procedant physicè, & immediatè à potentiis realiter distinctis ab anima, & accidentalibus, propter quam rationem sequitur etiam quintam, & sextam actionem esse vitalem. XLIII.

XLIII.

Vita in actu secundo est operatio suo principio effectivo specialiter immanens. 2. Est univoca definitio vitæ respectu omnium actuum vitalium.

P. prima pars. Hæc definitio convenit omni actui vitali, & excludit omnem non vitalem. ergo est legitima. A. subintelligendo specialitatem immanentiae suprâ explicatam perspicuum facient solutiones objectionum. Obj. 1. In Deo datur operatio vitalis. huic non convenit nostra definitio. ergo non convenit omni. m. P. vi nostræ definitionis actus vitalis debet esse motus ab intrinseco. in Deo non datur motus. ergo. R. C.M. N. m. ad prob. D. M. vi nostræ definitionis actus vitalis debet esse motus realiter, vel formaliter distinctus à principio C.M. debet esse motus semper realiter distinctus ab illo N. M. & D. m. in Deo non datur motus realiter distinctus à principio C. m. non datur motus formaliter distinctus ab illo N. m. & C. Obj. 2. Emanatio octavi gradûs præsertim heterogenei caloris v. g. in igne specialiter immanet suo principio effectivo. ergo est actio vitalis. R. N. A. Quia juxta nos non habet specialem illum respectum ad suum subjectum. Objic. 3. Aggeneratio in viventibus est vitalis. ergo etiam aggeneratio ignis ad ignem. C.P. ista habet eandem immanentiam, quam habent illa. R. C. A. N. C. ad prob. N. A. Quia immanentia aggenerationis in viventibus passiva est talis juxta nos, ut non possit effici ab agente extrinseco; benè autem immanentia passiva aggene-

rationis in non viventibus factæ potest procedere à principio extrinseco. Obj. 4. Si actio productiva unionis continuativæ, qua animal sibi aggenerat novam particulam materiæ primæ, est vitalis, tunc etiam actio effectiva unionis essentialis animam inter & illam particulam de novo aggeneratam erit vitalis. Consequentiam, exceptis pauculis, omnes negant. ergo & antecedens negent, necesse est. R. N. M. disparitas est; quia altera actio non recipitur nec immediatè in suo principio effectivo, nec mediatè in principio conjuncto, cum antecederet anima illi particulæ materiæ primæ non fuerit unita, quod vel maximè verum est in animabus integraliter divisibilibus, in quibus semper producitur etiam nova pars animæ in tali particulâ materiæ primæ aggeneratâ, in qua utraque cum recipiatur actio effectiva unionis essentialis procedens activè ab anima præexistente in alia & proxima particula materiæ primæ aggenerante, ideo non immanet passivè, nec immediatè, nec mediatè suo principio effectivo. Prior autem actio effectiva unionis continuativæ materiæ primæ de novo aggeneratæ cum aggenerante inest saltem mediatè particulæ animæ aggenerantis, eo ipso, quia illa actio recipitur in unione continuativa, & unio continuativa essentialiter recipitur in utraque particula materiæ primæ, tam aggenerante, quàm aggenerata, quarum prima est immediatè unita cum particula animæ aggenerantis. Dices: illa particula materiæ primæ aggeneratæ saltem est mediatè unita particulæ animæ aggene-

gene-

generantis, eo ipso, quia est continua cum particula materiæ primæ informatæ ab anima aggenerante. ergo adhuc actio effectiva unionis essentialis animam inter, & materiam de novo aggeneratam inest immediatè suo principio effectivo. *R. C. A. N. C.* Ratio est, quia tunc aliquid immediatè animæ inest ratione principii conjuncti, quando illud recipitur immediatè in illo ipso subjecto, cui anima immediatè inhæret, quod in casu posito non fit; cùm particula materiæ primæ de novo aggenerata animam aggenerantem sibi non habeat unitam. Dices 2. ex hoc sequitur, neque animam pedis in bruto vitaliter agere, si physicè influat cum anima oculi in visionem. Consequens non videtur admittendum. ergo. *R. conc.* sequelam majoris. *N. m.* sic est, non agit vitaliter per visionem propter eandem rationem, eò, quod careat speciali immanentiâ visio respectu animæ in pede receptæ. *Objic. 5.* Si nutritio in viventibus est vitalis, tunc etiam nutritio, qua ignis sibi aggenerat alium ignem est vitalis. Prius est verum. ergo. *R. N. M.* quia actio productiva unionis integralis inter materiam primam ignis aggeneratam, & aggenerantem non recipitur in materia prima aggenerante, ut unita principio sui effectivo, sicut actio nutritiva animalis, sed tantum respicit materiam primam secundum se spectatam, præscindendo ab unionem substantiali cū formâ. Dices: gratis actui vitali affingimus hunc essentialem respectum ad subjectum ut unitum principio sui effectivo. ergo non datur. *R. N. A.*
per

per hunc respectum enim benè explicatur specialitas immanentiae ad actum vitalem requisitæ præ omni non vitali. Neque hoc asserere est aliquid paradoxum, cum in omnium sententia etiam quantitas naturaliter respiciat suum subiectum, id est, materiam primam ut unitam, vel saltem uniendam pro posteriori naturæ alicui formæ, à qua tanquam suo fine à posteriori naturaliter dependet. Obj. 6. Etiam juxta nostram definitionem vitæ in actu secundo illæ actiones; in objectione Theſis 42. allatæ sunt vitales. ergo & noster conceptus vitæ eandem damnationem subit cum aliis, nec hilo illis melior. A. P. omnes memoratæ actiones specialiter immanent suo principio vitali. ergo, & N. A. ad prob. N. A. quia nō respiciunt essentialiter suum subiectum ut unitum principio sui effectivo, & consequenter, si illarum actionum termini ab extrinseco producerentur, illa actio esset tantum diversa ratione immanentiae activæ, nō etiam passivæ; cum eodem modo passivè inesset. Secus contingit in actione vitali, cujus terminū si contingat effici ab extrinseco, actio illa effectiva est diversa tã ratione immanentiae activæ, quàm passivæ ab altera actione intrinseca, & vitali. Obj. 7. Vel vivens se movet vitaliter per tot realiter distinctas, & diversas ubicationes, quot sunt partes essentialiter diversæ in vivente, ita, ut anima rationalis suam propriam spirituales, & materia prima suam propriam materiales, uti etiam unio suam habeat, vel per unam, eandemque indivisibilem ubicationem intrinsece simul, & semel

in materia, anima, unione, & quantitate requisitam? neutrum potest dici. ergo. P. m. non primum; quia est contra experientiam, nam anima experitur sensibilibiter se moveri per suam ubicationem, quod experimentum sensibile utrique non cadit in ubicationem spirituales. ergo necessario se debet movere per ubicationem materiales. Non secundum; quia sic etiam actus vitalis physicus deberet necessario physicè, & immediate recipi in anima, quod est contra communioem D. D. R. C. M. N. m. utrumque admittit nostra sententia, cum nulli præjudicet noster conceptus vitæ. Sed neque sensibilis illa experientia tanti est, ut non facillimè defendi possit multiplicitas ubicationum pro pluralitate partium in composito cum P. Suarez, & communioem D. D. nam istam experientiam sensibilem ipsimet adversarii solvere tenentur. Quid enim dicunt ad instantiam, qua anima rationalis etiam per intellectiones se fatigari sensibilibiter experitur? nunquid respondebunt, etiam intellectiones esse materiales? absit, ut hoc suspicer de illis. Unde, sicut hîc dicitur anima rationalis sensibilibiter fatigari solum mediata per operationes phantasticas prævias, non immediate per ipsas intellectiones; ita etiam de ubicatione discurretur: cum enim anima rationalis utramque ubicationem tam spirituales, qua immediate ipsa ubicatur, quàm materiales corporis physicè, & vitaliter producat, ideo utraque dicitur propria animæ, licet sensibilibiter moveri dicatur tantum per ubicationem materiales.

rialem corporis, ubicatur tamen formaliter per solam spirituales. Quod si velis omnes partes ubicari per unicam indivisibilem, & materialem ubicationem, sufficeret, ut hæc mediatè tantum animæ immaneret, mediante scilicet principio conjuncto, cum illo speciali respectu; neque enim plus requirit ratio vitalitatis. Objic. 8. Juxta nos sequitur, etiam actionem productivam specierum spiritualium impressarum esse vitalem. Sequela est falsa. ergo M. patet, cum habeat omnia requisita actus vitalis. & N. Sequelam majoris: quia non immanet speciali illo respectu sub ratione principii sui effectivi. Licet non ignorem P. Compt. & Arriagam ultrò concedere esse vitalem, quod tamen melior, & potior Philosophorum pars reprobatur.

Est univoca definitio vitæ respectu omnium actuum vitalium. Ita Compt. disp. 6. de anima sect. 4. de Quiros disp. 76. sect. 4. n. 22. cum plurimis aliis. P. ille, conceptus est univocus, qui secundum eandem rationem significatam æqualiter, & æquè primariò est applicabilis pluribus, sicut uni. Sed conceptus vitæ est æqualiter, & æquè primariò secundum eandem rationem significatam applicabilis vitæ vegetativæ, & sensitivæ. sicut rationali. ergo. M. patet ab inductione aliarum definitionum univocarum. m. P. si tam vita vegetativa, sensitiva, quàm rationalis sub eadem ratione participat specialem immanentiam à nobis suprà explicatam tanquam prædicatum differentiale ab
omni

omni actu non vitali, tunc conceptus vitæ secundum eandem rationem est æqualiter, & æquè primario applicabilis omnibus vitis. Prius est verum: cum quivis actus vitalis etiam nutritio plantarum essentialiter respiciat suum subjectum sub ratione principii sui effectivi, ergo.

XLIV.

Licet actus vitales physici in solo principio conjuncto recipiantur. 2. Intentionales tamen materiales probabilius etiam animæ tanquam subjecto suo inadæquato immediatè inherent. Ita communior D. D. P. nec ratio vitalitatis, nec necessitas subjecti sustentantis, nec ratio denominationis, qua etiam anima vivere dicitur per nutritionem, & motum progressivum, exigit actus vitales physicos immediatè inesse principio suo effectivo scilicet animæ. ergo sufficit illis immanentia mediata in solo principio conjuncto. P. A. Ratio vitalitatis actuum formaliter consistit in essentiali illo, & speciali respectu ad principium suum effectivum. Sed hunc respectum habent actus vitales physici, etsi tantum mediatè immanent, quia essentialiter respiciunt subjectum suum ut unitum suo principio effectivo. ergo habent rationem vitalitatis sine immediata immanentia. Secundò: adæquatum subjectum sustentativum effectuum materialium est materia prima. ergo sine ratione speciali non debet in consortium subjecti sustentantis admitti etiam anima, seu forma, uti pluribus diximus in quantitate. Tertiò: neque deno-

denominatio viventis immediatam immanentiam exigit, cum ad tribuendum hunc formalem effectum sufficiat mediata immanentia formæ denominantis. Pater hæc veritas in quantitate, quæ denominat formam substantialem & accidentalem quantas, licet eis immediate non inhæreat, sed tantummodo ad actum, in principio scilicet conjuncto. P. 2. termini actionum vitalium physicarum non recipiuntur immediate in anima. ergo neque illorum actiones. consequentia est certa, quia actio adæquate recipitur in termino & subiecto sustentante, quod hic est sola materia prima. A. P. unio aggenerativa tantum recipitur in duabus particulis materiæ primæ. Item ubicatio, qua ubicatur materia prima, tantum inhæret materiæ primæ tanquam suo modificato. ergo. dices: actus vitalis debet immediate recipi in vivente. ergo debet immediate inesse principio suo vitali. R. C. A. N. C. iam inest immediate in vivente actio vitalis, modò uni parti ut quod viventis physicè & immediate inhæreat: aliàs neque intellectiones immediate inessent viventi.

Intentionales tamen materiales probabilius etiam anima tanquam subiecto suo inadequato immediate inhaerent. hanc partem plures docent & P. quò perfectior est actus vitalis, eò perfectiùs debet immanere suo principio vitali. sed actus materiales intentionales sunt perfectiores actus vitales, quàm phyfici. ergo etiam perfectiùs physicis debent illi imma-

nere. M. constat ex communi omnium persuasione, qua omnes judicant, ideo actus vitales esse perfectiores non vitalibus, quia illi specialiter præ istis immanent suo principio effectivo. ergo etiam ideo unus actus est perfectior altero vitali, quia ille præ isto perfectiùs immanet principio suo effectivo. & patet à posteriori. ideo enim actus vitalis Dei est omnium perfectissimus, quia habet summam immanentiam, scilicet per identitatem. m. à nemine in controversiam vocatur, sicut enim vivens sensitivum quia tale est perfectius, quàm vegetativum, ita etiam istorum actus sunt se invicem perfectiores. subsumo: atqui actus vitales tantum mediatè immanent principio suo effectivo. ergo intentionales materiales debent immediatè saltem inadæquatè immanere. quòd adæquatè nequeant inhærere animæ, prohibet illorum materialitas saltem in homine. denique nostra sententia optimè potest assignare discrimen inter ipsos actus vitales perfectiores & imperfectiores, imperfectissimi enim sunt, qui tantum mediatè insunt principio suo effectivo: perfectiores, qui etiam immediatè, non tamen adæquatè insunt principio suo effectivo, ut sunt intentionales spirituales; spirituales deniq; his duplus perfectiores, quia immediatè, & quidem adæquatè insunt. dices 1. actio effectiva specierum spiritualium immediatè, & adæquatè immanet suo principio effectivo, & tamen ne quidem est vitalis. ergo perfectior immanentia non arguit majorem perfectionem vitalitatis &. D. A.

actio

actio effectiva specierum spiritualium immediata & adæquatè immanet suo principio effectivo immanentia speciali N. A. immanet immanentia qualicunque sine tali speciali respectu C. A. & D. C. ergo perfectior immanentia specialis non arguit maiorem perfectionem vitalitatis N. C. ergo perfectior immanentia qualiscunque non arguit maiorem perfectionem vitæ C. C. dices 2. ideo actus intentionales sunt perfectiores actibus vitalibus physicis, quia modo perfectiori versantur circa suum objectum, quàm actus physici. ergo maior perfectio actuum vitalium non desumitur à perfectiori immanentia. R. N. A. Nam modus tendendi in objectum non facit actum in ratione vitalitatis perfectiorem, sed tantum materialiter propter aliquam rationem formaliter impertinentem ad vitam.

XLV.

Sanguis non vivit. Ita docet S. Thom. Scotus, Eximius Doctor Suarezius, Albertus Magnus gloria Lavinganorum, Galenus, Seneca lib. 2. hist. natural. quæstionum, Durandus, D. Bonaventura, Conimbr. lib. 1. de gen. & corrupt. quæst. 24. c. 4. art. 2. Alensis, & teste de Quiros adversario disp. 77. sect. 1. num. 1. & Suarezio in 3. partem tom. 3. disp. 15. sect. 7. communis Medicorum, & Theologorum. Contradicit hæc assertio Cajet. Valent. Tolet. Bannez, Oviedo, Arriagæ, de Quiros, Hurtad. & alijs. P. jam ratione trimembri: sanguis non est continuus cum alijs partibus corporis, nec ullam

exercet operationem vitalem, & est ultimum alimentum animalis. ergo non informatur ab anima. Consequentia communiter & passim ab omnibus adversarijs admittitur. Primum membrum antecedentis probatur: sanguis non continuatur cum alijs partibus corporis. ergo non informatur animâ totius. Consequentiam Compt. in controversiam trahit, dum ait: si quis diceret animam saltem rationalem posse informare duas partes materiæ tantum contiguas, quæ tamen spectent ad integritatem unius compositi, non facilè ostenderetur implicantia. sed consequentia illa est juxta communem omnium Medicorum, ita, ut Conimbr. in isto syllogismo: ea, quæ sibi continuata non sunt, nequeunt sub unius formæ unitate coalescere. sed sanguis cum cæteris partibus corporis continuatus non est. ergo nequit sub unitate ejusdem formæ cum ijs coalescere. Supponant majorem tanquam axioma certissimum in Philosophia. & meritò præsertim: cum adversarij nullam suæ suspicionis possint asserere rationem contra manifestam inductionem; cum videamus animam arboris non informare simul materiam lapidis & terræ, non ob aliam rationem, nisi quia non sunt continuæ. Dices 1. licet sanguis non sit continuus, est tamen cum alijs partibus naturaliter connexus, iisque subordinatus. ergo potest informari ab anima. R. Præter retorsionem in reliquis tribus humoribus, pituitâ scilicet, atrâ & flavâ bile, quæ etiam sunt naturaliter connexa, & subordinata C. A. N. C.

Dices:

Dices 2. sanguis est nobilior, & magis necessaria pars integralis hominis, quàm reliqui humores. ergo ille vivit, non item isti. R. 1. Retor. etiam utraque bilis est magis necessaria pars, quàm unguis. Isti vivunt. ergo & illa. R. 2. C. A. N. C. Probatur nunc antecedens Enthimematis suprà facti, quod nimirum sanguis non continuetur cum reliquis corporis partibus. & primò quidem auctoritate Aristotelis, qui lib. 2. de partibus animalium c. 3. ita loquitur: non enim sanguis continuus carni, neque cognatus est, sed in corde ac venis quasi vasis concluditur. quod etiam alibi repetit. P. nunc ratione: non videtur esse intendibilis à natura unio continuativa, quæ plerumque ultra momentum non persistit. sed talis esset inter sanguinem, utpote liquidum, & cæteras partes corporis solidas. ergo unio continuativa inter sanguinem & cæteras partes corporis non est à natura intendibilis. M. est fatis certa: aliàs etiam reliqui humores essent continuati cum alijs partibus corporis, & aqua cum vase. Dices 1. natura intendit unionem inter ipsas partes liquidas. hæc unio continuativa est facilè solubilis. ergo potest intendere unionem continuativam facilè solubilem, & consequenter etiam inter partes liquidas & solidas. R. 1. Retor. ergo etiam potest unionem continuativam intendere inter aquam & vas, inter mustum uvarum & pelliculas, inter humores limacum & limaces. Inter tres alios humores viventis & alias istius partes. R. 2. C. A. N. C. Licet enim unio

inter partes liquidas facile sit dissolubilis, durat tamen diu; quod patet ex unione continuativa papyri, quæ facile quidem dissolvi potest, durare tamen diu. in unione autem continuativa partium liquidarum & solidarum neque diu durare potest ex natura sua, cum pars fluida sit instabilis. Dices 2. cum Hurtado disp. 1. de anima sect. 6. §. 30. sanguinem continuari mediatè cum carne, mediantibus nimirum jecore, aliisque partibus minùs solidis, quàm caro est. ergo. A. P. à pari: mollia continuantur cum duris, ut nervi & caro cum ossibus. ergo etiam liquida cum solidis. R. 1. Id ipsum dici posse de cæteris humoribus. Unde R. 2. N. A. ad prob. C. A. N. C. disparitas est: utraque tam mollia, quàm dura sunt consistentia, quam stabilitatem unice curat unio continuativa, ad quam impertinens est mollitudo & durities. Probatum nunc secundum membrum Enthimæmatis primi: nec intellectio, nec sensatio, nec nutritio, nec motus localis vitalis exercetur in sanguine. ergo nulla operatio vitalis elicitur in sanguine. P. A. de intellectione & sensatione juxta omnes indubitatum est. sed neque nutritio & motus localis vitalis producitur, quia motus ille sanguinis elicitur per impulsum & trusionem ab extrinseco impressam, prout in fluminibus contingit, in quibus aqua aquam propellit. sic etiam ex corde & hepate semper novus & novus submittitur sanguis, trudi ut, & loquatur prior. quod autem neque nutritio detur in sanguine, ex eo habetur, quia exigunt organa, quorum

quorum nulla dantur in sanguine. filamenta autem illa, fibrarum speciem præferentia, teste Aristol. lib. 3. de hist. animalium c. 6. & communi Philosophorum & Medicorum, nihil aliud sunt, quàm fæces ex crassiore sanguine concretæ. Secundo: hujusmodi filamenta etiam reperiuntur in alijs humoribus. ergo sicut isti tantum crescunt per juxta positionem, ita etiam sanguis, qui neque in omnem partem æqualiter augetur, nec servat certam figuram ut cætera omnia vegetantia. Dices cum Hurtado: ossa informantur anima sensitiva, etsi nullam eliciant sensationem. ergo etiam potest sanguis informari animâ, licet nulla in ea producat operatio vitalis, eò quod sit pars naturaliter cum alijs partibus totius connexa, eisque subordinata. R. C. A. N. C. & retorquetur in reliquis humoribus. Probatur denique tertium membrum: Sanguis est ultimum alimentum. ergo non vivit. A. constat ex auctoritate Aristotelis, qui lib. 2. de partibus animalium c. 3. & de juventute & senectute c. 2. & de somno & vigilia c. 4. expressè hoc docet cum communi Medicorum, quibus utique hac in parte fides est habenda, cum propriè ad eos spectet ista examinare. Consequentia jam probatur: nutritio est conversio substantialis. sed, si sanguis est animatus, nutritio non potest esse conversio substantialis. ergo materia nutritionis non potest esse sanguis animatus. ergo sanguis inanimatus. majorem elucidabunt solutiones objectionum. m. est certa; quia sanguis animatus non potest

suam formam perdere, si convertitur in substantiam aliti; cum sit eadem cum forma aliti, adeoque non fieret conversio substantialis, sed tantum alteratio accidentalis. Dices cum Hurtado: sanguis non est ultimum alimentum animalis; alias homo deberet semper actu nutriri, cum semper sit applicatum. Secundo: Beati in caelo post resurrectionem deberent adhuc nutriri, cum habituri sint potentiam nutritivam & sanguinem. Tertiò: sanguinei nunquam deberent esurire. ergo. R. N. A. Ad primam rationem dico, saepe deesse potentiam nutritivam proximè expeditam, uti patet in ægro, & ideo non posse semper nutriri hominem. Ad secundam respondeo, Beatos in caelo non habere potentiam nutritivam proximè expeditam ad nutritionem, sed impeditam ob dotem impassibilitatis, in quibus tamen sanguis suum finem habet, scilicet reddere vivida & colorata corpora Beatorum eaque integrare. Ad tertiam dico, famem oriri ex defectu alimenti remoti, non proximi. Dices 2. potest fieri conversio substantialis per nutritionem ex sanguine animato. ergo. A. P. ex admissis formis partialibus, vel saltem unionibus heterogeneis, quæ substantialiter convertuntur. ergo. R. N. A. ad prob. nego formas partiales cum omni diversitate unionum. Dices tertiò: nutritio ultima non est conversio substantialis, sed tantum accidentalis. ergo sanguis potest esse animatus. A. P. teste Aristotele & communi Medicorum, ossa nutriuntur ex medulla. hæc autem vivit. ergo. Proba-

Probatur secundo idem antecedens: communis Doctorum sensus, quo omnes dicunt nutritionem esse conversionem substantialem, tamen salvatur, modo in toto negotio nutritionis interveniat una conversio substantialis, jam potest simpliciter dici substantialis. sed hæc intercedit, tunc scilicet, quando cibus convertitur in sanguinem. ergo jam salvatur simpliciter nutritionem esse substantialem conversionem, quamvis ultima non sit substantialis conversio. *Re.*
N. A. hoc enim reprobatur S. Thomas 3. p. quæst. 119. art. 1. ad 3. Arist. lib. 2. de anima textu 42. Conimbr. verò ex communi sensu dicunt, hoc esse absurdum, ut animal ex suis proprijs partibus (id est, animatis) nutriatur, & abhorre à Peripateticorum doctrina, & veritati planè contradicere. Suarezius lib. 2. de Anima c. 5. num. 7. ait, esse contra rationem alimenti non esse substantialiter contrarium alito; cum nutritio sit verè augmentatio substantialis, cum aliàs toties posset dici ens nutriri, quoties notabiliter alteraretur. Ad prob. D. M. ossa nutriuntur ex medulla spinali N. M. ex illa, quæ inest ossibus C. M. D. m. hæc vivit N. m. illa vivit C. m. & N. C. ad prob. secundam N. M. quia non conversio cibi in sanguinem, sed sola utriusque alimenti conversio in substantiam aliti est & dicitur nutritio, in quo sensu locuti sunt Doctores. Ob-
jic. 1. Illud Levitici 17. quo Judæis prohibetur esus sanguinis, ex ratione, quia anima omnis carnis est in sanguine. Secundo: Arist. lib. 3. de hist. animalium c. 19. dicit: quamdiu

vita servatur, sanguis unà animatur, & fervet. Item alibi: sanguis subtilior vim intelligendi, & sentiendi obtinet pleniorē. ergo animatur sanguis. &c. Per hos textūs denotari dependentiam naturalem animæ à sanguine, & non informationem. Ad primum Aristotelis textum dico, ibi Philosophum metaphoricè locutum, dum agebat sanguinem animari; sicut solemus dicere esse fontem vivum, argentum vivum. Secundus textus tantum denotat subtiliorem sanguinem esse aptius instrumentum ad perfectiores intellectiones, & sensationes; cum dispositivè ad istas conducat. Objic. 2. Sanguis est vera pars integrans corpus vivum. Sed omnis pars integrans corpus vivum informatur formâ totius. ergo & sanguis. M. constat ex his rationibus; Primò: quia corpus ex sanguine non est integrum. Secundò: quia aliàs corpus Christi non fuisset generatum ex aliqua parte B. Virginis Mariæ. Et tertio: quia omnes Beati resurgent cum sanguine, quod non fieret, nisi esset pars corporis vivi. &c. Præter retorsionem in reliquis humoribus D. M. sanguis est vera pars secundariò integrans corpus vivum C. M. est pars primariò integrans corpus vivum N. M. & D. m. Sed omnis pars primariò integrans corpus vivum informatur formâ totius C. m. omnis pars secundariò integrans corpus vivum informatur animâ totius N. m. & C. ex quo etiam colligitur responsio ad triplicem rationem adjectam. Dices 1. non potest explicari, per quam unionem nisi per physicam constituatur

pars

pars secundaria viventis. R. N. A. & dico constitui partem secundariam per naturalem connexionem, & subordinationem. Dices 2. Tridentinum sess. 13. c. 3. docet sub speciebus panis etiam poni sanguinem vi connexionis, & concomitantiae. ergo Concilium supponit sanguinem esse partem Corporis Christi. R. C. A. D. C. ergo supponit esse partem minus principalem, & secundariam C. C. supponit esse partem primariam N. C. patet ex aliis humoribus, qui etiam ponuntur per concomitantiam sub speciebus panis. Obj. 3. Si integritas hominis constat sanguine non unito, tunc est totum aggregatum. Consequens est falsum. ergo. R. N. M. quia aggregatum est, quod constat partibus nec unitis, nec ad se invicem naturaliter ordinatis, & connexis. Dices: in sanguine puriore recipiuntur species phantasticae. ergo in illo eliciuntur phantasmata, operationes scilicet vitales. R. N. A. nam cum species naturam suam debeant esse stabiles, connexae, & ordinatissimae, è contrario autem spiritus puriores sanguinis facile mobiles, & crebro commistibiles sunt, ideo non possunt in sanguine recipi, utpote inepto subiecto. Obj. 4. Potest dari inter intellectum, & intellectionem unio. ergo potest à natura intendi unio inter partem stabilem, & fluentem. ergo etiam inter sanguinem, & partes solidas. R. D. A. inter intellectum, & intellectionem potest dari unio informativa C. A. potest dari unio continuativa N. A. & sub eadem distinctione C. & N. primam consequentiam

tiam cum secunda. Obj. 5. Si sanguis non est animatus, tunc Verbum assumpsit naturam irrationalem. Hoc est falsum. ergo sanguis debet esse animatus. R. Præter retorl. in Christi Corpore per triduum mortis exanimi, & in aliis humoribus D. M. si sanguis non est animatus, tunc Verbum assumpsit naturam irrationalem disparatam N. M. assumpsit naturam irrationalem naturaliter alteri subordinatam, & non integram C. M. & sic distincta m. N. C. Dices: ergo istæ propositiones sunt veræ, & catholicæ: Verbum est sanguis factum, Deus est sanguis. R. Præter retorsiones in cadavere, ubi tot diversas naturas assumpsit, quot cadaver continet heterogeneas partes. v. g. Deus est os, Verbum est cerebrum factum &c. R. 2. nego absolute illatum, quia, ut testantur Conimbr. lib. 1. de generatione, & corrupt. Verbum non solet ordinariè prædicari seorsim de partibus assumptis, adeoque attendi debet in his propositionibus usus Ecclesiæ, qui debet esse regula juxta S. Augustinum, monentem, verba in Mysteriis fidei non temerè usurpanda, quia ex verbis inordinate prolatis facile incurritur hæresis.

XLVI.

Anima rationalis est integraliter indivisibilis.
 2. *Non item anime brutorum tam perfectorum.*
 3. *Quàm imperfectorum.* Prima pars ex fide constat, aut saltem proxima est fidei, teste Suarezio 1. de anima c. 13. probatur ratione: implicat,

plicat, ut aliquæ partes animæ rationalis dam-
nentur, & aliæ beatificentur. Hoc fieret, si anima
rationalis esset integraliter divisibilis. ergo nō po-
test esse divisibilis. M. per se liquet. m. P. vel par-
tes animæ rationalis per abscissos, v.g. ungues
separatæ pereunt, vel remanent? Non pri-
mum, quia anima rationalis est immortalis.
Non secundum, quia vel manerent adhuc in illo
ipso corpore, vel transirent ad aliud distinctum
corpus? Non primum, quia necessario debe-
rent plures partes animæ eandem materiam
occupare, eique uniri. Item transirent de sub-
jecto in subjectum, quæ omnia saniori Philoso-
phiæ repugnant. ergo. Non secundum, quia
sic daretur metempsychosis, jam pridem ex
Ecclesia & Scholis proscripta tanquam Pytha-
goricum deliramentum. Præterea si talis pars
animæ fuisset separata à corpore in statu gra-
tiæ, salvaretur, dum interea aliæ residuæ ob
aliquod postea admissum peccatum damnaren-
tur. Accedit, quod stante divisibilitate, non
possit salvari libertas animæ rationalis. Quid
enim an singulæ partes essent formaliter liberæ
in suis actionibus, an tantum una pars? Non
primum, quia possent velle contraria, & con-
sequenter aliquæ damnari, & aliæ salvari, simul-
que omnis subordinatio partium rueret. Non se-
cundum, quia sic tantum una esset formaliter
digna pœnâ, vel præmio: cæteræ verò tan-
tum denominativè, sicut corpus.

Non item animæ brutorum tam perfectorum.

Ita Scotus, Suarez in sua Metaphysica, Duran-
du

dus, Toletus, Hurtadus, Arriaga, & valdè communis R. R. adversarios habet hæc conclusio S. Thom. & Conimbr. qui tamen ajunt paris fermè probabilitatis esse oppositam. P. Suarezius verò lib. 1. de anima c. 2. num. 19. de divisibilitate animæ sic loquitur: quas (id est, partes animæ) in multis viventibus esse non dubito, & in omnibus præter hominem probabilissimum censeo. P. 1. universali instinctui nunquam contradicere debemus sine speciali ratione. Sed est communis persuasio & instinctus naturalis, quod ens occupans spatium discernibiliter divisibile constet partibus realiter distinctis. ergo omne ens in spatio sensibilibiter divisibili debet habere partes realiter distinctas, nisi habeatur specialis ratio in contrarium. Atqui anima bruti perfecti occupat spatium sensibilibiter divisibile, & nulla datur ratio efficax in contrarium. ergo etiam est divisibilis. Antecedens quoad primam partem est certum, quoad secundam patebit ex solutione objectionum. P. 2. si nulla efficax ratio evincit indivisibilitatem animæ materialis, & inductio suadet contrarium, tunc non debet admitti. Sed nulla ratio efficax suadet indivisibilitatem animæ materialis bruti perfecti, & inductio stat in contrarium. ergo non debet admitti. M. est certa, utique enim non debet specialis perfectio in aliquo ente asseri sine ratione, & necessitate, qualis tamen esset modus existendi definitivè in loco, quem necessario inducit in entia materialia eorum indivisibilitas. Obj. 1. Non debent entia sine neces-

sitate

fitate multiplicari. Sed nulla est necessitas asserendi tot partes animæ. ergo. R. C. M. N. m. Ratio desumitur ab inductione omnium aliorum entium materialium in loco sensibilibiter divisibili existentium. Secunda est, quia adversarii asserendo indivisibilitatem inducunt sine ratione aliquā perfectionē entibus materialibus, quæ videtur esse solis spiritualibus propria. Tertia denique ratio desumitur à pari, quia bruta imperfecta obtinent animam divisibilem. ergo etiam bruta perfecta. Dices: in brutis imperfectis habemus certum signum divisibilitatis, videlicet vitam in partibus resectis, quod non datur in perfectis. ergo est disparitas. R. 1. Retor. in homine adulto, & usu rationis prædito habemus certum signum unitæ animæ rationalis, scilicet ratiocinationes, quod non habemus in infante. ergo infans caret animâ rationali. R. 2. C. A. N. C. licet igitur bruta perfecta destituantur hoc signo divisibilitatis, habent tamen alias rationes, quæ eandem probant. Sicut adversarii debent respondere ad instantiam, imò ex hoc ipso, quod, mediante hoc signo, nobis innotescat in brutis imperfectis divisibilitas plurimarum animarum materialium, rectè arguimus etiam in animabus materialibus perfectorum, cum omnes animæ sint in eodem genere entis materialis. Unde hæc argumentatio est falsa: brutorum perfectorum partes divisæ non vivunt. ergo non habent animam divisibilem. Licet oppositam communiter admittant: partes resectæ in brutis vivunt. ergo habent animam divisibilem. Obj. 2. Modus operan-

perandi indivisibilis arguit manifestè modum essendi animæ indivisibilē. Sed in brutis perfectis datur modus operandi indivisibilis. ergo etiam modus essendi animæ est indivisibilis. M. est certa, & pater à pari, sicut modus operandi spiritualis arguit animam spiritualē, ita etiam modus operandi indivisibilis exigit modum essendi indivisibilem. m. P. si quævis pars in brutis perfectis ad omnem suam operationem exigit ita necessario conjunctionem omnium aliarum partium, ut vel unâ saltem principaliore absente non possit naturaliter operari, tunc modus operandi in brutis perfectis est indivisibilis. prius est verum, uti constat à posteriori, cum nulla ejus pars resecta vivat. ergo modus operandi in brutis perfectis est indivisibilis, & consequenter etiam modus essendi animæ P. M. à paritate cum homine, cujus anima ideo est indivisibilis, quia quævis pars illius ad quamlibet operationem ita indivisibiliter exigit unitas sibi omnes cæteras partes, ut vel unâ principaliore absente, non posset ullam amplius operationem elicere. ergo. *æ.* trans. M. ad prob. N. M. indigentia enim omnium partium ad quamcunque operationem partis non arguit indivisibilitatem animæ, sed tantum infert arctiorem exigentiam totius corporis organici, atque adeò quò perfectior est anima, eò arctius dependet in quavis sua operatione à toto corpore organico. patet hoc evidenter à posteriori: sic cum anima brutorum imperfectorum sit perfectior formis substantialibus non viventibus, & tamen

imperfectior animâ brutorum perfectorum, ideo, licet brutorum imperfectorum partes separatæ vivant, in quo differunt eorum animæ ab animabus brutorum perfectorum, non tamen possunt diu vivere, & conservari partes ita resectæ: sicut partes ligni tripalmaris vg. divisæ, quæ æquè diu conservantur, ac unitæ, in quo anima brutorum imperfectorum formam ligni excedit, & perfectior est: nec tamen ex hoc arguitur indivisibilitas animæ brutorum imperfectorum, sed tantum arctiorem esse dependen-
iâ à divisibili subjecto organico, quàm habet forma ligni à suo subjecto divisibili. unde ad prob. majoris N. A. sed ideo anima hominis est indivisibilis, quia est spiritualis, libera, immortalis &c. nemo enim ad probandam indivisibilitatem animæ rationalis affert pro ratione istum modum operandi. Obi. 3. Aristoteles de ortu & interitu docet accretionem animalium perfectorum fieri manente, quod augefcit, eodem secundum partes formales non autem secundum materiales, quia scilicet perfecta animalia, dum vivunt, eandem omnino formam, & si non eandem omnino materiam servant. ergo iuxta Arist. anima perfectorum est indivisibilis, aliàs etiam nova pars animæ in aggeneratione accresceret. &c. cum S. Thoma 1. part. quæst. 119. art. 1. ad secundum D. A. in accretione animalium perfectorum manet idem secundum partes formales, id est, secundum speciem C. A. manet idem secundum ipsas partes formæ substantialis N. A. &c. Aristoteles igitur accipit hîc

Y

for-

formam pro specie, prout sæpe solet, non autem sumit idem secundum ipsas numero partes tam formæ, quàm materiæ primæ. & in hoc sensu loquitur Aristoteles de omni universaliter vivente etiam imperfecto, ita Coninbr. lib. 2. C. 1. quæst. 9. art. 3. Obj. 4. si anima est divisibilis, vel una tantum pars animæ divisibilis in bruto perfecto cognoscit & appetit, vel omnes; vel una cognoscit, & altera appetit; nihil horum potest dici, ergo anima bruti perfecti non est divisibilis. P. m. si primum, tunc eadem numero anima in sensibus tam externis, quàm internis cognoscit, & per appetitum in corde appetit. quo admissa tota ratio divisibilitatis cadit. ergo. si secundum, tunc in eodem supposito dabuntur plura principia cognoscencia & appetentia, quod dici nequit: quia unum idemque debet esse principium cognoscens & appetens in uno vivente. ergo. si denique tertium dicatur, falsificatur principium illud, quo dicitur: idem debet esse principium cognoscitivum & appetitivum in uno, eodemque vivente. R. 1. retor. totum in brutis imperfectis, contra quorum divisibilitatem hæc objectio æquè pugnat R. 2. C. M. N. m. & dico unam eandemque partem animæ in cerebro formaliter Cognoscere & appetere, reliquas verò solùm denominativè adeoque omnes quidem partes animæ physicè influere in cognitionem in cerebro elicendam, solam tamen partem cerebri formaliter & vitaliter per illam cognoscere, cæteras verò tantum denominativè vivere per illam &

cognoscere, eòquod illa cognitio non recipiatur physicè nec immediatè in ipsis animæ partibus distinctis, nec mediatè, id est, in principio seu materia conjuncta, cum partes animæ remotiores non sint immediatè physicè unitæ materiæ cerebri. Supponit hæc responsio cum communiore contra Aristotelem appellationes elici in cerebro, & non in corde: secundò, partes animæ esse homogeneas, ex quibus etiam patet responsio ad rationem in contrarium; non enim sunt plura principia in eodem vivente, quæ formaliter cognoscant, & appetant, sed tantum unum in cerebro. urgebis: totum animal dicitur propriè videre, sentire, audire, gustare, appetere, fugere &c. ergo vel quævis operatio debet in quavis parte physicè recipi, vel anima debet esse indivisibilis, ad hoc, ut totum animal propriè dicatur cognoscere, & appetere. atqui non potest dici eandem operationem in omnibus simul partibus recipi, quia rediret quaestio de ipsa operatione, an sit divisibilis, nec ne. ergo. R. 1. retor totum argumentum in brutis imperfectis R. 2. D. A. totum animal dicitur propriè cognoscere & appetere formaliter secundum omnes partes N. A. totum animal dicitur propriè cognoscere & appetere secundum unam partem formaliter, & secundum reliquas tantum denominativè C. A. & N. C. urgebis 2. saltem quævis pars animæ in eodem organo formaliter cognoscit, & appetit. ergo vel omnes cognoscunt & appetunt formaliter per eandem indivisibilem cognitionem & appetitionem

nem materiale, vel per divisibilem; non primum, quia sic ens materiale iam existeret in spatio sensibilibiter divisibili, quod nostris principiis repugnat. non secundum quia vel quævis pars animæ cognosceret & appeteret formaliter totum objectum, vel tantum partem illius, ita, ut omnes simul partes cognitionis & appetitionis totum objectum cognoscant, & appetant? neutrum potest dici. ergo. P. m. non primum, alias idem objectum totum ab eodem bruto simul sæpius cognosceretur, & appeteretur. non secundum, quia alias si lupo appeteretur ovem, una pars lupi cognosceret, & appeteret caudam ovis, altera caput, tertia pedes &c. hoc quod dici nequit. ergo. m. P. hac ratione lupo nunquam appeteretur, & cognosceretur totam ovem. sed debet appetere, & cognoscere totam ovem. ergo non potest tantum singulis suis partibus cognoscere, & appetere singulas partes ovis, sed debet saltem unâ sui parte totam ovem omnesque ejus partes simul cognoscere, & desiderare M. patet quia, si, quivis ex duobus intellectibus tantum cognosceret unam unitatem, etiam simul sumpti non cognoscerent binarium. & C. A. ad consequentiam dico, id fieri per cognitionem & appetitionem divisibilem. ad prob. C. M. N. m. & dico, vi nostræ sententiæ utrumque posse dici, cum utrumque sit probabile; aliqui enim docent, in quavis particula cognitionis materialis seorsim sumpta totum objectum quidem cognosci, sed obscurius, & in omnibus simul sumptis

sumptis clariùs. sicut in speciebus visivis repræsentantibus intensionem obiecti, & particulis speculi fracti discurrit P. Haunoldus in sua Philosophia de anima sensitiva C. 1. art. 1. §. 2. & multi alii. alii autem volunt à quolibet indivisibili cognitionis materialis probe repræsentati solummodo partem obiecti correspondentem ita, ut anima simul referat totum obiectum. adeoque contendunt sufficere, modò lupo materialiter totam ovem cognoscat, & appetat, & non requiri, ut formaliter totam. ita communissimè discurritur de specie visiva, cuius neutra pars juxta communem Philosophorum repræsentat omnes partes integrales obiecti, sed suam quævis partem, teste eodem P. Haunoldo citato §. 1. Obj. 5 non possumus explicare, quomodo sensatio doloriferæ pedis statim cognoscatur ab anima in cerebro. ergo anima bruti perfecti non potest esse divisibilis & præter retorsionem in brutis imperfectis N. A. & dico id fieri ope specierum per nervos sensorios ad cerebrum à pede transmissarum, sicut obiectum visivum eodem instanti cognoscitur etiam à phantasia per species, vrgebis: saltem juxta nos non est explicabile, quomodo anima cerebri in equo ad sensum calcarium determinet omnes partes quaquaversum ad velociorem cursû. ergo adhuc nostra sententia deficit & præter retorsionem in brutis imperfectis, quia etiam pulex in minima parte tactus avolat N. A. & dico variè explicari à Doctoribus hanc determinationem: aliqui dicunt ab anima cerebri eodem

dem modo determinari reliquas partes corporis, quo sensus externi animam cerebri ad percipienda objecta sensuum externorum scilicet per species, cum sit eadem via Athenis Thebas, quæ Thebis Athenas. Alii contendunt determinationem hanc fieri per impulsum & motum nervis impressum. Nonnulli cum Scoto docent, tenuem quemdam & imperfectum appetitum ac imaginationem esse diffusum per omnes partes animalis etiam perfecti, sicut in bruto perfecto. Ultimò denique sunt, qui asserunt, per istam appetitionem fugæ, vel prosecutionis in cerebro elicitam immediate determinari etiam omnes reliquas & subiectas potentias ad suos actus, scilicet motum, vel quietem, propter illam subordinationem, & unionem continuativam. Neque inde sequitur etiam sensum internum determinari immediate per istas sensationes sensuum externorum ad phantasmata, & appetitiones materiales eliciendas, quia est evidens disparitas; cum sensus internus ad suos actus indigeat speciebus in suo proprio organo receptis tanquam comprincipio physico, non item potentiæ externæ locomotivæ, quæ per seipsas sunt causa adæquata physica motûs & quietis, & solummodo indigent aliquo determinativo tanquam conditione, sine qua non agunt, quod potest esse aliquid in alia parte residens, sufficienter tamen per subordinationem naturalem applicatum, sicut in igne tripalmari ultimus palmus determinatur per solam applicationem passî ad primum palmum
ad

An partes animæ divisibilis sint homogeneæ? 343
ad physicè influendum ratione solius unionis
continuativæ sine alio intermedio. Quod
ipsum dicunt Conimbricenses hoc solo discrimi-
mine, quòd præterea asserant, ad motum v. g.
in pede producendum, etiam physicè concurrere
particulam animæ in cerebro residentem.
Ita enim loquuntur lib. 3. de anima c. 13. q. 5.
art. 3. quæret tamen aliquis, utrùm, cùm appe-
titus motricem facultatē concitet, præstet id per
aliquam præviam actionem in ea receptam, &
respondent, non requiri talem præviam actio-
nem; quæ actum facultatis moventis præeat,
sed appetitum ut agens universalius concurre-
re cum virtute movente tanquam causa parti-
culari, atque ita motum ab utràque causa per
suum impulsus produci. Hucusque Conim-
bricenses, quibus non tantùm nõ contradico, sed
ultrò admitto, & jã prius admisi, quamlibet par-
tē animæ materialis physicè concurrere ad quam-
libet actionem aliarum partium. Unde hunc
ultimum determinationis modum amplector;
cùm sit omnium verisimillimus, & expeditissi-
mus. Primus enim difficilis ex eo redditur,
quia frustra videntur assignari species, cùm a-
ctus potentiæ locomotivæ non indigeat specie-
bus, sicut actus potentiæ internæ. ergo possunt,
& debent sensus externi determinare sensum in-
ternum per submissas species, non autem sen-
sus internus sibi subjectas potentias loco moti-
vas, & alias. Secundus modus propterea non
videtur satisfacere, quia, cùm motus nervo-
rum non fiat in instanti, non satis potest expli-

cari instantanea determinatio : præterea non apparet, cum potentiæ externæ se moveant potius in hanc, quàm illam partem, cum motus nervorum ad hoc videatur esse indifferens, & consequenter ineptum determinativum ad hunc effectum. Sed neque Scoti doctrina difficultate caret ; nam etsi perfectus appetitus & imaginatio sit diffusa per omnes partes, quis autem, & quomodo eas ad eliciendas appetitiones radicaliter excitet, non explicat, quod tamen debet fieri etiam in brutis imperfectis non obstante hac diffusionem appetitûs, & cognitionis per omnes partes. Atque hæc, cum ita se habeant, superest quartus modus, quem amplector ; quia puto per illum omnium facillimè, & optimè explicari hanc determinationem. Dices : Juxta nos anima cerebri physicè influit in sensationem pedis. ergo debet determinari ad istum influxum. Atqui non potest determinari. Probatur subsumptum : vel anima cerebri determinaretur ad influxum physicum unà cum anima pedis in sensationem in isto eliciendam à speciebus primis in pede receptis, vel per ipsam sensationem doloriferam v. g. in pede elicitam, vel per aliquid aliud ? Nihil horum potest dici. ergo. non tertium : quid enim esset illud ? Non secundum ; quia anima cerebri jam pro priori ad illam sensationem debet esse determinata ; cum in istam debeat physicè influere. Non denique primum, quia primæ species impressæ nullam potentiam ad actum physicè efficiendum determinant, nisi illam, in

qua physicè & immediatè sunt receptæ ; cùm ergo species impressæ in pede ad sensationem eliciendam non sint immediatè unitæ animæ cerebri, ideo neque possunt istam determinare. ergo. R. C. primum Enthimema. N. subsumptum. Ad prob. C.M. N. m. & dico animam cerebri determinari per primas species impressas, quæ in pede recipiuntur. Ad rationem in contrarium D. A. primæ species impressæ nullam potentiam ad actum physicè, & vitaliter efficiendum determinant, nisi illam, in qua physicè, & immediatè sunt receptæ C. A. nullam potentiam ad actum physicè, & non vitaliter efficiendum, nisi illam, cui immediatè & physicè inhærent, determinant N. A. & C. species unitæ organo pedis sunt intentionalis applicatio objecti ad potentiam, sicut admotio passi ad causam physicam. quemadmodum ergo per admotionem passi ad primum palmum ignis, eò ipso determinantur etiam posteriores, & remotiores palmi v. g. secundus, tertius, quartus, & quintus in igne quinque palmorum, eò quod sint continui cum primo, ita etiam determinatur anima cerebri, & omnes reliquæ per totum corpus ad influxum physicum in sensationem pedis eliciendam per species primas impressas pedi tanquam per applicationem intentionalem objecti ad potentiam; ex ratione, quia omnes cæteræ partes animæ sunt continuæ cum anima pedis. Obj. 6. Idem indivisibile ens materiale potest occupare spatium divisibile. ergo hoc non repugnat communi hominum persuasi-

fioni, neque est perfectio transcendens materialitatem entis, & solis spiritualibus conveniens. A. patet in unionem continuativa duorum minimorum materiæ primæ. & D. A. potest occupare spatium sensibilibiter divisibile N. A. potest occupare spatium non sensibilibiter divisibile C. A. & D. primum membrum consequentis: ergo prius non repugnat N. C. ergo posterius non repugnat C. C. propter secundum membrum autem consequentis potest aliter responderi secundò N. A. ad exemplum dico, unionem continuativam materiale inter duo minima materiæ non occupare spatium divisibile realiter, sed tantum virtualiter, nam occupat solummodo virtuale medietatem unius, & alterius minimi, non autem utrumque minimum totum totaliter. Imò etsi actu occuparet utrumque minimum totaliter, tamen non esset in spatio realiter divisibili, sed tantum virtualiter, cui æquivalerent illa duo minima extremorum, & consequenter minimum unionis intercedens tantum haberet ubicationem indivisibilem realiter majorem, virtualiter æquivalentem duabus ubicationibus duorum extremorum, prout in materia de continuo discursi solet.

Quam imperfectorum. Ita communissima. & constat ex manifesta ratione, cum partes separatæ bruti imperfecti vivant, sicut surculi resecti ex arboribus vegetantur, & frondescent, si alterius etiam speciei inoculentur. uti etiam rosa folijs adhuc convoluta, si decrepta aquæ imponatur, incipit florescere se sequē pulcherrimē in folia explicare.

plicare. neque dici potest, semper post divisionem produci novas animas; quia gratis prorsus assereretur, & consequenter eodem jure diceretur etiam post divisionem ligni, arborum &c. semper generari novas formas substantiales in partibus separatis? ubi autem sunt causæ effectrices in his generationibus? nunquid Deus? at cur non dicamus potius ab eo antiquas conservari ad illarum exigentias, quàm novas produci. Obj. 1. Motus bruti imperfecti potest adscribi spiritibus vitalibus, sicut motus, & palpitatio membri ab homine rescissi. ergo non rectè arguitur ex illo vita. R. N. A. quia motus imperfectorum est valde diuturnus, & perfectus: præterea in partibus resectis bruti imperfecti notatur etiam sensatio, cum punctæ se contrahant. Obj. 2. In periculo interitus anima v. g. caudæ se objicit, & exponit se pro anima capitis. hoc fieri nequit, si est divisibilis. ergo. R. C. M. N. m. hoc fit propter subordinationem, qua cæteræ partes per accidens subjiciuntur animæ capitis.

XLVII.

Quarum partes probabilius sunt homogeneæ.
2. *Uti etiam integrales unionis essentialis.* Primam partem tenent Thomistæ, Sotus, Oviedo, Arriaga, Conimbr. lib. 1. de anima c. 4. quæst. 22. art. 2. & R. R. plurimi. Probatur primò negative; cum nulla sit ratio multiplicandi species entium, prout patefacient objectionum solutiones. P. 2. hanc diversitatem specificam partium
tium

tium nec inducit diversitas operationum, nec diversitas exigentiarum in partibus animæ residentium, nec ullum aliud fundamentum. ergo non datur. A. quoad primum constat ex æquali, imò majori diversitate operationum in homine ab eadem numero anima provenientium, vi cuius legitimè deducitur, posse etiam in alijs brutis æqualem diversitatem operationum eidem animæ homogeneis partibus constanti adscribi. Secundum ex eo probatur, quia eadem est exigentia in omnibus partibus animæ, cum quælibet pars exigit in aliqua parte corporis sub disjunctione recipi, reliquas verò cupiat informari ab alijs ad modum materiæ primæ exigentis formas substantiales. aliud autem signum hujus diversitatis specificæ non potest exhiberi. ergo. Dices 1. Quævis pars animæ exigit unam determinatam partem corporis organici sibi, & cæteras alijs, cuius tamen suam determinatam. Sed hæc exigentia est diversa in quavis parte animæ. ergo. R. N. A. Gratis enim confingitur hæc exigentia, cuius exemplum in nullo alio ente exstat, sicut illius à nobis assertæ in materia prima. Dices 2. Anima ossis non potest informare carnem. ergo non potest sub disjunctione sibi etiam exigere carnem. R. D. A. Anima ossis non potest potentia antecedente & in actu primo informare carnem N. A. non potest consequenter ex suppositione jam existentis unionis cum osse C. A. & N. C. Dices 3. In nostra sententia non potest assignari, cur particula *a* animæ potius infor-

met

met os, quàm carnem. ergo. R. N. A. Deus determinat ad hanc individualement informationem, sicut aliàs ad individuum. Obj. 1. nostra sententia multiplicat perfectionem in partibus animæ sine necessitate & ratione. ergo non est tenenda. A. patet, quia docet animam ossis, criniũ &c. æquẽ esse sensitivam, quàm animam carnis. R. N. A. Nam præter rationes in conclusione allatas etiam hæc redditur, quòd nos multiplicemus perfectiores notas, de quarum possibilitate & actuali existentia in rerum natura evidenter constat ex alijs individuis. adversarij asserunt species entium, quarum nullum exemplum existit de facto in natura. imò dubium est, an hujusmodi ens seu anima sit possibilis, quæ sit tantum vegetativa, & simul exigitiva alterius animæ sensitivæ, sibi integraliter unitæ. Secundò. Nos meliùs salvamus definitionem animæ, quomodo enim una particula animæ sit actus primus corporis organici, cum non exigat immediatè sibi omnes partes organicas? quod utique meliùs salvatur per immediatam exigentiam, qua quævis particula animæ omnes partes organicas sibi immediatè petat subdisiunctione habendas; hinc Oviendo rectè hoc adversariorum argumentum vocat frigidum. Obj. 2. Inter partes animæ materialis datur subordinatio. hæc dari non potest, negatà heterogeneousitate partium. ergo debent esse heterogeneæ. R. D. M. Datur subordinatio essentialis inter partes animæ N. M. datur subordinatio accidentalis inter partes animæ C. M.

&

& D. m. hæc, id est, essentialis non stat, negatâ heterogeneitate C. m. accidentalis non stat sine heterogeneitate N. m. & C. Obj. 3. Anima non potest poni in subiecto naturaliter inepto ad præcipuas suas operationes eliciendas. ergo anima, quæ est in osse, non potest esse sensitiva. & 1. D. A. Anima in specie integraliter completa non potest poni in subiecto naturaliter inepto ad præcipuas suas operationes C. A. Anima integraliter incompleta, seu pars illius, non potest poni in subiecto naturaliter inepto subdist. unice & determinatè C. A. tantum subdisjunctione & indeterminatè debito N. A. & C.

Uti etiam integrales unionis essentialis. Est hæc assertio contra Snarezium, qui tamen lib. 1. de anima c. 2. num. 22. & 23. etiam oppositam valde probabilem censer. P. negativè: nulla est ratio hujus diversitatis specificæ in partibus unionis essentialis. ergo non datur. A. P. si omnes partes unionis essentialis habent eadem specie extrema, & præterea diversitas accidentium & operationum in partibus reperibilium non arguit diversitatem, tunc non possunt esse heterogeneæ. prius est verum juxta dicta in priori Thesis parte. ergo. M. est certa, quia adversarij ex alterutro ex illis fundamentis præsertim secundo unice colligunt diversitatem specificam inter partes unionis essentialis. m. ex dictis constat, quæ hîc repetere utilitate caret.

XLVIII.

Omnes anime rationales sunt equales in perfectione essentiali. 2. & spirituales. Ita Durandus, Argentinas, Sotus, Zimara, Conimbricenses lib. 2. de anima cap. 1. quæst. 5. art. 3. Tolerus lib. 3. de anima quæst. 8. qui contrariam sententiam ait esse temerariam & periculofam, Conimbricenses utramque partem propè ejusdem asserunt esse probabilitatis. Fonseca, Hurtadus hîc disp. 2. sect. 6. & alij contra Scotum, Abulensem & alios. P. 1. negativè; cùm nulla sit ratio hujus inæqualitatis essentialis. P. 2. Tota diversitas temperamentorum, ex qua unice desumitur essentialis inæqualitas animarum consequenter etiam operationum inter homines, potest in alias causas refundi, quàm in diversitatem, & inæqualitatem essentialem animarum. ergo illa non arguit istarum essentialem diversitatem. A. patet, quia temperies diversa oritur ex diversitate virtutis formatricis parentum, & ex alijs causis externis, quæ interveniunt efformationi organizationis. Consequentia P. tanta sæpe diversitas operationum, temperamentorum & accidentium reperitur in eodem homine, quæ videmus divisim in diversis. ergo nec ulla anima rationalis exigit determinatè & in specie aliquam temperiem, & operationes, sed solummodo humanum temperamentum in genere, nec ullum temperamentum determinatum petit suæ determinatæ perfectionis commensuratam animam
ratio.

rationalem; cùm aliàs in eodem homine semper deberet cum mutatione temperamenti etiam mutari anima rationalis priori expulsa. Obj. 1. Quævis res ita est, prout operatur. sed una anima perfectiùs operatur in uno, quàm alia in altero homine. ergo unius est perfectior, quàm alterius hominis anima. R. D. M. Si determinatum hujusmodi modum operandi determinatè una anima rationalis exigit C. M. si hujusmodi modum operandi tantùm indeterminatè & sub disjunctione petit ex natura sua N. M. & D. m. sed una anima perfectiùs operatur ex accidente in uno, quàm alia in altero homine C. m. una perfectiùs operatur vi intrinsecæ suæ exigentiæ ad tam perfectum modum operandi N. m. & C. diversus itaque modus operandi provenit à diversis organis, hæc à diversâ temperie, ista à varijs causis extrinsecis, & per accidens intervenientibus, sicut contingere solet in mutationibus temperamenti in eodem homine. Obj. 2. diversæ collectiones accidentium & proprietatum in diversis suppositis arguunt diversitatem radicis. ergo etiam diversa temperamenta & organa in diversis hominibus invehunt diversitatem animarum. R. D. A. nisi illa diversitas accidentium possit in alias causas per accidens refundi C. A. si possit in hujusmodi causas referri N. A. & D. C. ergo etiam diversa temperamenta & organa in diversis hominibus invehunt animarum specificam diversitatem, nisi illa possint in alias causas per accidens refundi C. C. si possit refundi in illas N. C. sensus

sus ex dictis habetur. anima igitur est indifferens ad omnia temperamenta, modò sint simpliciter humana, sive deinde sint imperfectiora, sive perfectiora, ad quem excessum vel defectum perfectionis anima rationalis se indifferenter habet, sicut materia prima ad maiorem, vel minorem perfectionem formarum substantialium. Dices: Quævis anima rationalis naturaliter respicit determinatum suum corpus organicum. ergo se non habet indifferenter ad omnia corpora simpliciter organica sub disjunctione. A. patet, quia naturaliter non potuisset corpori S. Augustini infundi anima rationalis Lutheri. R. N. A. cum subnexa ratione. Obj. 3. Genera possunt contrahi per differentias specificas inæqualis perfectionis. ergo etiam species potest contrahi per individua inæqualis perfectionis. C. patet ex eo, quia nec ex parte creatoris Dei, nec ex parte animarum creaturarum potest ostendi implicantia. R. C. A. N. C. ratio est, quia species infima est incapax inæqualis contractionis; cum hoc ipso non esset species infima, adeoque esset, & non esset, quæ utique est contradictio. ita Conimbr. & rectè. unde censeo sub eadem specie infima esse absolute impossibilia individua animarum specie differentium ex hac ipsa ratione. Dices: ex hac responsione sequitur singularia ejusdem speciei infimæ in ratione singularitatis convenire univocè. hoc dici nequit; quia aliàs etiam ipsa singularia quæ talia haberent aliquod prædicatum commune scilicet *to singulare*. ergo.

&. N. sed habent diversitatem numericā suffici-
 entem tantum ad realem distinctionem. Obj. 4. si
 animæ rationales in hoc Universo non sunt inæ-
 qualis perfectionis, tunc neque sunt possibiles
 in alio Universo. consequens est falsum; cum
 nulla inveniatur repugnantia. ergo. M. P. non
 majorem haberent in alio Universo diversita-
 tem, quàm de facto animæ in isto existentes.
 ergo si istarum diversitas non arguit inæquali-
 tatem Perfectionis, neque illarum. ergo non
 sunt possibiles &. 1. C. M. N. m. iam ostendi
 suprâ repugnantiam. nihilominus respondeo se-
 cundò in altera hypothesis N.M. ad P.C. primum
 Enthim. nego ultimam consequentiam: ali-
 liud est enim nos non posse colligere ex di-
 versitate operationum & accidentium inæqua-
 litalatem animarum: & aliud animas in se
 non esse inæqualis perfectionis, cum mul-
 torum entium non habeamus notitiam, &
 tamen sunt possibilia, imo sæpe actu existentia.
 unde ad Deum spectaret talem inæqualita-
 tem animarum per aliud signum indicare, quod
 de facto de nostris animabus non habemus.
 Obj. 5. Angeli ex perfecto, vel minùs per-
 fecto modo operandi, & intelligendi colligun-
 tur esse inæqualis perfectionis. ergo etiam id
 debet inferri ex diverso modo intelligendi hu-
 mano de animabus &. C. A. N. C. ratio
 disparitatis est, quia Angelus perfectior exigat
 naturaliter perfectiores & sibi suæque perfec-
 tioni commensuratas species intellectuales: &
 vicissim perfectior species intellectualis exigat
 natu-

naturaliter perfectiorem essentialiter Angelum, cum ista diversitas specierum non possit in alias causas per accidens & extrinsecas refundi, sicut in homine, prout suprà dictum est.

Spirituales. est indubitata hæc assertio apud omnes catholicos, & habetur ex Scriptura & S. S. Conciliis Lateranensi sub Innoc. III. capit. firmiter de S. S. Trinitate, alio Lateran. sub Leone X. sess. 8. P. ratione manifesta: anima rationalis non est perpetuò dependens ab ente quantitativo. ergo est spiritualis. consequentia liquet ex conceptu spiritualitatis. antecedens perspicuum est ex statu separationis, in quo anima rationalis naturaliter existit sine omni corpore & probatur positivè idem accidens: natura exigit, ut omnes actus boni vel mali hominis ferant vel præmium, vel pœnam. sed non possunt omnes præmio, vel pœnâ affici in hac vita. ergo necessariò debet aliquid hominis supervivere post mortem M. certa est ex universali persuasione hominum de pœnâ & præmio nostrorum actuum, quæ non potest esse falsa, & ex eo, quod pœna & præmium sit unicum & summè necessarium medium ad conservationem reipublicæ rationalis & fundamentum omnis honestatis, hac enim persuasionem de pœna & præmio sublata quid non fieret inter homines? quis sibi ab altero immunitatem spondeat? quis fraudes, dolos, everfiones familiarum, bonorum direptiones evitet? cædes, rapinas, adulteria quis verebitur? m. experientia docet; nam quot homines etiam in ultima lucta cum morte sce-

era committunt, in quibus é vestigio moriuntur, ubi pro istis debita pæna? è contrario, quot pro virtute mortem appetunt v. g. ad conservandam justitiam, Patriam, castitatem &c. ubi istis præmia? unde ad moderatricem Dei Providentiam spectat quosvis actus bonos mercede honorare, & vicissim malos supplicio mulctare: cum autem sæpissimè optimi quique in hac vita premantur, variisque doloribus, ærumnis & adversitatibus exerceantur, & vicissim pessimi honoribus, divitiis, aliisque felicitatum prærogativis cumulentur, ac floreant, necesse est superesse post mortem utrumque, illi ut gaudeant, isti verò ut doleant, & sic utriusque merita compensentur. P. 2. modus operandi sequitur modum essendi. sed modus operandi animæ rationalis est spiritualis. ergo & anima M. est certa; quia quò perfectior est effectus, eò perfectior arguitur causa. m. P. illæ operationes sunt spirituales, quæ tam ratione objecti, quam modi tendendi longè excedunt omnes operationes, quas certò constat esse materiales, & præterea sunt simillimæ illis, quas certò habemus esse spiriruales. sed volitiones & intellectiones animæ rationalis sunt tales. ergo istæ sunt spirituales. M. à nemine usu rationis prædito negari potest m. P. anima rationalis intelligendo non tantum tendit in objecta materialia & finita, sed etiam spiritualia, infinita, positiva, negativa, universalia & particularia & quidem modo tendendi abstractivo, comparativo, iudicativo, & discursivo; in eadem objecta fertur

fertur per suas volitiones, quibus appetit familiaritatem & amicitiam Dei invisibilis: prudenter, & cum gaudio contemnit omnia materialia, resistit, & comprimit motus sensuales: nulla sensibili illecebrâ fatiatur; potest quibuscunque positis elicere, vel non elicere pro arbitrio suo aliquam actionem: nullis lenociniis, minis, aut cruciatibus induci potest ad mutandum propositum. atquitam excellens modus operandi nulli substantiæ, quam certò scimus materiale, competit, & è contrario est simillimus illi, quo præditi Angeli, quorum spiritualitas nobis est indubitata. ergo. Obj. 1. ex eo quod anima peccatrix contemnat omne ens spirituale, non sequitur animam esse materiale. ergo neque ex eo, quod contemnat omne ens materiale, sequitur esse spirituale. 2. quod anima intelligendo tendat in substantiam, ens infinitum, ac negationes, non sequitur animam esse substantiam, infinitam, & negationes. ergo neque esse ens spirituale. 3. intellectiones & volitiones dependent ab organis materialibus phantasiae juxta Arist. quilib. 3. de anima ait: intelligentem oportet speculari phantasmata. 4. Joann. Episcopus in 2. Nicæna synodo aiebat, Angelos non esse corporis expertes, quam sententiam approbavit Concilium. 5. anima rationalis spiritualia objecta cognoscit per modum idoli materialis, sed subtilioris. ergo rationalis anima est materialis. & ad primum C. A. N. C. nos non ita simpliciter suprâ locuti fuimus, sed longè aliter, ex eo scilicet de

deduximus, quod anima rationalis contemptis omnibus materialibus possit attingere spiritualia, in iisque quiescere, & consequenter sit spiritualis. hæc autem illatio est falsa: potest quiescere etiam in materialibus contemptis spiritualibus. ergo etiam est materialis. imo ex hoc antecedente potius inferenda est ista consequentia: ergo est spiritualis; propterea, quia contemnendo spiritualia iam tendit in illa. ad secundum ex eadem ratione C. A. N. C. ad tertium D. A. dependent immediate ab organis N. A. dependent mediate subdist. solum per accidens in statu coniunctionis C. A. dependent mediate per se tamen & intrinsece in hoc statu N. A. & C. quia hæ ipsæ intellectiones potuissent elici sine corpore in statu separationis. Imò juxta Scotum Adamus in statu Innocentiæ potuit naturaliter intelligere sine conversione ad phantasmata, uti videre est apud Conimbr. ad quartum dico, Episcopum quidem dixisse Angelos habere corpora, & ideo depingi posse; Concilium tamen dicendo *etiam Domine* solummodo approbavit eos posse depingi, non autem ejus rationem. Ad quintum D. A. anima rationalis spiritualia objecta cognoscit per modum idoli materialis, sed subtilioris ope phantasticæ facultatis C. A. cognoscit ea per modum hujusmodi materialis idoli immediate per ipsam virtutem intellectricem N. A. & C. cum igitur semper debeat præcurrere actus phantasiæ intellectioni, ideo prior ille actus repræsentat quidem animæ objectum spirituale per modum hujusmodi idoli,

An anima ration. sint aequales & spiritual. 359
non autem posterior, cum priorem reflexè corrigat, dicatque objectum cognitum non esse huiusmodi idolum, sed omnis corporis, & materialitatis expers.

XLIX.

Et ex natura sua demonstrativè immortales.
Quòd anima sit simpliciter immortalis, fides docet; quòd autem ea etiam ratione naturali nobis evidenter innotescat, sunt, qui putant cum Cano lib. 12. de locis Theologicis c. 14. ita esse certum, ut contrarium sit erroneum, prout videtur constare ex Scriptura, & Conciliis præsertim 3. Lateranensi sub Leone X. sess. 8. sic sapientiæ 2. & alibi vocantur insipientes & stolidi, qui negant hanc veritatem, quales non essent, nisi veritatem demonstratione conclusam negarent. Item prædictum Concilium non solum damnat dicentes, animam interire post mortem, sed etiam opinantes illam esse mortalem secundum Philosophiam. Sed quid sit de his testimoniis, nos in reverentiam Scoti contrarium docentis ab ulteriori censurâ abstinemus. Demonstratur primò assertio ratione: anima simpliciter post mortem naturaliter existit. ergo exigit naturaliter durare æternum A. patet ex ejus spiritualitate. Consequentia probatur. Ejus causa conservativa est indeficiens, à nullo subjecto dependet, finem semper habet, omni contrario caret. ergo habet jus, & exigentiam ad perpetuam suam existentiam. Consequentia est evidens, quia omnis res ob defectum unius ex istis interit, & jus perdit ad ulteriorem existentiam. A. P. ejus

causa conservatrix est Deus indefectibilis, ab omni subiecto naturaliter absolvitur, finis est aliqua operatio spiritualis, intellectio scilicet, & volitio sub disjunctione hæc vel illa, circa hoc, vel aliud objectum, sicut finis potentiæ visivæ est visio alicujus objecti, non alicujus determinati, ita, ut, hoc deficiente, hoc ipso debeat interire potentia. Neque enim naturæ activæ ita dependent à suis operationibus. Demonstratur 2. ex naturali omnium hominum, ac Nationum persuasionem, quæ dicitur omnibus animam esse immortalem, quæ, cum sit summè necessaria ad conservationem reipublicæ rationalis, & unicum fundamentum omnis honestatis, implicat esse falsam. ergo. spectat præterea ad Providentiam Divinam non permittere talem errorem universalem: cum aliàs manifestè Deus argueretur vel malevolentia, vel impotentia. Nam vel potest Deus nos per vera media deducere ad ultimum nostrum finem, & conservare bonum statum reipublicæ rationalis, vel non potest? Si non potest, impotens est, cui videlicet non suppetunt vera media. si potest, & tamen non facit, sed per falsa nos decipit, malevolentia notam non effugit. Utrumque blasphemum est de Deo cogitare. ergo instinctus iste naturalis de immortalitate animæ rationalis est necessario verus. Plura & fusiùs de hac assertione leges in aliis meis Thesis. Ob-
jic. 1. Immortalitas est de fide. ergo non potest demonstrativè concludi. C. P. fides juxta Apostolum est argumentum non apparentium. Sed
circa

circa objectum ratione naturali evidenter ostensum non potest dari argumentum non apparentium. ergo objectum demonstrativè conclusum non potest credi. R. C. A. N. C. ad prob. D. M. fides debet esse argumentum non apparentium vi proprii sui motivi formalis C. M. debet esse argumentum non apparentium vi formalis motivi scientifici N. M. & D. m. circa objectum, ratione naturali demonstratum non potest esse argumentum non apparentium ex vi formalis motivi fidei, sine quo naturaliter non potest existere N. m. ex vi formalis motivi scientifici C. m. & N. C. Objic. 2. Finis animæ separatæ est perceptio præmii, vel pænæ. Hæc non est æterna, saltem non demonstratur esse. ergo neque anima rationalis. R. D. M. Finis animæ rationalis determinatè, & necessariò requisitus est perceptio pænæ, vel præmii N. M. finis sub disjunctione, & non determinatè necessariò requisitus est perceptio præmii, vel pænæ C. M. & transmissa quoad secundum membrum minore sub sub eadem distinctione C. & N. C. Obj. 3. Actus honestus est sufficiens præmium sui ipsius, uti & peccata supplicium sui ipsius. ergo non est alia distincta pæna peccati, nec præmium meritis constitutum à natura. A. P. Omne exercitium virtutis secum affert solummodo gaudium, sicut à contrario vitium habet sibi ex natura rei annexam Tristitiam ac mærorem. Sed hoc gaudium & tristitia est sufficiens præmium & pæna. ergo. M. P. ex Arist. qui i. Ethicorum c. 8. ait: vita studiosorum volu-

prate non eget foris adjungenda, sed habet in se ipsa voluptatem. De flagitiosis verò S. August. 1. confess. c. 12. sic loquitur: jussisti Domine, & sic est, ut omnis animus inordinatus ipse sibi sit pæna. Cui componat S. Bern. 5. de consideratione: omne adversum Deo, & sibi adversari necesse est, ut sit fera querela impii: quare factus sum mihi met ipsi gravis? ergo. R. N. A. ad prob. trans. M. N. m. neque enim tantilla tristitia, & actibus bonis imatum gaudium est sufficiens ad absterrendos homines à peccatis, & alliciendos ad ardua virtutum opera; cum longè plus difficultatis operibus pietatis exercendis insit, quàm gaudii; uti etiam plus voluptatis in vitiis, quàm tristitiæ reperiatur. Accedit, totam lætitiā, ex actibus bonis resultantem, procedere ex certo illo judicio, quo nobis persuademus, aliquid præmii meritos per hujusmodi actus virtutum: quod ipsum etiam dicendum est de tristitia, quæ ex persuasionē futuri supplicii flagitiis debiti originem suam ducit. Quod si pænam, & præmium è medio tollas, pariter gaudium ex virtute, & tristitiā ex vitiis sustulisti. Obj. 4. Bonum honestum est præstantius, quàm delectabile. ergo bonum honestum non debet, nec potest à natura ordinari ad delectabile. Atqui virtus est bonum honestum, & præmium bonum delectabile. ergo illud non potest ordinari ad istud. Ita Jansenistæ. R. Trans. A. D. C. ergo bonum honestum non debet ordinari primariò ad bonum delectabile tanquam ad unicum finem C. C. non debet ordinari secundariò ad bonum

delectabile tanquam ad finem partialem, & secundarium N. C. primariò enim omnis actus honestus exercetur propter illam conformitatem, quam habet cum recta ratione, & lege æterna Dei, quæ est primaria regula omnis honestatis. Accedit, quòd præmium ab Auctore naturæ honestis virtutum actionibus præstitutum non sit bonum purè delectabile, sed vel maxime honestum; quid enim honestius, quàm per totam æternitatem intensissimè amare Deum, ejusque Sanctissimam voluntatem in omnibus exequi. Dices: DEUS potest in ultimo instanti vitæ probo tam intensum gaudium infundere, & vice versa flagitioso tantum dolorem, ut hujus nequitia fatis puniatur, & illius merita fatis compensentur. Secundò Concilium Gen. sextum approbavit verba Sophronii, quibus dixit animam rationalem, & Angelos non per naturam, sed per gratiam esse immortales. ergo anima ex natura sua non gaudet immortalitatis prærogativa. &c. Ad primum negando id fieri posse: cum hujusmodi momentaneum gaudium non esset sufficiens ad inducendum hominem ad arduos virtutum actus: nec momentaneus dolor abstergeret fatis à voluptate vitiorum. ergo nec natura, nec ejus auctor Deus potest ista tanquam proportionata media intendere prudenter ad istum finem. Ad secundum dico Concilium intellexisse animam rationalem, & Angelos non esse essentialiter immortales ut Deus; quod denotare voluit per illa verba *ex natura*, cum sæpe natura pro essentia accipiat.

L.

*Voluntas creata est libera libertate indiffer-
rentia.* Est de fide, ut constat ex Trident.
sess. 6. & Canone 4. & 5. Item definitionibus
summorum Pontificum Pii V. & Gregorii XIII.
in id ipsum consentiunt SS. Patres, præsertim
S. August. tom. 1. lib. 3. de libero arbitrio ca-
pite 18. si laboriosum est, inquit, omnia me-
moriam mandare, hoc brevissimum tene : quæ-
cunque ista causa est voluntatis, si non potest ei
resisti, sine peccato ei ceditur. P. A. ratione na-
turali : unicum fundamentum omnis honestatis,
felicitatis, & conservationis reipublicæ huma-
næ non potest non dari. Hujusmodi funda-
mentum est libertas indifferentiæ. ergo hæc
debet dari. M. est indubitata ; cum utique na-
tura, ejusque auctor Deus non possit deficere in
unicè necessariis mediis ad finem, quem inten-
dit. m. est ita certa, ut Hurtadus disp. 15. me-
taph. sect. 2. dicat, eum, qui negat libertatem
indifferentiæ, uno ictu totius pietatis radicem
præscindere. Et Compt. ait, dari hanc liberta-
tem in homine, ita manifestum esse, ut potius
supponendum, quam probandum sit. P. ta-
men m. si non datur libertas indifferentiæ in a-
nima rationali, stultè feruntur omnes leges, sta-
tuuntur præcepta, puniuntur mali, & præmio
afficiuntur boni : inconsultissimæ sunt omnes
consultationes ; cum stolidum utique sit con-
sultare de aliqua re, quæ necessariò sic fu-
tura est : insipientes omnes C H R I S T I
imi-

imitatores. P. assertio secundò ex universali, & à natura omnibus ingenita persuasionem, qua omnes judicant, se hîc, & nunc esse Dominos suorum actuum, ita, ut illos possint elicere, vel omitere, vel oppositos ponere, quæ falsa esse non potest; cum utique natura nos universaliter decipere non possit. Obj. 1. leges, præcepta, & minæ &c serviunt ad excitandam apprehensionem, qua dein homines necessariò retrahantur à pravis operibus. ergo negatâ etiam libertate indifferentiæ adhuc obtinent finem, & prudentem usum &c. N. A. quia nisi secum pœnam suis transgressoribus invehant, non sunt aptæ ad absterrendum, sed sunt omnino inutiles. pœnam autem transgressoribus inferre prudenter non possunt, cum opus, quod ex necessitate fit, nec pœnâ, nec præmio dignum sit. Obj. 2. minæ baculo intentatæ equo sunt illativæ supplicii scilicet verberum, si equus non currat, & quidem Prudenter. ergo etiam minæ, hominibus intentæ, sunt prudenter illativæ supplicij, si leges transgrediantur &c. D. A. minæ per baculum equo intentatæ sunt prudenter illativæ supplicii tanquam incitamenti ad novum cursum C. A. sunt prudenter illativæ supplicii tanquam pœnæ neglecti cursûs N. A. & C. adeoque verbera equo inflicta post minas non currenti sunt solummodo incitamentum ad novum cursum & non supplicium neglecti, ad quem minæ hortabantur. Dices: Beati sunt laudabiles propter amorem beatificum. iste est necessarius, ergo

go propter necessarium actum potest quis esse laudabilis. & D. M. Beati sunt laudabiles laudabilitate inducente præmium N. M. laudabilitate qualicumque nō inducente præmium C. M. & concessa m. sub eadem distinctione C. & N. C. sic etiam laudamus generosos equos, aliasque res, sed præcisè propter naturales dotes & præstantiam & aptitudinem majorem. Nos omnia hujus vitæ studia eò convertamus ut decretorio illo & universali die à CHRISTO Domino Nostro audire mereamur verba illa: venite benedicti Patris mei, possidere paratum vobis regnum à constitutione mundi. Matth.

25. v. 34.

Omnia ad majorem DEI
Gloriam.

ACADEMIA DILINGANA
ILLUSTRI AC GENEROSO
DOMINO

B A R O N I

THESES PHILOSOPHICAS
SUIS SUB AUSPICIIS
DEFENDENTI

Honoris & Amoris ergo gratulatur.

SUrgit Pulchra hodie quæ mihi Glória!
SIGISMUNDE meis O P U G I L inclyte
Cum sub Præsidij fortia Laureæ
Tentas prælia Palladis?

Tu verè genitus S A N G U I N E Splendido;
Nam te nobilitat ter geminum decus:
V I R T U S egregia, & Docta S C I E N T I A;
STIRPS antiqua Atavum atq; Avum.

Præclarum Genus hoc exprimit ANNULUS,
Qui Gentilitio cernitur inditus
Scuto: Insigne sacrum est nonnisi Maximum,
Quos Romæ colo, Præsulum.

Virtutem veteri jungere Sanguini
Novisti teneram. Hunc dicito NOBILEM,
Ceras eximias cui Pietas dedit,
Alto quæ Æthere nascitur.

Virtuti

Virtuti Satagis ; plus tibi Nominis
Splendorisque dabit , quàm Spolijs gravi
Extirpata dedit funditùs Æmula

Pellæo Juveni Tyrus.

Nec tantùm geminis dives honoribus,
VIRTUTE, & GENERE es. Sed comitē placet
DOCTRINAM addere ; tu namque Heluoniæ
Musæ es Pullus idoneus.

Te Pallas genuit Semideùm Parens ,
Et doctis animum legibus imbuit :
Præstans quas meritâ plenus ad oreâ
Propugnâs hodie Pugil.

Inter Castalias , atque Sacras Deas
Insignis resides , inter & inclytas
Lauros , quæ ingenuum deniquè Verticem
Docta & tempora vincient.

Nempe æquis sequeris passibus Æmulus
Fratres ; in Saphicis quos ego litteris
Ambos erudij , & qui meriti caput
Primis cingere Laureis.

Hanc Gentilitiam dixeris ARBOREM
Stirpem , Tartareæ quæ sacra Conjugi
Tot Ramos folij procreat aureos ,
Quot gignit sibi Filios.

Vulsus Primus erat quando mihi , Aureus
Alter non deerat , quin neque Tertius :
Frondescetque metallo hæc simili Virens
Virga in Sæcula Plurima.

Simonzin, Ludwig

Ilias philosophica

Dilingae 1702

Regensburg, Staatliche Bibliothek -- 999/Philos.1899

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11110671-6

VD18 15143562-004